revija
VARNOST
2/2024
Ministrstvo za notranje zadeve
Republike Slovenije
Letnik LXX
ISSN 0350-7114
ISSN 2232-318X

50 let Postaje konjeniške policije Ljubljana

Uporaba osebne kamere na terenu – kaj pravijo policisti?

Z evropskimi sredstvi podprli skoraj 400 projektov!

Intervjuji o okoljski kriminaliteti, varovanju velikih kolesarskih prireditev, nasilju med vrstniki ...

KAZALO

UVODNIK

4 Mi smo policija

6 **POSLANICI MINISTRA ZA NOTRANJE ZADEVE IN GENERALNEGA DIREKTORJA POLICIJE**

AKTUALNO

8 50 let Postaje konjeniške policije Ljubljana: »Čeprav je konj že dolgo v službi človeka, je v svoji duši še vedno divje bitje«

24 Morski zrak, sonce, veter ... Predstavljamo policiste in njihovo delo na Primorskem

32 Z evropskimi sredstvi na področju notranjih zadev podprli skoraj 400 projektov

39 Pozor, postopek se snema! Zakaj je uporaba osebne kamere za policiste tako pomembna?

51 Pogovor z Benjaminom Franco o okoljski kriminaliteti: »Smo še zelena oaza? Na žalost čedalje manj«

57 Pogovor z Matjažem Leskovarjem o varovanju velikih kolesarskih prireditev: »Dirke so živa stvar!«

66 Pogovor z novomeško kriminalistko Mirjam Repovž: »Namesto nasilja izberi ples in rime«

72 V celjski bolnišnici izvedli prvo skupno vajo za primer terorističnega napada

74 Mednarodna regijska vaja za primer požara in hude prometne nesreče v predoru Ljubelj

77 25 let Direktorata za policijo in druge varnostne naloge

78 Policisti in vojaki združili moči v humanitarni akciji Anina zvezdica

81 **NOVICE**

STROKOVNI PRISPEVKI

90 Dr. Bojan Geršak: Dobrodošel bi bil centraliziran sistem za upravljanje odvzetega premoženja v predkazenskem postopku

96 Žiga Jošt: Vožnja pod vplivom alkohola je za vse udeležence še vedno zelo resna grožnja

102 Martin Hrastnik: Pri varstvu pred hrupom gre tudi za vprašanje javnega interesa

USPOSABLJANJE

107 Na 16. tekmovanju ekip nujne medicinske pomoči na Rogli vadili tudi ukrepanje ob strelskem napadu

111 Vtisi kriminalista Marka Hlebca z usposabljanja na akademiji ameriškega FBI

121 Igra vlog, dinamična in zanimiva oblika praktične vadbe policijskih postopkov na Višji policijski šoli

128 Študenti prvega letnika izvedli prvo streljanje s pištolo

130 Šolanje kandidatov za policiste vsebuje pravo kombinacijo predavanj in terena

MEDNARODNO SODELOVANJE

136 V Gotenici gostili mednarodno usposabljanje Railex

140 20 let članstva Slovenije v Europolu

142 Pogovor z Robertom Črepinkom, policijskim svetovalcem pri Združenih narodih v New Yorku

147 Evropsko nogometno prvenstvo v Nemčiji brez večjih izgredov tudi po zaslugi slovenskih policistov

150 Pomoč slovenske policije pri varovanju poletnih olimpijskih iger v Franciji

Pol stoletja dela z nežnimi velikani na PKP Ljubljana

8

Izpostavljamo devet uspešno zaključenih projektov s področja notranjih zadev, ki so bili financirani iz evropskih sredstev.

32

ŠPORT

152 Naši policisti – vrhunski športniki z udeležbo na olimpijadi v Parizu uresničili svoje sanje

154 Pogovor z našim vrhunskim športnikom, srebrnim jadralcem Tonijem Vodiškom

157 Četrt stoletja policijskih pohodov na Triglav

161 Policistka Janja Tašič že v drugo uspešno opravila z izzivom K24

163 Zmaga policista Jurija Marušiča na triatlonu jeklenih v Bohinju

PROSTI ČAS

164 Policistka Aleksandra Žižek, naj uslužbenka na PU Murska Sobota

167 Pogovor z jamarjem, jamarskim reševalcem, minerjem in ljubiteljem zgodovine Luko Zalokarjem

171 Predstavljamo športnega ribiča in policista Tadeja Pankerja

REPORTAŽA

175 Policist Aleksander Geršovnik prehodil camino: »Življenje je potovanje«

SREČANJA

180 XIX. generacija kandidatov praznovala 35. obletnico zaključka svojega šolanja

183 Kadeti XXIV. generacije po treh desetletjih znova v zboru na tacenskem platoju

ZANIMIVO

185 Zgodba o mladem indijskem pavu, ki domuje na Policijski akademiji

IZŠLO JE

188 Znanstvena monografija Policijsko delo v skupnosti in partnersko zagotavljanje varnosti v lokalnih skupnostih

189 Priročnik za prepoznavanje in obravnavo nasilja v družini

Policisti ugotavljajo, da osebne kamere pomembno prispevajo k njihovi varnosti.

39

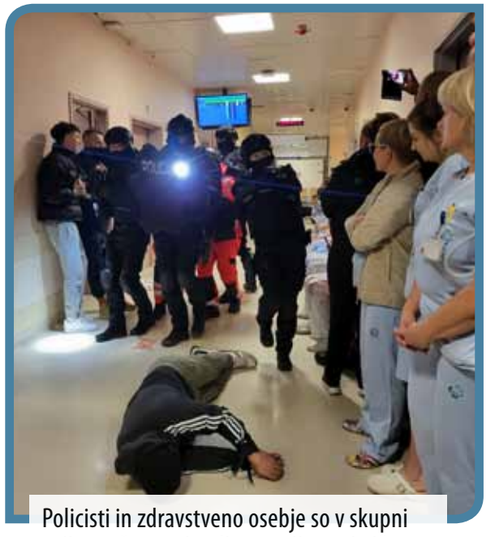

72

Policisti in zdravstveno osebje so v skupni vaji uspešno preigrali scenarij terorističnega napada v celjskem urgentnem centru!

S predstavnikom kriminalistične policije Benjaminom Franco o zločinih zoper okolje in njihovem preiskovanju

51

111

Marko Hlebec: »Z usposabljanja na prestižni ameriški akademiji FBI sem se vrnil bogatejši za neprecenljivo izkušnjo.«

154

Naš policist – vrhunski športnik Toni Vodišek je iz Pariza prinesel olimpijsko medaljo v kajtanju!

VARNOST 2/2024

ISSN 0350-7114
ISSN 2232-318X

Priprava: Sektor za odnose z javnostmi SGDP GPU
Lektoriranje: mag. Nataša Podhraški, SOJ SGDP GPU
Fotografija na naslovnici: Andraž Šegš, SOJ SGDP GPU
Oblikovanje naslovnice: Služba za upravno poslovanje MNZ
Tehnično oblikovanje: Mirsada Dželadini, SUP MNZ
Tisk: Media Bus, d. o. o.
Naklada: 3.000 izvodov
Naslov: Sektor za odnose z javnostmi SGDP GPU, Štefanova ulica 2, 1501 Ljubljana
Spletna naslova: www.gov.si, www.policija.si
Telefon: 01 428 57 45, **e-naslov**: varnost@policija.si

Slovenska policija | policija_si | MNZ RS Policija | police_slovenia

Izjave oziroma prispevki so mnenja avtorjev in ne odražajo nujno mnenja uredništva ali slovenske policije.

UVODNIK

MI SMO POLICIJA

Ko govorimo o policiji, si jo največkrat predstavljamo kot velik, precej abstrakten sistem, kot institucijo, ki skrbi za varnost v državi. Toda policija smo v resnici ljudje, zaposleni v njej – njeni povsem konkretni pripadniki, tisti, ki se vsak dan soočamo z zahtevnimi kriminalnimi primeri, hudimi prometnimi nesrečami, družinskimi tragedijami in nasploh s človeško stisko. Ko nas ljudje potrebujejo, smo tu zanje, ne glede na razmere. Vedno pridemo in pomagamo, kolikor je v naši moči, pristojnosti in zakonskih okvirih. Velikokrat pri tem nevarnosti izpostavimo tudi sebe. A takrat, ko so ljudje v stiski, o tem ne razmišljamo. Vodi nas pripadnost poslanstvu, ki smo mu zaprisegli – to je, da bomo varovali življenje in premoženje ljudi.

Vsak med nami je svoj unikum, je človek zase, a ko smo delavci policije v službi, smo poleg tega še del nečesa večjega: del patrulje, del preiskovalne ekipe, policijske postaje, širšega kolektiva, predvsem pa del cilja, ki je večji od nas samih. Gre za občutek pripadnosti, ki se z leti – hočeš nočeš – počasi vrašča v nas in ki ga sčasoma ne moreš več zares odložiti niti, ko zaključiš izmeno in prideš domov. Seveda nam tega občutka nihče ne more vsiliti, kajti pojavi se povsem spontano. Sovpada s samozavestjo, ki raste z vsako dobro izvedeno nalogo, pa naj gre za odlično opravljeno operativno akcijo ali učinkovito zaključeno preiskavo.

S svojimi dosežki se le redko pohvalimo, velikokrat gredo mimo soja medijskih luči. A prav je, da vsake toliko javnosti le pokažemo, kaj vse smo naredili. Zato tudi v tokratni reviji predstavljamo kar nekaj uspešnih projektov slovenske policije in notranjega ministrstva, ki naslavljajo nekatere trenutno najbolj pereče teme, od okoljske kriminalitete do medvrstniškega nasilja. Ob tem objavljamo utrinke s številnih vaj in usposabljanj za primere nesreč in terorizma, pa tudi naša dobrodelna dejanja. Nanizali smo tudi mnoge zanimive *osebne* zgodbe naših sodelavcev, ki bodo marsikoga navdihnile.

Spoznajte naše delo in naše vrste. To smo mi ... Vesele praznike in vse dobro v letu 2025, dragi bralci.

Uredništvo

Foto: Alenka Drenik

Spoštovane sodelavke in sodelavci, policistke in policisti.

2024 je bilo naporno leto. Kar nekajkrat nam je nastavilo ogledalo in od nas zahtevalo globok premislek in iskanje novih poti. Nikakor nas ni pustilo počivati, ampak je od slehernega izmed nas zahtevalo aktivno udeležbo. In mi smo bili pri tem uspešni!

Kot veste, naše delo temelji na pomoči sočloveku in zagotavljanju varnega okolja slehernemu prebivalcu naše države. Preteklo leto nas je na to večkrat opomnilo in preizkusilo naše moči. Kot že leto pred tem ste se, dragi sodelavci in sodelavke, odlično odrezali in hvala vam za to.

Izkazali ste se na številnih področjih našega dela – tako na področju zahtevnih kriminalističnih preiskav kot tudi na področju prometne varnosti in zagotavljanja varnosti na državni meji. Posebno izpostavljeni ste bili policisti na policijskih postajah, ki ste se spopadali z različnimi izzivi v sodobni človeški družbi, kot so nasilje v družini, medvrstniško nasilje in grožnje, kršitve javnega reda in miru, težave v večetničnih skupnostih in boj proti tihotapcem. Vse te naloge so bile zelo zahtevne, toda zaradi vašega srčnega odnosa je policija ustanova, na katero se prebivalci naše države brez oklevanja obrnejo, ko potrebujejo pomoč.

Vse to in še več vam je uspelo ob ne najbolj spodbudnem kadrovskem stanju v naši družini. Ker se to vprašanje v zadnjem letu medijsko zelo izpostavlja, bi mu namenil nekaj besed. Drži, zelo bi bili veseli, če bi nas bilo v policiji več, in za to si bomo še naprej močno prizadevali. Toda spodbudno je, da se številni mladi iskreno zanimajo za vstop v naše vrste in da to zanimanje ne peša. Ravno nasprotno, je stanovitno in prepričan sem, da bo nedavno sprejeta reforma plačnega sistema to zanimanje še okrepila.

Za to, da prebivalci naše države opazijo našo odličnost, ste zaslužni prav vi, dragi sodelavci in sodelavke. K temu prispevate s korektnim odnosom in delom na terenu, ki ga ljudje ne spregledajo – o tem pričajo številne zahvale občanov.

Veseli me, da nam kljub nenehnim spremembam in izzivom, s katerimi se srečujemo pri svojem delu, še vedno uspe v sebi poiskati bistvo – to je človečnost, ki je ključna pri opravljanju našega policijskega poklica. Ne pomaga, da poznamo vse zakone in predpise, če jih pri delu ne znamo osmisliti in z empatijo ter spoštovanjem pristopiti do sočloveka. Da kljub hitremu tempu še vedno zmoremo osebni odnos do drugega, nam potrjujejo prav ljudje – pa naj gre za prebivalce naše domovine ali za tujce, ki so tu le na obisku. Želim si, da bi bila slovenska policija še naprej prepoznana kot velika modra skupnost, ki ji je mar. Ker to je na koncu vendarle tisto, kar resnično šteje in nas opredeljuje kot ljudi.

Spoštovani sodelavci in sodelavke,

zahvaljujem se vam za vse vaše dosedanje delo. Za vaš trud in nesebično pomoč. Za vašo strokovnost in predanost. Vem, da vedno ni lahko, toda s skupnimi močmi gre lažje.

Želim vam, da bi v novo leto stopili zadovoljni, spočiti in pripravljeni na nove izzive.

Uspešno 2025!

Mag. Senad Jušić
generalni direktor policije

Spoštovani,

iztekajoče se leto smo skupaj napolnili s številnimi dosežki in uspehi. Prihajajoče leto 2025 je za zdaj še nepopisan list, zagotovo pa bomo nanj zapisali odlične zgodbe in izstopajoče rezultate.

Leto 2024 so na Ministrstvu za notranje zadeve, v Policiji in na Inšpektoratu Republike Slovenije za notranje zadeve pričakovano zaznamovale predvsem teme, povezane z varnostjo v najširšem pomenu, kot so nasilje, še zlasti medvrstniško nasilje in nasilje v družini ter izgredi na športnih prireditvah, varnost v lokalni skupnosti, romska tematika, ponovni začasni nadzor na notranjih mejah, migracije in s tem povezano izvajanje Pakta o migracijah in azilu. Poleg tega so nas zaposlovala tudi zahtevna pogajanja o prenovi plačnega sistema in socialni dialog z reprezentativnima sindikatoma, organizacijska in kadrovska politika ter pomembne zakonodajne spremembe, kot so novi Zakon o detektivski dejavnosti ter predlogi novel Zakona o nadzoru državne meje, Zakona o nalogah in pooblastilih policije, Zakona o potnih listinah in Zakona o osebni izkaznici, pripravljamo pa tudi povsem nov zakon o inšpektoratu za notranje zadeve. Za vsemi temi področji stojijo predani zaposleni – izkušeni strokovnjaki, ki s svojim znanjem pripravljajo kakovostna gradiva, mnenja in predloge. Tako sooblikujejo politiko in ukrepe na področju notranjih zadev, ki jih nato vsakodnevno tudi uspešno uresničujejo na terenu in v okviru številnih storitev za prebivalce naše države.

Z zadovoljstvom ugotavljam, da slovenska policija z različnimi metodami in oblikami dela skrbi, da je varnost prebivalk in prebivalcev zagotovljena v največji možni meri. Letošnje stanje kriminalitete je povsem primerljivo s stanjem pred epidemijo novega koronavirusa in tudi na področju premoženjskih kaznivih dejanj je Slovenija ena izmed varnejših držav Evropske unije.

Sprejeta je bila Resolucija o nacionalnem programu preprečevanja in zatiranja kriminalitete 2024–2028. Resolucija utira pot k boljši varnosti posameznikov in je temeljno vodilo za oblikovanje nacionalne varnostne politike, ki jo določa država. Med ključnimi področji obravnava tudi preprečevanje nasilja. Boj proti vsem oblikam nasilja smo tudi s tem postavili najvišje na lestvici naših prednostnih nalog. Tako smo za večjo varnost v šolah pripravili in podpisali dogovor o uporabi Protokola o obveščanju in ukrepanju v primeru grožnj v vzgojno-izobraževalnih zavodih in na univerzah.

Varnost v lokalnih skupnostih je bila letos pogosto povezana z romsko tematiko. Že na začetku poletja smo povečali aktivnosti policije v občinah, kjer živi romska populacija, predvsem na območju jugovzhodne Slovenije. Ti ukrepi delujejo, kar potrjujejo tudi župani nekaterih občin tega dela države, zato jih bomo izvajali še naprej. Obravnava romske tematike je sicer izrazito medresorska naloga, ki je lahko uspešna le ob pravem dialogu vseh ter sodelovanju z lokalno in romsko skupnostjo.

Letos smo veliko pozornosti namenili letalski dejavnosti policije. Februarja smo prevzeli nov večnamenski transportni helikopter, v teku pa je javno naročilo za nakup in vzdrževanje dveh namenskih helikopterjev za opravljanje helikopterske nujne medicinske pomoči. Ta se bo namreč dolgoročno izvajala kot državna aktivnost z zrakoplovi policije.

Eden od večjih letošnjih dosežkov na področju kadrov in organizacije dela je nedvomno prenovljen plačni sistem v javnem sektorju. Gre za največjo prenovo plačnega sistema v zadnjih 15 letih. Prehod na nov sistem bomo postopno izvedli v treh letih.

Ministrstvo za notranje zadeve je ves čas pogajanj s socialnimi partnerji na različnih ravneh aktivno sodelovalo pri prenovi plačnega sistema in odpravi plačnih anomalij. V pogajanjih smo si ves čas prizadevali za izboljšanje statusa policistov, inšpektorjev in vseh drugih javnih uslužbencev ministrstva z organoma v sestavi. Noben zaposleni ne bo več umeščen pod minimalno plačo. Nova plačna lestvica pomeni tudi višje osnovne plače na začetku delovne kariere, kar bo stimulativno zlasti za mlade. Največja pridobitev za policiste in druge uslužbence policije je zagotovo sklenitev Kolektivne pogodbe za dejavnost javni red in varnost, ki smo jo novembra podpisali s policijskima sindikatoma. Z njo utrjujemo temelje za prihodnje pravično vrednotenje in izboljšanje pogojev dela policistov.

Seveda je seznam letošnjih dosežkov še precej daljši, skupno pa jim je, da so rezultat strokovnega dela zaposlenih na ministrstvu, v policiji in na inšpektoratu.

Spoštovani sodelavke in sodelavci,

vi ste tisti, zaradi katerih naš resor lahko tako dobro deluje. Ste steber naše organizacije. Zaradi vašega trdega dela, bogatega znanja in dolgoletnih izkušenj, predanosti in zavzetosti je naš resor spoštovan in cenjen tako doma kot v tujini. To je dejstvo, na katero sem izjemno ponosen. Tudi zato vem, da se bomo z vsemi izzivi in preizkušnjami v letu 2025 soočili samozavestno in odgovorno in tako upravičili visoko stopnjo zaupanja med prebivalkami in prebivalci.

Boštjan Poklukar
minister za notranje zadeve

50 LET DELA Z NEŽNIMI VELIKANI: POSTAJA KONJENIŠKE POLICIJE LJUBLJANA PRAZNUJE

»ČEPRAV JE KONJ ŽE DOLGO V SLUŽBI ČLOVEKA, JE V SVOJI DUŠI ŠE VEDNO DIVJE BITJE«

V letošnjem letu praznujemo 50 let ustanovitve in delovanja Postaje konjeniške policije Ljubljana. Ob tem je 9. oktobra 2024 v Kobilarni Lipica potekala slovesnost, s katero smo se poklonili izjemnim živalim in ljudem, ki so stkali poklicna prijateljstva in učinkovite operativne tandeme, s katerimi že pol stoletja skrbijo za varnost prebivalcev Slovenije.

Foto: Klemen Udovč

Ljudje in konji smo od nekdaj tesno povezani. Brez njih morda danes ne bi bili to, kar smo. Njihovo divjo in hkrati plašno naravo smo ujeli in prilagodili potrebam človeštva. Z njihovo pomočjo smo nekoč premagovali velike razdalje, na njihovih hrbtih pa po svetu raznesli številne pomembne novice, izume in predmete. Pogumno so nas spremljali v vojnah, čeprav po naravi niso bojeviti. Bili so naši pomočniki pri kmetijskih opravilih, ko je bilo treba v času največjih pomanjkanj nahraniti številne generacije. Od nekdaj so bili tudi naši terapevti – nekoč smo to vedeli le intuitivno, danes pa je tudi znanstveno dokazano. Konji so nam pomagali preživeti in se razvijati kot civilizacija.

»A čeprav je konj že zelo dolgo v službi človeka, je v svoji duši še vedno divje bitje,« ob tem poudari inštruktor Ivan Globokar, ki konec leta, po skoraj treh desetletjih dela na ljubljanski konjeniški postaji, odhaja v zasluženi pokoj.

Nežni velikan: konj je izjemno čuteče bitje, ki ne skriva svojega razpoloženja

Konj je po naravi izjemno iskrena žival, ki vedno pokaže, kaj čuti, in to tako do človeka kot tudi do drugega konja. Njegovo počutje lahko razberemo iz njegove telesne drže in govorice telesa – položaj glave, ušes, vratu, repa in nog nam daje vedeti, ali je sproščen, živčen, prestrašen ali dobre volje. Ko se konj in človek srečata, med njima takoj steče komunikacija. Konj zelo dobro začuti razpoloženje človeka in se jasno odzove na njegovo vedenje. V resnici nam konji nastavljajo ogledalo, saj nam s svojim obnašanjem zrcalijo naše obnašanje in občutke, ko na primer pokažejo svojo umirjenost in poslušnost ali pa žalost, nezaupljivost in neubogljivost.

Te velike živali so po svoji naravi nežne. V mirnejših okoliščinah se pokaže njihov prijazni značaj, ki nikogar ne pusti ravnodušnega. Prav s temi plemenitimi živalmi se tako gradijo mostovi in tkejo pristni odnosi z občani, ki jim srečanje s policijskimi konji mnogokrat celo polepša dan. Kjer koli se pojavijo, so kot magnet. Očarajo mimoidoče in vzbujajo simpatije pri ljudeh, še posebno pri najmlajših – ti so njihovi največji oboževalci. Otroci se jim radi približajo in skoraj instinktivno segajo k njim. Za policijo so to neprecenljivi trenutki, saj s pomočjo konj policisti z ljudmi vzpostavijo prijazen, prijateljski stik, jim približajo delo policije, vzbudijo zaupanje v uniformo in sporočijo, da bodo poskrbeli za njihovo varnost.

Kljub temu da konje v policiji uporabljamo za opravljanje policijskih nalog, je treba poudariti, da jih nikakor ne gre enačiti z vozili ali drugimi tehničnimi sredstvi. So izjemno čuteča bitja in kot take jih policisti tudi doživljajo. Na svoje konje gledajo kot na najbližje sodelavce in z njimi tako tudi ravnajo. Še posebno med najzahtevnejšimi in najnevarnejšimi nalogami se policisti trudijo skrbeti tudi za njihovo varnost.

NEKAJ ZANIMIVIH DEJSTEV O KONJIH

- Povprečna starost, ki jo dosežejo konji, je od 25 do 33 let,
- najstarejši konj naj bi doživel 62 let (poginil je leta 1822),
- na svetu obstaja več kot 400 različnih pasem konj,
- človek je konje udomačil pred približno 4.000 leti,
- imajo največje oči med vsemi kopenskimi sesalci in lahko vidijo v zornem kotu do 350 stopinj,
- imajo t. i. binokularen vid, to pomeni, da z vsakim očesom vidijo različno,
- ušesa lahko obračajo za 180 stopinj, slišijo pa do 20-krat bolje od človeka,
- na dan pojedo od 12 do 18 kg sena, spijejo pa lahko do 100 litrov vode,
- njihovi zobje nenehno rastejo, brusijo si jih z raznoliko prehrano v naravi, kadar pa so v hlevu, za njihovo zobovje poskrbi veterinar,
- odrasli žrebci (ali kastrati) imajo 40 zob, kobile pa 36,
- tudi konjevo kopito nenehno raste, običajno traja od 9 do 12 mesecev, da preraste v celoti; za konje, ki so kovani, skrbi kovač približno vsakih osem tednov,
- konjsko kopito je iz iste snovi kot človeški lasje in nohti,
- največja zabeležena hitrost konja je bila 88 km/h, povprečna hitrost konja pa je okoli 45 km/h,
- imajo izjemno dober dolgoročni spomin.

Foto: Klemen Udovč

Foto: Mitja Tavčer

Konji od nekdaj predstavljajo moč, pogum in plemenitost. Vse to so vrednote, ki si jih želimo tudi v svojih, policijskih vrstah.

Tako kot človek, ima tudi vsak konj svoj značaj. Policijski konj mora biti predvsem psihično močan in neustrašen

Vsak konj ima svoj značaj in temperament. Podobno kot ljudje so nekateri bolj vesele narave, spet drugi bolj muhaste, kar je za policiste izziv pri vsakodnevnem delu.

»Ko je človek želel udomačiti konja, je iskal predvsem čuteče, ubogljive in pogumne živali, ki si jih je lažje podredil. Izločal pa je plašne, trmaste in agresivne. Seveda v vsakem konju najdemo vse te lastnosti, izražene v različnem deležu. Kljub nekaterim muham in pomanjkljivostim se za vsakega konja najde konjenik, ki ga ima rad in z veseljem z njim opravlja delo. Tako ima vsak konjenik v hlevu svojega ljubljenca, s katerim najrajši dela,« pove Globokar. Velja pa načelo, da s starejšimi in izkušenimi konji delajo mlajši konjeniki, z mladimi konji, ki potrebujejo več vodstva, pa starejši in izkušeni konjeniki.

Pri službenih policijskih konjih morajo prevladovati določene lastnosti: najprej mora biti psihično stabilen, neplašljiv in obvladljiv v različnih nepredvidenih situacijah.

Za delo v policiji so najprimernejši konji toplokrvnih pasem. V enoti je največ konj slovenske toplokrvne pasme in pasme lipicanec. V času praznovanja 50. obletnice enote je v prenovljenih hlevih Postaje konjeniške policije Ljubljana 13 službenih konj policije; od tega jih je šest pasme lipicanec, med preostalimi pa prevladuje slovenska toplokrvna pasma. Konje pasme lipicanec, ki so slovenski nacionalni ponos, s katerim se lahko upravičeno ponašamo v svetu, postaji zagotavlja Kobilarna Lipica, s katero policija že dolgo odlično sodeluje.

Foto: PKP Ljubljana

Ivan Globokar

Ivan Globokar, inštruktor, ki po 28 letih dela konec leta odhaja v pokoj: »Od konj sem se vsak dan naučil nečesa novega«

»Lahko rečem, da sem se od konj vsak dan naučil nečesa novega in to s pridom uporabljal pri svojem vsakodnevnem delu s konji in jahači.

V svoji karieri sem kot član delovne skupine za preizkus ob nakupu konj za potrebe policije sodeloval pri preizkusu več kot 120 konj, od katerih je bilo kupljenih 56, ki so nato opravljali in nekateri še vedno uspešno opravljajo delo v policiji.

Velik izziv je bilo usposabljanje kandidatov za policiste konjenike. V tem času je usposabljanje opravljalo 51 kandidatov, od katerih je 45 uspešno opravilo izpit. V to pa niso všteti tečaji jahanja, ki jih je PU Ljubljana organizirala za kandidate, za policiste iz Centra za izpopolnjevanje in usposabljanje na Policijski akademiji; teh kandidatov je bilo v letih okoli 80.

Ponosen sem na uspešno opravljene zaključne izpite kandidatov za policiste konjenike in uspešno uvajanje konj v operativno delo, saj po napornih in zahtevnih zavarovanjih protestov ni bilo poškodb konj in policistov.

Vesel sem, da nam je uspelo pridobiti kakovostno jahalno in zaščitno opremo za policiste in konje. Da smo v enoti vzpostavili pregledno in transparentno evidenco naročanja in porabe krme, krmnih dodatkov, sredstev za nego konj, veterinarskih storitev in kovanja ter evidenco obremenitev službenih konj, je treba pohvaliti dobro delo administracije v naši enoti.

Ob odhodu čutim zadoščenje za dobro opravljeno delo. Od nekdaj je bilo moje prepričanje in vodilo, da mora biti delo vedno opravljeno čim bolj kakovostno, strokovno in odgovorno in da je treba nuditi pomoč in nasvet, ko je to potrebno.

Zagotovo bom pogrešal svoje sedanje in nekdanje sodelavce, predvsem tiste, s katerimi smo tesneje sodelovali pri načrtovanju in izvedbi usposabljanj, pridobivanju novih znanj in uvajanju evidenc. Manjkalo mi bo tudi druženje kolektiva. Ne bom pa pogrešal vožnje v službo in nazaj ob dnevnih prometnih konicah. (Smeh.)«

In kakšen mora biti policist konjenik? Imeti mora mehko, a hrabro srce!

Policist konjenik ne more biti vsakdo. Predvsem mora imeti željo in ljubezen do dela s konji, brez tega nikakor ne gre. Pa tudi sposoben mora biti delati z živalmi, odločen in vztrajen.

Poleg tega mora biti ustrezno fizično pripravljen in spreten v jahanju. Pomembno je tudi, da je prijazen, odziven in sposoben učinkovite komunikacije z ljudmi. Navezovanje stikov z občani je namreč izjemno pomembno, saj povečuje zaupanje ljudi v policijo in njen ugled.

Predvsem pa je pomembno, da je v svojem značaju odločen in pogumen. Že dejstvo, da mora biti sposoben obvladovati 500-kilogramsko žival, se z njo podati na zahtevne terene, v galop, v razjarjene množice, od njega zahteva precej hrabro srce.

Foto: Mitja Tavčer

Velikokrat je odločitev za delo v policijski konjenici posledica predhodnega večletnega ukvarjanja s konji. Policisti konjeniki so večinoma tisti, ki so se že prej ukvarjali s športnim jahanjem, vzrejo, vzgojo ali dresuro konj. Med konjeniki pa se najdejo tudi taki, ki se z delom s konji srečajo prvič. Vse potrebno znanje si pridobijo v času učne skupine. Za tako delo se odločijo zaradi ljubezni do živali in želje po novem znanju.

Usposabljanje za pridobitev naziva policist konjenik poteka šest mesecev, v tem času pa kandidati pridobijo osnovna znanja s področja hipologije, veterine ter praktičnega dela in opravljanja policijskih nalog s službenim konjem. Po končanem tečaju jih čakata teoretični in praktični preizkus, na katerem morajo pokazati ustrezno znanje.

Tina Brelih, pomočnica načelnika: »Tudi dekleta smo del posebne policijske enote«

Tina Brelih je na Postaji konjeniške policije Ljubljana od leta 2020, od leta 2022 pa je tudi pomočnica načelnika. Kot pravi, so bili konji že od nekdaj njena velika ljubezen in strast. Tudi nadaljevanje študija je bilo posvečeno konjem in konjereji, saj je doštudirala na Biotehniški fakulteti, smer kmetijstvo – zootehnika. Skoraj 15 let je imela tudi svoje konje in je aktivno delovala na področju treniranja konj za galopske dirke.

»Policist konjenik ne more biti vsakdo. Poleg poznavanja policijskega dela je pri tem poklicu zelo

Foto: PKP Ljubljana

Tina Brelih

pomemben odnos do dela s konji. Policist mora imeti predvsem željo in zanimanje za delo s konji. Gotovo je to eden najlepših poklicev, saj so konji zelo hvaležni sodelavci, ki ob pravilnem pristopu zelo radi sodelujejo in opravljajo svoje naloge. Policisti konjeniki so zelo srčni in predani svojemu delu, ki ga vsakodnevno opravljajo z veliko odgovornostjo, kar se najbolj izkaže pri opravljanju najzahtevnejših nalog, kot je varovanje športnih in drugih prireditev, kjer je treba pokazati veliko odločnosti, znanja

Foto: Klemen Udovč

in poguma. Dekleta v tem poklicu suvereno sledimo svojim kolegom in smo zelo dobro sprejeta. Opravljam tudi naloge pomočnice komandirja 6. oddelka Posebne policijske enote, kamor je uvrščena konjenica, zato lahko potrdim, da smo tudi dekleta del te enote in naloge opravljamo enako dobro kot naši moški kolegi. V veselje mi je delati v kolektivu, kjer imamo skupne cilje in veselje – to je veselje do dela s konji.«

Foto: PKP Ljubljana

Aleš Peterlin

Aleš Peterlin, policist konjenik: »Všeč mi je, da sem lahko svoje konjeniško znanje iz mladinskih let prenesel tudi v delo policista«

Aleš Peterlin na postaji dela kot policist konjenik že okroglih 20 let, vse od leta 2004.

»Pri poklicu policista konjenika mi je bilo na začetku všeč, da sem lahko svoje konjeniško znanje iz otroštva in mladostniških let prenesel tudi v delo policista. V 20 letih sem pridobil še veliko novih izkušenj, za katere se mi prej še dozdevalo ni, da jih sploh lahko doživim – recimo obvladovanje konja v prometu in najbolj razgretih množicah ter na precej zahtevnejših terenih, kot sem jih bil vajen kot športni jahač. Upam, da bom v prihodnosti svoje izkušnje s področja konjeništva in dela policista konjenika kot inštruktor v naši enoti prenašal tudi na mlajše generacije policistov konjenikov.«

Foto: Klemen Udovč

Priprava konja za opravljanje policijskih nalog traja leto in pol

Priprava konja za opravljanje vseh operativnih nalog v policiji je različno dolga in odvisna od značaja konja ter njegove ujahanosti, pa tudi od vztrajnosti in odločnosti policista konjenika, ki dela z njim. V povprečju pa je za pripravo konja na policijsko delo potrebno leto in pol. »Konj je po inteligenci primerljiv z leto in pol starim otrokom, ki je težko dolgo skoncentriran, zato pri učenju potrebuje odmore in nato ponovitve. Ima pa dobro razvit dolgoročni spomin. Ko se enkrat nauči ukazov, si jih dobro zapomni. A prav tako si zapomni, če ga je na nekem mestu kaj prestrašilo ali poškodovalo, in se bo tega mesta bal. Zato moramo biti previdni in si ne smemo dovoliti napak,« pove Globokar.

Priprava službenega konja za delo je večplasten proces, ki zajema dresurno jahanje, preskakovanje ovir, terensko jahanje, vadbo zbornih postopkov in vadbo z motečimi elementi. Osnova priprave je dresurno jahanje, pri katerem se konj privaja na delovanje t. i. jahačevih dejstev – sem štejemo delovanje rok, nog ter teže. Ta dejstva so priganjalna, omejevalna, zadrževalna in enostranska, z njimi pa se konj uči poslušnosti in pravilnih reakcij. Vaje

Foto: Klemen Udovč

Foto: arhiv Policije

je treba ponavljati in za pravilno narejene elemente konja pohvaliti in nagraditi.

Priprava za delo v najzahtevnejših situacijah vključuje privajanje na različne moteče elemente, s katerimi se konj realno sreča pri varovanju protestov in športnih prireditev, ki spadajo med najtežje naloge. Usposabljanja zajemajo privajanje na zastave, transparente, pok, dim, sirene, ognjene ovire in različne predmete na tleh (plastenke, karton, ponjave, cerade, balone in druge ovire). Privajanje na te moteče dejavnike poteka od lažjih do postopoma težjih nalog. Obvezno pa se usposabljanja izvajajo s skupino konj, saj se živali počutijo varnejše zaradi prirojenega črednega nagona.

Policisti sami skrbijo za konje, tudi šolajo jih sami

Delo s konjem se za policista konjenika začne že v hlevu. Za konje namreč skrbijo policisti sami, in sicer 24 ur na dan. Med najpomembnejšimi nalogami vsakega policista konjenika so tako čiščenje boksov, čiščenje konj in pravilno krmljenje – konj dnevno poje od 12 do 18 kg sena (v novih boksih je konjem seno na voljo 24 ur na dan – zaradi zgradbe prebavnega trakta je namreč idealno, če ga imajo nenehno na voljo) in do 2 kg briketov, obrok pa je prilagojen vsakemu konju posebej. Med policistove naloge spada skrb za dobro počutje konja, pa tudi skrb za opremo in urejenost hlevov, nad ustrezno in pravilno prehrano pa poleg obeh inštruktorjev ter policistov bdi tudi strokovno-tehnična sodelavka.

Posebno vlogo pri zagotavljanju in vzdrževanju konjeve delovne sposobnosti imata inštruktorja v enoti,

Foto: Klemen Udovč

Foto: Mitja Tavčer

ki bdita nad uresničevanjem in izvajanjem programov usposabljanja. V dnevno oskrbo namreč spada tudi delo s konji po načrtu inštruktorja jahanja, ki zajema vodenje konj v izpuste, lonžiranje in treninge pod sedlom, ki vključujejo dresurno jahanje, skakalno gimnastiko in kondicijske treninge. Vso dresuro, šolanje in usposabljanje konj ob pomoči inštruktorja izvajajo policisti konjeniki sami. Policisti konjeniki in inštruktorji tako vsakodnevno zagotavljajo, da so konji kondicijsko pripravljeni, primerno oskrbljeni s krmili, podkovani, zdravi in pripravljeni za policijsko delo. Med policistom in konjem se ravno s to skrbjo in tudi s skupnimi usposabljanji razvije posebna vez, ki temelji predvsem na medsebojnem zaupanju.

Janez Ramovš, policist konjenik: »Timsko delo je osnova uspeha«

»Ključ do uspehov konjeniške enote je v neločljivi povezavi med policistom in konjem. To je odnos, ki temelji na vzajemnem zaupanju, doslednem treningu in vsakodnevni skrbi. Policist se mora zanašati na odzive svojega konja, medtem ko konj črpa samozavest iz mirnosti in odločnosti svojega vodnika.

Toda timsko delo presega partnerski odnos med človekom in živaljo. Celotna konjeniška enota deluje kot usklajen kolektiv, kjer vsak član prispeva k skupnemu cilju. Sodelovanje pri načrtovanju policijskih nalog, izmenjava izkušenj in podpora v zahtevnih situacijah so trdna osnova za uspešno delovanje. Prisotnost konjenikov je pomembna tako pri obvladovanju konfliktnih, nevarnih situacij kot tudi pri zagotavljanju občutka varnosti med prebivalci. Spoznanje, da s svojim delom pomembno prispevamo k varni družbi, je tisto, na kar smo ponosni in kar nam daje dodatno motivacijo za delo.

Naši uspehi so rezultat vrhunskega usposabljanja, trdega dela, predanosti poklicu ter močne povezanosti med ljudmi in živalmi ter med sodelavci znotraj same enote.«

Foto: PKP Ljubljana

Janez Ramovš

Kljub vsej modernizaciji, motorizaciji in umetni inteligenci – brez konjenikov v policiji ne gre

Kljub vsej modernizaciji in motorizaciji, kljub vsej sodobni in napredni opremi so policisti na konjih nepogrešljivi. In celo v dobi robotov in umetne inteligence, kamor kot družba očitno pospešeno vstopamo, bomo konje v policiji še vedno potrebovali. To velja zlasti za najzahtevnejše naloge, kot so iskalne akcije, pregledovanje težko dostopnih terenov, nadzorovanje državne meje, preprečevanje in odkrivanje kršitev v naravnem okolju, pa tudi delo ob večjih naravnih in drugih nesrečah, ki smo jih v zadnjih letih žal doživeli kar nekaj.

Še posebej nenadomestljivi so konjeniki pri zagotavljanju varnosti na večjih športnih prireditvah, množičnih shodih, demonstracijah in drugih javnih zbiranjih, ko že s svojo mogočno prisotnostjo vzbujajo občutek varnosti, marsikomu pa ohladijo razgreto glavo in ga odvrnejo od kršitev. V kritičnih trenutkih te mogočne živali na ukaz postanejo izjemno učinkovito sredstvo, s katerim lahko že nekaj policistov v množici uspešno vzpostavi javni red in mir. Ne zmotijo jih niti hrup niti gneča niti dimne bombe ali poki pirotehničnih sredstev. Stoično in samozavestno opravijo svoje delo. To so trenutki, ko policijski konji pod vajetmi spretnih in dobro usposobljenih konjenikov vzbujajo spoštovanje in utrjujejo avtoriteto policije.

Policisti konjeniki opravljajo vse vrste policijskih nalog, ki jih opravljajo drugi policisti, razlika je le v načinu in krajih izvajanja nalog. S konjem so hitrejši, mobilnejši. Zaradi svoje višje lege so opaznejši, obenem pa imajo tudi boljši pregled nad dogajanjem. Tudi občani policista na konju hitreje opazijo, kar je pomembno zlasti v množici.

Peter Gramc, policist konjenik: »Na množičnih dogodkih, kjer je varnostno tveganje veliko, se s konji zelo dobro povežemo. Ubogajo naše ukaze in nam zaupajo«

»Odkar sem policist konjenik, sem sodeloval na veliko različnih prireditvah in protestih. V spominu so mi najbolj ostali protesti iz leta 2012, na katerih smo bili večkrat izpostavljeni množici. Protestniki pa so v nas metali vse, kar jim je prišlo pod roke; od kamenja do steklenic, pirotehnična sredstva (rakete), kurili so bale itd. Na takšnih množičnih dogodkih, kjer je varnostno tveganje veliko, se s konji zelo dobro povežemo – ti ubogajo naše ukaze in nam zaupajo. Zato moramo biti na konju vedno odločni in samozavestni, da lahko upravljamo konja in ukrepamo zoper množico, ki ogroža varnost drugih prisotnih ljudi ali mimoidočih. Na protestih smo deležni tudi številnih žaljivk, ki jih kot policisti ne jemljemo osebno. Vemo namreč,

Peter Gramc

Foto: Mitja Tavčer

da se velika večina ljudi zaveda, zakaj smo tam – da poskrbimo za njihovo varnost.«

Aleš Gorenc, inštruktor: »Konjeniki opravljamo vse policijske naloge, od predstavljanja poklica otrokom do zasega droge«

Aleš Gorenc delo policista konjenika opravlja že od leta 2007, zadnji dve leti pa delo v enoti opravlja kot inštruktor konjenik. Velikokrat je prisoten na promocijskih dogodkih, kjer s posebnimi animacijskimi vložki zabava stare in mlade. Številni vrtčevski in osnovnošolski otroci so si ga namreč zapomnili kot tistega »policaja«, ki na hrbtu svojega konja dela stoje in prevale. Uspešen pa je tudi pri operativnem delu.

Foto: Mitja Tavčer

Foto: mag. Nataša Podhraški

Foto: Mitja Tavčer

Aleš Gorenc

»V skoraj 20 letih tega poklica se je nabralo veliko uspešnih zgodb in zanimivih dogodivščin. Spomnim se, da sva pred leti s sodelavcem opravljala patruljno službo na območju reke Save. V času patruljiranja sva opazila vozilo, v njem pa dve osebi, nakar je ena začela bežati. S sodelavcem sva osebo začela pozivati, naj se ustavi. Ker ukaza ni upoštevala, sva svoja lipicanca pognala v galop in že po nekaj trenutkih osebo prestregla tik pred reko Savo. Pozneje sva ugotovila, da je imela pri sebi več kot kilogram prepovedane droge konoplje.«

Policisti konjeniki opravljajo delo po vsej državi

Poleg Postaje konjeniške policije Ljubljana ima slovenska policija policiste konjenike tudi v Mariboru, in sicer v okviru Policijske postaje vodnikov službenih psov in konjenikov Maribor. Mariborska konjeniška enota je bila ustanovljena leta 1992. Policisti konjeniki svoje delo prilagajajo potrebam terena. Čeprav so stacionirani le v Ljubljani in Mariboru, konjeniki delujejo po vsej državi.

»Zelo pogosto smo prisotni na dogodkih, kjer obstaja možnost, da bo javni red kršen, to so različna javna zbiranja in dogodki. Policiste konjenike pa lahko srečate po vsej Sloveniji: prisotni smo na Obali, na Gorenjskem, v središčih mest, na območjih državne meje, pa tudi na težje prehodnih območjih, kot so gozdovi in obrežja rek. Ves čas spremljamo varnostno situacijo v državi in se usmerimo v naloge, kjer vidimo potrebo in prednost uporabe policistov konjenikov,« je dejal načelnik Postaje konjeniške policije Ljubljana Janez Podobnik.

Tako se velikokrat policisti konjeniki znajdejo prav tam, kjer jih najbolj potrebujejo, predvsem pa na pravem kraju ob pravem času. Niso redki primeri, ko so na težko dostopnih terenih reševali ljudi zaradi poškodb ali zdravstvenih težav.

Foto: Andraž Šegš

Boštjan Hočevar, policist konjenik: »Patruljiranje s konjem po stari Ljubljani v božičnem času ima poseben čar«

»Po več kot desetih letih dela na splošni policijski postaji se mi je uresničila želja po delu na postaji konjeniške policije. Policijsko delo je častno, opravljati ga na hrbtu tako plemenite živali pa mu daje nove razsežnosti. Na postajo konjeniške policije sem prišel v sklopu zadnje učne skupine v letu 2020. V tem času se je zvrstilo mnogo različnih dogodkov.

Boštjan Hočevar

Foto: PKP Ljubljana

Nekomu, ki tega ne doživi, je težko opisati patruljiranje s konjem po stari Ljubljani v božičnem času – to je trenutek, ki ima poseben čar. Ko dodamo še dejstvo, da je namen tega zagotavljanje varnosti prisotnih ljudi, trenutek dobi še večjo težo. Različne naloge, ki jih opravljamo policisti konjeniki, poskrbijo, da delo ni monotono. Sam najraje opravljam preventivne aktivnosti, s katerimi rišemo nasmehe na obraze otrok, seveda pa naše delo zahteva tudi opravljanje manj prijetnih nalog.

Konjeniki na večjih prireditvah in množičnih protestih delujemo kot prisilno sredstvo; takrat pride do izraza trdna vez med konjem in konjenikom, brez katere delo ne bi bilo mogoče. Prisoten sem bil tudi na nekaterih večjih protestih. Takrat sem spoznal, kakšno moč ima skupina konjenikov, prav tako sem se zavedel naše odgovornosti, ki jo imamo, da delo poteka varno za nas, za konje in za druge osebe. Pri delu s konji smo konjeniki izpostavljeni mnogim nevarnostim in poškodbam. Upam, da teh ne bo preveč in da bom to delo lahko opravljal še dolga leta.«

Luka Pečlin, policist konjenik: »Na Veliki Planini sem pomagal pohodniku z zdravstvenimi težavami. Zahvala občana je najlepše plačilo, ki ga dobimo za svoje delo«

Luka Pečlin je na Postaji konjeniške policije Ljubljana zaposlen od leta 1996. Kot pravi, se je v teh skoraj treh desetletjih zgodilo veliko dogodkov – eni so bili povezani s konji, drugi z ljudmi. Vedno pa so najlepši tisti, ko pomagaš.

Luka Pečlin

Foto: PKP Ljubljana

»V spominu mi je ostal dogodek z Velike Planine, ko sem pomagal pohodniku, ki je zaradi sladkorne bolezni in težav s srcem padel in se ob tem še poškodoval. Bil je prestrašen in zaskrbljen za svoje zdravje. Po pogovoru z dispečerjem OKC PU Ljubljana sem zaprosil za helikopter z zdravnikom, ki je prišel na kraj v zelo kratkem času in ga odpeljal v UKC Ljubljana, kjer so mu s pravočasno oskrbo skoraj zagotovo preprečili hujše zdravstvene zaplete. Svojci so se naslednji dan prišli zahvalit za pomoč. Vsaka zahvala občana za nudeno pomoč je najlepše plačilo, ki ga dobimo za svoje delo. Daje nam potrditev, da delamo prav, in nam vlije voljo, da delamo še bolje.«

50 let enote, a več kot sto let uporabe konj v slovenski policiji

Policija uporablja konje v Ljubljani od leta 1920, ko je bila organizirana prva konjeniška enota v Trnovem. Vse do leta 1958 je bila pomemben in učinkovit člen v delu organov za notranje zadeve. Ob naglem razvoju tehnike in uvajanju najrazličnejših motornih vozil pa so bili konji postopoma izrinjeni iz milice. Za takratne razmere je bila to razumljiva odločitev, saj so potrebe narekovale hitrejšo mobilnost, pri tem pa so konji obveljali za zastarele in nepotrebne.

Leta 1974 se je zaradi nagle urbanizacije in naraščajoče dnevne migracije prebivalstva vnovič pojavila potreba po učinkovitem nadzoru v hitro rastočih primestnih in obrobnih območjih Ljubljane. Tam so se začela pojavljati kazniva dejanja in kršitve, ki so zahtevale učinkovitejši nadzor. Izkazalo se je, da ga lahko najbolje izvajajo prav konjeniške patrulje.

Leta 1974 je bila tako ustanovljena postaja konjeniške milice. Takratni republiški sekretar Marjan Orožen je namreč 7. februarja 1974 izdal in podpisal odločbo o ustanovitvi postaje, ki je začela veljati 1. marca 1974.

Sedež Postaje konjeniške policije Ljubljana je v ljubljanskih Stožicah.

Foto: Mitja Tavčer

Začetek je bil skromen in težek. Konjeniška enota je bila nameščena v najetih hlevih na kmetiji v Mali vasi v Ljubljani. Imela je komaj šest konj, kupljenih v Beogradu, in tri uniformirane delavce. Primanjkovalo je tudi opreme.

Zaradi pomanjkanja denarja in drugih okoliščin je bila konjenica skozi čas del različnih notranjih organizacijskih enot. Leta 1976 je tako spadala v sestav Šolskega centra in bila nato istega leta premeščena v tedanjo Zaščitno enoto milice. Leta 1981 so bili zgrajeni novi, sodobni hlevi, deset let pozneje pa še novi postajni prostori. Ljubljanska konjeniška postaja od leta 1991 deluje v Stožicah in je organizacijsko del PU Ljubljana.

Janez Podobnik, načelnik: »Hvala vsem generacijam policistov konjenikov, ki so s svojim delom pomembno prispevali k razvoju te enote in varnosti naše družbe«

»Letos praznujemo častitljivih 50 let delovanja konjeniške policije, ki je skozi desetletja postala nepogrešljiv del varnostnega sistema v Sloveniji. Policist konjenik ni le čuvaj reda na terenu, temveč pomemben povezovalec skupnosti in simbol zaupanja. Njegova prisotnost med ljudmi vzbuja občutek varnosti, a tudi dostopnosti, saj konjeniki in njihovi konji pogosto vzpostavljajo pristen stik z občani.

Posebnost konjeniške policije je močna vez med policistom in njegovim konjem. Gre za odnos, ki temelji na zaupanju, vzajemnem spoštovanju in nenehnem

Janez Podobnik

Foto: PKP Ljubljana

učenju. Timsko delo pa se ne kaže le v sodelovanju med človekom in živaljo, temveč tudi med vsemi člani enote. Konjeniška policija je primer vrhunske usklajenosti, kjer je vsak posameznik ključnega pomena za uspešno delovanje celotnega sistema.

Na PKP Ljubljana sem od leta 2011, zadnjih deset let kot načelnik. Ves čas sem tudi pripadnik PPE, tako kot skoraj vsi moji sodelavci na PKP. Aktivno sem bil vključen v vodenje vseh večjih zadev, začenši s protesti leta 2012 v Ljubljani in Mariboru. Konj pomiri marsikatero situacijo. Opravljanje dela policista konjenika, vključno z vodenjem, ocenjujem kot specifiko, ki ji ni para. Tako delo konjenikov

Policisti konjeniki sodelujejo tudi na protokolarnih dogodkih, ki jim s svojo prisotnostjo vdihnejo posebno eleganco, čast in slovesnost.

Foto: Klemen Udovč

Foto: Mitja Tavčer

50. obletnico Postaje konjeniške policije Ljubljana smo slovesno praznovali v Kobilarni Lipica. Kraj slovesnosti ni bil izbran naključno, saj prav iz Kobilarne Lipica prihaja znaten delež konj, ki sestavljajo konjenico slovenske policije.

kot njihovih vodij zahteva zlasti veliko iznajdljivosti in predvidevanj ter kup drugih veščin. V Sloveniji je veliko območnih in tudi področnih policijskih postaj, ki si lahko izmenjujejo mnenja in poglede, ko naletijo na kakšno težavo, konjeniški postaji pa sta samo dve, kar velikokrat pomeni, da se moramo znajti sami. Prav zato je toliko pomembnejše sodelovanje s tujimi konjeniškimi policijami, s katerimi sodelujemo in si izmenjavamo izkušnje ter znanje, pri čemer svoje znanje tudi delimo. Ponosni smo, da so se na nas med drugim v zadnjih petih letih obrnili predstavniki avstrijske policijske konjenice, ki smo jih usposabljali v Sloveniji, na prošnjo kolegov iz BiH smo s svojim znanjem pomagali v Banjaluki, na nas pa se je obrnila tudi hrvaška policija, ki se zanima za ustanovitev konjeniške policije. Vse to utrjuje naše prepričanje, da delamo dobro.

Policisti konjeniki smo tesno vpeti tako v postopke pridobivanja konj kot tudi v nabavo opreme in sprejemanja predpisov s področja živali v policiji. V zadnjih desetih letih je PKP zelo napredovala, saj je prejela nova vozila in opremo, obnovili pa smo tudi prostore za konje.

Praznovanje 50-letnice je priložnost, da se ozremo nazaj na bogato zgodovino, obenem pa s ponosom pogledamo v prihodnost. Policisti konjeniki s svojo pripadnostjo in predanostjo poosebljajo vrednote policije ter dokazujejo, da je moč v povezanosti in trdnem timskem duhu. Hvala vsem generacijam policistov konjenikov, ki so s svojim delom pomembno prispevali k razvoju te enote in varnosti naše družbe.«

»Imamo najboljšo službo na svetu«

»Kljub nekaterim nalogam, ki morda niso najprijetnejše, je poklic konjenika izjemno lep. Delo z živalmi je nasploh izpolnjujoče in ni redkost, da policisti, ko enkrat izberejo to področje dela, tu ostanejo do konca svoje kariere,« je še poudaril načelnik PKP Ljubljana Janez Podobnik.

Plemenita in nežna narava konja na človeka vpliva izjemno blagodejno, celo terapevtsko, in to že ob bežnem stiku. Zato ne preseneča, da je iz vrst konjeniške policije večkrat slišati: »Imamo najboljšo službo na svetu!«

Besedilo: Postaja konjeniške policije Ljubljana (PU Ljubljana) in Sektor za odnose z javnostmi SGDP GPU

Foto: Klemen Udovč

Foto: Andraž Šegš

PREDSTAVLJAMO POLICIJO IN NJENO DELO PO RAZLIČNIH REGIJAH SLOVENIJE. ZAČENJAMO NA PRIMORSKEM

MORSKI ZRAK, SONCE, VETER ...

ALI JE NA PREGOVORNO SONČNI OBALI POLICIJSKO DELO KAJ PRIJETNEJŠE?

Ste se kdaj spraševali, kako bi bilo, če bi svoje delo namesto, denimo, na Dolenjskem opravljali v Prekmurju, na Gorenjskem, Štajerskem, Koroškem, Primorskem, Goriškem, v Zasavju ali osrednji Sloveniji?

Foto: Depositphotos

Policija je ena izmed redkih ustanov, ki s svojo mrežo zaposlenih pokriva celotno območje naše majhne, a kar precej raznolike države. Od Alp do Jadrana v eno in do Panonske nižine v drugo smer oziroma, obrnjeno, z Goričkega v Piran bi lahko opisali obseg našega policijskega terena. Policisti po vsej državi seveda opravljajo svoje naloge varovanja življenja in premoženja ljudi, vzpostavljanja javnega reda in miru, urejanja prometa in vse druge naloge po zakonih in predpisih, ki so predvideni za delo policije, toda kljub temu smo se odločili preveriti, ali se vendarle kaj razlikujejo med seboj. Za našo državo je namreč znano, da ima že skoraj vsaka vas svoje narečje, razlike med prebivalstvom pa so precej očitne tudi na regionalni ravni. O tem pričajo prenekateri ljudski reki, denimo, da je nekdo škrt kot Gorenjec, da so na Štajerskem, no, pa tudi na Dolenjskem, hlapi že naravno prisotni v zraku, pa da so Prekmurci izjemno gostoljubni in odprti ljudje in še mnogo podobnega bi se našlo ...

Kaj pa policija? Kako naši sodelavci dojemajo okolje, v katerem opravljajo svoje delo? In kako to vpliva nanje? Kaj so posebnosti dela na, denimo, Obali in kaj v osrednji Sloveniji? Kje naši sodelavci vidijo prednosti in kaj dojemajo kot slabosti? Pa tudi – ali je biti policist v mestu enako kot na podeželju? Vse to in še več smo jih povprašali za vas ... Tokrat na Primorskem.

Za širšo sliko smo že spomladi obiskali različne enote znotraj Policijske uprave Koper. Pot nas je najprej vodila v Lucijo, kjer smo se pogovarjali s policistom kolesarjem Luko Božnarjem s Policijske postaje Piran, in policistom motoristom Matejem Deželakom s Postaje prometne policije Koper. Ker v obmorski regiji ne gre brez morskih policijskih zadolžitev, smo preverili tudi, kako poteka delo na Postaji pomorske policije Koper. Kaj mora znati policist pomorščak, nam je razkril Luka Krivec. Za dogajanje v zaledju smo se obrnili še na Policijsko postajo Ilirska Bistrica. Njihov policist Uroš Tomšič nam je opisal svoj vsakdan.

Foto: Depositphotos

Luka Božnar

Foto: Andraž Šegš

Luka Božnar, že tretje leto policist na PP Piran, o poletni turistični sezoni

Piranskega policista Luko smo za pogovor ustavili kar med kolesarjenjem po službeni dolžnosti, zato nam je najprej naštel, kaj so po njegovem mnenju dobre strani dela na kolesu: »Prednost vožnje s kolesom je predvsem to, da lahko vozimo po določenih poteh oziroma kolesarskih stezah, kjer z avtom ni dostopa, predvsem pa smo bolj povezani s skupnostjo. Slabosti pa ... Precej časa vzame, da pridemo z ene točke na drugo, no. Ne gre tako hitro kot z avtom. Mislim, da je to največja slabost. Pa tudi vreme nam mora biti naklonjeno, seveda. V slabem vremenu s kolesi ponavadi ne odhajamo ven. Glede usposabljanj je tako, da je bilo pred kratkim v Ljubljani res predvideno usposabljanje za policiste kolesarje, a se ga zaradi drugih službenih obveznosti nisem mogel udeležiti. Pri opravljanju policijskih nalog na kolesu v primerjavi z avtom opažam, da smo z avtom bolj mobilni, več opreme lahko vzamemo s seboj, medtem ko smo na kolesu zelo omejeni glede tega. Nujno imamo seveda s seboj prisilna sredstva, pisalo, beležko, kaj več pa že težko.«

Zdaj ko je že tretje leto zaposlen kot policist na Primorskem, siceršnji Ljubljančan pove, da je največja posebnost te regije seveda – morje! Drugje ga pač ni. Opaža tudi, da se poletna turistična sezona tukaj zelo občuti, saj je koncentracija ljudi precej večja in je posledično mnogo več dela. Čez leto je več dela z domačini, poleti pa s turisti. Poleti se pojavijo predvsem tatvine po plažah in v hotelih, tudi kršitve javnega reda in miru po nočnih klubih, veliko več pa je tudi prometnih nesreč.

Pove tudi, da se dvojezičnost območja na terenu seveda pozna. Veliko je Italijanov, ki prihajajo sem iz različnih razlogov. Sam ne govori italijansko, zato kadar je v patrulji, upa, da je ob njem nekdo, ki govori ta jezik. Sicer se je težko sporazumeti. Zgodilo se je tudi že, da so morali čakati na patruljo, v kateri so policisti znali italijansko. Z angleščino niso mogli rešiti zadrege, ker Italijani ne govorijo angleško, če pa že, pa zelo slabo.

Foto: Andraž Šegš

Eden izmed pomembnih dejavnikov dela je tudi bližina meje. To se pozna predvsem v večjem številu nezakonitih prehodov meje. Prevozi migrantov so danes organizirani, tako da jih po ulicah skoraj ne videvamo več.

Luko smo vprašali tudi, kako se je navadil na primorsko vročino ... »Sam zelo slabo prenašam vročino in se je v bistvu še nisem navadil. Niti vročine niti burje. Ne morem se navaditi na to. Pri burji ni pomembno, koliko oblačil si oblečem – nič ne pomaga.«

Glede vpliva sončnih žarkov pa nam je razkril takole: »Sončni žarki res pomagajo, ljudje so boljše volje. Lahko pa je tudi nasprotno – in to zaradi vročine. Če primerjam sam način življenja, je res tako, da je tukaj vse malo počasnejše. Ker sem Ljubljančan, se na to še kar navajam.«

Matej Deželak, policist motorist na PPP Koper, ki mu prepletanje več jezikov na terenu ni težava

Iztočnica za pogovor s koprskim policistom motoristom Matejem je bilo seveda delo policistov motoristov. Po njegovem mnenju je prednost policijskega dela na motorju zagotovo to, da so policisti motoristi mobilnejši v prometu. Do samega dogodka ali prometnega pripetljaja oziroma nesreče, ki se zgodi, pridejo prej, pri teh dogodkih pa je odzivni čas zelo pomemben. Obenem so osebe, ki

Foto: Andraž Šegš

Foto: Andraž Šegš

Matej Deželak

jih imajo v postopku in pričakujejo policijsko pomoč, zelo zadovoljne, da se nekdo hitro odzove na klic, interventni dogodek.

V vožnji z motorjem torej vidi predvsem prednosti: »Z motorjem smo res mnogo hitreje na kraju, je pa vožnja bolj adrenalinska. Motorji so zelo zmogljivi. Kljub nameščenim modrim lučem in sireni je treba biti previden in ne smeš precenjevati motorja in svojih sposobnosti. Kot slabost dela

na motorju bi omenil vročino in potenje v opremi, a kdor z veseljem opravlja to delo, vzame to v zakup. Da pa to delo lahko sploh opravljaš, potrebuješ vozniško dovoljenje kategorije A, pred vsako sezono pa se opravi posebna spretnostna vožnja na poligonu. Gre za vaje od zaviranja do obvladovanja motorja v ovinkih, kondicijsko vožnjo in drugo. Pomembna je tudi sama oprema – škornji, hlače, ščitniki, jakna, čelada in rokavice. Tudi če je vroče, si vse to nadenemo. Na motorju ne moreš vzeti s sabo vsega, kar se lahko da v avto, ampak s sabo pa kot policist na motorju vzamem obrazce, del torbe, fotoaparat in alkotest, vodo in opremo, ki je nujna za policijsko delo.«

Ob našem vprašanju, kaj se mu zdijo prednosti dela na Primorskem, se je najprej iz srca nasmejal. »Prednost, no, nekateri bi rekli, da je Obala zakon zaradi lepot morja, drugi bi rekli, da so hribi zakon ... Posebnost je v klimi, samem cestišču. Tu je zaradi bližine morja v ozračju veliko soli, in ko se ta spusti na cesto, je tudi asfalt drugačne granulacije. V notranjosti je bolj grob in je lažje zaupati motorju in kolesu. Lažje se razvijejo hitrosti. Tukaj je daljša zavorna pot kot kje drugje.«

Tudi on opaža, da so poleti mnogo bolj zaposleni, vendar pravi, da »če si v službi, si pač v službi. Odzoveš se na napotitev. Dela je seveda precej več. V mislih imam številne prometne nesreče, intervencije, vožnje pod vplivom alkohola. Struktura ljudi se tudi pomeša, zato je potreben drugačen pristop do oseb.« Kot zanimivost pove, da ima več dela z domačimi. Tujcem je namreč v interesu, da se imajo tukaj lepo, in se prilagodijo lokalnim običajem.

Na vprašanje, kako presega jezikovne bariere, nam je odvrnil, da v njihovi enoti veliko policistov govori italijansko. On je sicer samouk, ampak tako kot z drugimi turisti se tudi z Italijani zna sporazumeti. Zna tudi malo nemško in angleško. Še vedno pa je zelo pomembna tudi gestikulacija. So pa tudi ljudje, ki ne znajo nobenega drugega jezika kot samo svojega, in takrat je treba vključiti druge prijeme, denimo prevajalnike na spletu.

Na vprašanje, ali so Primorci res pregovorno odprti in veseli ljudje, je odgovoril z rahlim zadržkom. »Ne vem, to je čisto odvisno. Če človek pristopi do nekoga z normalnim, prijaznim tonom, potem tudi lahko pričakuje pozitivno reakcijo. Prekmurci so najbolj sproščeni, potem Štajerci, na tretjem mestu pa so Primorci.«

Luka Krivec, policist pomorščak na PPoP Koper, o morskih izzivih

Luka si je od nekdaj želel delati na morju. Pri delu na čolnu vidi predvsem prednosti, saj se to področje dela zelo razlikuje od vsega drugega v policiji. Veliko je preventivnega dela, sodelovanja z ribiči in drugimi morjeplovci. Ker so policisti na morju prisotni 24 ur na dan, se večkrat znajdejo tudi v situacijah, ko je treba nekomu pomagati. Predvsem v poletni sezoni so za to območje značilne nevihte in takrat se večkrat kdo znajde v težavah in potrebuje pomoč.

Foto: Andraž Šegš

Luka Krivec

Foto: Depositphotos

Policisti na Obali, posebno pomorščaki, so včasih deležni tudi tako lepih razgledov. Prizor na fotografiji je iz Izole.

Kako pa je z usposabljanjem za to delo? »Za uspešno opravljanje dela so potrebna znanja iz pomorstva. V svoji karieri sem opravil kar nekaj usposabljanj; tudi v tujini se vsakoletno udeležujemo skupnih vaj. Prav naslednji teden grem na vajo, ki bo potekala v italijanskem Bariju,« nam je razkril Luka.

O posebnostih dela v primorski regiji nam je povedal, da sta za Primorce res značilni odprtost in sproščenost. Ne povzročajo si preveč težav. Na morju pa so že sicer vsi veseli, saj se zabavajo ali so na dopustu. Prav zato je tudi delo tukaj lepše. Na morju se poletna sezona zelo pozna. V primerjavi z zimskim obdobjem je mnogo več plovil in tudi policijsko delo je v sezoni povezano predvsem z dnevnimi morjeplovci. Ker živi v Kopru, so zanj kolone pločevine velika težava. Rešil jo je tako, da si je kupil motor, in v poletnem času avta praktično ne uporablja. Potožil je, da od turistov nimajo nič, saj gre velika večina na Hrvaško in tukaj dejansko le povzročajo gnečo na cestah. Opaža, da v poletni sezoni k nam pripluje veliko Italijanov; nekaj turistov si tukaj najame plovila, večina plovil pa je slovenskih. Zato meni, da je več dela z domačimi kot pa tujimi turisti.

Tudi Luka je kot Primorec večjezičen. »Končano imam italijansko šolo, tako da jezik ni težava. Menim, da bi na dvojezičnem območju vsi policisti morali imeti vsaj osnovno znanje italijanskega jezika.«

Zanimalo nas je, kako bi primerjal način življenja na Obali in v notranjosti države. »Tempo življenja na Obali je vsekakor bolj umirjen. Kot Primorec se nikoli ne bi preselil v Ljubljano. Mislim, da je to povezano z različnim podnebjem in morjem. Pri nas je res vedno sončno.«

Za konec smo ga zaprosili, ali nam lahko pove kakšno prigodo s terena. Z veseljem nam je ustregel: »Spomnim se nekega reševanja pred leti. Zanj smo bili tudi odlikovani z medaljo za hrabrost. Zgodilo se je takole ... S sodelavcem, ki je imel nekoliko več izkušenj od mene, ki sem šele začel delati na morju, sva bila v službi. Vozila sva plovilo P-88. Poletje je bilo, lep dan in kar naenkrat se je pojavila zelo močna burja. Prejeli smo klic, da v Jadralnem klubu Pirat pogrešajo otroke, ki so trenirali na optimistih (jadralski razred). Nemudoma smo izpluli in kaj kmalu ugotovili, da so otroci v težavah, saj jih je veter odnašal proti Crvenemu Vrhu.

Ko smo pripluli do njih, je bilo morje že močno vzvalovano in pihala je močna burja. Sami se niso mogli rešiti. To so bili otroci, stari od šest do deset let. Po navodilu so skočili v morje in poskušali priplavati do našega čolna, vendar jim to ni uspevalo. Tako sem sam skočil v morje in jim pomagal na naše plovilo. To se je dogajalo v neposredni bližini hrvaške obale. Zadnje otroke smo zvlekli na varno le nekaj metrov pred čermi, njihove jadrnice pa je nato odneslo na skale ob obali. Rešili smo tudi njihovega trenerja, ki jih je že sam skušal rešiti z manjšim gumenjakom, vendar ta ni bil kos razmeram na morju in ga je nato prav tako odneslo na skale.

Otroke smo nato varno odpeljali na mejni prehod v Piran. Ko smo imeli vse otroke na plovilu in smo pluli v smeri Pirana, pri čemer smo bili vsi mokri, plovilo pa je bilo povsem zalito od morja, me je eden izmed prestrašenih otrok vprašal, ali lahko bruha. (Smeh.) Ko nekomu rešiš življenje, res čutiš posebno zadovoljstvo, in zato imam tako rad svoj poklic.«

Uroš Tomšič, patruljni policist na PP Ilirska Bistrica, o delu v vročini

Uroša smo povprašali, kaj se mu zdi posebnost dela v primorski regiji. Povedal je, da je, konkretno, na območju PP Ilirska Bistrica v poletnem času močno povečan promet. Posledično prihaja do večjega števila prometnih nesreč, okvar vozil in zastojev na cestah. Na tem območju zaznavajo, da je velika večina turistov samo v tranzitu proti Hrvaški prek Jelšan in Staroda. Pri domačinih je zaznati kar nekaj slabe volje zaradi (ne) pretočnosti prometa in odlaganja odpadkov na urejenih izogibališčih, parkiriščih in tudi drugod.

Primorska regija je že kar nekaj let močno obremenjena z nezakonitimi prehodi in sprovajanjem nezakonitih migrantov prek državne meje med Hrvaško in Slovenijo. Ta problematika ni omejena samo na turistično sezono, ampak traja vse leto. Omenil je, da tako kot drugod po Sloveniji tudi na njihovem območju opažajo, da je čedalje več priseljencev. Ti se načeloma držijo bolj zase in policisti z vidika raznih kršitev javnega reda in miru ne opažajo kakšnega večjega odstopanja. Več težav s priseljenci pa je glede prijave prebivališč in dela na črno.

Zanimalo nas je tudi, kako je delati v poletni vročini ... Uroš pravi, da »se v poletnem času največ naredi nekako do enajstih dopoldne in potem v večernem času. Na interventne dogodke pač ne moreš vplivati in jih preprosto obravnavaš, ko pride do njih. Dostikrat se zgodi, da nam v vročini občani ponudijo pijačo ali pa nam jo dostavijo kolegi z naše policijske postaje.«

Foto: PP Ilirska Bistrica

Uroš Tomšič

Foto: PP Ilirska Bistrica

O pregovorno veselih in odprtih Primorcih nam je razkril, da je »pomemben zlasti pravilen pristop do njih. Če so v vlogi kršitelja raznih prekrškov, se veselje, prijaznost in odprtost večkrat na hitro izgubijo. Strinjam pa se, da sončno vreme vpliva na boljše in lepše počutje kot pa, obratno, na primer deževno in turobno vreme in da je tempo življenja malo bolj umirjen kot v Ljubljani. Pozna se, da ni toliko zastojev v času prihoda v službo in odhoda domov, pretočnost prometa je boljša in s tem je manjša tudi živčnost voznikov na cestah.«

Tudi Uroš nam je zaupal svojo prigodo s terena: »Nekoč sva s kolegom med patruljiranjem naletela na dva pešca, ki sta hodila po glavni cesti v smeri Italije. Takoj sva opazila, da nista domačina, pa tudi hlače sta imela mokre do kolen. Jasno je bilo, da sta nezakonita prebežnika. Z ugotavljanjem identitete sva ugotovila, da sta prebežnika državljana Srbije. Eden od njiju je bil majhen in zelo suhe postave, drugi pa njegovo čisto nasprotje. V času čakanja na intervencijsko vozilo sta bila oba mirna, vidno utrujena, čeprav je bilo med pogovorom zaznati precej značilnega srbskega humorja, tako da je bilo na kraju kar dobro vzdušje. Preden sta vstopila v intervencijsko vozilo in bila odpeljana v nadaljnjo obravnavo na policijsko postajo, je eden od njiju pristopil do naju in nama v srbskem jeziku dejal: 'Dobri ste vi, fantje, v Srbiji bi nas že pretepli.'«

Besedilo: mag. Nataša Podhraški,
Sektor za odnose z javnostmi SGDP GPU

Foto: Depositphotos

Foto: SOJ MNZ

FINANCIRANJE S POMOČJO EVROPSKE UNIJE

Z EVROPSKIMI SREDSTVI NA PODROČJU NOTRANJIH ZADEV PODPRLI SKORAJ 400 PROJEKTOV

V Sloveniji smo z evropskimi sredstvi na področju migracij in vključevanja, na področju zunanjih meja in vizumov ter na področju policijskega sodelovanja, preprečevanja kriminala in obvladovanja kriz za programsko obdobje 2014–2020 podprli skoraj 400 projektov in skupaj spisali številne pozitivne zgodbe.

V tem obdobju smo sledili ciljem Evropske unije, ki so usmerjeni v zagotavljanje stabilnega, zakonitega in varnega okolja. Pri črpanju dodeljenih evropskih sredstev iz Sklada za azil, migracije in vključevanje (angl. Asylum, Migration and Integration Fund – AMIF) ter Sklada za notranjo varnost (angl. Internal Security Fund – ISF) smo dosegli izjemne rezultate, in sicer skoraj 100-odstotno realizacijo črpanja.

Zdaj smo seveda že sredi naslednjega programskega obdobja, tako da smo že močno vpeti v nove programe, ki so s sofinanciranjem EU prav tako usmerjeni k našemu skupnemu cilju – graditi boljše, bolj povezano in varnejše okolje za vse. Za to obdobje ima Slovenija na področju notranjih zadev na voljo več kot 220 milijonov evrov sredstev.

Slovesen zaključek programskega obdobja

Ob zaključku izvajanja programov EU na področju notranjih zadev v Sloveniji v programskem obdobju 2014–2020 smo na Ministrstvu za notranje zadeve sredi novembra letos pripravili tudi slovesnost.

»Vsi dosežki, investicije in uspehi v okviru skladov AMIF in ISF so rezultat trdega dela, predanosti in sodelovanja vseh vas, ki ste tako ali drugače sooblikovali ali zasledovali zastavljene cilje,« je na slovesnosti povedala državna sekretarka Tina Heferle in se ob tej priložnosti zahvalila vsem sodelujočim: službam Policije in Ministrstva za notranje zadeve, Uradu Vlade RS za oskrbo in integracijo migrantov, Ministrstvu za obrambo, Ministrstvu za zunanje in evropske zadeve, Ministrstvu za javno upravo, Ministrstvu za finance, Uradu za nadzor proračuna ter članom Nadzornega odbora in Medresorske delovne skupine za sklade s področja notranje varnosti.

Posebno zahvalo je namenila sodelavkam in sodelavcem Službe za evropska sredstva, ki so skrbeli za pripravo programov, navodil, pravilnost črpanja evropskih sredstev in poročanje Evropski komisiji.

Predstavljamo devet uspešno zaključenih projektov

Sledi podrobnejša predstavitev devetih izbranih projektov dobrih praks, ki so bili sofinancirani iz evropskih sredstev. Gre le za del vseh uresničenih projektov, s katerimi želimo prikazati, da zaradi evropskih sredstev v Sloveniji živimo bolje in kakovostneje na številnih področjih.

Posodobitev kartografskih podlag (poskart)

Posodobljene kartografske podlage omogočajo boljše načrtovanje in usklajeno operativno delovanje na področju notranje varnosti in obrambe. Digitalno posodobljenih je bilo 54 sistemskih listov kartografskih podlag merila 1 : 25.000 za območje južne, vzhodne in jugovzhodne Slovenije.

Enotne kartografske podlage, ki nadomeščajo predhodne zastarele kartografske podlage enakega merila s podatki med letoma 1970 in 1980, so pomembna dopolnitev informacijskih sistemov za podporo odločanju na strateški in operativni ravni. Kot nosilec projekta je Ministrstvo za obrambo uspešno pridobilo 273.715,71 evra evropskih sredstev.

Izpiti in tečaji slovenskega jezika

Z evropskimi sredstvi sta se več kot 15.000 državljanom tretjih držav in prosilcem za mednarodno zaščito omogočila udeležba na tečajih učenja slovenskega jezika, ki se izvajajo po celotni Sloveniji, in opravljanje izpita iz slovenskega jezika. Oboje je namreč osrednjega pomena v procesu njihovega vključevanja v slovensko družbo.

Nosilca projektov, Ministrstvo za notranje zadeve – Direktorat za migracije in Urad Vlade RS za oskrbo in integracijo migrantov, sta za ta namen uspešno pridobila 4.106.185,99 evra evropskih sredstev.

Foto: MORS

Foto: MORS

Tečaji učenja slovenskega jezika se lahko po zaslugi evropskega projekta izvajajo po celotni Sloveniji.

Foto: UOIM

Foto: CT UUP GPU

Center za tujce

Bivanje v Centru za tujce

Izvedene so bile trajnostne naložbe v infrastrukturo Centra za tujce za zagotavljanje kakovostnih razmer za bivanje in izrabo prostega časa.

Center za tujce je namenjen sprejemu, nastanitvi in oskrbi tistih tujcev, ki so nezakonito prišli v Slovenijo in jih ni mogoče takoj odstraniti iz države, ter vračanju teh tujcev v državo izvora oziroma državo, iz katere so prišli. Tujcem so v centru zagotovljene ustrezne bivalne razmere, prehrana, varnost, psihosocialna in zdravstvena oskrba, prostočasne aktivnosti in ustrezno organizirana rekreacija. Policija – Center za tujce kot nosilec projekta je za ta namen uspešno pridobil 2.836.868,87 evra evropskih sredstev.

Foto: NFL GPU

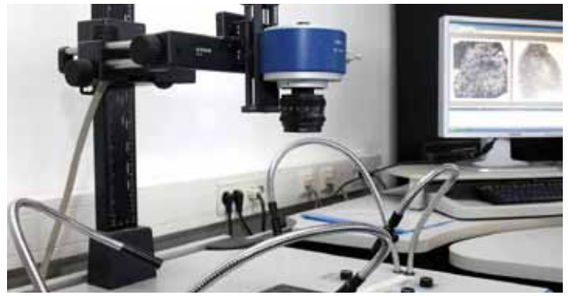

Računalniško podprt sistem za preiskovanje in identifikacijo prstnih odtisov (AFIS)

Z novim avtomatskim sistemom za preiskovanje in identifikacijo prstnih odtisov in odtisov dlani sta se v skladu z odobrenimi metodami dela na področju forenzičnih preiskav močno izboljšali učinkovitost in kakovost dela policije. Kriminalistična policija sistem uspešno uporablja za zajem prstnih odtisov in odtisov dlani, Nacionalni forenzični laboratorij pa pri daktiloskopskih forenzičnih preiskavah. Sistem je vpet v mednarodno izmenjavo daktiloskopskih podatkov, kar omogoča iskanje podatkov na širšem območju. Za vzpostavitev sistema je Policija za Nacionalni forenzični laboratorij uspešno pridobila 1.863.439,56 evra evropskih sredstev.

Evropski sistem za potovalne informacije in odobritve (ETIAS)

Sistem EU za potovalne informacije in odobritve (angl. ETIAS – European Travel Information and Authorisation System) bo od sredine leta 2025 nov pogoj za vstop v večino evropskih držav in bo namenjen kratkoročnemu bivanju. Njegov namen je ohranjati visoko raven notranje varnosti EU, obenem pa zagotavljati nemoteno prehajanje meja.

V okviru razvoja sistema je bila izvedena celovita nadgradnja programske in strojne opreme na Oddelku za ocenjevanje varnostnih tveganj in operativno podporo v okviru Uprave kriminalistične policije na Generalni policijski upravi.

Vzpostavljene so bile povezave z drugimi enotami policije, ki bodo vključene v sistem. Našteto bo omogočilo uspešno izvajanje novega usmerjenega pristopa k preprečevanju hujših oblik kriminala in terorizma.

Policija je za Upravo kriminalistične policije uspešno pridobila 10.459,01 evra evropskih sredstev.

Foto: Getty Images

Robot za dezaktiviranje minskih eksplozivnih sredstev

Za nakup novega robota Specialne enote za dezaktiviranje minskih eksplozivnih sredstev je Policija uspešno pridobila 189.821,37 evra evropskih sredstev. Njegov najpomembnejši prispevek je zavarovanje življenja policistov, saj zmanjšuje potrebo po izpostavljanju bombnih tehnikov eksplozivnim napravam in nevarnim snovem. Specialna enota ga uspešno uporablja tudi za protiteroristične preglede letal, vlakov, avtobusov in objektov, kjer je neposredni pristop za policiste nevaren. Robot ima nameščeno gibljivo roko in vodni top za nevtralizacijo eksplozivnih sredstev, poleg tega pa je opremljen s kamero.

Optimalno delovanje in povezljivost sistemov informacijsko-komunikacijske tehnologije

Slovenija je svojim diplomatskim predstavništvom v Avstraliji, Indiji, Iranu, na Japonskem, Kitajskem, Kosovu, v Ruski federaciji in Turčiji, kjer se bodisi zaradi oddaljenosti bodisi zaradi manj razvitega trga telekomunikacij pojavljajo specifična tveganja za kakovostno povezavo z Ministrstvom za zunanje in evropske zadeve v Ljubljani, zagotovila zanesljivejše delovanje sistemov informacijsko-komunikacijske tehnologije.

Večja odzivnost in zanesljivost teh povezav je namreč nujna za nemoteno delo, izvajanje vizumskih postopkov in zagotavljanje ažuriranih podatkov o izdanih vizumih na mejnih prehodih.

Ministrstvo za zunanje in evropske zadeve je kot nosilec projekta za ta namen uspešno pridobilo 229.775,32 evra evropskih sredstev.

Foto: iStock

Foto: Simon Avsec

Foto: UIT GPU

Sistem vstopa in izstopa

Sistem vstopa in izstopa državljanom tretjih držav, ki potujejo v Evropo, omogoča nove, hitrejše in varnejše postopke na meji. Sodoben, učinkovitejši in avtomatiziran elektronski sistem vzpostavlja enotno evropsko biometrično evidenco oseb, ki vstopajo v Evropsko unijo in izstopajo iz nje, in evidenco zavrnjenih vstopov na zunanjih mejah držav članic EU. Ta sistem v veliko primerih odpravlja žigosanje potnih listov, omogoča postopno skrajševanje čakalnih vrst za preverjanje potnih listov, potnike obvešča o najdaljšem dovoljenem trajanju njihovega bivanja ter poenostavlja in avtomatizira mejne postopke.

Urad za informatiko in telekomunikacije na Generalni policijski upravi je za vzpostavitev sistema pridobil 1.666.855,51 evra evropskih sredstev.

Prenova podatkovnega centra Ministrstva za zunanje in evropske zadeve

S prenovo sistemske energetike podatkovnega centra in nakupom IKT strojne opreme se je zagotovila stabilnost delovanja tudi v primeru morebitnih motenj v električnem omrežju, hkrati pa se je nadgradnja izvedla skladno z najnovejšimi standardi, ki jih med drugim zahteva uvajanje sistema beleženja vstopa in izstopa iz schengenskega območja (EES). Stabilno delovanje podatkovnega centra je ključno za nemoteno vizumsko poslovanje in izmenjavo ažurnih podatkov z drugimi pristojnimi institucijami v Sloveniji in tujini, da se omogočijo potovanja in hkrati preprečujejo varnostna in migracijska tveganja.

Ministrstvo za zunanje in evropske zadeve je za ta namen uspešno pridobilo 358.072,61 evra evropskih sredstev.

Besedilo: Služba za odnose z javnostmi in Služba za evropska sredstva MNZ

Sofinancira Evropska unija

S POMOČJO EVROPSKEGA FINANCIRANJA DO ŠTEVILNIH PRIDOBITEV V POLICIJI

Slovenska policija je ena izmed ključnih nosilcev projektov iz evropskih skladov na področju notranjih zadev. Evropska sredstva že vse od leta 2004, ko je Slovenija postala del Evropske unije, pomagajo policiji delovati po evropskih standardih. Sredstva v policiji namenjamo predvsem za opremo, vozila in vzdrževanje infrastrukture za mejno kontrolo in varovanje meja, pa tudi za razvoj in vzdrževanje nacionalnih informacijskih sistemov in opreme.

V okviru sklada AMIF smo v preteklem programskem obdobju izvedli deset projektov, namenjenih pravnemu svetovanju tujcem v postopkih vračanja, kritju tekočih stroškov in izboljšanju bivalnih razmer v Centru za tujce, nudenju psihosocialne in zdravstvene oskrbe tujcem, razširitvi mreže prevajalcev in tolmačev idr.

V okviru sklada ISF za področje policije smo izvedli 52 projektov, ki so bili sofinancirani z EU-sredstvi. Med pridobitvami so na primer nabava programske opreme in strojnega sistema za analitično vrednotenje digitalnih podatkov na Nacionalnem preiskovalnem uradu; nakup dveh plinskih kromatografov z masno selektivnima detektorjema za izboljšanje forenzičnih preiskav in hitrejšo analizo prepovedanih drog; nabava varnostne opreme in hidravličnega sistema za nasilno odpiranje protivlomnih vrat za učinkovitejše in obenem varnejše ukrepanje na področju pregona kriminalnih združb, ki tihotapijo nevarne snovi in odpadke; nakup diskov za varnejšo hrambo zavarovanih podatkov iz zaseženih elektronskih naprav na področju digitalne forenzike.

V okviru sklada ISF, ki zajema področje meje, smo izvedli 33 projektov, s katerimi smo denimo nabavili nove policijske patruljne čolne in s tem izboljšali nadzor morske državne meje; nakupili rentgenske naprave za pregled pri nadzoru meje; izvedli obsežno usposabljanje nadzornikov državne meje in začeli vzpostavljati pogoje za delovanje nacionalnega sistema ETIAS; na meji s Hrvaško vzpostavili videonadzor mejnih točk z migrantsko problematiko in tako zmanjšali obremenitve območnih policijskih postaj.

MED FINALISTI NATEČAJA ZA NAJBOLJŠI EU PROJEKT TUDI TRIJE NAŠI – ČESTITAMO!

Aprila je pod okriljem Ministrstva za kohezijo in regionalni razvoj potekal natečaj EU projekt, moj projekt 2024. Med 20 finalisti so bili tudi naslednji trije projekti, financirani iz skladov EU za notranje zadeve.

Okrepitev opreme Nacionalnega forenzičnega laboratorija

S pomočjo evropskih sredstev Sklada za notranjo varnost (ISF) se je izboljšala opremljenost Nacionalnega forenzičnega laboratorija, ki pri svojem preiskovalnem delu uporablja več kot sto različnih metod s področja bioloških, kemijskih, fizikalnih in daktiloskopskih preiskav ter preiskav dokumentov, rokopisov, denarja, fotografij in videoposnetkov. Nove pridobitve vodijo k še boljšemu in učinkovitejšemu delu Nacionalnega forenzičnega laboratorija, katerega temeljne vrednote so strokovnost, zanesljivost, naravnanost k razvoju in sodelovanju ter nepristransko delovanje in zaupnost.

Pridobili so avtomatski sistem za preiskave prstnih odtisov in sledi, ki policiji omogoča primerjavo prstnih sledi in odtisov dlani z odtisi v evidenci daktiloskopiranih oseb. Sistem omogoča enostaven, hiter in zanesljiv vnos sledi in odtisov, saj se odtisi zajemajo z optičnimi čitalci in neposredno prenesejo v evidenco. Sistem je vpet tudi v mednarodno izmenjavo daktiloskopskih podatkov, kar omogoči iskanje v širšem območju. Z novim sistemom se je v skladu z akreditiranimi metodami dela na področju forenzičnih preiskav bistveno izboljšala učinkovitost in kakovost dela policije.

Foto: NFU GPU

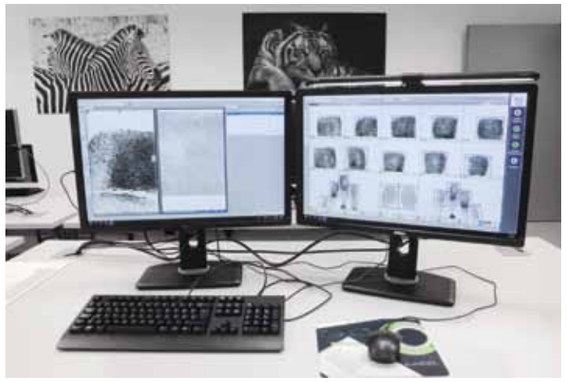

Delovna postaja za preiskavo in primerjavo odtisov in sledi papilarnih linij

Za potrebe balističnih preiskav so v laboratoriju pridobili dva nova instrumenta: avtomatski balistični sistem Evofinder, ki omogoča identifikacije in povezave izstrelkov in tulcev z zaseženim orožjem in izmenjavo podatkov iz digitalne baze neznanih izstrelkov in tulcev, ter vrstični elektronski mikroskop, ki omogoča vrsto preiskav, predvsem pa je namenjen iskanju in analizi delcev, ki nastanejo po streljanju s strelnim orožjem. S tem je omogočena povezava strelca s strelskim dogodkom. Omenjene preiskave in metode so v Nacionalnem forenzičnem laboratoriju akreditirane.

Foto: NFL GPU

Vstavljanje krogle v avtomatski balistični sistem Evofinder

Foto: NFL GPU

Vrstični elektronski mikroskop

Okrepitev opreme Specialne enote policije

S pomočjo sredstev Sklada za notranjo varnost (ISF) se je izboljšala opremljenost Oddelka za protibombno zaščito v Specialni enoti, ki opravlja pomembne naloge na področju protiteroristične dejavnosti in zahtevnejše operativne naloge, ki so povezane z visoko stopnjo tveganja za varnost, zdravje ali življenje ljudi in pri katerih se zahtevata najvišja stopnja izurjenosti in psihofizičnih zmožnosti ter uporaba posebnih znanj in veščin.

Robot za pristop do nevarnih in sumljivih predmetov ter eksplozivnih naprav je pomembna pridobitev za delo Specialne enote. Glavna prednost robota je, da je namenjen uporabi v manjših oziroma omejenih prostorih, kot so vlak, avtobus in letalo. Bistveno tudi zmanjšuje potrebo po izpostavljanju policistov – bombnih tehnikov neposredni nevarnosti, ki jo predstavljajo eksplozivne naprave in nevarne snovi.

Uspešno izpeljan projekt je tako prispeval k še uspešnejšemu in učinkovitejšemu delu Specialne enote.

Foto: SE GPU

Novi robot Specialne enote se v praksi že uporablja za dezaktiviranje eksplozivnih naprav in eksplozivnih sredstev ter za protiteroristične preglede letal, vlakov, avtobusov in objektov, kjer je neposredni pristop za policiste nevaren.

Nastanitev in oskrba otrok brez spremstva

Urad Vlade RS za oskrbo in integracijo migrantov (UOIM) se je aktivno odzval na čedalje večje potrebe po zagotovitvi ustrezne nastanitve in oskrbe otrok brez spremstva ter za ta namen pridobil sredstva Sklada za azil, migracije in vključevanje (AMIF).

Otrok brez spremstva je namreč otrok, ki je v Sloveniji brez staršev ali zakonitih zastopnikov. Med migranti je to ena izmed najranljivejših skupin, zato je bilo treba nadgraditi obstoječe rešitve in vzpostaviti celovitejši pristop. Projekt v prakso prenaša Uredbo o načinu zagotavljanja ustrezne nastanitve, oskrbe in obravnave mladoletnikov brez spremstva, ki je bila sprejeta oktobra 2023. Otroci brez spremstva imajo lahko v Sloveniji različne statuse: status vlagatelja namere, prosilca za mednarodno zaščito, osebe s priznano mednarodno zaščito, prosilca za začasno zaščito, osebe s priznano začasno zaščito ali osebe brez urejenega statusa. Projekt vključuje vse otroke (ne glede na status), pri katerih bo pristojni center za socialno delo podal strinjanje z nastanitvijo. Kljub temu da je večina otrok starejših od 15 let, so med njimi tudi mlajši, ki so v Sloveniji čisto sami.

Foto: UOIM

Ponosna begunska nogometna ekipa mladoletnikov brez spremstva, ki je na turnirju v Postojni prejela zmagovalni pokal

Foto: UOIM

S pomočjo sredstev UOIM tako uspešno zagotavlja nastanitev in oskrbo teh otrok, in sicer prek treh različnih tipov nastanitve (sprejemni center, nastanitvene enote in mladinska stanovanja). Sprejemni center za mladoletnike je namenjen prvi nastanitvi mladoletnika, ko otrok takoj dobi strokovno obravnavo. Po izdelavi individualnega načrta oskrbe in obravnave se otroka nastani v nastanitvene enote za mladoletnike, ki so namenjene tistim, pri katerih se načrtuje dolgoročna nastanitev. Kapaciteta posamezne nastanitvene enote je do deset mladoletnikov. Mladinsko stanovanje pa omogoča nastanitev mladoletnikom, za katere je ocenjeno, da so že sposobni bolj samostojnega življenja, njihova oskrba pa se zagotavlja v okviru rednih dnevnih obiskov strokovnih delavcev.

Besedilo: Služba za odnose z javnostmi in Služba za evropska sredstva MNZ

SNEMANJE POLICIJSKIH POSTOPKOV

POZOR, POSTOPEK SE SNEMA!

ZAKAJ JE UPORABA OSEBNE KAMERE ZA POLICISTE TAKO POMEMBNA?

Osebna kamera oziroma bodycam je v tujini že dolgo poznana kot redna oprema številnih policistov. Namenjena je snemanju policijskih postopkov, na podlagi česar je mogoč vpogled v potek policijskega postopka, način izvedbe posameznih policijskih pooblastil in uporabe prisilnih sredstev. S tem se močno poveča pravna varnost za obe strani, tako za policista kot za osebo, s katero policist izvaja postopek. Ob tem pa prinaša še vrsto dodatnih prednosti, zaradi česar lahko rečemo, da so osebne kamere v slovenski policiji – ne glede na to, kako nepriljubljene so bile morda na začetku, ko smo jih šele uvajali – do danes postale že nepogrešljive in vsekakor prispevajo k večji transparentnosti policijskega dela, zlasti v bolj občutljivih ali tveganih, nevarnih situacijah.

Foto: mag. Nataša Podhraški

Po izkušnjah snemanje in dokumentiranje policijskih postopkov poveča strokovnost dela policistov, s čimer se zagotavlja spoštovanje in varovanje človekovih pravic, manj pa je tudi zlonamernih in neupravičenih pritožb posameznikov glede dela policistov. Samo snemanje bistveno zmanjša možnost napada na policiste kakor tudi prekoračitve policijskih pooblastil. Statistično gledano se število pritožb zoper delo policistov ob uporabi telesne kamere zmanjša tudi do 70 odstotkov.

Zakonska podlaga za uporabo osebne kamere

Policija ima zakonsko podlago za snemanje policijskih postopkov v 113. in 114. členu Zakona o nalogah in pooblastilih policije (ZNPPol), vendar so se v preteklosti videokamere in naprave za videoprenos v policiji za ta namen uporabljale le v omejenem obsegu oziroma za generalno spremljanje tveganih dogodkov (kamere v helikopterjih, mobilne kamere v vozilih). Zaradi tega je policija z delovno skupino ter Uradom za informatiko in telekomunikacije na Generalni policijski upravi (UIT GPU) opravila preizkus nekaterih

namenskih videokamer za bližnje spremljanje dogodkov in naprave za videoprenos prek javnih mobilnih omrežij, ki se uporabljajo v tujih policijah in so bile UIT GPU dostopne.

Delovna skupina izbrala ustrezne kamere in določila tehnične specifikacije

Generalni direktor policije je 22. januarja 2013 s sklepom imenoval omenjeno delovno skupino za izdelavo analize aktivnosti policije ob protestih na območju Republike Slovenije. Delovna skupina je proučevala in analizirala tudi področje dokazovanja kaznivih dejanj in prekrškov udeležencev protestov.

Delovna skupina je pri svojem delu ugotavljala, da bi h kredibilnosti pri dokazovanju kaznivih ravnanj pred pravosodnimi organi znatno prispevali videoposnetki policijskih postopkov, ki bi jih policisti izdelali pri varovanju protestov oziroma pri izvajanju policijskih postopkov ob rednih oblikah dela. S snemanjem policijskih postopkov bi se zagotavljala tudi profesionalnost policijskega dela, saj je lahko snemanje postopkov dodatna zaščita pred morebitnimi prekoračitvami policijskih pooblastil. Policisti se tako ob lastnem zavedanju, da se postopek snema, še bolj potrudijo, so v postopkih vljudnejši, strokovnejši in policijska pooblastila izvajajo skladno z načelom sorazmernosti.

Delovna skupina je na začetku svojega delovanja testirala številne kamere različnih proizvajalcev glede na priljubljenost uporabe v tujih policijah. Na podlagi testiranj je povzela glavne ugotovitve in hkrati zahteve, ki so pozneje vodile v izbor ustrezne kamere, s katero se je leta 2016 začelo poskusno opremljati slovensko policijo.

Po izboru sledil nakup kamer in nato opremljanje policijskih enot z novo pridobitvijo

Na začetku leta 2016 je slovenska policija nabavila 30 osebnih kamer (znamke Reveal Media), ki jih je testno vključila v operativno delovanje policije na vseh policijskih upravah in v notranjeorganizacijskih enotah. Uporabljale so se na območnih policijskih postajah z najvišjo stopnjo problematike. Policisti so snemali zlasti postopke, pri katerih predvidoma prihaja do napadov nanje (npr. izvajanje intervencij, asistenc ...), pri občutnejših posegih v človekove pravice (npr. uporaba prisilnih sredstev, pridržanje), pa tudi pri obravnavi mejnih incidentov in podobnih odmevnih dogodkih. Pri tem je bilo treba upoštevati, da so (vklopljene) kamere omogočale predsnemanje – shranjevali so se posnetki, ki so nastali 30 sekund pred začetkom snemanja. Prve izkušnje so bile zelo pozitivne. Manj je bilo napadov na policiste, manj prekoračitev policijskih pooblastil in manj tudi tako imenovanih lažnih in škodoželjnih pritožb zoper delo policistov.

Slovenska policija je leta 2020 začela uporabljati 20 kompletov električnih paralizatorjev skupaj z osebnimi kamerami Axon Body 2. Zakon določa, da morajo biti postopki z uporabo paralizatorjev posneti. Policija je tako kupila še 115 osebnih kamer Axon Body 2, ki so bile razdeljene v enote, kot del kolektivne zadolžitve, za snemanje policijskih postopkov. Ta model osebne kamere so začeli uporabljati in jih uporabljajo še danes policisti večine policijskih enot v Sloveniji. Trenutno je v operativni uporabi približno 305 osebnih kamer, od tega se jih približno 35 uporablja v kompletu, skupaj z električnim paralizatorjem.

Za idealno pokritost policijskih patrulj bi v policiji potrebovali približno od 500 do 800 kamer. Pri tem je treba upoštevati, da je kamere treba menjavati zaradi polnjenja baterij in da ima kamero samo eden izmed policistov v patrulji. Kamere so v kolektivni zadolžitvi posamezne policijske postaje, policisti pa jih glede na potrebo zadolžijo ob nastopu službe. Z vidika ekonomičnosti ne bi bilo racionalno, da bi kamero v osebno zadolžitev prejel vsak policist – predvsem zaradi prihoda novejših modelov in posledično zastaranja takšne opreme.

Kaj pa se zgodi s posnetki?

Postopek uporabe posnetkov je postopkovno zelo zahteven tudi v nadaljevanju procesiranja. Vsak posnetek za nadaljnjo uporabo je treba po prihodu policista v enoto prenesti na delovno postajo. To se stori z namenskim računalniškim programom. Po prenosu se posnetek

ZAHTEVANE TEHNIČNE SPECIFIKACIJE KAMER

Zahteve, ki jih je navedla delovna skupina na podlagi svojih ugotovitev pri testiranju:

- možnost video- in avdiosnemanja;
- možnost nastavitve različnih ločljivosti snemanja, in sicer vsaj od 1080 p navzgor;
- možnost nastavitve števila slik na sekundo, in sicer vsaj 25 pri ločljivosti 1080 p;
- možnost nastavitve predsnemanja od 0 do 60 sekund;
- možnost snemanja zvoka v predsnemanju;
- vidna čas in datum na posnetku;
- možnost priklopa na osebni računalnik za prenos in obdelavo podatkov;
- možnost zapisovanja posnetkov v takšni obliki, da jih je mogoče predvajati le z namensko programsko opremo, ki je priložena vsaki napravi;
- omogočanje in nastavitev avtomatskega brisanja posnetkov (zakonski roki), ki se prenesejo na določeno mesto za shranjevanje;
- spominski medij v kameri, ki je lahko vgrajen ali odstranljiv, velikosti najmanj 64 GB;
- vodoodpornost najmanj po standardu IP65;
- robustnost (brez poškodb mora zdržati padec z višine 1,5 m);
- ustrezna velikost tipk, ki omogočajo enostavno uporabo tudi s taktičnimi rokavicami;
- temperaturno območje delovanja od –10 do +40 °C;
- uporaba polnilne baterije, ki omogoča neprekinjeno delovanje vsaj osem ur;
- prikaz napolnjenosti/izpraznjenosti (kapacitete) baterije;
- prikaz delovanja kamere (pripravljena, snemanje ...);
- širokokotnost objektiva, najmanj 140° vidnega kota (diagonalno polje) objektiva kamere;
- občutljivost na slabše svetlobne razmere, uporabnost posnetka tudi pri pogojih 0,1 lx;
- možnost vsaj dveh zamenljivih adapterjev, ki omogočata pritrjevanje s sistemom klika in/ali sponko – ščipalko;
- trpežen kovček za shranjevanje in prenašanje;
- vsebnost kompleta, ki ga sestavljajo kamera, polnilec, ki omogoča polnjenje v omrežju 220 V, na USB-vhodu osebnega računalnika in v avtomobilu, programska oprema in ustrezna oprema za povezovanje z delovno postajo;
- opcijsko univerzalni nosilec osebne kamere za uporabo iz vozila z dodatnimi zahtevami (360°-obračanje, vakuumsko pripenjanje ipd.).

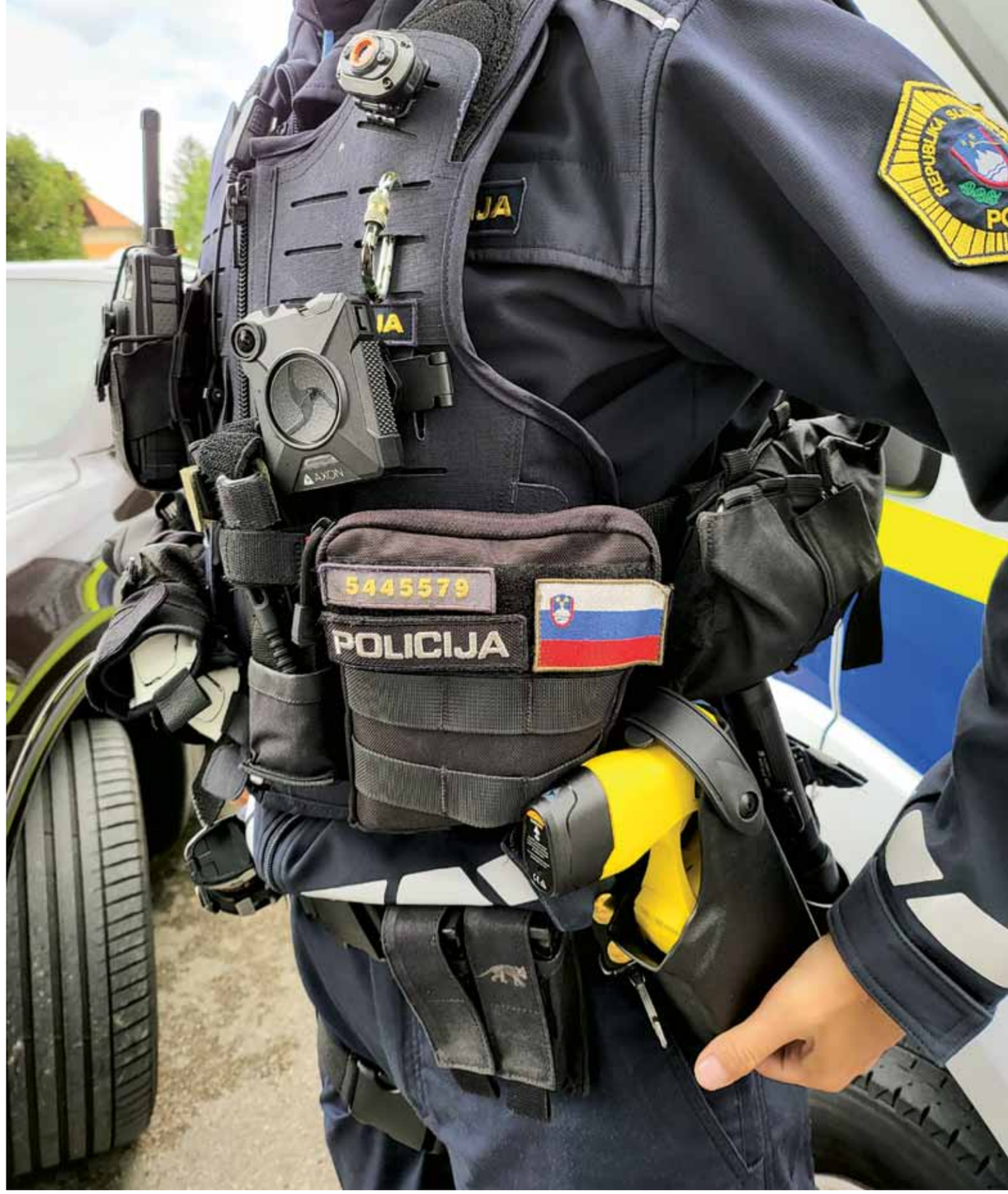

Foto: mag. Nataša Podhraški

tam hrani največ 45 dni. Toliko traja tudi pritožbeni postopek zoper delo policistov. V primeru posnetega prekrška ali kaznivega dejanja se posnetek hrani dlje. V policiji s tovrstnimi posnetki ravnamo skrbno in zadržano. Uporaba posnetkov je v zakonu zelo natančno določena. Uporabljajo se za dokazovanje kaznivih dejanj in prekrškov, za spremljanje zakonitosti uporabe policijskih pooblastil in spremljanje javnih dogodkov, ki so varnostno vprašljivi.

Kako poteka usposabljanje za uporabo osebnih kamer

Usposabljanje za uporabo osebne kamere s policisti na vadbi praktičnega postopka s samoobrambo (PPSA) izvedejo inštruktorji PPSA. Ti so usposobljeni za prenos znanja, ki ga pridobijo na skupnih usposabljanjih v organizaciji Službe generalnega direktorja policije na Generalni policijski upravi (SGDP GPU). Vsak policist ima poleg usposabljanja na voljo tudi strokovne usmeritve glede uporabe osebne kamere; te so na voljo na intranetu policije, v enote pa so bila poslana tudi uporabniška navodila.

Pomen posnetkov v primeru pritožb, nadzorov ali komisij, ki ugotavljajo strokovnost in zakonitost uporabe policijskih pooblastil v posameznih primerih

V SGDP GPU se poleg drugih oblik rednega dela ukvarjajo tudi s pritožbami zoper policijo in komisijami, ki jih za preveritev vseh okoliščin uporabe prisilnih sredstev ter pooblastil policije imenuje generalni direktor policije. Ravno pri teh področjih dela zaradi razjasnitev vseh okoliščin policijskih postopkov poleg drugih videoposnetkov zelo pomagajo prav posnetki z osebnih kamer policistov. Poleg ugotavljanja zakonitosti in strokovnosti policijskih postopkov posnetki pomagajo tudi pri dokazovanju v morebitnih postopkih pred pravosodnimi in drugimi organi.

Pomembno je zavedanje, da so v visokotehnološko-informacijski dobi slehernemu posamezniku na voljo številne tehnične rešitve za zajem slikovnega in zvočnega gradiva. S tem so povezane tudi morebitne zlorabe in prirejanja tako zapisanega gradiva. Pri reševanju številnih pritožb in pri delu komisij se tako srečujemo z dejstvom, da dejansko ni vedno natančno in dosledno predstavljena situacija, ki jo zagovarja bodisi ena bodisi druga stran udeleženih v policijskih postopkih.

Ogledi videoposnetkov komisijam v fazi pregledovanja vzamejo veliko časa, vendar se ravno zaradi tega bolje seznanijo z dogajanjem v določenih postopkih in posledično lažje podajo in utemeljijo svoje ocene.

Konkretna primera, ko so policisti prav s posnetki lahko dokazali, da so ravnali strokovno in zakonito

Kako izjemno pomembni so lahko posnetki, dokazujeta naslednja anonimizirana primera ...

Oseba v postopku (kršitelj) je policiste obtožila, da so jo brutalno zbrcali, poškodovali in ji povzročili telesne poškodbe. Zaradi tega je bila ustanovljena komisija generalnega direktorja policije, prav tako senat MNZ. S posnetkov osebne kamere enega izmed policistov je bilo razvidno, da sta bila takrat na kraju samo dva policista. Kršitelja nista brcala ali kako drugače pretepala, ampak se je ta po uporabi prisilnih sredstev policistov po tleh vrgel sam. Kršitelj je po predstavitvi posnetka pred senatom od pritožbe odstopil.

V drugem primeru so policisti zaustavljali osebno vozilo, vendar voznik na pravilne svetlobne in zvočne znake policistov ni želel ustaviti. Ko je med begom v nekem trenutku le ustavil, je iz vozila izstopil sopotnik in se postavil pred službeno vozilo policije. Zaradi njegovega oviranja je bežeče vozilo odpeljalo, omenjeni sopotnik pa se je s celim telesom vrgel na pokrov motorja službenega avtomobila in od tam na tla. Na tleh je začel kričati in se pretvarjati, da so ga policisti povozili.

Dogodek je ves čas snemala kamera, ki je pripomogla k temu, da so se lahko ovrgla namigovanja, da naj bi ga povozila prav policista. V primeru neobstoja posnetkov bi takšna zgodba lahko imela neprijeten in nepotreben zaplet.

Kdaj je snemanje zakonsko obligatorno in kdaj ne, je pa priporočljivo?

Policisti morajo v enotah, kjer so na voljo osebne kamere, te ob začetku službe prevzeti (kot ostalo opremo v kolektivni zadolžitvi), jih ustrezno evidentirati in številko posamezne kamere vpisati na delovni nalog. Zatem morajo kamero pregledati in preveriti napolnjenost baterije, morebitne mehanske poškodbe in njeno delovanje. Stanje navedejo v poročilu o opravljenem delu. Kamero si v nadaljevanju s priloženim nosilcem namestijo na sprednji del uniforme (na zaščitni telovnik, pas ali na drugo primerno mesto; to storijo na način, ki preprečuje izgubo in omogoča varno ter učinkovito uporabo) in jo pred odhodom iz policijske enote vklopijo v stanje pripravljenosti (fizično z gumbom na vrhu kamere, utrip zelenega LED-kazalnika), izklopijo pa jo ob zaključku službe. Policisti imajo na razpolago natančna navodila za uporabo osebnih kamer, s katerimi se morajo temeljito seznaniti.

Snemanje postopkov je zakonsko (86.a člen Zakona o nalogah in pooblastilih policije) obvezno pri uporabi električnega paralizatorja. Zaradi tega je kompletu, poleg vsakega električnega paralizatorja, dodeljena tudi osebna kamera. Če je osebna kamera policista vklopljena v stanju pripravljenosti, se ob vklopu električnega paralizatorja policijski postopek začne snemati samodejno.

Pri opravljanju policijskih nalog morajo policisti, ki imajo zadolžene kamere, dosledno snemati vse policijske postopke, ki so skladno s katalogom standardov policijskih postopkov nevarni in jih varujejo s strelnim orožjem. Policisti morajo snemati tudi intervencije (na primer zaradi nasilja v družini, kršitve javnega reda in miru ...), asistence in druge podobne dogodke, kjer se glede na okoliščine lahko pričakuje uporaba prisilnih sredstev, pri čemer je pomembno, da snemanje teh policijskih postopkov začnejo že ob prihodu na kraj (snemanje morajo načrtovati že ob napotitvi oziroma pripravi na posredovanje). Skladno s taktičnim preudarkom lahko policisti snemajo tudi izvedbo drugih policijskih postopkov, kot so

občutljivi postopki, pri katerih lahko snemanje prispeva k preprečitvi morebitnega nedostojnega vedenja, upiranja, napada ali samopoškodovanja osebe, pomaga pa tudi pri dokazovanju v morebitnih postopkih pred pravosodnimi in drugimi organi in podobno.

Sklep: kamere so pri delu policistov zelo koristne, a še vedno podcenjene in premalo uporabljane

Na podlagi zbranih informacij in uporabniških izkušenj s terena menimo, da je pri vprašanju, ali kamero uporabiti ali ne, odgovor odločno da. To, ali je postopke smiselno snemati ali ne, glede na številne pozitivne izkušnje ni več vprašljivo. Kljub temu pa ugotavljamo, da se še vedno posname bistveno premalo postopkov, ki bi jih skladno s pravili stroke in obveznimi usmeritvami ministra policisti obligatorno morali posneti.

Prepričani smo, da je uporaba osebnih kamer pomembno prispevala k varnosti policistov, ki jih nosijo, in preprečila marsikatero neprijetno ali celo nevarno situacijo. Prav zato si bomo še naprej prizadevali za ozaveščanje policistov o dobrobiti uporabe osebne kamere pri policijskih postopkih ter za to, da bi bile te del stalne opreme čim več policistov.

Vse z namenom čim varnejšega opravljanja zahtevnega policijskega dela.

Besedilo: Dušan Korene, Sektor za policijska pooblastila SGDP GPU, in mag. Nataša Podhraški, Sektor za odnose z javnostmi SGDP GPU

UPORABA OSEBNE KAMERE PRI IZOBRAŽEVANJU KANDIDATOV NA VIŠJI POLICIJSKI ŠOLI

Na Višji policijski šoli se študenti pri policijskih pooblastilih s praktičnim postopkom seznanijo tudi s pogoji za uporabo ter načinom delovanja osebnih kamer Axon Body. Kandidati za policiste tako spoznajo zakonsko podlago in namen uporabe osebnih kamer policista, kot jih opredeljuje 114. člen Zakona o nalogah in pooblastilih policije, prav tako pa se seznanijo z internimi usmeritvami, zlasti glede snemanja občutljivih in nevarnih postopkov ter hrambe posnetkov in ravnanja z njimi. Z obveznostjo snemanja policijskih postopkov z osebno kamero študente seznanimo pri obravnavi električnega paralizatorja kot prisilnega sredstva, pri katerem je snemanje obvezno že na podlagi zakonske določbe. Glede teh vsebin kandidate za policiste seznanimo tudi s priporočljivimi načini nošenja kamere na zaščitnem telovniku ter načini aktivacije kamere, sistemom predsnemanja policijskega postopka ter sinhrone vključitve osebnih kamer v povezavi z vključenim električnim paralizatorjem. Za zdaj je na Višji policijski šoli na voljo ena osebna kamera, ki jo občasno uporabljamo pri izvajanju praktičnih postopkov. Za intenzivnejše vključevanje v učni proces bi potrebovali bistveno več razpoložljivih kamer.

Besedilo: Matej Peternelj, Policijska akademija GPU

Foto: Matej Peternelj

Kandidati za policiste se med vadbo praktičnih postopkov na Višji policijski šoli učijo tudi uporabe osebne kamere. Na fotografiji je posnetek z vaje.

UPORABA OSEBNE KAMERE NA TERENU – KAJ PRAVIJO POLICISTI?

Ker nas je zanimalo, kaj o uporabi osebne kamere menijo tisti, ki jo pri svojem delu dejansko največ uporabljajo, smo pri več policistih preverili, kaj se jim zdijo prednosti in kaj slabosti uporabe kamere, kako pogosto uporabljajo kamere in tudi, ali so te tehnično ustrezno opremljene za njihove potrebe.

Klemen Jurjevčič, načelnik na PP Medvode: »Uporaba osebne kamere ti mora priti v kri. To pa se lahko zgodi, če jo redno uporabljaš«

»Osebne kamere so v uporabi že kar nekaj let. V Medvodah imamo dve; eno ima pri sebi patrulja, druga pa je dodatna, na postaji oziroma na voljo policistu Posebne policijske enote (PPE), ki jo vzame s sabo na dogodke. Z dnevnim razporedom dela na policijski postaji patrulji odrejam kamero kot del opreme. Policisti tako kamero nosijo s seboj. Opažam, da se je v zadnjem obdobju uporaba kamer bistveno povečala. Naj tako povem: uporaba ti nekako mora priti v kri. Da ti pride v kri, pa moraš obravnavati veliko takih dogodkov, pri katerih jo je dobro vklopiti. Na mestnih policijskih postajah v Ljubljani je takšnih dogodkov bistveno več kot na okoliških postajah, zato je tudi razlika pri tem, kako pogosto se kamera uporablja na enem in drugem območju. Toda v zadnjem letu se je tudi pri nas povečala uporaba kamere pri policijskih postopkih.

Kamera je zelo koristna pri postopkih, ki potekajo s težavnimi, prepirljivimi ljudmi. V teh primerih rado pride do pritožb na postopek policistov in prav posnetki so tisti, ki pomagajo razrešiti, kaj se je dejansko dogajalo. Glede tega imam zelo dobro izkušnjo iz obdobja, ko sem bil še namestnik načelnika na PP Ljubljana Center. Pritožnica je pisala, kar je pač pisala, sam posnetek pa je dokazal, da je bilo ravno nasprotno, tako da s pritožbo ni uspela.

Seveda pa je kamera lahko tudi ovira pri delu, ker policista skrbi, da ne bi česa narobe naredil. Ampak to je popolnoma razumljivo, tudi za izkušenega policista.«

Foto: mag. Nataša Podhraški

Klemen Jurjevčič

Mitja Remec, policist na PP Ljubljana Šiška: »V uporabi kamere vidim predvsem prednosti: posnetki ovržejo lažne navedbe zoper policijsko delo, obenem pa mi pomagajo pri pripravi uradnih zaznamkov o uporabi prisilnih sredstev«

»Osebno kamero uporabljam pri občutljivih in nevarnih dogodkih. Velikokrat nas na uporabo opozori že operativno-komunikacijski center (OKC) ob napotitvi na dogodek. Torej za dogodke, pri katerih pričakujemo, da bi lahko eskalirali oziroma ki eskalirajo. Glede na trenutne varnostne razmere, po navodilu OKC, kamere vedno uporabljamo v romskem naselju Roje, pri vseh policijskih postopkih z Romi.

Za uporabo kamere se večkrat odločim v primerih, ko imam v postopku, denimo med kontrolo prometa, stik z nesramno ali pijano osebo oziroma osebo pod vplivom drugih substanc. Z vklopom kamere osebo poskušam umiriti, obenem pa ta posnetek lahko dokaže, da sem ravnal strokovno, zakonito in učinkovito. Res pa je treba še bolj paziti na besede in vse povedati povsem točno. Ni prijetno, če narediš napako.

Menim, da svojega dela ob snemanju ne opravljam drugače, ga pa po eni strani lažje, ker se težavne stranke ponavadi umirijo, po drugi strani pa je izvajanje postopka ob vklopljeni kameri malo bolj stresno, ker vem, da bo posnetek potem nekdo gledal. Ob snemanju postopka se počutim varneje, ker vem, da bo v primeru eskalacije in uporabe prisilnih sredstev posnetek ob morebitni prijavi osebe v postopku razkril dejansko dogajanje in ovrgel morebitne lažne navedbe.

Mitja Remec

Foto: mag. Nataša Podhraški

Foto: mag. Nataša Podhraški

Na naši postaji imamo štiri kamere. Ena pripada intervencijski patrulji, druga prometni, ena je za policista, ki lahko uporablja električni paralizator, četrta pa je na voljo za dodatno patruljo.

Postopek uporabe kamere ni zapleten, hitro se ga usvoji. Kamera deluje tako, da predsnema postopek oziroma ob snemanju postopka posname tudi dogajanje, ki se je dogajalo pol minute prej. To je zelo uporabno v primeru, ko imamo težavno stranko in lahko pričakujemo, da se bo pozneje pritožila.

Uporabe kamere se učimo v okviru vsebin PPSA. Posnetki se mi osebno ne zdijo posebej kakovostni. Njihova resolucija je slabša kot na kakšnem novejšem telefonu, slabši je tudi zvok. Bistveno slabši so posnetki ponoči. Kljub temu pa so za nas zelo pomembni.«

Tomaž Babič, policist na PP Ljubljana Bežigrad, pripadnik PPE: »Ob začetku službe gre kamera na telovnik. Najbolje jo je nositi na srčni strani«

»Na dogodkih, kot so nogometne tekme, je snemanje pokrito z videonadzornim sistemom. Ko pa je odrejeno, da gre skupina PPE v postopek, naj bo to praznjenje tribun ali kateri koli drug postopek, pa je to že v osnovi podlaga za uporabo osebnih kamer. Tako je odrejeno že od začetka vsakega sklica PPE. Stalna praksa je, da snemamo vse svoje postopke. Če seveda imamo kamero. Kamer je namreč malo. Te, ki jih uporabljamo v PPE, se vzamejo s postaj, kar pomeni, da če je kamera na terenu s patruljo, nam ni na voljo. Pravilo je sicer, da ima PPE prednost glede uporabe kamer, vendar je v tem primeru posledično brez nje patrulja, kar pa tudi ni dobro. Na PP Ljubljana Bežigrad imamo štiri kamere, tako da jih je komaj dovolj. Kakšna več posebej za PPE ne bi

bila odveč. V skupini PPE kamero nosi samo vodja skupine ali oseba, ki jo vodja določi za to. V oddelku nas je šest skupin, in če imamo tri kamere, je to že veliko na oddelek. Včasih je le ena, kar je zelo malo.

Sam večinoma snemam postopke, se pa kdaj zgodi, da preprosto pozabiš. Lahko gre za stresni trenutek, lahko pa le premalo pritisneš gumb. Uporaba kamere sicer ni zapletena. Malo se je treba sicer seznaniti, kje je kak gumb, denimo za vklop in pripravljenost, izklop. Kamero nosimo na telovnikih oziroma v PPE na neprebojnih jopičih. Policist si jo namesti tako, kot se mu zdi najbolje, prilagajamo pa jo drugi opremi, ki jo prav tako nosimo na sebi. Tukaj na PP Ljubljana Bežigrad sem bil pobudnik nošenja kamere na srčni strani, in to zato, ker je leča kamere na desni strani, in če si jo daš na srčno stran, je ta leča nekje na sredini telesa in imaš najboljši pregled, roke, tudi dolgo- in kratkocevno orožje, pa najmanj zakrivajo sliko. Tako se je pokazalo z uporabo. Najbolj optimalno pa bi bilo seveda nekje na sredini, a tam je žal zadrga.

Sam opažam, da z leti žal ni več pretiranega učinka uporabe kamere pri osebah v postopku. Ko povem, da se postopek snema, mi v večini primerov odvrnejo, naj kar snemam. Vseeno jim je. To je v primeru alkoholiziranih, zasvojenih oseb ali navijaških skupin. Do policistov ni več pravega spoštovanja. Seveda pa to ne velja za vse. V cestnem prometu se morda kdo zadrži, vendar pa sam ne vidim več razlike pri ljudeh, ali se postopek snema ali ne. Morda je prednost uporabe kamere v postopkih s težavnimi občani, tudi alkoholiziranimi, zaradi dokazovanja na sodišču. Sodniki so se kar navadili na to, da obstaja posnetek, in si ga radi ogledajo.

V nekaterih postopkih pa ima kamera preventivni učinek. Tako je bilo recimo v primeru prijave kršitve javnega reda in miru – gre za brezdomca, ki je redno izvajal tatvine v trgovini in zmerjal trgovke, zato so se ga te bale. Moški je bil že navajen in se je umiril, ko smo se mu približali in vklopili kamere. V nasprotnem primeru, če postopka ne bi snemali in ga na to opozorili, pa bi kršitelj najverjetneje s svojim početjem nadaljeval in bi bili izpolnjeni pogoji za pridržanje. Tako pa smo mu izdali le plačilni nalog.

Zanimiv je tudi primer, ko smo policisti zaradi kršitve javnega reda in miru v večjem lokalu pridržali eno osebo. Na posnetku kamere se ni slišalo, kako je oseba žalila policiste (med mano in njimi je bilo približno štiri metre prostora). Sam sem bil s kamero obrnjen stran, torej k prijavitelju, in s hrbtom proti storilcu. Slišalo se je le, da je kršitelj nekaj vpil, ne pa, kaj točno. Tam smo bile štiri patrulje in vsi policisti smo ga slišali, kamera pa tega žal ni ujela. In tako se je zgodilo že nekajkrat doslej. Če si s kamero obrnjen v nasprotno smer, od koder prihaja zvok, se na kameri ne sliši tako, kot to slišiš sam. Sliši se malo ali sploh nič. Izkušnje kažejo, da mikrofon zajame zvok v bližini, kar je v dosegu vidnega polja kamere, več pa ne, sploh če je v okolici še glasba ali hrup. Kar se dogaja za hrbtom, se tako ne posname razločno ali sploh nič.

Super je, če nas več policistov nosi kamero in je posneto z več zornih kotov. Ti posnetki so najbolj nazorni. Vendar pa je starejše policiste težje navaditi na uporabo kamere. Navajeni so delati, kakor pač delajo. Dejstvo pa je, da so v patruljah zdaj večinoma mlajši policisti.«

Feliks Strehar, načelnik na PP Ljubljana Bežigrad: »Prepričan sem, da je velika razlika v kakovosti policijskih postopkov, če se ti snemajo ali ne«

»Izkušnje s terena kažejo, da policisti radi uporabljajo kamere v določenih postopkih – takrat, ko jim te pomagajo. To so postopki, ki so že od začetka zahtevnejši, nevarnejši. Izkušnje kažejo tudi, da se osebe v postopku ob vklopu kamere ponavadi umirijo in da se intenziteta upiranja, verbalna agresija zmanjša, osebe pa se umirijo. Tako je vsaj bilo ob uvedbi kamer na terenu. V zadnjem obdobju pa se kaže, da je ta preventivni učinek manjši.

Uporaba kamere je lahko v veliko pomoč tudi pri poznejši pripravi pisnih izdelkov. Lažje se argumentira in zapiše, kaj se je dejansko dogajalo. Izjemno pomembna pa je uporaba kamere za poznejše dokazovanje dogajanja v policijskih postopkih, kadar pride do pritožb strank v postopku.

Na začetku so bile težave pri vpeljavi kamere, kakor je to v vseh večjih sistemih, zdaj pa je to že avtomatsko. Še vedno pa je treba opominjati na njeno smiselnost. Težava, ki jo opažam, je, da policisti premalokrat ustrezno poročajo OKC, da je bil postopek posnet. A to je minimalna težava.

Policisti se sicer zavedajo koristnosti uporabe kamer, to je zmanjšanje agresije oseb v postopku, dokumentiranje samega postopka zaradi morebitne pritožbe strank in kakovostnejša izvedba postopka. Za policijske postaje v Ljubljani je značilno, da v patruljah delajo mlajši policisti, saj je dinamika dela toliko večja. Če pa so v patruljah starejši policisti ali policisti z daljšim stažem, je uporaba kamere redkejša in tudi pogosteje jih je treba opozarjati na samo uporabo.

Feliks Strehar

Foto: mag. Nataša Podhraški

Na postaji nas je nekaj pooblaščenih za prenose in urejanje nastalih posnetkov, torej ne vsak policist, ki je zadevo posnel. Posnetki, ki nastanejo, so v večini primerov zelo uporabni. Denimo kot dokaz v pritožbenih postopkih. V večini primerov pomagajo policistom. Zato osebno menim, da so kamere do zdaj zelo pomagale k zaščiti policistov v postopkih.

Ko sem sam prvič uporabljal kamero na nekem shodu, sem lahko občutil, kako si na začetku neroden, ko nisi vešč uporabe.

Na naši postaji imamo trenutno štiri kamere. Dve do tri so v patruljah, dodatna na postaji. Imamo jih dovolj, ne bi pa bilo slabo imeti še kakšno, sploh ko so v Ljubljani kakšni dogodki, varovanje v Stožicah, javne prireditve in shodi, kamor napotimo policiste in jih opremimo s kamero. Ne pozabimo še na PPE. In če je vse naenkrat, kamer zmanjka.

Opažam, da uporaba kamer z leti sicer narašča. Čedalje več je namreč dogodkov, ki jih je smiselno posneti, in to tako za zaščito policistov kot tudi za lažje dokumentiranje postopkov. Prepričan sem, da so kamere pripomogle h kakovostnejši izvedbi policijskih postopkov. Mislim, da ne bi bilo nič narobe, če bi šle v osebno zadolžitev. V prihodnosti bo najbrž res tako.«

Niki Tomović, policist na PP Murska Sobota: »Uporaba kamere pripomore k zmanjšanju konfliktov med policijo in občani oziroma osebami v postopku«

»Policisti pri nas kamero zadolžijo ob začetku službe in zadolžitev ustrezno evidentirajo. Po zadolžitvi policist preveri napolnjenost baterije. Kamera se namesti na sprednji del zaščitnega telovnika in se pred odhodom iz enote vklopi s stikalom na vrhu kamere (položaj ON), pri čemer gre kamera v način medpomnjenja. Način medpomnjenja pomeni, da se pred začetkom snemanja shrani 30 sekund videoposnetka. V opisanem načinu na kameri utripa zelena led dioda. Za začetek snemanja dvakrat pritisnemo gumb na sredini kamere, pri čemer kamera dvakrat zapiska, led dioda pa utripa rdeče barve.

Niki Tomović

Foto: PU Murska Sobota

Vsaki dve minuti snemanja se dva piska ponovita. Za zaključek snemanja oziroma za vrnitev v način medpomnjenja pritisnemo in držimo gumb na sredini kamere tri sekunde, pri čemer se zasliši daljši zvočni pisk. O snemanju posameznega policijskega postopka odloči policist po lastni presoji, torej ko meni, da je to potrebno, snemati pa je treba vse občutljivejše in nevarne postopke, uporabo prisilnih sredstev, pridržanja, privedbe ipd. Pred začetkom snemanja policist osebo seznani, da se policijski postopek snema. V določenih primerih zaradi okoliščin osebe ni mogoče seznaniti, zato se to stori naknadno, takoj ko je to mogoče.

Uporaba kamere je smiselna zaradi povečanja strokovnosti in zakonitosti dela policistov, pri čemer pa policist lahko dobi občutek, da je pod določenim nadzorom. Z uporabo kamere se zagotovo zmanjšajo neupravičene pritožbe zoper delo policistov, saj se osebe v postopkih zavedajo, da so bile snemane in da se posnetki lahko uporabijo tako v prekrškovnem kakor tudi predkazenskem postopku. To pomeni, da v določenih primerih opozorilo o snemanju odvrne agresivno vedenje posameznika, saj se posameznik začne zavedati, da bo njegovo vedenje v postopku posneto. Tudi komunikacija osebe v postopku je kulturnejša, kot bi bila, če policist ne bi snemal. Uporaba kamere tako pripomore k zmanjšanju določenih konfliktov med policijo in občani oziroma osebami v postopku. Snemanje policijskih postopkov je torej smiselno tako z vidika zmanjšanja napadov na policiste kakor tudi z vidika preprečitve čezmerne uporabe sile policistov v policijskih postopkih. Ob tem lahko povzamemo, da uporaba kamere prinaša prednosti tako za policiste kakor tudi za osebe v postopku.

Posnetki kamer se lahko naknadno pregledajo na delovni postaji na policijski postaji. Pri nekaterih posnetkih se izkažejo prednosti uporabe kamere, saj posnetki razjasnijo postopke s terena, prav tako pa so uporabni kot dokazni material. Posnetki s kamer se na policijski postaji prenesejo na delovno postajo in vnesejo v ustrezne evidence videoposnetkov v Fonetičnem indeksu oseb (FIO).«

Gregor Damiš in Aljaž Muster, policista na PP Maribor I: »Stranko v postopku vedno opozoriva na snemanje«

»Kamero uporabljava vsak delovni dan, naj bo to dnevna ali nočna izmena. Uporabljava jo takrat, ko je postopek občutljiv ali nevaren. Vklopiva jo tudi, ko vidiva, da se zadeva ali dogodek začne zapletati. Stranko v postopku vedno opozoriva na snemanje.

Vsekakor je prednost uporabe kamere pri postopku – več je prednosti kot slabosti. Uporaba je smiselna za dokazovanje prekrškov in tudi za pojasnjevanje postopkov, ki se nanašajo na pritožbe. Glede na to, da te kamere uporabljajo tudi v tujini, so odlične. Uporaba ni zapletena, kamera pa je do zdaj vedno delovala.

Osebe se na snemanje odzovejo na različne načine; v primerih kršitev se nekateri ob uporabi kamer pomirijo, so pa tudi takšni, ki kršitve nadaljujejo. Občasno se zgodi, da je postopek ob predhodnem opozorilu glede snemanja mirnejši. Spominjava se denimo primera kršitve obratovalnega časa v enem od gostinskih lokalov, kjer je bilo zaradi uporabe kamere veliko lažje izvesti postopek z osebami in so te bolje sodelovale z nami.«

Foto: PU Maribor

Gregor Damiš in Aljaž Muster

Janez Malnarič, policist na PP Metlika, pripadnik PPE: »Brez posnetkov bi bili zagotovo deležni dolgotrajnih sodnih postopkov«

»V PPE uporabljamo telesne kamere, ki jih prinesemo s policijskih postaj. Vsak vodja skupine ob nastopu službe oziroma sklicu zadolži službeno kamero v matični enoti. Pri starejših kamerah, ki so bile uporabljene tudi v času protestov, se je izkazalo, da so bile njihove baterije premalo vzdržljive, zato ni bilo mogoče opraviti vseh posnetkov. Nove kamere pa imajo vzdržljivejše baterije. Z njimi lahko posnamemo celotno varovanje športnih in drugih prireditev. Kamero ima ponavadi nameščeno vodja skupine, in to na zaščitnem jopiču. Nameščena je tam, kjer še ostane prostor zanjo glede na to, da imamo na sebi še radijsko zvezo, plinska in druga priročna sredstva, ki jih uporabljamo za varovanje. Pred seboj imamo tudi ščite, ki deloma omejujejo snemanje postopka.

Na PP Metlika imamo dve kameri. Eno uporablja intervencijska patrulja 24 ur dnevno, druga pa se uporablja bodisi pri varovanju državne meje oziroma v cestnem prometu. PPE vedno vzame samo eno kamero, ki jo ima nameščeno vodja skupine. Glede na usmeritve uporabljamo kamere pri nevarnih in občutljivih postopkih oziroma pri postopkih, kjer obstaja verjetnost uporabe prisilnih sredstev. Obvezna je tudi pri uporabi električnega paralizatorja, pri njegovi aktivaciji se kamera vklopi sama. Pri postopkih z migranti, poleg obligatornega snemanja, sami presodimo, ali se bo postopek snemal. Največkrat se snemajo postopki pri prevozih migrantov, saj se lahko posnetki kasneje uporabijo kot dokaz v predkazenskem postopku.

Opažam, da se je obnašanje ljudi spremenilo, odkar nosimo kamere. Ne prihaja več toliko do zmerjanj. Opažamo pa, da tudi druga stran snema nas. Posnetke, ki jim ustrezajo, pošiljajo v pritožbenih postopkih. Pri nas seveda delamo na območjih z večetničnimi skupnostmi. Kot policist delam strokovno in zakonito in nimam težav, če se vsi moji postopki snemajo; zavedam se, da imam potem manj težav, saj lahko svojo strokovnost in zakonitost dokazujem s posnetki. Na PP Metlika nimamo slabih izkušenj ali predsodkov pri uporabi kamer – uporabljamo jih vsi policisti.

Enkrat je pri uporabi prisilnih sredstev prišlo do zloma nosu. Po zaključenem postopku je osumljenec zoper policijo podal ovadbo na specializirano državno tožilstvo. Na srečo smo postopek snemali z dvema kamerama. Iz posnetkov je bilo razvidno, da je do poškodbe prišlo, ko je osumljenec na tleh poskušal ugrizniti policista in se je pri tem sam poškodoval. Brez posnetkov bi bili zagotovo deležni dolgotrajnih sodnih postopkov.«

Janez Malnarič

Foto: Simona Kramarič

Jan Blažič, policist na PP Kranjska Gora: »Osebe v postopku pred vsako izrečeno besedo dvakrat premislijo«

»Na PP Kranjska Gora imamo eno osebno kamero. Na vetrovko ali neprebojni jopič si jo namestim vsakič pred začetkom službe. Uporabljam jo pri vseh policijskih postopkih, pri katerih pride do nesoglasij oziroma zapletov pri komunikaciji z občani. Po prihodu na kraj intervencije kamero takoj vklopim in posnamem situacijo oziroma celoten kraj, nato pa tudi postopek s kršiteljem, oškodovancem in morebitnimi pričami. Po zaključku intervencije kamero ugasnem in v poročilo policista zabeležim, da je bil postopek sneman. Ob koncu službe kamero predam nadrejenemu, ki shrani posnetke v delovno postajo in po potrebi tudi v evidenco snemanih postopkov.

Prednost uporabe kamere je predvsem posneto dejansko stanje na kraju intervencije ali dogodka pa tudi posnet sam postopek z občanom. V primeru, da v postopku udeležena oseba čez nekaj časa želi spreminjati svoje izjave oziroma navedbe in pri tem policista obtoži, da ni ugotovil pravilnega dejanskega stanja na kraju intervencije, se vse skupaj lahko preprosto preveri s pregledom videoposnetka. Posnetek policistom služi tudi kot pomoč pri pisanju ustreznih pisnih izdelkov, v katerih je treba opisati potek dogajanja na kraju intervencije oziroma policijskega postopka.

Po mojih izkušnjah z vidika dela policista kamera na osebe v postopku vpliva pozitivno. Pred vsako izrečeno besedo namreč dvakrat premislijo, kaj bodo rekle oziroma storile, saj vedo, da dejanskega stanja ne bodo mogle prikriti. Pri uporabi kamere je tudi manj nedostojnega vedenja oseb v postopku do policistov.

Ob uporabi kamere se tako počutim bolje in varneje, saj vem, da si oseba v nadaljevanju postopka na sodišču oziroma ob morebitni podaji pritožbe nad delom policista ne more izmisliti neresničnih dejstev in z njimi škodovati policistu.«

Foto: PP Kranjska Gora

Jan Blažič

Foto: PU Celje

Nejc Egrlič

Nejc Egrlič, policist na PP Celje: »Občan si je po obvestilu, da obstaja posnetek o prekršku, premislil glede pritožbe«

»Pri svojem delu rad uporabljam osebno kamero za snemanje postopkov z občani. Delo najpogosteje opravljam v prometni patrulji in tudi na tem področju se je uporaba kamer že večkrat izkazala za koristno. Kamero uporabljam ves čas. Povsem samoumevno se mi zdi, da si jo ob nastopu službe namestim na zaščitni telovnik in jo nastavim v fazo pripravljenosti. Ko pride do postopkov, za katere menim, da jih je treba posneti, pa jo vklopim.

Nekoč sem pri kontroli cestnega prometa zaradi zaznanega cestnoprometnega prekrška ustavil nekega občana. Ta je bil najprej do naju s partnerjem prijazen, nato pa naju je začel žaliti, zmerjati in groziti. Vklopil sem kamero in občana seznanil, da se postopek snema, vendar se ta kljub temu ni pomiril in je nadaljeval žaljenje. Izdala sva mu plačilni nalog in to ga je tako razjezilo, da je naslednji dan prišel na policijsko postajo podat pritožbo nad delom policistov. Ko so mu pristojni povedali, da obstaja posnetek o prekršku in da si ga lahko ogleda, si je glede pritožbe takoj premislil, saj je vedel, da se je med postopkom vedel skrajno neprimerno in žaljivo. To je le eden od primerov, ko se je uporaba kamere v prometni patrulji izkazala za zelo uporabno.«

POGOVOR Z BENJAMINOM FRANCO O OKOLJSKI KRIMINALITETI

»SMO ŠE ZELENA OAZA?

NA ŽALOST ČEDALJE MANJ«

Letos spomladi je bila sprejeta nova evropska direktiva o kazenskopravnem varstvu okolja, ki nadomešča zakonodajo iz leta 2008 in s katero bosta izboljšana preiskovanje in pregon kaznivih dejanj zoper okolje. Boj proti zločinom zoper okolje se s tem končno uvršča med prioritete slovenske policije. Okoljski kriminal in z njim povezane kršitve so namreč tudi v Sloveniji vse bolj skrb vzbujajoče. Pogosto imajo okoljska kazniva dejanja dolgotrajne in nepopravljive učinke. Na žalost so vplivi onesnaženega zraka, vode in zemlje skoraj vedno tudi čezmejni, saj se narava ne meni za meje, ki smo jih večinoma arbitrarno določili ljudje. Tako ta grožnja ni le težava posamičnih držav, ampak je tudi regijska in globalna. Kakovost našega življenja se že zdaj vidno slabša, najverjetneje pa se bodo dejanske posledice pokazale šele čez leta in bodo račune za mačehovsko ravnanje sedanje družbe z naravo zato drago plačale šele prihodnje generacije – že naši otroci ter otroci in vnuki naših otrok bodo živeli v zelo degradiranem okolju. Nezanemarljiv je tudi vpliv na splošno varnostno stanje v državi.

Foto: arhiv UKP GPU

Kako uspešni pa smo pri preiskovanju okoljske kriminalitete in kaj bi lahko še izboljšali? Kateri so trendi, ki nam predstavljajo dodatne izzive? O tem smo se pogovarjali z najboljšim poznavalcem te problematike pri nas: Benjaminom Franco, vodjo Oddelka za premoženjsko kriminaliteto v Sektorju splošne kriminalitete na Upravi kriminalistične policije, ki obenem vodi tudi posebno delovno skupino policije za preiskovanje okoljskih kaznivih dejanj.

Za začetek: bi lahko rekli, da je Slovenija še zelena oaza sredi Evrope?

Na žalost se stanje narave pri nas poslabšuje in tudi okoljskega kriminala in z njim povezanih kršitev je vse več. Izviri neoporečne pitne vode na vsakem koraku, neonesnažena zemlja, razmeroma čisto ozračje v vseh mestih ... Vse to je na žalost le še preteklost. V Sloveniji je vse več črnih točk, preobremenjenih območij, nezakonitih odlagališč odpadkov, ki nam niso v ponos. Narava ne

Foto: Andraž Šegš

Benjamin Franca, vodja Oddelka za premoženjsko kriminaliteto

pozabi in ne odpušča. Posledice človekovih nespametnih dejanj se samo zbirajo in kopičijo ter prej ali slej izbruhnejo na dan.

Razčistimo še izrazoslovje. V javnosti se za ta tip kriminalitete pojavljata oba pridevnika – ekološka in okoljska. Je kateri strokovno ustreznejši ali gre za sinonima?

Pravzaprav ni pomembno, pomembnejša je definicija, kaj razumemo pod tem imenom. Zaradi doslednosti bom sicer uporabljal izraz »okoljska kriminaliteta«, čeprav se enakovredno pojavlja tudi ekološka. Govorimo pa o posebni obliki kriminalitete, ki marsikomu zveni zelo eksotično. Samih opredelitev je veliko in med sabo so si različne. Lahko pa se strinjamo, da je treba pod okoljsko kriminaliteto razumeti vse primere človeških posegov v okolje, ki so v nasprotju s kazenskopravnim varstvom okolja. Posledice so lahko vidne na lokalni ali regionalni ravni, saj lahko segajo čez državne meje.

Gre za relativno novejši fenomen. V času našega otroštva se o tej problematiki še ni toliko govorilo ...

Družbeno zavedanje o potrebi po ohranitvi narave in okolja je nastalo v zadnjih petdesetih letih. Prav tako so se dejanja, ki škodujejo okolju, kazenskopravno podrobneje definirala šele v zadnjih tridesetih letih. Predvsem industrija je povzročila veliko obremenjenost narave z izpusti. Tako imamo v Sloveniji kar nekaj območij, ki so z vidika ohranjanja narave že povsem degradirana. Celjska kotlina, na primer, je zaradi industrije, povezane s proizvodnjo cinka, zelo onesnažena. Poškodbe okolja segajo več kot sto let v preteklost, pri čemer so se vse emisije z leti nakopičile v naravi. Posledice tega pa zdaj začenjamo čutiti intenzivneje, ko se pojavljajo tudi zdravstvene in druge težave prebivalstva.

Kljub temu se zdi, da je – vsaj če pogledamo v letno poročilo o delu policije – okoljskih kaznivih dejanj, ki jih obravnava policija, bolj malo – vsaj v primerjavi z drugimi kaznivimi dejanji. Kako to?

Policija kot primarno represivni državni organ se ukvarja s preiskovanjem najhujših ravnanj, ki so kot kazniva dejanja opredeljena v Kazenskem zakoniku. Kazniva dejanja zoper okolje prostor in naravne dobrine so navedena v 32. poglavju Kazenskega zakonika. Res pa navedena kazniva dejanja predstavljajo razmeroma majhen delež v primerjavi z vsemi obravnavanimi kaznivimi dejanji.

Če povzamemo, je težava pri preiskovanju okoljskih kaznivih dejanj v tem, da je onesnaževanje do določene meje dovoljeno. S kazenskopravnim varstvom okolja so tako obravnavane res najhujše oblike človeških ravnanj, ki povzročijo veliko škodo. Takšni primeri so onesnaženje s komunalnim blatom v Pivoli in drugje po Sloveniji, odlaganje sadre na Koroškem, operacija Zelena Toskana in drugi odmevnejši primeri.

Kaj je najpogostejši vzrok za nastanek okoljskih kaznivih dejanj? Se ljudje samo ne zavedajo, da bodo njihova ravnanja škodila okolju, ali pa ga nasprotno, celo načrtno in namerno onesnažujejo?

Sami vzroki za nastanek okoljskih kaznivih dejanj so različni. Še vedno se predvsem na podeželju kot vzrok pojavljajo neozaveščenost ali slabe navade posameznikov, ki onesnažujejo okolje z dejanji, ki so del navad iz preteklosti. Tu se srečujemo s primeri odlaganja odpadkov v naravi, kurjenjem odpadkov, nepravilnim ravnanjem z gnojnico itd.

Po drugi strani je vedno več načrtnega onesnaževanja. Tako je čedalje pogostejši razlog za izvrševanje okoljskih kaznivih dejanj načrtno zmanjševanje obratovalnih stroškov v podjetjih. Vse več podjetij naklepno opusti dolžnosti, ki so jih primorani izvajati zaradi vse strožje okoljske zakonodaje, pa naj gre za ravnanje z odpadki ali pa za emisije v zrak, vodo in zemljo.

Kot čedalje pogostejši razlog se pojavlja tudi pridobitev čim večje protipravne premoženjske koristi z načrtnim hujšim kršenjem okoljske zakonodaje. V teh primerih lahko govorimo o pravih organiziranih kriminalnih združbah, ki se primarno ukvarjajo z okoljskimi kaznivimi dejanji.

Ampak najboljši posel v sodobnem svetu so smeti. Proizvajamo jih na kupe in s temi gorami odpadkov je treba nekaj narediti. Pred svojim pragom jih nočemo, spoštovanje vseh pravil in ekoloških standardov za njihovo reciklažo ali ustrezno deponiranje pa veliko stane. Seveda je to mamljiva priložnost za kriminalce ...

Tako je! V zadnjih letih je prav področje ravnanja z odpadki najbolj dobičkonosen posel kriminalnih združb. Gre za globalni trend. Nezakonito pošiljanje tako nevarnih kot nenevarnih odpadkov postaja namreč eden najdonosnejših in tudi najnevarnejših nezakonitih poslov na območju Evropske unije in širše, kar predstavlja potencialno veliko ogroženost za naše okolje in družbo. Organizirane kriminalne združbe poskušajo prevzeti in prodreti v družbe, ki se legalno ukvarjajo s prometom z odpadki, in pod krinko legalnosti peljati dalje nelegalne aktivnosti.

Države članice Evropske unije na področju ravnanja z odpadki zaostrujejo zakonodajo, zaradi česar podjetja in posamezniki iščejo nove, cenejše načine ravnanja z odpadki. Vse to daje dodatno priložnost za zaslužek organiziranim kriminalnim združbam, ki odpadke najpogosteje prevzamejo, nato pa jih nezakonito odložijo v naravi, sežgejo ipd. Gre za zelo dobičkonosno dejavnost, z relativno majhno možnostjo odkritja, poleg tega so tudi kazni za nekatera dejanja še vedno relativno nizke. Ocena nezakonito pridobljenih sredstev na račun izvajanja mednarodne okoljske kriminalitete je okoli 200 milijard evrov.

Slovenija je s svojim geostrateškim položajem na poti iz Evrope na Balkan in v vzhodno Evropo možna izhodna točka iz Evropske unije ali pa celo ciljna destinacija za evropske kriminalne združbe, ki se ukvarjajo s prometom z raznovrstnimi odpadki.

Kaj pa to pomeni za policijo, za preiskovalce, so klasični pristopi k preiskovanju kaznivih dejanj, kjer je v ozadju, kot bi lahko rekli, prava mafija, še učinkoviti?

Gre za povsem nove pojavne oblike kriminalitete v smislu atipičnosti za klasične preiskovalce organiziranega kriminala, zaradi česar je preiskovanje tovrstnih dejanje izjemno zahtevno. Pri okoljski kriminaliteti gre namreč za problematiko, ki ni klasična, ustaljena naloga policije, kot na primer urejanje prometa, vzpostavljanje javnega reda ali obravnava premoženjskih kaznivih dejanj.

Za uspešen boj zoper okoljsko kriminaliteto je potrebnega veliko proaktivnega dela, preiskovalci morajo dobro »naštudirati« okoljsko zakonodajo. Ampak vzrok za dodatno zahtevnost preiskovanja je t. i. blanketna

Foto: arhiv UKP GPU

Nezakonito odloženi odpadki v Divači, ki jih je mednarodna kriminalna združba tihotapila iz Italije

Foto: arhiv UKP GPU

Eno največjih, tudi medijsko zelo odmevnih nesreč z onesnaženjem okolja je povzročil obsežen požar, ki je leta 2017 izbruhnil v vrhniškem podjetju za hrambo in predelavo nevarnih odpadkov Kemis.

dispozicija kot pogoj za obstoj kaznivega dejanja. To pomeni, da mora preiskovalec poiskati ujemajočo se kršitev s področja okoljske zakonodaje in pravno podlago navesti v opis dejanja. Navedeno predstavlja veliko dodatnega učenja in seznanjanja z zakonodajo, ki je izjemno obsežna. Trenutno presega 800 zakonskih in podzakonskih aktov z različnih področij varovanja okolja!

Poleg tega okoljska kazniva dejanja pogosto sovpadajo z drugimi hudimi kaznivimi dejanji, kot so korupcija, pranje denarja, trgovanje s prepovedanimi drogami, ponarejanjem in drugimi. Postopki obravnave in preiskovanja ter seveda pregon kaznivih dejanj zoper okolje so pogosto zapleteni, saj lahko ta kazniva dejanja zagreši ali pomaga pri njihovi izvršitvi cela vrsta akterjev, od posameznikov, podjetij, korporacij in podkupljenih uradnikov do organiziranih kriminalnih združb, ali pa gre celo za kombinacijo vseh naštetih. V ozadju so pogosto interesi velikih industrijskih in političnih lobijev. To za preiskovalce in tožilce predstavlja poseben izziv, ki ne zahteva samo poglobljenega teoretičnega in praktičnega znanja, zmogljivosti in sposobnosti, temveč tudi inovativne pristope sodelovanja ter močno željo po reševanju problemov in preprečevanju navedenih dejanj.

Pa se organiziranost policijskega in kriminalističnega dela pri nas dovolj hitro prilagaja tem trendom?

V drugih članicah Evropske unije imajo mnogo več izkušenj z okoljskim kriminalom. Znani so primeri iz drugih članic Evropske unije (najbolj znan je primer Italije), ko so organizirane kriminalne združbe prevzele posle v zvezi z zbiranjem in uničevanjem odpadkov. Odpadke so zbirale in kasneje na nedovoljen način odlagale, zakopavale in uničevale. Pri nas pa zavedanje, da je okolje krhko in da z nespametnimi dejanji lahko povzročimo zelo hude posledice, ki vplivajo na življenje ljudi, do zdaj ni bilo tako izrazito.

Vendar zadnji odmevnejši primeri nesreč, ki so povzročile znatno okoljsko škodo (primer Termit, Kemis, blato v Pivoli in drugod po Sloveniji, sadra v Celju itd.) in resno ogrozile varnost vodnih virov (iztirjenje vlaka v Hrastovljah, onesnaženje pitne vode v Žalcu), potrjujejo, da preiskovanje okoljske kriminalitete vendarle pridobiva pomembnost in težo. Policija je notranjo javnost o tej problematiki začela intenzivneje ozaveščati leta 2008. Na podlagi zaznavanja problematike na terenu se v zadnjem letu eksponencialno povečuje problematika v povezavi z ravnanji z odpadki. Realno je pričakovati, da bo teh primerov še več.

Je po vašem mnenju trenutna zakonska ureditev ustrezna ali bi morali zakonodajo zaostriti, so morda potrebne strožje sankcije za kriminal zoper okolje?

Lahko rečemo, da je kazenskopravno varstvo okolja zadnji branik pred nezakonitimi dejanji človeka zoper naravo, zato bi morali biti zakoni napisani tako, da bi policiji in sodstvu omogočali učinkovito odkrivanje in pregon storilcev okoljskega kriminala. Naša obstoječa zakonodaja je žal precej pomanjkljiva.

Pri spremembah zakonodaje je treba upoštevati nizko verjetnost odkritja v povezavi z relativno nizkimi sankcijami in kaznimi. Za bolj usklajen in sistematičen boj zoper okoljsko kriminaliteto bi morali vpeti vse

deležnike, od občanov, občin in nevladnih organizacij do inšpekcijskih služb, skratka vse, ki imajo lahko že minimalen vpliv na odkrivanje, preiskovanje in preganjanje okoljske kriminalitete.

Vsaj na strateški ravni se ozaveščenost o tej problematiki sicer povečuje. Na področju zatiranja in preprečevanja kriminalitete je bila na primer leta 2019 sprejeta Resolucija o nacionalnem programu preprečevanja in zatiranja kriminalitete za obdobje 2019–2023, ki pa je tematiko okoljske kriminalitete le bežno omenjala oziroma naslovila v dveh točkah. Leto kasneje je bila sprejeta Resolucija o Nacionalnem programu varstva okolja za obdobje 2020–2030, katere namen je doseganje okoljske vizije, da naj ohranjena narava in zdravo okolje v Sloveniji in zunaj nje omogočata kakovostno življenje zdajšnjim in prihodnjim generacijam, in v kateri so opredeljene usmeritve, cilji, naloge in ukrepi deležnikov varstva okolja.

Slovenija še nima sprejetega krovnega dokumenta, ki bi usklajeval in povezoval vse akterje v verigi odkrivanja, preiskovanja in pregona okoljskih kaznivih dejanj. Glede na čedalje bolj perečo problematiko je sprejetje nacionalne strategije nujno.

Kaj pa prinaša nova evropska direktiva o kazenskopravnem varstvu okolja, ki je bila sprejeta letos spomladi?

V direktivi so na ravni Evropske unije določena minimalna pravila glede opredelitve kaznivih dejanj in kazni. Uporabljala se bo sicer le za kazniva dejanja, storjena v EU, vendar se lahko države članice odločijo svojo pristojnost razširiti tudi na kazniva dejanja, ki so bila storjena zunaj njihovega ozemlja. Število ravnanj, ki bodo obravnavana kot kaznivo dejanje, se bo povečalo z dosedanjih devet na 20. Nova kazniva dejanja vključujejo nezakonito trgovino z lesom, nezakonito recikliranje sestavnih delov ladij, ki onesnažujejo okolje, in hude kršitve zakonodaje o kemikalijah. Nova zakonodaja prinaša tudi klavzulo o kvalificiranem kaznivem dejanju, ki bo uporabljena, kadar bo kaznivo dejanje, navedeno v direktivi, storjeno namerno in bo okolje prizadelo z uničenjem ali nepopravljivo ali dolgotrajno škodo.

Namen te direktive je okrepiti odziv držav na kazniva dejanja zoper okolje in z njimi povezane kršitve, prispevati k strategijam za varstvo okolja, javnega zdravja in varnost ter podpirati pravico posameznika do čistega, zdravega in trajnostnega okolja. Zdaj bomo morale države članice prilagoditi svoje zakonodajne okvire, predvsem pa vključiti učinkovitejše sankcije, da storilci najhujših kaznivih dejanj zoper okolje ne bodo ostajali nekaznovani.

Kako je z obravnavo okoljske kriminalitete na mednarodni ravni?

Slovenska policija je na tem področju zelo dejavna. Izpostavim lahko nekaj zelo odmevnih mednarodnih preiskav organiziranih združb, kjer smo sodelovali. Med njimi sta operacija Zelena Toskana iz leta 2019 in operacija Tower trash v Divači iz leta 2022, ko smo pomagali razbiti visokoorganizirane združbe kriminalcev, ki so nezakonito izvažale odpadke iz Italije in jih pošiljale in skladiščile v druge države, tudi Slovenijo.

Evropska agencija Europol, ki spremlja mednarodne kriminalne trende, je ekološko kriminaliteto že identificirala kot eno izmed prioritet svojega delovanja. Europol kot najbolj pereče zaznava primere nedovoljenega zbiranja, transporta in odlaganja

Foto: arhiv UKP GPU

Foto: arhiv UKP GPU

Več kot 500 ton »sadre«, čezmerno obremenjene s svincem, je bilo nezakonito odložene na kmetijska zemljišča na Koroškem.

Foto: arhiv UKP GPU

Kriminalne združbe tihotapijo tudi iztrošene akumulatorje, ki predstavljajo veliko nevarnost za okolje.

Foto: arhiv UKP GPU

Pogorišče v tovarni Kemis

odpadkov in nevarnih odpadkov, nezakonito trgovino z divjimi živalmi in rastlinami ter proizvodnjo in uporabo sredstev, ki vplivajo na okolje. Tudi EMPACT, evropska multidisciplinarna platforma proti kriminalnim grožnjam, je v okviru političnega cikla EU za boj proti hudim oblikam organiziranega mednarodnega kriminala v obdobju 2022–2025 prepoznala ekološko kriminaliteto kot eno izmed prioritet dela.

Kaj so skratka ključni izzivi za slovensko policijo v prihodnosti in kako bi bili lahko v boju proti okoljski kriminaliteti še učinkovitejši?

Vsekakor bo moralo biti proaktivno preiskovanje okoljske kriminalitete v prihodnje visoko na lestvici prioritet slovenske policije in to vejo kriminalistične stroke bomo morali še bolj razviti, saj se bo okoljska problematika zagotovo še povečevala. Nujni bi bili kadrovska okrepitev in specializacija za odkrivanje in preiskovanje okoljske kriminalitete. Pri nas sicer še nimamo posebne enote, ki bi se ukvarjala samo s tovrstnimi kaznivimi dejanji. Nujna so tudi dodatna izobraževanja in usposabljanja tako kandidatov za policiste kot policistov, ki v okviru opravljanja svojih rednih nalog zaznavajo in preiskujejo tudi kazniva dejanja s področja varstva okolja.

Predvsem pa boj proti tem oblikam kriminalitete ni in ne sme biti samo v domeni policije! Tu imamo celo vrsto državnih organov in inšpekcijskih služb, ki delujejo na področju varovanja in ohranjanja okolja in se dnevno srečujejo s primeri okoljske kriminalitete, zato je nujna krepitev medresorskega sodelovanja. In ker so oblike čezmejnega kriminala vse bolj prepletene, je pomembno krepiti tudi sposobnost odzivanja na mednarodni ravni, tako da se varnostni in nadzorni organi posameznih držav članic še tesneje povežejo med sabo in pospešijo izmenjavo informacij.

Besedilo: Sektor za odnose z javnostmi SGDP GPU

Foto: Tomi Gönc

POGOVOR Z MATJAŽEM LESKOVARJEM O VAROVANJU VELIKIH KOLESARSKIH PRIREDITEV

»ZA NAČRTOVANJE VARNOSTNIH UKREPOV NI NOBENEGA UČBENIKA, DIRKE SO ŽIVA STVAR!«

Junija letos je potekala že 30. kolesarska dirka Po Sloveniji, ki velja za največjo prireditev svoje vrste pri nas, in to tako po številu sodelujočih kolesarjev in njihovih ekip, po trajanju in dolžini proge, nenazadnje pa tudi po številu gledalcev in gledanosti televizijskih prenosov. Teden prej smo spremljali množični kolesarski Maraton Franja. Seveda je vsako tako veliko tekmovanje z vidika organizacije izjemno težavno. Zelo kompleksno pa je tudi varovanje in prav tu ima veliko vlogo policija. »Policisti skupaj z reditelji skrbimo za varnost kolesarjev in gledalcev ob trasi, to je naša najpomembnejša naloga na takih dogodkih,« pojasnjuje Matjaž Leskovar iz Sektorja prometne policije na Upravi uniformirane policije in ob tem dodaja: »Ponosni smo lahko, da znamo v slovenski policiji uspešno izpeljati tudi tako zahtevne projekte! Po mojih izkušnjah in oceni strokovnjakov s področja kolesarskih dirk se lahko slovenski policisti motoristi pri opravljanju nalog zapore cest in varovanja primerjamo s tujimi policisti, ki sodelujejo na vseh večjih kolesarskih dirkah.«

Zakaj je varovanje velikih cestnih dirk sploh zahtevno in kako se policisti tega lotevamo? Na Matjaža Leskovarja smo se s tem in drugimi vprašanji obrnili, ker je na Generalni policijski upravi prav on tisti, ki je že vrsto let odgovoren za koordinacijo in vodenje policijskih aktivnosti, namenjenih zagotavljanju varnosti na državnih kolesarskih prireditvah.

Matjaž, kako bi najbolje opisali obseg »slovenske pentlje«, kot se z drugimi besedami imenuje dirka Po Sloveniji?

Gre za ogromen projekt. Prva dirka Po Sloveniji je bila maja 1993 in je bila organizirana v čast nastanku nove države. Vse do danes je bila odpovedana le enkrat. Z uspehi slovenskih kolesarjev kolesarstvo pridobiva čedalje več privržencev tega športa. S tem raste tudi sama prireditev. Da je dirka uspešna in da je prišla na to raven tekmovanja, je nedvomno zaslužna tudi slovenska policija, ki sodeluje pri varovanju vseh 30 let. V vseh teh letih smo pridobili ogromno znanja in izkušenj, ki so izjemno pomemben dejavnik pri pripravi in izvedbi varovanja.

Kolesarska dirka danes sodi v drugi kakovostni razred svetovnega kolesarstva UCI ProSeries, takoj za svetovno serijo UCI World Tour, kar je velik uspeh za organizatorje. To pomeni udeležbo kakovostnejših kolesarskih ekip oziroma kolesarjev.

Prav zaradi tega lahko to prireditev danes uvrstimo med največje mednarodne športne prireditve v Sloveniji, predvsem v smislu gledanosti in odmevnosti. Prenos dirke si je že kar nekaj let mogoče ogledati na največjem športnem programu Eurosport, poleg tega pa tudi na slovenski nacionalni televiziji. Letos, na primer, si jo je v živo in po televiziji ogledalo več kot deset milijonov ljudi! Že kar nekaj let na dirki sodelujejo tudi svetovno znana imena kolesarstva. Na zmagovalnem odru so bili kolesarski asi, kot so Vincenzo Nibali, Jakob Fuglsang, Diego Ulissi, Giovanni Visconti, Rafał Majka, Aleksandr Vlasov in Dylan Groenewegen. Seveda ne smemo pozabiti slovenskih kolesarjev, ki krojijo sam vrh svetovnega kolesarstva; v mislih imam Tadeja Pogačarja, Primoža Rogliča, Mateja Mohoriča, Domna Novaka, Luko Mezgeca in Jana Tratnika. Vse to pritegne k ogledu čedalje več ljudi, kar pomeni za nas še večji izziv pri opravljanju policijskih nalog.

Poleg gledalcev pa ne smemo pozabiti na veliko število spremljevalnega osebja. Letos je sodelovalo rekordnih 23 ekip, vsaka ekipa pa v koloni neposredno na dirki sodeluje z dvema voziloma. Poleg tega ima vsaka ekipa še vrsto drugih spremljevalnih vozil – od avtobusov, avtodomov do vlečnih vozil s polpriklopniki, kar pomeni velik logistični zalogaj glede parkiranja. Neposredno v dirki sodeluje še deset rediteljev na motornih kolesih, fotografi, novinarji, snemalci, sodniki, reševalna vozila, vozniki vozil z rumeno lučjo, novinarji, VIP-udeleženci in drugi. Skratka, gre za kar veliko število vozil in ljudi, ki sodelujejo neposredno na kolesarski dirki. Veliko število sodelujočih pa zahteva veliko usklajevanja pred in med samo dirko.

Kolesarske dirke so živa stvar, v nasprotju z mnogo vrstami športa ne potekajo v kontroliranem okolju, kot je denimo stadion ali dvorana, ampak na cesti, kjer je treba ustaviti promet. Drugače kot pri drugih športnih prireditvah na cesti je tudi to, da se pri večini kolesarskih dirk opravi t. i. mobilna zapora, kar pomeni, da od deset minut do pol ure pred prihodom karavane policisti zaprejo cesto. Ljudje obstanejo v zapori, zato obstaja nevarnost, da pride do nepredvidljivih situacij, ki lahko vplivajo na varen potek dirke.

Menim, da če poznamo tekmovalno kolesarstvo, lažje predvidimo določene situacije, se pravočasno odzovemo in dobro opravimo svoje naloge. Pri izvajanju nalog znotraj dirke in izvedbi mobilne zapore pa moramo poznati tudi pravila, ki veljajo na kolesarski dirki in jih je predpisala Mednarodna kolesarska zveza (angl. Union Cycliste Internationale – UCI).

Po čem je bila posebna letošnja, jubilejna dirka?

Policija je tudi letos po najboljših močeh skupaj z reditelji poskrbela za varnost kolesarjev in vseh drugih sodelujočih v kolesarski karavani. Dirka je trajala pet dni, etape pa so bile zelo razgibane in za poznavalce kolesarstva prava poslastica. Dolžina vseh etap je bila 834,4 kilometra, kolesarji pa so morali poleg tega premagati še rekordnih 12.345 višinskih metrov, kar je največ do zdaj. Na dirki je sodelovalo 184 kolesarjev iz 23 ekip, kar je prav tako največ v zgodovini dirke. Med varovanjem so policisti motoristi skupaj prevozili približno 23.500 kilometrov. Sem niso všteti pot prihoda na prvo etapo, premiki med samimi etapami oziroma mesti in vrnitev motoristov v

Foto: arhiv Policije

Naši policisti motoristi so za gledalce vedno prava atrakcija.

Foto: osebni arhiv Matjaža Leskovarja

Še zadnji napotki in nato ... start!

svoje enote. Na dirki je pri varovanju sodelovalo približno 500 policistov in 2500 rediteljev. Letos so prvič sodelovali pripadniki Letalske policijske enote z observerjem in operaterjem kamere, poleg tega pa so na dveh etapah sodelovali tudi kolegi iz Urada za informatiko in telekomunikacije, ki so z dronom za namene izobraževanja posneli potek dirke. Z odličnimi prispevki, sprotnimi oglaševanji prek družbenih omrežij in aktivnostmi za promocijo policije na startih in ciljih so sodelovali tudi sodelavci iz Sektorja za odnose z javnostmi ob pomoči policistov s policijskih uprav.

Še preden se taka dirka dobro začne, je zagotovo treba pomisliti na tisoč in eno stvar. Kaj vse vključujejo priprave?

Priprave se začnejo ob začetku leta. Skupaj s Kolesarsko zvezo Slovenije v februarju izvedemo usposabljanje policistov, voznikov vseh drugih vozil, ki so na dirki, voznikov reševalnih vozil in rediteljev. Skupaj z direktorjem dirke Bogdanom Finkom na usklajevalnih sestankih sodelujemo z različnimi službami in posamezniki, odgovornimi za različne naloge na dirki. Veliko aktivnosti je med seboj zelo povezanih. Direktor dirke do marca pripravi traso posameznih etap. Tako običajno že marca in aprila potekajo ogledi tras in sestanki skupaj z vodjo rediteljev in osebo, ki je odgovorna za varnost. Kljub temu se pogosto zgodi, da moramo zaradi del na cesti ali v primeru, da so odseki prenevarni, ali pa zaradi kakšnih drugih razlogov poiskati druge odseke cest. Na ogledih se določijo delovna mesta policistov in rediteljev in pozneje pripravijo načrti varovanja oziroma urejanja prometa. Policijski inšpektorji na policijskih upravah nato še večkrat skupaj z vodstvi posameznih policijskih enot opravijo oglede cest na območjih svojih policijskih uprav.

Letos so bile priprave še posebno zahtevne, saj je dirka potekala čez vse sosednje države. Potrebni so bil sestanki in usklajevanja glede varovanja in sodelovanja s

Foto: osebni arhiv Matjaža Leskovarja

Foto: Andraž Šegš

Foto: Andraž Šegš

predstavniki madžarske, avstrijske, hrvaške in italijanske policije. Pridobiti je bilo treba dovoljenja za prehod slovenskih policistov čez vse štiri države. To je bil kar zahteven del priprav. Gre za ogromno aktivnosti, ki so ljudem običajno skrite ali nanje sploh ne pomislijo. Načrtovanje mora biti temeljito in dobro premišljeno.

Katere enote sodelujejo in, če ni skrivnost, koliko policistov je na terenu med samo dirko? Kaj so njihove naloge?

Za varnost kolesarjev in gledalcev skrbi približno 500 policistov, odvisno od zahtevnosti samih etap. V karavani kolesarjev oziroma vseh pet dni kolesarje spremlja 28 policistov motoristov s postaj prometne policije, policista iz Specializirane enote za nadzor prometa in inšpektorja iz Sektorja prometne policije na Generalni policijski upravi ter seveda vozilo z vodjem varovanja na posamezni policijski upravi.

Delo policistov motoristov je vseh pet dni izjemno naporno. Štiri do pet ur, kolikor traja etapa, mora biti policist popolnoma osredotočen na svoje naloge. Poleg tega je po koncu etape treba upoštevati še odhode na drugo lokacijo, kjer prenočimo. Upoštevati je treba tudi vremenske razmere, ki so lahko zelo zahtevne. Zato naloge izvajajo le odlični in dobro pripravljeni motoristi z ustrezno psihofizično kondicijo. Ne smemo pozabiti na policiste v križiščih, ki prav tako izvajajo zapore cest, urejajo promet ter obenem skrbijo za varovanje in javni red na vzporednih, z dirko povezanih dogodkih, kjer se vedno zbere večja množica ljudi.

Pri delu je ključna dobra komunikacija. Urad za informatiko in telekomunikacije vsako leto vloži ogromno truda v to, da radijske postaje in komunikacija delujejo brezhibno. Pregledajo celotne relacije, kjer poteka dirka, in preverijo pokritost signala. Sproti zagotavljajo odpravo težav.

Pred začetkom in po koncu vsake etape imajo pomembno vlogo tudi službe za operativno podporo na policijskih upravah. Že pred samim začetkom dirke se namreč dogovorim za hrambo motornih koles in opreme, uslužbenci omenjene službe pa pregledajo motorna kolesa in pomagajo pri čiščenju, skratka, vozila pripravimo za prihodnji dan. Pri tem opravilu je pomoč izjemno dobrodošla.

Kakšna pa je vloga policistov na motorju?

Dan pred začetkom dirke poteka sestanek z vsemi motoristi. Na sestanku na kratko predstavimo potek celotne trase in obnovimo pravila na dirki, se pogovorimo o vlogi in nalogah vsakega motorista posebej, preverimo delovanje radijskih postaj in očistimo vozila.

Napotitve za motoriste potekajo vsak dan pred etapo. Najmanj uro

pred začetkom etape so motoristi na startu in tam jim posredujem še zadnje pomembne informacije.

Motoristi imajo različne naloge. Približno deset do 15 minut pred začetkom dirke policisti v križiščih zaprejo promet. Nekaj minut za tem na traso krenejo motoristi, ki vozijo eden po eden, njihova glavna naloga pa je izločiti vozila in poskrbeti, da teh v času dirke ni na cesti, oziroma držati vzpostavljeno zaporo ceste. Prvi motoristi vozijo približno pet do sedem kilometrov pred kolesarji. Med seboj vzdržujejo vizualni stik, da lahko vozniki, ki se želijo vključiti v promet, opazijo, da se na cesti nekaj dogaja.

Posebnost so spusti, ozke ovinkaste ceste, kjer prehitevanje ni mogoče, vzponi, kjer se pričakuje veliko obiskovalcev, in zadnji kilometri pred ciljem. V nobenem primeru ne smemo ovirati kolesarjev, na kar budno pazijo kolesarski sodniki. To zahteva dobro predvidevanje motoristov in vodje varovanja, ki razporeja policiste. Biti moramo pravočasni. Pri spustih kolesarji dosežejo izjemno visoke hitrosti, tudi blizu 100 kilometrov na uro.

Ali je morda tudi pri nas že kdaj prišlo do kakšnega varnostnega incidenta? Na podobnih dirkah v tujini smo bili že večkrat priča nevarnemu poseganju obcestnih navijačev v prostor tekmovalcev. Slednji vozijo z veliko hitrostjo in vsak nepredviden navijaški manever je zanje lahko usoden.

Tako je, posledica vsakega »skoka« preveč razgretega ali lahkomiselnega gledalca na traso so lahko padci kolesarjev, ki se zaradi velikih hitrosti navadno končajo s hudimi telesnimi poškodbami.

Policisti motoristi morajo biti toliko vešči in zbrani, da varujejo gledalce in hkrati pazijo, da ti ne pridejo preblizu kolesarjem, da jih ne ovirajo ali jim celo ne omogočajo vožnje v zavetrju. Ob tem je pogosto še veliko prehitevanj z vozili, ki vozijo fotografe in sodnike, in moštvenimi vozili. Skratka, ves čas spremstva je možno, da pride do nevarne situacije.

Do nevarnih situacij in nesreč je že prihajalo. Spomnim se vožnje na čas, ki je potekala v Ljubljani. Kljub policistu motoristu, dvema

Foto: PU Novo mesto

Obisk vodstva ministrstva in policije na Policijski upravi Novo mesto, kjer je potekala ena od etap dirke Po Sloveniji

Foto: Tomi Gönc

Maraton Franja, julij 2024

Po besedah Matjaža Leskovarja se policisti zavedamo ogromne odgovornosti pri opravljanju svojega dela. Kot pravi, smo z leti pridobili ogromno izkušenj in smo kos varovanju največjih kolesarskih dirk, kamor prišteva tudi dirko Po Sloveniji in Giro d'Italia. »Ob naši pojavi na startih, ciljih in v krajih, skozi katere potujemo, smo lepo sprejeti in deležni spodbude, odobravanja. Občutek imam, da so ljudje ponosni na slovensko policijo. Smo odlična promocija za policijo, poklic policista in Slovenijo kot državo.«

Foto: Joc Javornik

Policisti motoristi med 30. kolesarsko dirko Po Sloveniji

Foto: osebni arhiv Matjaža Leskovarja

rediteljema in policistom v križišču je starejša ženska prečkala cesto na prehodu za pešce v času, ko je po cesti pripeljal kolesar. Seveda je trčil vanjo. Sam ni utrpel hujših poškodb, peška pa, in sicer zlom kolka in reber.

Lahko policija nevarne situacije prepreči?

Na žalost je to skoraj nemogoče. Zelo težko je navijačem povsem preprečiti, da ne bi prišli blizu kolesarjem. Da bi na daljšem odseku organizator postavil ograje, je skoraj nemogoče. Ograje se postavijo na najnevarnejših odsekih, ne pa v takšni dolžini, da bi preprečili takšne incidente. Pa tudi z reditelji jih je težko popolnoma preprečiti. Celo na največjih dirkah je podobno.

Število policistov in rediteljev se je z leti spreminjalo. Pri varovanju in urejanju prometa jih je bistveno več kot pred leti. To je razumljivo, saj se spreminjajo tudi pogoji za dirkanje – ti so čedalje zahtevnejši. To pomeni tudi več aktivnosti pri varovanju.

Bistveno je, da gledalce in vse preostale udeležence ozaveščamo glede odgovornega vedenja. Padec kolesarja lahko pomeni konec dirke za tisti dan, konec sezone ali celo konec kariere. V zadnjem letu so na kolesarskih dirkah umrli trije kolesarji, med njimi ena kolesarka, zato tudi mednarodna kolesarska zveza daje čedalje večji poudarek prav zagotavljanju varnosti.

Ste z leti vpeljali kakšne nove pristope varovanja?

Za pripravo in načrtovanje ukrepov in aktivnosti ni nobenega učbenika. Vse je načrtovano na podlagi izkušenj s preteklih dirk. Po vsaki kolesarski dirki opravimo analizo in podrobno preučimo, kaj je šlo narobe oziroma kaj je bilo dobro. Te izkušnje prenesemo na udeležence izobraževanja.

Vse pripombe vzamemo zelo resno in kot del aktivnosti, ki bodo pripomogle k večji varnosti in boljšemu delu policistov. Menim, da smo v zadnjih desetih letih naredili kar velik korak k izboljšanju varnosti na dirkah, pa vendar se znova in znova srečujemo z izzivom, kako odpraviti pomanjkljivosti. Ogromno truda smo vložili v izobraževanje policistov in vseh drugih, ki sodelujejo na dirki, v povečanje števila policistov in rediteljev. V zadnjih dveh letih smo v dirko za potrebe izobraževanja vključili tudi spremljanje z droni. Za izobraževanje pa uporabimo tudi posnetke in izkušnje iz tujine.

Kakšno je vzdušje med sodelujočimi? Se adrenalin med tekmovalci in navdušenje gledalcev prenašata tudi na policiste?

Vzdušje je vedno prav posebno. Lahko povem, da motoristi vedno radi pridejo varovat dirko Po Sloveniji. Vodstvo policijskih enot lahko izbira, koga med policisti poslati na dirko. Vse dni je energija zelo pozitivna, kljub temu da ni vedno tako, kot bi si želeli. Seveda gledalci, ki jih zadnja leta ob progi ne manjka, poskrbijo, da tudi policisti začutijo spodbudo in pozitivno energijo. To energijo jim policisti tudi vračajo. Včasih se najde čas tudi za kakšen posnetek z gledalci, pozdrav in navijanje. Vzdušje je res enkratno. Ob dobri organiziranosti in veliko dobre volje pa je delo vedno odlično opravljeno.

Menim, da s svojim delom na tej dirki javnosti dajemo res dober zgled. Ob pogledu na vse skupaj je marsikatera slaba izkušnja s policisti pozabljena.

Če strnete svoje občutke po zaključenih aktivnostih, se vam je kakšen dogodek posebej vtisnil v spomin?

Zadnji dan so policiste prišli pozdravit minister za notranje zadeve Boštjan Poklukar, generalni direktor policije mag. Senad Jušić in direktor Policijske uprave Novo mesto Igor Juršič. Pohvalili so jih za korektno in odlično opravljeno delo. Menim, da smo s svojim delom poskrbeli za dober ugled policije. Pohvalili so nas tudi organizatorji, posebej predsednik organizacijskega odbora Marko Lekše in direktor dirke Bogdan Fink.

Poseben vtis je naredil posnetek z dirke, ki so ga pripravili v Sektorju za odnose z javnostmi. Na družbenih omrežjih je bilo ogromno ogledov in pozitivnih komentarjev. Posnetek so objavili tudi na Roadpolovi Facebook strani, kjer je dosegel gledanost prek pol milijona ljudi. Izjemno!

Tudi kot koordinator se vsem sodelujočim iskreno zahvaljujem. Celotna ekipa je bila odlična. Prav vsi so bili pomembni pri nalogah, ki smo jih izvedli, in so prispevali svoj delež k uspešno izvedenemu projektu varovanja.

Vsako leto je skoraj istočasno na sporedu Maraton Franja, v katerega ste prav tako močno vpeti.

Maraton Franja je popolnoma drugačna vrsta prireditve. Gre namreč za rekreativno tekmovalno prireditev. Razlika je v številu udeležencev in pripravljenosti kolesarjev. Tukaj kolesarji tekmujejo vsak zase, mobilna zapora pa traja eno uro. Razlika je tudi pri varovanju oziroma spremstvu policistov motoristov. V okviru obeh različic Maratona Franja, daljše in krajše, sodeluje 26 policistov motoristov, je pa več rediteljev motoristov. Policisti so v križiščih postavljeni na enak način, vendar na delovnih mestih ostanejo uro in pol, motoristi pa spremljajo le večje skupine kolesarjev in so razporejeni v časovnem obdobju ene ure. Maraton Franja je tudi zelo odmeven maraton tekmovalnega značaja v tujini. Je ena od kolesarskih prireditev, ki šteje za kvalifikacijo na svetovno prvenstvo rekreativnih kolesarjev, ki poteka jeseni, vsako leto drugje. Zanimivo je, da sta na obeh prireditvah direktorja odlična nekdanja kolesarja. Na Maratonu Franja je to Gorazd Penko, ki je obenem tudi selektor ženske reprezentance, na dirki Po Sloveniji pa Bogdan Fink.

Ob tem pa prometni policisti varujete še druge kolesarske prireditve ...

Tako je, policisti vsako leto sodelujemo na sedmih kolesarskih dirkah, na katerih nastopajo profesionalni kolesarji, in treh večjih rekreativnih tekmovalnih kolesarskih dirkah. Poleg tega je kar nekaj rekreativnih kolesarskih prireditev, ki niso tekmovalne narave. Opazno je, da je kolesarstvo v porastu. Čedalje več je udeležencev na rekreativnih prireditvah in čedalje večji je tudi obisk gledalcev na dirkah. Menim, da je to dobro. Ljudje tako bolje razumejo in sprejemajo ta šport, so strpnejši in bolj razumevajoči – še zlasti ko so zaprte ceste in je treba počakati. To ponavadi nam policistom povzroča največ težav.

Ponosni smo tudi, da smo slovenski policisti sodelovali na Giru d'Italia, ki je druga najprestižnejša dirka na svetu, takoj za dirko Tour de France. Pred kratkim je kar dve leti zapored, 2021. in 2022., dirka potekala v Posočju in Goriških brdih. Tudi prihodnje leto se pripravlja, da bo del 14. etape potekal čez Slovenijo, s ciljem v Novi Gorici. Enkratna, zanimiva in izjemna izkušnja.

Kaj pa pri cestnih prireditvah, ki niso kolesarske, ampak na primer tekaške ali avtomobilske, opažate kakšne posebnosti v primerjavi s kolesarstvom?

Poleg urejanja prometa na kolesarskih dirkah policija opravlja tudi naloge na ostalih športnih prireditvah, ki se odvijajo na javnih cestah. Seveda obstaja tudi razlika pri izvajanju policijskih nalog. Tekaške prireditve večinoma potekajo pod popolno zaporo prometa. Cesta je zaprta dlje časa, obvozi so urejeni, torej policisti ne izvajajo mobilne zapore prometa. Podobno je na avtomobilističnih prireditvah. Tudi tam poteka vse ob popolni zapori prometa. Naloge urejanja prometa v večjih križiščih oziroma tam, kjer se pričakuje večji pritisk udeležencev na zaporah prometa, pa so podobne. Ob dlje časa trajajočih zaporah je treba predvideti policiste za urejanje prometa tudi na večjih križiščih, kjer potekajo obvozi.

Foto: osebni arhiv Matjaža Leskovarja

Naš sogovornik je kolesarstvu predan tudi v zasebnem življenju.

Matjaž, ste tudi sami kolesar? Za koga od slovenskih šampionov navijate?

Kolesarstvo je moja strast! Sem lastnik treh koles. Prvo je mestno kolo za pot v službo. Poleg tega imam gorsko kolo, t. i. trdorepca ali hardtail kolo, in seveda še cestno kolo – specialko. V službo se vsakodnevno vozim s kolesom, tudi pozimi. Z gorskim kolesom se najraje podam v gozd in po hribih okoli Ljubljane. To mi je najljubše spomladi, ob začetku sezone, in pa jeseni, občasno tudi čez poletje. Specialko vozim vse leto, pozimi pa sem na sobnem kolesu. Ker sem s kolesom veliko na cesti, so mi razmere in nevarnosti znane in razumem tako kolesarje, ki se jezijo nad ravnanjem voznikov, kot ostale udeležence v prometu, ki se jezijo nad kolesarji. Želim si, da bi vsi spoštovali prometne predpise in pazili drug na drugega, da bi bilo manj egoizma na cesti in več strpnosti ter razumevanja.

Rad pogledam tudi kakšno kolesarsko dirko, naj bo to v živo ali po televiziji. Poleg kolesarjev na dirki spremljam še druge stvari, ki običajno gledalcev ne zanimajo oziroma jih ti ne opazijo. Pozoren sem predvsem na delo policistov in rediteljev, ravnanje ljudi, potek varovanja, skratka na vse, kar bi lahko uporabil pri svojem delu. Najraje pa pogledam dirke, na katerih tekmujejo slovenski kolesarji. Ti so absolutno postali prava velesila v kolesarstvu. To so pokazali tudi na letošnjem svetovnem prvenstvu. Iskreno povem, da bi težko izpostavil kolesarja, za katerega bolj navijam. Zavedam se, da za uspehom vsakega kolesarja stoji celotna ekipa. Ob zmagi posameznika pomočniki oziroma ostali kolesarji v moštvu ne dobijo toliko pozornosti in slave, zato spoštujem vsakega od njih, ker vem, koliko truda in odrekanja so morali vložiti, in tudi navijam za vse.

Bi želeli na koncu še kaj izpostaviti?

Predvsem to, da ni univerzalnega navodila, kako se lotiti varovanja ali priprave načrta, kako mora policist ravnati ob nešteto različnih situacijah, niti kako odrejati naloge. Vsaka prireditev je zgodba zase, četudi poteka po istih cestah. Preveč je različnih situacij, ki se lahko zgodijo. Najpomembnejše so izkušnje in prenos znanja na mlajše policiste.

Za ogled dobre dirke ni treba v tujino! Vse navdušence in navijače vabim prihodnje leto na obisk največje slovenske dirke, to je dirke Po Sloveniji, ki bo od 4. do 8. junija 2025. Uživajmo v uspehih slovenskih kolesarjev.

Hvala za pogovor. Želimo vam še veliko uspehov s podobnimi projekti.

Besedilo: Sektor za odnose z javnostmi SGDP GPU

POGOVOR Z NOVOMEŠKO KRIMINALISTKO MIRJAM REPOVŽ

»NAMESTO NASILJA IZBERI PLES IN RIME, S HIP HOP KULTURO NAJ LJUBEZEN SE TE OPRIME«

Na območju Novega mesta je čez poletje nastal nov plesni video in ponovno je pri njegovem nastanku sodelovala tudi slovenska policija. Zakaj? Ker je njegova tema nasilje in ker ga želimo ustaviti. Tokrat policisti sicer ne plešemo, zraven smo bili (le) pri idejni zasnovi, organizaciji, snemanju, montaži in objavi. Nastopajo mlade plesalke Plesnega centra Dolenjske, a glavna, gonilna sila celotnega projekta je bila zagotovo novomeška kriminalistka Mirjam Repovž, ki je kot nekakšna strokovna mentorica skupine prispevala k temu, da je všečna hip hop koreografija dobila tudi vsebino in širši družbeni smisel.

Foto: Andraž Šegš

Septembra, nekaj dni po objavi videospota na kanalu YouTube, smo jo povprašali, kako se je vse skupaj začelo, kaj ji pomeni sodelovanje pri takšnih projektih, in tudi, kakšen je njen pogled na žal čedalje aktualnejšo problematiko nasilja med mladimi.

Najprej nas zanima, kdo je Mirjam Repovž. Kako bi se predstavili sami?

Sem priseljena Novomeščanka, mama dveh odraščajočih deklet, energična, delovna in mnogokrat prehitra. Rada imam naravo in reko Krko, vsakodnevni sprehodi s psom Pablom, našim yorkshirskim terierjem, pa mi že štiri leta prinašajo mnogo poznanstev v okolju. V službi me kličejo Miša in to mi je všeč. Tako so me preimenovali pred leti.

Ste kriminalistka, zaposlena v slovenski policiji. Kaj vse so vaše naloge, kakšen je običajno vaš delovni dan?

Zaposlena sem na Oddelku splošne kriminalitete znotraj Sektorja kriminalistične policije na Policijski upravi Novo mesto. Ukvarjam se predvsem s preiskovanjem kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost iz 19. poglavja Kazenskega zakonika in preiskovanjem kaznivih dejanj zoper zakonsko zvezo, družino in otroke iz 21. poglavja Kazenskega zakonika. Kot dežurna kriminalistka SKP-ja ob napotitvi na kraj prevzamem tudi preiskavo drugih kaznivih dejanj. Z leti sem spoznala, da je izrednega pomena preventiva, ki lahko prepreči mnogo stisk. Običajnih delovnih dni je malo, včasih si rečem »pričakuj nepričakovano«. Takoj zjutraj pregledam zadeve, ki jih rešujem, si naredim načrt dela, odidem na teren ali pa v pisarni zaključujem zadeve s pisnimi izdelki. Po potrebi se nemudoma vključim v novo zadevo, ki mi je odrejena in je nujna, kar pomeni, da prekinem vse aktivnosti pri rednih zadevah. Moj delovnik je zelo pester.

Je boj proti nasilju vseh vrst tudi vaše strokovno področje? V zadnjem času se zdi, da je te problematike čedalje več, še zlasti med vrstniki, v šolah. Tudi na območju vaše policijske uprave je bilo pred kratkim nekaj medijsko odmevnih primerov ... Kako bi to komentirali?

Mnogo let se že izobražujem na temo nasilja in to je moje strokovno področje. Ko že mislim, da ne zmorem več, da bi rada v policiji delala še kaj drugega, se zavem, da je v bistvu to področje globoko zakoreninjeno v meni in da to delam s srcem.

Nikakor ne bi rekla, da je nasilja v šoli in med vrstniki več, kot ga je bilo pred leti. Spremenile so se pa oblike in intenziteta nasilja. Uporaba družbenih omrežij in drugih aplikacij je nasilje iz šole prenesla tudi na dom, v nočne ure in tako je žrtev v bistvu dostopna 24 ur. Spremenilo se je tudi dojemanje nasilja: kot družba smo veliko občutljivejši, bolj ga zaznavamo in posledično je tudi več prijav. Nasilje med vrstniki ni običajen in sprejemljiv del odraščanja in to pušča posledice. Če ste opazili, pri tej temi uporabljam besedno zvezo nasilje med vrstniki, kjer je poudarek na prvi besedi, tj. »nasilje«, izraz medvrstniško nasilje mi nekako ni blizu, ker daje poudarek na »medvrstniškem« dogajanju.

Dogodki z naše policijske uprave, ki so bili medijsko izpostavljeni, so po eni strani del krute realnosti in znak, da še nimamo dovolj učinkovitih načinov spoprijemanja s pojavom nasilja v šoli. Nasilje je oblika neželenega vedenja, ki se pojavlja v kontekstu šole, tudi že v nižjih razredih. Gre za vedenje, ki ga je nekdo izbral. Nasilje namreč ni nekaj, kar je v otroku. Posledice doživljanja nasilja v otroštvu in mladostništvu so povezane z depresijo, anksioznostjo, psihosomatskimi motnjami, motnjami hranjenja, zlorabo psihoaktivnih substanc v odraslosti itd. Poročanje medijev izpostavi šolo in vse udeležene otroke, kar nikoli ni dobro, toda obenem se naslovi tematika, kar je pozitivno.

Pri svojem delu se srečujete tudi s številnimi zgodbami, ki sploh ne bi smele obstajati, zlorabami otrok, njihovo bolečino in strahovi. Zato ste bili v letu 2022 pobudnica podobnega plesnega projekta, ki ste ga takrat izvedli skupaj s petimi mažoretnimi društvi in Policijskim orkestrom, predvsem z namenom mlade spodbuditi, naj komu zaupajo svojo stisko in povejo o zlorabi, saj skrivanje tega globoko v sebi ni rešitev.

Med obravnavo hudih kaznivih dejanj v škodo otrok, mladostnikov in tudi odraslih sem spoznala, da je bistveno prav zaupanje oškodovancev v organe pregona, pa tudi to, da poznajo svoje pravice in da smo poznani v okolju. Mnogo stisk namreč ostaja skritih, pogosto pa tudi žrtev poda prijavo, ko je kaznivo dejanje že zastaralo. Takšne zgodbe oškodovank oziroma oškodovancev so moje razmišljanje pripeljale do prvega plesno-pripovednega projekta v letu 2022 z naslovom Zaupaj, ko ti je težko, ki je bil izveden s sodelovanjem Policijskega orkestra in petimi mažoretnimi društvi z območja PU Novo mesto. Sporočilo je bilo podano s pesmijo z naslovom Nekaj ti moram povedati avtorja Andreja Rozmana – Roze, ki je bil navdušen nad idejno zasnovo.

Opišite nam, prosim, svojo vlogo pri nastanku letošnjega videa. Kako ste sploh spoznali dekleta iz Plesnega centra Dolenjske in kdaj se je porodila zamisel, ideja o plesu? Gre za del širše kampanje?

Letošnji video je nastal na podoben način kot prvi; misli me vodijo v razmišljanje o vsebinah, ki bi obogatile ta prostor med represivnim aparatom policije in mladimi. Pomembni so glasba, sama plesna izvedba, prostor in besedilo. Poznam veliko mladih in avtorica besedila Anja Postolov prihaja iz bližine mojega doma. Je energična mlada plesalka in trenerka plesa iz Plesnega centra Dolenjske, vedno pozitivna in nasmejana.

Hip hop kultura in način življenja se raztezata čez več desetletij in imata tudi velik vpliv na jezik in oblačenje, sta blizu mladim in želela sem vzpostaviti povezavo s tematiko nasilja in policijo. Anja Postolov je bila takoj za akcijo in me je pripeljala v Plesni center Dolenjske, kjer sem spoznala Gregorja Vovka, plesnega učitelja in direktorja plesnega centra. Ta je bil prav tako takoj pripravljen na sodelovanje.

Foto: Andraž Šegš

Mirjam Repovž z mlado plesalko iz Plesnega centra Dolenjske

Je namreč odločen človek, ki prepozna razpoloženje otrok, jih vpraša, kako so, in spodbuja. V ospredju niso samo rezultati plesnih tekmovanj, temveč to, da se imajo super, se gibajo in niso prepuščeni ulici. Pozoren je tudi na varnost poti do plesnega centra: pot tudi sam nadzira in sodeluje s policijo in varnostno službo trgovskega centra. Plesno zgodbo na temo socialnega izključevanja in nasilja mladih je ustvaril koreograf Tadej, besedilo pa je napisala Anja Postolov.

Treningi so se izvajali v popoldanskem času. Pogosto sem bila prisotna na njih v svojem prostem času in to me je napolnilo z energijo. Bilo je res zelo prijetno. Tudi starši otrok so prišli in spraševali, kdaj bo objavljen video. Morda bi lahko šlo tudi za del širše kampanje, bom videla, kaj bo prinesel čas.

Kako pomembno se vam zdi sporočilo, ki ste ga skupaj s plesalkami vključili v video? Verjetno je to, da poziv Stop nasilju! širijo mladi sami, lahko veliko bolj prepričljivo od tega, kar jim pridigamo odrasli, kajne?

Čas otroštva in najstništva je tudi čas upora proti staršem in celotnemu sistemu, kamor spadata tudi policija in šola. Mladi nikakor nočejo slišati pridiganja starejših, ki so jim nadrejeni; naredili bodo ravno obratno od tega, kar se jim govori. Pri dolgoletnem izvajanju preventivne dejavnosti v šolah sem spoznala tudi to, da te mladi drugače dojemajo, če se jim približaš z besedami, kulturo, vedenjem, zunanjo urejenostjo in videovsebinami – takrat te slišijo. Poziv Stop nasilju! je v bistvu namenjen prav vsem ljudem, tako mladim kot starejšim, da si oblikujejo meje svojega osebnega prostora, svobode in dostojanstva.

Foto: Andraž Šegš

Dekleta so tudi sama napisala spremno besedilo: »Namesto nasilja izberi ples in rime. S hip hop kulturo naj ljubezen se te oprime. /.../ Naj z roko v roki gradimo mostove, z besedo prijazno porušimo zidove. /.../ Dajmo si roke, pozabimo na fight. /.../ Nasilje je played out, to je zastarelo. /.../ Nasilje ni cool, to vemo vsi, ne bodi nasilen, le ti bodi ti ... Stop nasilju!«

Foto: Andraž Šegš

Foto: Juergen Racman

Delovnik kriminalistke Mirjam Repovž vključuje redno urjenje na strelišču.

Video je od septembra objavljen in dostopen javnosti, le malokdo pa ve, koliko energije, usklajevanja in truda je treba vložiti v minuto in pol dolg izdelek. Prav tako ne vemo, koliko svojega časa ste morali zato dodatno preživeti v službi. Kdo vse je še sodeloval pri njegovem nastanku, bi koga posebej izpostavili?

Zasnova obeh projektov je prišla počasi, z mislimi zunaj v naravi, v mojem prostem času. To je zame sprostitev, to rada počnem. Svoje idejne zasnove potem ponavadi predstavim Alenki Drenik Rangus, predstavnici za odnose z javnostmi na PU Novo mesto, in Andražu Šegšu, višjemu policijskemu inšpektorju iz Sektorja za odnose z javnostmi na Generalni policijski upravi, ki me morata včasih tudi malo ustaviti. Potem se izdela načrt. Najprej je bilo treba izbrati kraj snemanja. Pri tem nam je pomagal Gregor Vovk. Z Andražem sva si ogledala več možnosti, saj je bilo treba upoštevati hip hop kulturo, in na koncu smo izbrali parkirno hišo pod trgovskim centrom Tuš Novo mesto. Zaradi tega projekta nisem preživela v službi niti minute več, saj je vse potekalo sproti, med rednim delom. Dekleta imajo treninge popoldan, in ko so vadile koreografijo, sem jih pač obiskovala v prostem času. To mi je bilo v veselje. Pri snemanju prvega in tudi drugega videa smo imeli hude težave z vremenom; kar nekaj časa smo spremljali vremensko napoved in nekajkrat zaradi dežja in mraza tudi prestavili snemanje.

Kakšni so prvi odzivi, že imate povratne informacije?

Odzivi na video so zelo pozitivni, in to tudi med policisti PU Novo mesto, ki izvajajo preventivo po šolah in bodo lahko to vsebijo prikazali pri svojih predavanjih otrokom in mladostnikom.

Zagotovo snujete že kaj novega. Nam lahko že kaj razkrijete ali moramo počakati na naslednje leto?

Prav imate, res se nekaj pripravlja. Razmišljam o videovsebini na temo nasilja med vrstniki – fanti, kjer bo v ospredju košarka ali borilne veščine, ter tudi o videovsebini na temo nasilja nad ženskami, kjer bi bila prikazana močna ženska, žrtev nasilja, ki se osvobodi in zaživi. Vse je še v povojih, saj to pri meni gre počasi, raste in zori, vse dokler ne začutim, da mora na plano. Je pa ta del mojega ustvarjalnega življenja povezan tudi z dojemanjem odnosa nadrejenih (v širšem smislu) do mene in linije dela; glede tega sem občutljiva in potem se ustavim in potrebujem nekaj časa, da se spet spravim v pogon.

Na koncu nas zanima še, kaj počnete v svojem prostem času. Kako se sproščate in umirite po stresnem in psihično zagotovo obremenjujočem delovniku, po obravnavah prijav nasilja ...?

Še sama ne vem kako, a z leti sem se naučila, da ob registraciji s kartico pri izhodu iz stavbe PU Novo mesto vse težave tistega dne ostanejo za temi vrati. Odidem ven, pa naj bo dan sončen ali deževen, topel, vroč ali mrzel.

Vsak dan peš odidem domov in razmišljam o vsem, samo o službi ne. Prva leta na tem delovnem mestu je bilo zelo težko, saj obravnavamo res huda kazniva dejanja in nisem zmogla preklopiti. Kar pogosto v prostem času dobim klic policistov, socialnih ali šolskih delavk in se vedno javim; to je pač narava službe in se ne vrednoti kot nadurno delo. Doma me pričaka kuža Pablo, ki me je vedno vesel, in takoj greva ven na sprehod. Potem vsak dan pripravim kosilo in opravljam običajna gospodinjska dela, vozim hčerki na treninge, se družim s prijateljicami, dvakrat na teden grem na pilates, včasih grem v kino, gledališče, zelo rada pa grem na tekme odbojke v dvorano Marof v Novem mestu. Med vikendi obiščem starše v Šentjanžu in tasta v Vuzenici, še posebej rada pa grem s hčerkama malo naokoli. Tako se seznanjam tudi s trendi med mladimi.

Lahko bi rekla, da se imam lepo. Nič mi ne manjka. Kadar sem dežurna kriminalistka SKP-ja, še zlasti med vikendom, pa sem obremenjena s službo. Takrat tudi jem na zalogo in imam mobilna telefona nenehno pri sebi, grem le na krajše sprehode in sem menda tudi malo tečna, tako mi vsaj povedo doma.

Najlepša hvala za pogovor.

Besedilo: Sektor za odnose z javnostmi SGDP GPU

Foto: Andraž Šegš

PRIKAZALI UKREPANJE OB AMOK DOGODKU

V CELJSKI BOLNIŠNICI IZVEDLI PRVO SKUPNO VAJO ZA

PRIMER TERORISTIČNEGA NAPADA

Konec novembra smo policisti skupaj s predstavniki Splošne bolnišnice Celje v Urgentnem centru Celje in na bolnišničnem heliportu izvedli večjo vajo, namenjeno preverjanju ukrepanja ob t. i. amok dogodku.

Vaja se je začela z zaigranim napadom na varovano osebo, ki so jo predstavniki Centra za varovanje in zaščito pripeljali v obravnavo v urgentni center. Napadalec je varovano osebo ranil, predstavniki Centra za varovanje in zaščito pa so ga onesposobili. Drugega napadalca, ki je poskušal dokončati napad, so onesposobili predstavniki Mobilnega kriminalističnega oddelka SKP PU Celje. Tretjega pa so v kletnih prostorih, potem ko je ugrabil in ranil zaposlena, onesposobili pripadniki Specialne enote, ki jih je medtem na prizorišče pripeljal policijski helikopter.

Ob obravnavi poškodovane varovane osebe se je vaja, ki se je začela v urgentnem centru, nadaljevala s prikazi na bolnišničnem heliportu in v kletnih prostorih pod novogradnjo, kjer se je zaključila s prijetjem storilcev.

Ker so bili na ogled povabljeni predstavniki medijev in obiskovalci, smo dogajanje dvakrat ustavili, da jim je predstavnik policije razložil celoten potek in policijske postopke. Vaja – šlo je za prvo tako vajo naštetih sodelujočih v Splošni bolnišnici Celje – je bila izredno dinamična in atraktivna ter je odlično uspela.

Besedilo: Milena Trbulin, Policijska uprava Celje

Foto: Andraž Šegš

V vaji smo poleg bolnišničnega osebja in predstavnikov nujne medicinske pomoči sodelovali predstavniki Policijske postaje Celje, Mobilnega kriminalističnega oddelka Sektorja kriminalistične policije na Policijski upravi Celje, Letalske policijske enote, Specialne enote in Centra za varovanje in zaščito.

Foto: PU Celje

Foto: PU Celje

Foto: PU Celje

Foto: PU Celje

Foto: Aljaž Kern

MEDNARODNA REGIJSKA VAJA

SKORAJ 330 SODELUJOČIH

PREVERJALO ODZIVNOST V PRIMERU POŽARA IN HUDE PROMETNE NESREČE V PREDORU LJUBELJ

Oktobra 2024 je na območju predora Ljubelj v Občini Tržič potekala obsežna mednarodna regijska vaja, poimenovana Vaja predor Ljubelj 2024. Njen glavni cilj je bil preveriti in izboljšati pripravljenost na morebitne izredne razmere v cestnem prometu, zlasti pripravljenost na scenarije, ki vključujejo požare, nesreče z nevarnimi snovmi in reševanje udeležencev v prometni nesreči v predoru.

Vaja je združila več ključnih deležnikov, kot so gasilske enote, reševalci, policisti, upravljavci predora, upravljavci cest in drugi strokovnjaki za krizno upravljanje iz Slovenije in Avstrije. Poseben poudarek je bil na mednarodnem sodelovanju in usklajevanju intervencijskih služb, saj je Ljubelj enocevni predor in leži na meji med obema državama.

Scenarij vaje je simuliral kompleksno prometno nesrečo z umrlimi in hudo telesno poškodovanimi osebami ter materialno škodo, požarom in razlitjem nevarne snovi. Sodelujoči so se morali hitro in učinkovito odzvati, evakuirati poškodovane, preprečiti

Foto: Aljaž Kern

požar ter zmanjšati tveganje za okolje in udeležence v predoru. Poleg tega je bil ključni element vaje preverjanje komunikacije med službami obeh držav in funkcionalnosti obstoječih varnostnih protokolov.

Rezultati vaje so pokazali, da je usposobljenost služb na visoki ravni, a so bile ugotovljene tudi nekatere možnosti za izboljšave. Dogodek je bil pomembna priložnost za utrjevanje čezmejnega sodelovanja in krepitev varnosti za vse uporabnike ljubeljskega predora.

Vaje se je udeležilo več kot 90 sodelujočih iz Slovenije z več kot 25 vozili ter več kot 85 sodelujočih iz Avstrije s skoraj 20 vozili. Ko pa k temu prištejemo še organizatorje in druge udeležence vaje, številka poskoči na skoraj 330 vseh sodelujočih akterjev.

Vloga policije v vaji

Vloga policije v tej vaji je bila zagotavljanje varnosti, preusmeritev prometa, koordinacija med intervencijskimi službami, obvladovanje množice ter strokovna in zakonita obravnava dogodka. V vaji so sodelovali policisti Policijske postaje Tržič z dvema policijskima vozilom ter inšpektorji Sektorja uniformirane policije na Policijski upravi Kranj.

Slovenska policija je odigrala ključno vlogo na naslednjih področjih:

- **Zavarovanje območja nesreče**

Policisti so hitro zavarovali okolico predora in vzpostavili nadzor nad dostopom, s čimer so zagotovili varnost intervencijskim ekipam in preprečili oviranje reševalnih aktivnosti.

- **Usmerjanje prometa**

Ena glavnih nalog slovenske in avstrijske policije je bila preusmeritev prometa z obeh strani predora. S hitro postavitvijo obvoza in jasno komunikacijo so zagotovili, da je prometna pretočnost ostala pod nadzorom kljub zapori predora.

Foto: Aljaž Kern

Foto: Aljaž Kern

- **Evakuacija in obveščanje javnosti**

Policisti so sodelovali pri evakuaciji ponesrečencev in spremljanju situacije na mestu dogodka. Poleg tega so po javnih kanalih prebivalce in voznike obveščali o razmerah, da bi preprečili paniko in zagotovili pravilno ravnanje v bližini nesreče.

- **Sodelovanje z avstrijskimi policisti**

Predor Ljubelj povezuje Slovenijo in Avstrijo, zato je bila vaja izjemno pomembna za krepitev čezmejnega sodelovanja. Slovenski in avstrijski policisti so morali usklajevati svoje dejavnosti, kar je vključevalo izmenjavo informacij, skupno načrtovanje ukrepov in medsebojno podporo pri vodenju reševanja.

- **Preiskovanje vzroka nesreče**

Policija je simulirala začetek preiskave vzrokov prometne nesreče, kar je vključevalo vse aktivnosti, ki jih običajno izvede v takih primerih.

Vaja je pokazala, da so vse intervencijske službe dobro usposobljene

Vaja Predor Ljubelj 2024 je pokazala, da so intervencijske službe, vključno s policijo, dobro usposobljene za obvladovanje izrednih razmer v prometni infrastrukturi. Uspešno sodelovanje med slovenskimi in avstrijskimi ekipami je poudarilo pomen čezmejnega sodelovanja, kar je ključno za učinkovito ukrepanje v situacijah, ki presegajo državne meje.

Kljub visoki stopnji pripravljenosti so bile ugotovljene nekatere priložnosti za izboljšave, zlasti na področju meddržavnega obveščanja in koordinacije. Izkušnje, pridobljene med vajo, bodo prispevale k posodobitvi varnostnih protokolov ter nadgradnji opreme in usposabljanj.

Vaja je znova potrdila, da so za varnost in zaščito življenj ključni hitro ukrepanje, jasna komunikacija in tesno sodelovanje vseh deležnikov. S takšnimi vajami se krepi ne le operativna pripravljenost, temveč tudi zaupanje javnosti v zmožnost služb, da se učinkovito odzovejo na najzahtevnejše izzive.

Zaključnega sprejema oziroma t. i. postroja vseh sodelujočih na vaji sta se udeležila tudi minister za notranje zadeve Boštjan Poklukar in minister za obrambo Borut Sajovic. Vsem zbranim sta se zahvalila za njihovo požrtvovalno in plemenito delo, ki ga vsakodnevno opravljajo kot svoje poslanstvo z enim in edinim ciljem – pomoč sočloveku.

Besedilo: Roland Brajič, Policijska uprava Kranj

Foto: Roland Brajič

Foto: Roland Brajič

25 LET DIREKTORATA ZA POLICIJO IN DRUGE VARNOSTNE NALOGE

NE SAMO NADZORNA,

POMEMBNI STA TUDI STRATEŠKA IN PODPORNA VLOGA DIREKTORATA

Na Ministrstvu za notranje zadeve smo konec novembra 2024 zaznamovali 25 let ustanovitve Direktorata za policijo in druge varnostne naloge.

Začetki direktorata segajo v leto 1999, ko je bil z uveljavitvijo določb Zakona o policiji, ki je postala organ v sestavi ministrstva, ustanovljen Urad za usmerjanje in nadzor policije. Zaradi sprememb Zakona o tajnih podatkih, novega Zakona o zasebnem varovanju in priprav na vstop v zvezo Nato se je urad leta 2003 preoblikoval v Urad za policijo in druge varnostne naloge. Pred 20 leti je bil ustanovljen direktorat. Od takrat se je ta nekajkrat reorganiziral in pridobil dodatne naloge, vseskozi pa ostajata ključni vrednoti zaposlenih spoštovanje pravne države in človekovih pravic ter zagotavljanje visoke stopnje varnosti v naši državi.

»To ni le priložnost, da se ozremo na prehojeno pot, temveč tudi trenutek, da usmerimo pogled v prihodnost, polno novih izzivov in priložnosti. Prilagajanje na nove varnostne razmere, razvoj naprednih normativnih rešitev ter zagotavljanje visoke ravni strokovne podpore tako policiji kot tudi drugim varnostnim subjektom so naloge, ki nas čakajo v prihodnosti,« je v nagovoru poudaril generalni direktor Direktorata za policijo in druge varnostne naloge dr. Darijo Levačić, ki se je zahvalil vsem zaposlenim, ki vsakodnevno s svojo predanostjo, strokovnostjo in trdim delom soustvarjajo uspehe direktorata. Zahvalil se je tudi nekdanjim direktorjem in zaposlenim, ki so tlakovali pot do danes sodobnega direktorata, katerega vloga ni le nadzorna, temveč tudi strateška in podporna, saj zagotavljamo strokovno podlago za učinkovito, zakonito in strokovno delo policije ter drugih varnostnih subjektov.

Udeležence je nagovorila tudi državna sekretarka Helga Dobrin: »Za veliko odločitev vodstva ministrstva vaše delo predstavlja strokovno osnovo, za kar vam lahko rečem samo iskrena hvala.« Pohvalila je pokončno držo strokovnjakov z direktorata in jim izrekla podporo za vztrajanje pri doslednem spoštovanju stroke v policijskih postopkih. »Na ta način se gradi tudi integriteta institucije, zato je vaš prispevek neprecenljiv.«

Sodelavkam in sodelavcem čestitamo ob obletnici.

Besedilo: Služba za odnose z javnostmi in Direktorat za policijo in druge varnostne naloge MNZ

ŠTEVILNA DELOVNA PODROČJA

V Direktoratu za policijo in druge varnostne naloge je danes 60 zaposlenih. Vsebinsko pokrivajo številna delovna področja – od sistemskega usmerjanja policije do nadzora nad izvajanjem njenih nalog. Rešujejo pritožbe zoper delo policistov in so strokovnjaki za zasebno varovanje, detektivsko dejavnost in občinsko redarstvo. Ukvarjajo se s področjem varnosti na smučiščih ter osebnih in tajnih podatkov. Med njihove naloge spadajo tudi skrb za informacijsko varnost, varnostno načrtovanje, sistemsko-normativna dejavnost ter analitska, raziskovalna in razvojna dejavnost s področij dela direktorata.

Foto: SOJ MNZ

Na slovesnosti so se poleg vodstva ministrstva, policije in inšpektorata zbrali zdajšnji in nekdanji zaposleni v direktoratu.

POLICISTI IN VOJAKI ZDRUŽILI MOČI V HUMANITARNI AKCIJI ANINA ZVEZDICA IN ODPOSLALI DESET TON DOBRODELNIH PAKETOV

PREHITELI MIKLAVŽA

IN RAZVESELILI DRUŽINE V STISKI

Policisti in vojaki smo letos ponovno združili moči in se pridružili humanitarni akciji Anina zvezdica. V le nekaj tednih smo zbrali nekaj več kot deset ton hrane in higienskih izdelkov. Pripravljene pakete smo na pot odposlali že 5. decembra in tako prehiteli celo Miklavža, prvega od treh dobrih mož. Z njimi smo v predpraznično času razveselili mnoge družine in posameznike, ki živijo v pomanjkanju. Donacije so prispevala tudi naša stanovska združenja in nekatere organizacije.

Foto: Zvone Vrankar/Slovenska vojska

V imenu fundacije Anina zvezdica je pakete prevzela njena ustanoviteljica Ana Lukner Roljić. Anini zvezdici sta jih simbolično predala podpolkovnica Nina Raduha kot tiskovna predstavnica Slovenske vojske in namestnik generalnega direktorja policije Igor Ciperle, ki je ob tem povedal, da je lepo videti sodelovanje med policisti in vojaki, pri čemer smo po njegovih besedah dokazali, da sta med nami še kako prisotni solidarnost in pripadnost poslanstvu.

V želji, da bi ljudem v stiski vsaj nekoliko polepšali praznike, smo zaposleni v policiji in na notranjem ministrstvu skoraj cel mesec, od 11. do 29. novembra, zbirali osnovna živila z daljšim rokom trajanja, higienske izdelke in čistila. Akcija je istočasno potekala tudi v enotah Slovenske vojske.

Nato smo zbrane izdelke prepeljali v skladišče Vojašnice Edvarda Peperka, kjer so jih v prvih dneh decembra pridne roke policistov in vojakov razvrstile, nato pa po standardih fundacije Anina zvezdica pripravile humanitarne pakete. Vsak je tehtal okoli 25 kg in prav v vsakem je bilo tudi nekaj dobrot (piškoti, čokolade, slani prigrizki ...), ki so se jih v praznično času zagotovo najbolj razveselili prav otroci.

Akcija je pri zaposlenih vzbudila ekipni duh in sočutje

V letošnji akciji so sodelovale praktično vse enote slovenske policije in notranjega ministrstva. Zaposleni so

Foto: PU Koper

pomagali po svojih močeh. Z velikodušnimi donacijami sta se nam pridružila tudi oba policijska sindikata, prejeli pa smo tudi donacijo Kluba upokojenih delavcev MNZ Maksa Perca.

Vojska nam je nato priskočila na pomoč in prevzela odvoz zbranih izdelkov, zadnje dneve akcije pa so študentje Višje policijske šole pomagali vojakom pri pripravi paketov in tako pomagali, da so ti šli pravočasno na pot k tistim, ki jih potrebujejo.

»Zelo sem ganjena,« je ob zaključku akcije dejala Ana Lukner Roljić. »Take akcije so izjemno lepe, saj vemo, da bomo lahko pomagali ogromno posameznikom, družinam, otrokom. Žal mi je, da moram opozoriti na to, da je stiska ljudi iz leta v leto večja. Ne bi verjeli, a velikokrat za pomoč pokličejo celo otroci, ker so njihovi starši v hudih stiskah. To me zelo prizadene, a obenem me take akcije razveseljujejo, ko vidim, kako se ljudje združimo s pravimi vrednotami, z ljubeznijo, z mislijo na druge. In z zavedanjem, da smo v resnici vsi med seboj enaki, da se lahko vsak od nas že jutri znajde v stiski in da je to, da si pomagamo, naša človeška dolžnost,« je dejala ustanoviteljica Anine zvezdice.

»V času, v katerem živimo, je pomembno, da smo med seboj spoštljivi in da ohranjamo dostojanstvo

Foto: Klemen Udovč

Foto: PU Novo mesto

Foto: PU Novo mesto

V policijskih enotah po vsej Sloveniji so se policisti kljub vsakodnevnemu zahtevnemu delu organizirali in sodelovali v akciji Anina zvezdica. Z veliko dobre volje in čuta za stisko ljudi so se škatle hitro polnile ...

Akciji Anine zvezdice sta se pridružila tudi Sindikat policistov Slovenije in Policijski sindikat Slovenije, ki sta skupaj darovala več kot tono in pol izdelkov. Predstavnika obeh sindikatov, Sašo Boršića in Roka Cvetka, je ob predaji sredstev sprejel generalni direktor policije mag. Senad Jušić.

Foto: Zvone Vrankar/Slovenska vojska

Študenti Višje policijske šole so v Vojašnici Edvarda Peperka pomagali sortirati zbrano hrano in pripravljati pakete. Deset parov pridnih rok je pomagalo, da smo pakete pripravili še pred prihodom prvega od treh decembrskih dobrih mož. Takšne akcije prispevajo tudi k učenju o sodelovanju, solidarnosti in pripadnosti poslanstvu, ki ga opravljamo.

Foto: Zvone Vrankar/Slovenska vojska

Pobudnik skupne akcije policije in vojske je bil Matej Markovič, ki je tudi sicer predsednik humanitarnega društva Vztrajaj – Never give up, znan po svojih ultra vzdržljivostnih športnih projektih, ki vedno nosijo humanitarno noto.

posameznika. Takšna akcija, takšna združitev Slovenske vojske in Policije je ključnega pomena. Ni vse v nakupovanju daril – tisto, kar zares šteje, je to, da imamo drug drugega, da smo zdravi in da lahko vsi dostojno živimo. Naj prihajajoči prazniki ozaveščajo te vrednote,« je še poudarila Ana Lukner Roljić.

Žal so dobrodelne akcije še kako potrebne

V Sloveniji naj bi lani pod pragom tveganja revščine živelo 264.000 prebivalcev oziroma kar 12,7 odstotka vseh. Veliko je tudi takih, ki ne zapadejo v to statistiko, a kljub temu še kako čutijo pomanjkanje – še najbolj med prazniki.

»Veliko je ljudi, ki potrebujejo pomoč, zato so takšne akcije zelo dobrodošle. Policija in vojska sta organizaciji z velikim številom zaposlenih. Skupaj nas je približno 14 tisoč. Če vsak od nas prinese le kakšno malenkost, se na koncu naberejo izjemno velike količine, kar se je pokazalo tudi tokrat, ko je akcija presegla vsa pričakovanja. Tudi sicer je temeljno poslanstvo vojaka in policista skrb za dobrobit ljudi, to je nenazadnje vzgib, ki nas je gnal k temu poklicu. Zato ne preseneča, da smo se tako množično odzvali,« je dober odziv zaposlenih pohvalil namestnik generalnega direktorja policije Igor Ciperle.

Podpolkovnica Nina Raduha iz Slovenske vojske je povedala, da so slovenski vojaki znani po dobrodelnosti tako doma kot na tujem in se aktivno vključujejo v humanitarne projekte, pogosto pa so tudi pobudniki akcij zbiranja sredstev za tiste, ki se soočajo z boleznijo ali invalidnostjo otrok. »Enote Slovenske vojske iz vojašnic po vsej Sloveniji so se odlično izkazale, k sodelovanju pa smo med drugim pritegnili zaposlene na obrambnem ministrstvu, Smučarsko zvezo Slovenije in pripadnike enot, ki imajo svoje korenine celo v osamosvojitvenem času,« je naštela sodelujoče in dodala: »Tudi kolegi v modri uniformi so dokazali, da so ljudje dejanj!«

Dobri zgledi vlečejo!

Seveda pa akcije Anina zvezdica ne bi bilo brez Ane, ki že 15 let dokazuje, kako velike premike lahko naredi en sam posameznik. Ta akcija je zato lahko zgled vsem nam. V slovenski policiji smo veseli, da smo lahko pomagali, in verjamemo, da bo Anina zvezdica mnogim ljudem vrnila upanje, da niso ostali čisto sami.

Iskrena hvala vsem, ki ste pomagali.

Besedilo: mag. Nina Djordjević,
Sektor za odnose z javnostmi SGDP GPU

RAJE IZBRALI DOBRO GLASBO NAMESTO ALKOHOLA

Policisti vsako leto okoli martinovega še posebej pozorno preverjamo psihofizično stanje voznikov. Že tradicionalno sodelujemo tudi v akciji Slovenija piha 0,0. Letos smo tako – že 9. leto po vrsti – prebivalce skupaj z Ministrstvom za zdravje ozaveščali o pasteh čezmernega pitja alkohola, voznike pa opozarjali, naj sedejo za volan samo trezni. Akciji so se pridružile tudi inšpekcijske službe tržnega in zdravstvenega inšpektorata, ki so v okviru svojih pristojnosti nadzorovale prodajo in ponudbo alkoholnih pijač, pa tudi nevladne organizacije, ki delujejo na področju ozaveščanja glede alkohola.

Nagrada za voznike, ki so ob kontroli »napihali« 0,0, je bila tudi letos letak, s katerim se je bilo mogoče potegovati za brezplačni vstopnici za koncert Policijskega orkestra. Koncert je bil prenašan na radijskih valovih velikega podpornika akcije Vala 202, na Facebook strani Slovenija piha 0,0, kjer je objavljen video, pa mu lahko še vedno prisluhnejo tudi tisti, ki vstopnic žal niso uspeli dobiti.

Foto: FB Slovenija piha 0,0

Tokratni glasbeni gost na koncertu, ki je bil 4. decembra 2024 v Kinu Šiška v Ljubljani, je bil Bojan Cvjetićanin. Skupaj z našimi policisti glasbeniki je predstavil največje hite skupine Joker Out in zimzelene uspešnice, ki jih Policijski orkester preigrava že 76 let.

Foto: Simona Kramarič

Betlehemsko lučko miru slovenski skavti in skavtinje vsako leto prinesejo tudi na notranje ministrstvo in v policijo.

LUČ MIRU IZ BETLEHEMA TUDI V POLICIJI IN NA NOTRANJEM MINISTRSTVU

V prostorih Ministrstva za notranje zadeve smo 17. decembra kot že vrsto let doslej prevzeli luč miru iz Betlehema. Gre za že tradicionalno decembrsko dobrodelno akcijo, ki poteka v Sloveniji od osamosvojitve.

Luč miru in njen plamen prinašata radost in, kar je še pomembneje, vselej predajata tudi plemenito sporočilo. Letošnje sporoča, kako pomembna je moč, da znamo opaziti človeka v stiski in mu zmoremo pomagati. Pomembno je, da se ne obrnemo stran, ampak stopimo bliže. Človeku pa zares pridemo nasproti, če se zanj potrudimo in mu v resnici želimo pomagati in biti v oporo. Plamen do božičnega večera prepotuje celo Slovenijo.

Plamen luči miru sta simbolično prevzela minister za notranje zadeve Boštjan Poklukar in generalni direktor policije mag. Senad Jušić. Skavti so ob tej priložnosti prebrali svojo poslanico ter se zahvalili za sprejem. Dodali so, da tokratno geslo »Upaj, zaupaj, stopi« vabi, da skupaj prispevamo k boljšemu jutri.

ZAČELI SMO Z MENJAVO STRAŽARSKIH HIŠK

Oktobra letos smo ob državnem zboru na Šubičevi ulici 4 postavili novo stražarsko hiško. Pri objektu vlade v podhodu Gregorčičeve ulice 25 pa je bila nova stražarnica postavljena že lani.

S tem smo poskrbeli za večjo varnost in udobje policistov, ki varujejo objekte državnih institucij v Ljubljani. Obstoječe hiške so bile namreč dotrajane in niso bile več primerne za delo policistov niti z vidika varnosti niti mikroklimatskih pogojev. Njihova menjava je bila zato nujna.

Prenovljeni objekti bodo enaki na vseh lokacijah in izdelani kot tipski proizvod. Vsi imajo nadstrešek (razen tisti pri vladi, ki stoji v podhodu), opremljeni pa so z električnim radiatorjem, klimatsko napravo, sedežem in omaricami. Oblika, oprema in izbrani materiali bodo zagotavljali varnost in zaščito policistov pred vremenskimi vplivi ter omogočali hrambo opreme. V fazi projektiranja smo pridobili vsa potrebna soglasja, vključno s soglasji Mestne občine Ljubljana in Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije.

Foto: mag. Nataša Podhraški

Stražarske hiške, ki so še na treh lokacijah v Ljubljani, in sicer ob predsedniški palači, Ministrstvu za notranje zadeve na Štefanovi ulici 2 in ameriškem veleposlaništvu, bodo zamenjane z novimi v obdobju treh let.

Foto: Marko Pigac

Ob tej priložnosti so na dvorišču Muzeja narodne osvoboditve Maribor odprli razstavo z naslovom »Mi z Vošnjakove 1 – Policijska postaja Maribor I praznuje«, ki jo je pripravila direktorica muzeja Simona Tripković in ki mimoidočim razkriva zgodovinsko pripoved miličnikov, zdaj policistov ene najbolj obremenjenih policijskih postaj.

PRAZNOVALI 50. OBLETNICO OBJEKTA PP MARIBOR I

Na PU Maribor so letos poleti praznovali okroglo obletnico odprtja zgradbe PP Maribor I.

PP Maribor I predstavlja delovno okolje za policistke in policiste, ki skrbijo za varnost približno 45.000 občanov na levem bregu Drave. Njena vpetost v mestno središče prinaša vsakodnevne izzive, ki so jim policisti kos tudi zaradi trdnega sodelovanja z lokalno skupnostjo.

Dogodek je privabil tudi nekdanje sodelavce, zlasti načelnike oziroma komandirje. Izdali so tudi jubilejni zbornik, ki bralca popelje skozi zgodovino PP Maribor I in v katerega so avtorji mag. Aleksander Thaler, Samo Klepec in Mirko Ploj vložili ogromno truda in energije. Zbornik je izšel ob podpori stanovskega združenja Policijskega veteranskega društva Sever Maribor, notranjega ministrstva (Službe za upravno poslovanje) in sodelavcev s PU Maribor.

DOBRODOŠLI V NAŠIH MODRIH VRSTAH!

Ob zaključku izobraževanja je 15. oktobra pred generalnim direktorjem policije mag. Senadom Jušićem zapriseglo 170 študentov osme redne generacije Višje policijske šole. Dodatno pa je potrdila o končanem študiju prejelo tudi več kot 200 diplomantov izrednega študija, torej policistov, ki jim je kljub napornemu vsakdanu v zadnjih dveh letih na Policijski akademiji uspelo nadgraditi svoje znanje.

»Iskrene čestitke za uspešno opravljeno šolanje in dobrodošli v naših vrstah! Na svoji poti bodite pogumni, pošteni in predvsem srčni. Nikoli ne pozabite, da vaše besede in dejanja štejejo drugače, ko imate na sebi modro uniformo. Nositi uniformo slovenske policije je simbol države, zato jo nosite odgovorno in ponosno, z zavedanjem svoje vloge v družbi,« je novo generacijo policistov nagovoril generalni direktor policije mag. Senad Jušić. Dobrodošlico pa jim je izrekel tudi minister za notranje zadeve Boštjan Poklukar. Oba sta se ob tej priložnosti tudi zahvalila njihovim predavateljem in inštruktorjem, ki so jih usposabljali za delo v naši sredini.

Novim sodelavcem želimo uspešno, predvsem pa varno delo!

Foto: Marko Fric

Kot je že tradicija, so novopečeni policisti tudi tokrat – za srečo, seveda! – prešerno nasmejani vrgli v zrak svoje policijske kape in se tako simbolično (vsaj za nekaj časa) poslovili od tacenskih klopi.

PIA GOLOB PREJEMNICA NAZIVA POLICISTKA LETA 2023

Na 8. posvetu Dnevi nacionalne varnosti v Ljubljani, ki so ga novembra organizirali pri Inštitutu za varnostno kulturo (IVK), so bila podeljena priznanja na področju nacionalne varnosti za preteklo leto. Častni naziv policistke leta si je s požrtvovalnim ravnanjem prislužila Pia Golob s Policijske postaje Logatec.

Marca lani je namreč skupaj s sodelavcem Jernejem Forsterjem pomagala močno ranjenemu in nezavestemu moškemu, ki je pred tem poskušal storiti samomor. Medtem ko je policist obveščal operativno-komunikacijski center in na kraj usmerjal reševalce, je policistka ustavljala krvavitev s pritiskanjem na rano. Po prihodu reševalcev so ga vsi skupaj oživljali še več kot pol ure in ga uspešno stabilizirali ter prepeljali v bolnišnico. Policista sta za svoje nesebično in požrtvovalno dejanje prejela tudi medaljo policije za požrtvovalnost.

Vsem prejemnikom priznanj na področju nacionalne varnosti iskreno čestitamo!

Prejemnici častnega naziva policistka leta, policistki Pii Golob, je čestital tudi direktor PU Ljubljana Tomislav Omejec. Kot je dejal, je Pia policistka, ki je nedvomno lahko vzgled mladim, ki se odločajo za plemeniti poklic policista, in v ponos vsem sodelavcem na upravi.

Foto: Tomaž Tomaževič

Priznanje IVK za prispevek k razvoju notranje varnosti v Sloveniji pa je prejel Vladimir Ilić (drugi z leve) iz Sektorja za policijska pooblastila v Službi generalnega direktorja policije, in sicer za sodelovanje pri številnih dogodkih v organizaciji IVK, kjer pogosto predstavlja vsebine s področja policijskih pooblastil.

OTROŠKI ŽIVŽAV NA POLICIJSKI AKADEMIJI

V Tacnu so na začetku junija odmevali navdušeni vzkliki otrok. Pod Šmarno goro smo namreč gostili petošolce, ki so sodelovali v projektu Varno na kolesu in si tako za nagrado prislužili obisk na Policijski akademiji. Gre za projekt, pri katerem policija sodeluje kot podpornik ideje o varnem kolesarjenju najmlajših udeležencev v prometu.

Že ob prihodu so radovedna vprašanja mladih nadobudnežev kar deževala, zato smo jih hitro pospremili v veliko predavalnico Višje policijske šole in potešili njihovo radovednost s kratko predstavitvijo poklica in dela policistov. Otroci so bili pri vprašanjih precej izvirni in so s svojo iskrenostjo povzročili kar nekaj izbruhov smeha.

Nato smo jih popeljali ven, na krožno pot po območju akademije, na kateri smo jim na treh vnaprej postavljenih točkah pripravili zanimive aktivnosti. V telovadnici so si tako morali predstavljati, da so kandidati za policiste, ki morajo pred vstopom v policijske vrste opraviti preizkus telesnih zmogljivosti.

Foto: mag. Nataša Podhraški

Otroci so lahko pokukali v velik kriminalistični kovček in si ogledali, kako se z nanosom črnega prahu poberejo prstni odtisi s površine, kjer na prvi pogled ni ničesar. Prava čarovnija!

Zdi se, da je bila pika na i obisk službene psičke Akse, mojstrice v odkrivanju eksploziva. Kar je zanjo igra, je za policiste velik rezultat in pomembno odkritje. Nemška ovčarka se je razveselila številnih ročic, ki so jo pobožale.

Foto: mag. Nataša Podhraški

Poligon je bil točno takšen, kot ga morajo sicer prestati dejanski kandidati, in prav nič prilagojen mlajšim. Pri premagovanju ovir nazaj, držanju vese in skokih v daljino so se odlično odrezali!

Na naslednji postaji so spoznali, kako naše delo izgleda na terenu. Pričakali so jih policist motorist, kriminalistka, policistka s splošne policijske postaje in vodnik službenega psa. Otroci so lahko splezali na motor, policist pa je na njihovo željo vklopil tudi modre luči in preizkusil glasnost sirene!

Da so se lahko za trenutek prelevili v policiste s splošne policijske postaje, jim je policistka z veseljem pokazala, kaj vse potrebujemo na terenu, da lahko varno, zakonito in strokovno opravljamo svoje naloge.

Eno točko smo prepustili Agenciji za varnost prometa, ki je postavila poligon, kjer so otroci med vožnjo s kolesom premagovali različne ovire. Nazadnje pa je otroke – v njihovo veliko navdušenje – prišel pozdravit tudi policijski helikopter!

Foto: Andraž Šegš

Nekateri izmed udeležencev so preizkusili, kakšen je občutek, ko policist nepridipravu nadene lisice.

PESTRO DOGAJANJE NA FESTIVALU ZA TRETJE ŽIVLJENJSKO OBDOBJE

Jeseni smo policisti sodelovali na številnih sejemsko-izobraževalnih prireditvah, med drugim na večdnevnem Festivalu za tretje življenjsko obdobje. V Cankarjevem domu v Ljubljani so organizatorji že 23. leto zapored priredili največji tovrstni dogodek za starejše v Evropi.

Obiskovalcem vseh starosti, to leto jih je bilo nekaj več kot 15.500, smo vsak dan svetovali, kako je treba ravnati, da zavarujejo svojo lastnino in se izognejo nevarnim situacijam, na primer pri dvigu gotovine na bankomatu, med potovanjem s sredstvi javnega prevoza, ob obiskih neznancev na domu ipd. O prometni varnosti so se lahko posvetovali s prometnim policistom, obiskovalce pa so zabavali tudi policijski kužki. Za mnoge je bila zanimiva tudi razstava predmetov milice iz osamosvojitvene vojne, ročno izdelane zbirateljske makete nekdanjih in sodobnih vozil ter plovil slovenske policije, ki kažejo razvoj policijskega voznega parka in flote, pa tudi zbirka policijskih kap z vsega sveta. Svojo bogato zbirko je predstavil upokojeni policist Štefan Abraham.

PREDSTAVITEV POLICIJSKEGA POKLICA NA VIŠJI POLICIJSKI ŠOLI PRITEGNILA VELIKO MLADIH

Pred avgustovskim vpisnim rokom na Višji policijski šoli smo vsem zainteresiranim ponovno predstavili policijski poklic. Na podlagi dogovora o sodelovanju med Policijo in Zavodom RS za zaposlovanje smo namreč organizirali še eno predstavitev poklica policista in šolanja.

Predstavitev z vodenim ogledom Policijske akademije je pritegnila kar precej navdušencev nad našim poklicem – zbralo se je več kot 120 posameznikov. Zbranim smo najprej predstavili pogoje za vpis, sam potek šolanja, delo in karierne možnosti policistov, plačilo in zaposlitev ter seveda tudi vse bonitete policistov. Nato smo druženje nadaljevali z ogledom akademije. Obiskovalci so lahko svoja vprašanja zastavili tudi policistom policijske patrulje, ki so se nam pridružili za to priložnost ter jim pokazali policijsko opremo in opisali svoj vsakdan. Sprehodili so se tudi po območju akademije in si ogledali telovadnico, borilnico, strelišče in seveda mimogrede tudi predavalnice. Pri tem smo odgovorili na številna vprašanja.

Številčnega odziva smo bili zelo veseli in prepričani smo, da bomo nadobudne obraze že kmalu videli v modri uniformi v Tacnu!

Foto: Štefan Abraham

Med številnimi, ki so se ustavili na razstavnem prostoru policije, je bila tudi predsednica države dr. Nataša Pirc Musar.

Foto: Valter Leban

Foto: Anita Leskovec

ZGODOVIKEND V PIVKI POPESTRILI S SLOVESNO PREDAJO PRENOVLJENEGA POLICIJSKEGA ČOLNA

Pivka se je tretji septembrski vikend obarvala zeleno in malo tudi modro. Na osrednjem muzejskem in vojaškozgodovinskem dogodku leta – ZgodoVikendu, ki ga prireja Park vojaške zgodovine Pivka, smo namreč sodelovali tudi policisti in se tako postavili ob bok številnim sodelujočim ustanovam (vojska, civilna zaščita, gasilci in številni drugi), ki jih vse druži pomoč sodržavljanom.

V ospredju naše predstavitve je bil naš največji muzejski eksponat, policijski čoln P-111, ki ga sicer že od leta 2021 razstavljamo v tamkajšnjem parku, vendar pa je bil letos prenovljen. »Pomlajeno« plovilo sta generalni direktor policije mag. Senad Jušić in minister za notranje zadeve Boštjan Poklukar s krajšo slovesnostjo simbolično predala obiskovalcem, ki so si tako prvi ogledali prenovljeno palubo in notranjost čolna.

Policisti smo obiskovalce navdušili tudi s predstavljanjem svojega poklica ter opreme in vozil. Kar nekaj znanih obrazov je bilo videti v množici navdušencev in nekateri med njimi so potrdili, da se že pripravljajo, da bodo lahko že kmalu tudi sami sedli v študentske klopi na Višji policijski šoli v Tacnu.

OKROGLA MIZA O MEDVRSTNIŠKEM NASILJU

Preprečevanje medvrstniškega nasilja je ena od naših prednostnih nalog, zato je Ministrstvo za notranje zadeve septembra organiziralo okroglo mizo na to temo. Poleg strokovnjakov z notranjega ministrstva in iz policije so s svojimi prispevki sodelovali še predstavniki ministrstva za vzgojo in izobraževanje, Inšpektorata za šolstvo, centrov za socialno delo, Skupnosti centrov za socialno delo in Zveze aktivov svetov staršev.

Na okrogli mizi so se med drugim pogovarjali o predlogu Akcijskega načrta za preprečevanje in obravnavo medvrstniškega nasilja, ki so ga pripravili v ministrstvu.

Medvrstniško nasilje je namreč kompleksen problem, ki se pojavlja med vrstniki v različnih družbenih okoljih, v zadnjem času pa je čedalje več tudi medvrstniškega nasilja, ki se izvaja na spletu.

Foto: SOJ MNZ

Državna sekretarka Helga Dobrin je poudarila specifično vlogo policije: »Ko policija stopi na prizorišče, je že prepozno. Kljub temu pa prepoznavamo svojo vlogo v preventivnem delovanju, da prispevamo k prepoznavanju te tematike in ustvarjanju okolja, v katerem bi se nasilje čim manj pojavljalo.«

MINISTRSTVO IN POLICIJA V BOJU PROTI NASILJU V DRUŽINI S ŠTEVILNIMI AKTIVNOSTMI

Že vrsto let od 25. novembra do 10. decembra tudi v Sloveniji zaznamujemo mednarodne dneve boja proti nasilju nad ženskami in nasilju v družini. Policisti posebno pozornost tej problematiki sicer namenjamo vse leto, vendar smo o nasilju v družini v teh dneh ozaveščali še intenzivneje in žrtve spodbujali k prijavi tega kaznivega dejanja.

Za ta namen smo 25. novembra 2024 sodelovali na 3. nacionalni konferenci več resorjev in nevladnih organizacij, katere rdeča nit so bili ukrepi za zaščito žrtev intimnopartnerskega nasilja. Poleg tega smo pripravili priročnik za obravnavo nasilja v družini; podrobneje ga predstavljamo na zadnjih straneh te revije.

Že septembra pa smo pripravili posvet s področja nasilja v družini, ki je vključeval umetniški pristop – gledališko predstavo Pet vrst tišine, s katero so igralci SNG Nova Gorica omogočili globlji vpogled v notranji svet žrtev in njihovih stisk.

Foto: Peter Uhan

Foto: Dean Božnik

Predstavi Pet vrst tišine je sledila okrogla miza s strokovnjaki, ki so osvetlili različne vidike problematike nasilja v družini in predlagali konkretne rešitve za preprečevanje, odkrivanje in obravnavo nasilja.

PODPISALI PROTOKOL OBVEŠČANJA IN UKREPANJA V PRIMERU GROŽNJE NA ŠOLAH

Po grožnji na enem od spletnih portalov s strani takrat neznanega storilca, ki se je pojavila na začetku letošnjega aprila, so minister za notranje zadeve Boštjan Poklukar, minister za vzgojo in izobraževanje dr. Darjo Felda in generalni direktor policije mag. Senad Jušić v juniju podpisali dogovor o uporabi Protokola o obveščanju in ukrepanju v primeru groženj vzgojno-izobraževalnim zavodom.

Foto: SOJ MNZ

V primeru zaznanih informacij, ki bi bile na podlagi vrednotenja policije prepoznane kot potencialne grožnje tem zavodom, je s protokolom zdaj natančneje določeno sodelovanje med Policijo, Ministrstvom za vzgojo in izobraževanje in vzgojno-izobraževalnimi zavodi za namen celovitega, hitrega in učinkovitega obveščanja in ukrepanja.

Storilca, avtorja omenjenega spletnega komentarja, smo policisti sicer že izsledili in ga ovadili zaradi zlorabe znamenj za pomoč in nevarnost.

Protokol, ki so ga podpisali predstavniki vseh treh institucij, deli grožnje v vzgojno-izobraževalnih zavodih v tri kategorije v barvah semaforja (zelena, rumena in rdeča) glede na stopnjo tveganja (nizka, srednja in visoka). Za vsako od teh treh stopenj je natančno pojasnjeno, kdo koga obvešča, kdaj, na kateri naslov in telefon in kako se te grožnje potem preiskujejo.

Foto: Andraž Šegš

MEDNARODNI VIDIKI UČINKOVITEGA UPRAVLJANJA ZASEŽENEGA PREMOŽENJA V PREDKAZENSKEM POSTOPKU

DOBRODOŠEL BI BIL CENTRALIZIRAN SISTEM ZA

UPRAVLJANJE ODVZETEGA PREMOŽENJA

DR. BOJAN GERŠAK

Sledenje, prepoznavanje in poznejše upravljanje premoženja nezakonitega izvora se je v državah članicah Evropske unije izkazalo kot učinkovit način vračanja nezakonito pridobljenega premoženja v državni proračun. Zaseg in odvzem premoženja nezakonitega izvora sta medsebojno povezana pojma, katerih kombinacija pripomore k časovnemu in finančnemu prihranku. Znotraj Evropske unije tako poznamo urade za upravljanje premoženja (AMO – Asset Management Office), ki so uradno priznani pri Evropski komisiji, ter urade za izterjavo oziroma iskanje premoženja (ARO – Asset Recovery Office), ki opravljajo preiskovalne naloge ter svetovalno in administrativno podporo. Kako pa je to področje urejeno v Sloveniji in kakšna so mednarodna priporočila, da bi bili lahko v nadaljevanju opisani mehanizmi še učinkovitejši?

Foto: Depositphotos

1 UVOD

Obseg in operativnost ARO sta lahko različna in sta odvisna od konkretnih potreb posamezne države. V vseh primerih ARO posreduje domača in tuja zaprosila, evidentira primere, ki vključujejo nezakonito premoženje, znotraj centralizirane baze podatkov in jih nato posreduje AMO, ki se odloči o nadaljnjem upravljanju. Sodelovanje obeh uradov je ključno, saj ne le da pomaga pri takojšnji obravnavi različnih zaprosil, temveč pripomore tudi k vzpostavitvi natančne in preprosto ocenljive statistike o odvzemu in upravljanju nezakonito pridobljenega premoženja.

Dandanes so kriminalci sposobni prenesti svoje premoženje po vsem svetu v le nekaj minutah, prav zato denimo zaprosila za mednarodno pravno pomoč ne morejo čakati na vladnih mizah na analizo, obdelavo in posredovanje pristojni osebi ali organu, ampak morajo biti obravnavana hitro in učinkovito, da se lahko odzovejo in v čim krajšem možnem času ustavijo kriminalno dejavnost. V primeru, da tesno sodelujoča ARO in AMO ne bi bila centralizirana, bi bile različne vladne institucije zadržane do delitve podatkov, posledično pa bi bile potrebne informacije precej razpršene med različnimi bazami podatkov ter slabo povezljive za domače in še posebno za mednarodne namene.

2 URAD ZA IZTERJAVO OZIROMA ISKANJE PREMOŽENJA – ARO

Pri uradih ARO znotraj Evropske unije večinoma izhaja, da so tovrstne kontaktne točke določene v obstoječih strukturah policije ali državnega tožilstva in v novoustanovljenem organu. Glede na mednarodne izkušnje bi lahko izpostavili glavne naloge, ki jih izvaja ARO:

1. Deluje kot mednarodna kontaktna točka.
2. Obravnava zaprosila za mednarodno pravno pomoč.
3. Zagotavlja svetovalno podporo policiji in sodnikom v zapletenih primerih, kjer je to potrebno.
4. Deluje kot možganski trust o zasegu in odvzemu.
5. Olajša, v okviru okrepljenega sodelovanja, najhitrejše možno sledenje nezakonito pridobljenemu premoženju po celotni Evropski uniji.
6. Skrbi za izmenjavo informacij in dobrih praks z drugimi ARO na podlagi zaprosila ali spontano.
7. Po priporočilu Okvirnega sklepa Sveta 2007/845/JHA je namen ARO tudi, da deluje kot točka CARIN[1].

Centralizacija podatkov je deloma določena tudi v Zakonu o državnem tožilstvu (ZDT-1),[2] ki v 206. členu določa, da Strokovno-informacijski center (SIC) pri Vrhovnem državnem tožilstvu Republike Slovenije vodi centralno evidenco vseh zadev in državnim tožilcem zagotavlja strokovno pomoč v vseh zadevah, v katerih je bilo predlagano oziroma odrejeno začasno zavarovanje, zaseg ali odvzem predmetov in premoženjske koristi ter premoženja nezakonitega izvora, na podlagi podatkov, ki jih po uradni dolžnosti takoj po izdaji pobude, usmeritve, procesnega akta državnega tožilca in sodne odločbe posredujejo vsa državna tožilstva.

Glavna prednost vzpostavitve ARO in AMO je, da omogoča zelo hitro pridobitev vseh potrebnih informacij za sledenje ali zamrznitev premoženja v tujini. Tako je v 3. členu omenjenega sklepa Sveta[3] določeno, da se vsa zaprosila, poslana med ARO, urejajo prek t. i. švedske pobude. Ta pobuda uvaja roke za odgovore na zaprosila za izmenjavo informacij med pristojnimi organi v okviru kazenskih preiskav ali operacije zbiranja obveščevalnih podatkov, in sicer:

- osem ur za nujna zaprosila za informacije in obveščevalne podatke o hudih kaznivih dejanjih, če so zahtevane informacije ali obveščevalni podatki v podatkovni bazi, ki je neposredno dostopna pristojnim organom;
- en teden za nenujna zaprosila za informacije in obveščevalne podatke glede hudih kaznivih dejanj, če so zahtevane informacije ali obveščevalni podatki v podatkovnih bazah, ki so neposredno dostopne pristojnim organom;
- dva tedna v vseh drugih primerih (baza podatkov ni neposredno dostopna in/ali zaprosilo ni povezano s hudim kaznivim dejanjem).

Pri analizi sistemov ARO/AMO, ki so v državah Evropske unije, je treba poudariti, da ima večina držav članic Evropske unije znotraj ARO relativno malo zaposlenih. Le šest od skupno 27 pooblaščenih ARO ima deset ali več zaposlenih. Pri tem ne smemo pozabiti, da je glavna naloga ARO sledenje in prepoznavanje premoženja na nacionalnem ozemlju. Kljub temu večina ARO nima (posrednega ali neposrednega) dostopa do vseh relevantnih podatkovnih baz, ki bi jim omogočal učinkovitejše opravljanje nalog. Tako pogosto uporabljajo evidence, s katerimi razpolagajo drugi državni organi (policija, finančna uprava ipd.). Vsi ARO znotraj držav članic Evropske unije imajo dostop do registra podjetij, centralizirane zemljiške knjige pa ne obstajajo v vseh državah članicah. Le en ARO ima dostop do nacionalnega registra bančnih računov. ARO si izmenjuje občutljive informacije (npr. številke bančnih računov) po varnih povezavah, kot je SIENA, nekatere države članice pa še vedno koristijo elektronsko pošto kot kanal za pošiljanje navedenih podatkov in ne koristijo sistema popolnoma varne izmenjave informacij. Skoraj polovica ARO znotraj držav članic nima dostopa do sodne statistike o zamrznitvi in odvzemu premoženjske koristi. Velika večina ARO znotraj držav članic meni, da je dostop do finančnih informacij (zlasti do informacij o bančnem računu) najpomembnejši izziv, s katerim se soočajo. V Sloveniji je glede na spremembe ZKP (ZKP-P, veljavnost od 12. avgusta 2024 dalje) v 156. členu opredeljeno, da ni več mogoče pridobiti bančnih podatkov, vezanih na fizično osebo (npr. številko bančnega računa), brez predhodno izdane odredbe preiskovalnega sodnika. Izjema so pravne osebe, samostojni podjetnik posameznik ali posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost, kjer se lahko na pisno zahtevo tožilstva ali policije pridobijo podatki, ki so vezani na številko bančnega računa (ta del je že ves čas javno dostopen tudi prek AJPES-a).[4]

3 URAD ZA UPRAVLJANJE PREMOŽENJA – AMO

Da bi lahko upravljale premoženje, zaseženo pri različnih kaznivih dejanjih, morajo države vzpostaviti mehanizme, s katerimi zagotovijo njihovo učinkovito in dobičkonosno upravljanje. Ti mehanizmi temeljijo na razvoju organa, katerega naloga je upravljanje tega premoženja – imenuje se Urad za upravljanje premoženja (AMO).

[1] Podrobneje na https://www.carin.network/.
[2] Uradni list RS, št. 105/22 in nasl.
[3] Okvirni sklep Sveta 2006/960/PNZ z dne 18. decembra 2006 o poenostavitvi izmenjave informacij in obveščevalnih podatkov med organi kazenskega pregona držav članic Evropske unije (4. člen), UL L 386 z dne 29. decembra 2006.
[4] Podrobneje v ZKP-P (Uradni list RS, št. 53/24).

Foto: Depositphotos

Z vidika primerjalnega prava je glede na pristojnosti mogoče opisati dva različna modela organa AMO:

1. Prvi model so uradi s širokimi pooblastili, ki zajemajo vse v zvezi s premoženjskimi vidiki kaznivih dejanj. Ti uradi preiskujejo položaj obdolženca, da bi identificirali in izsledili morebitne premoženjske koristi iz kaznivega dejanja, tudi sredstva zakonitega izvora, v primeru, ko je odrejen odvzem protivrednosti premoženjske koristi. Upravljajo tudi zaseženo premoženje, izvršujejo sodne odredbe ter nacionalno in mednarodno distribucijo, potem ko je bil odrejen zaseg ali odvzem.
2. Drugi, bolj omejevalen model uradom dodeljuje izključno nalogo upravljanja nezakonito pridobljenega premoženja.

Ti uradi morajo skrbeti za premoženje, ga upravljati in ohranjati v skladu z nacionalno zakonodajo. Za države je nujno, da učinkovito in donosno upravljajo zaseženo premoženje. Pomemben dejavnik pri upravljanju zaseženega premoženja je imenovanje organa, odgovornega za administracijo. Za dosego tega so nekatere države (med njimi tudi nekatere članice G7) vzpostavile posebne vladne organe, pristojne za hrambo, upravljanje in ohranitev zaseženega premoženja.

Mednarodna priporočila na navedenem področju se zavzemajo za to, da države pri ustanavljanju uradov AMO stremijo k temu, da je upravljanje tovrstnega premoženja kar se da učinkovito. Lahko se zgodi, da stroški, ki nastanejo z upravljanjem, ne bodo povrnjeni. Zato je treba sprejeti ustrezne finančne in davčne odločitve. Načrtovanje pred odvzemom je bistvenega pomena za oceno stroškov in sprejemanje odločitev o tem, ali naj se blago zaseže ter kako, kdaj in katero blago naj se sploh zaseže. Tako se priporoča:

1. Države morajo vzpostaviti učinkovite in dobičkonosne mehanizme za upravljanje premoženja. V povezavi s tem ciljem bi morale razmišljati o ustanovitvi sklada za odvzem premoženja.
2. Imenovati je treba organ s pristojnostmi za upravljanje zaseženega premoženja.

3. Vzpostaviti je treba strog nadzor nad upravljanjem premoženja. Obstajati mora jasna razdelitev nalog, ki nikomur ne daje pristojnosti nad celotnim vidikom upravljanja premoženja.
4. Zaseženo premoženje je treba uporabljati transparentno. Upravljanje mora biti v skladu z nacionalno zakonodajo pregledano enkrat letno pri neodvisnih revizorjih ali podobnih strokovnjakih. Izsledki morajo biti na voljo vsem.
5. Države morajo uporabljati tehnične informacijsko-komunikacijske sisteme za upravljanje premoženja, npr. za upravljanje inventarja ali stroškov, povzročenih z zaseženim premoženjem, saj zagotavljajo transparentnost administrativnega osebja. Osnovna predpostavka je, da se zaseženo premoženje ohrani v enakem stanju, kot je bilo v času zasega.
6. Vzpostaviti je treba ustrezne procedure v primerih zasega hitro pokvarljivega blaga ali blaga, ki izgublja vrednost, kot so npr. plovila, letala, avtomobili, živali in poljščine. Hkrati morajo države oceniti možnosti, ki dovoljujejo, da se še pred zaslišanjem odobri prodaja blaga, katerega hramba lahko postane predraga.
7. Pri upravljanju premoženja je treba imeti v mislih interes obdolženca.
8. Stroški odvetnika in skupni stroški tožene stranke so lahko plačani iz zaseženega premoženja, vendar na strogo nadzorovan način.
9. Tistim z zakonitim interesom na zaseženem premoženju mora biti omogočeno, da zaprosijo za spremembo odredbe o odvzemu ali sprostitvi premoženja pod ustreznim nadzorom. Zakonodaja mora jasno določiti pravice *bona fide*[5] tretji osebi glede zaseženega ali odvzetega premoženja, in sicer se morajo te pravice prepoznati že v zgodnji fazi postopka, na primer da lahko oseba nadaljuje svoje zakonito poslovanje ali da lahko najemnik še naprej uporablja poslovno nepremičnino.
10. Zaseženo premoženje je treba ustrezno ovrednotiti z namenom podaje ocene njegove tržne vrednosti.

FATF[6] je pripravil dokument z najboljšimi praksami s področja odvzema premoženja. Namen dokumenta je poudariti pomen močnega sistema začasnih ukrepov in odvzema z namenom boja proti pranju denarja in financiranju terorizma. Eden od glavnih vidikov tega dokumenta je upravljanje premoženja. Da bi izboljšali učinkovitost, je potreben program za upravljanje premoženja. Idealen sistem za upravljanje zaseženega premoženja bi imel naslednje značilnosti:

1. Dovolj sredstev za izvedbo vseh vidikov upravljanja.
2. Primerno načrtovanje pred izvršitvijo zasega oziroma odvzema.
3. Hramba in skrb za premoženje.
4. Ravnanje z individualnimi pravicami in pravicami tretjih oseb.
5. Razpolaganje s premoženjem.
6. Vzpostavitev evidenc zaseženega in odvzetega premoženja.
7. Prevzemanje odgovornosti za škodo v primeru tožbe, ki bi jo sprožil posameznik za izgubo ali poškodovanje premoženja. Odgovorni za upravljanje premoženja naj zagotovijo takojšnjo podporo in nasvete pristojnim organom za zaseg in odvzem.
8. Osebe, odgovorne za upravljanje premoženja, morajo imeti dovolj izkušenj na tem področju.
9. Zakonodaja daje sodišču možnost, da odredi predčasno prodajo, če je premoženje pokvarljivo ali njegova vrednost hitro pada.
10. Obstajati mora mehanizem, ki sodišču omogoča, da odredi prodajo blaga s soglasjem lastnika.
11. Premoženje, ki ga ni mogoče ponuditi v prodajo na javni dražbi, bo uničeno. To vključuje:
    a. predmete, ki se lahko uporabljajo za vnovična kazniva dejanja,
    b. predmete, katerih posedovanje je kaznivo,
    c. ponaredke,
    d. predmete, ki pomenijo nevarnost za javno varnost.
12. Potrebni so mehanizmi, ki zagotavljajo prenose lastninske pravice brez zamud ali zapletov.
13. Da bi zagotovili transparentnost in ocenili učinkovitost sistema, so potrebni mehanizmi za sledenje premoženja, izračun vrednosti v trenutku zasega in pozneje, vodenje evidenc v zvezi z uničenim premoženjem in, v primeru prodaje, vodenje evidence v zvezi s končno vrednostjo.

Glavni namen CARIN[7] kot neformalne mreže strokovnjakov za področje finančnih preiskav je predvsem povečati učinkovitost pri odvzemanju nezakonito pridobljene premoženjske koristi kriminalcem. V tej neformalni mreži so strokovnjaki z različnih delov sveta, ne samo iz držav članic Evropske unije. Prav s takšnim pristopom si lahko strokovnjaki iz različnih jurisdikcij izmenjujejo dobre in slabe prakse glede odvzemanja premoženjske koristi, izmenjujejo stike ipd. Vse navedeno pripomore k temu, da povečajo učinkovitost dela na tem področju, saj se znotraj mreže krepi sodelovanje med njenimi člani. Tudi sami so pripravili določena priporočila, in sicer:

1. Predlagajo, da države razmislijo o ustanovitvi oziroma vzpostavitvi uradov za upravljanje premoženja.
2. Tovrstni uradi morajo biti neodvisni od preiskovalnih enot.
3. Faze odvzemov premoženja morajo biti načrtovane, vključujoč vse akterje.
4. Revizorji urada za upravljanje premoženja morajo biti neodvisni.
5. Vzpostavitev centralizirane baze podatkov z namenom sledenja odvzetemu premoženju.

[5] *Bona fide* pomeni v dobri veri ali pristno. Uporablja se za opis nečesa ali nekoga, ki je iskren, resničen ali legitimen, še posebno v pravnih kontekstih, kjer nakazuje na poštenost in verodostojnost.

[6] Financial Action Task Force (Projektna skupina za finančno ukrepanje).

[7] Camden Asset Recovery Inter-agency Network (Medinstitucionalno sodelovanje za povračilo premoženja).

Foto: Depositphotos

6. Obstoj zakonodaje za mednarodno sodelovanje s tujimi agencijami za upravljanje premoženja – v operativnih zadevah ali z izmenjavo izkušenj, povezanih z upravljanjem premoženja.
7. Države članice morajo zagotoviti, da v svojih zakonih opredelijo možnosti za prodajo zaseženega premoženja pred dokončnim odvzemom, če so stroški upravljanja visoki ali se vrednost lahko zelo hitro zmanjša.
8. Države bi morale oceniti možnost apliciranja določenega letnega odstotka sredstev za izvajanje postopkov in dejavnosti, povezanih z odvzemom sredstev.

3.1 Slovenska ureditev AMO

Za hrambo zaseženih predmetov in varščin ter začasnih zavarovanj skrbijo pristojni državni organi (FURS, Policija itd.), organizacije z javnimi pooblastili, izvršitelji, gospodarske družbe, samostojni podjetniki posamezniki in finančne organizacije.

Hramba in upravljanje zaseženih predmetov, predmetov in premoženja, ki služi kot začasno zavarovanje zahtevkov za odvzem premoženjske koristi oziroma premoženja v vrednosti premoženjske koristi, ter predmetov in premoženja, ki so bili dani kot varščina, sta podrobneje urejena v Uredbi o postopku upravljanja z zaseženimi predmeti, premoženjem in varščinami.[8] Iz vsebine predmetne uredbe nedvomno izhaja, da to področje v Sloveniji ni centralizirano, temveč je razpršeno po različnih institucijah. To vpliva na učinkovitost, saj ne obstajajo le ena vhodna in ena izhodna vrata.

Poleg navedene uredbe je treba omeniti še Zakon o odvzemu premoženja nezakonitega izvora (ZOPNI).[9] Ta omogoča, da finančno preiskavo odredi državni tožilec, predlog za uvedbo pa lahko poda Policija, FURS, Komisija za preprečevanje korupcije ali Urad za preprečevanje pranja denarja. Za pridobitev podatkov in dokazov za zavarovanje zahtevka za odvzem premoženja nezakonitega izvira se lahko uporabijo ukrepi, ki so dopustni v zvezi s premoženjsko koristjo po ZKP-P.[10]

V 34. členu omenjenega zakona je tako določeno tudi, da se s sodbo lahko odvzame premoženje nezakonitega izvora, če sodišče v pravdnem postopku ugotovi, da je določeno premoženje nezakonitega izvora, in odloči, da s pravnomočnostjo postane last naše države. Tako premoženje se v skladu s 40. členom omenjenega zakona proda, razen če Vlada Republike Slovenije na podlagi upravljavca premoženja odloči drugače.

O hrambi in upravljanju iz omenjenega zakona izhaja tudi, da je pristojnost urejena decentralizirano. Tako imajo za hrambo in upravljanje začasno odvzetega premoženja nezakonitega izvora pristojnosti naslednji organi: za lastniške vrednostne papirje in deleže organ, pristojen za upravljanje kapitalskih naložb Republike Slovenije, za drugo finančno premoženje Ministrstvo za finance, za premičnine FURS (s pooblastilom zunanjim izvajalcem), za kmetijska zemljišča, kmetije in gozdove Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov ter za druge nepremičnine organ, pristojen za stvarno premoženje države.[11]

S premoženjem, ki je začasno zavarovano ali odvzeto, mora pristojni organ ravnati kot dober gospodar. Če hramba ali upravljanje tega premoženja povzroča nesorazmerne stroške ali zmanjšuje njegovo vrednost, lahko državni tožilec na predlog organa, odgovornega za hrambo ali upravljanje, sodišču predlaga, da se premoženje proda, uniči ali podari v javno korist v skladu s predpisi. Pred odločitvijo sodišče pridobi mnenje lastnika premoženja; če ta ni znan ali dosegljiv, se šteje, da soglaša s predlaganimi ukrepi, če v določenem roku ne poda mnenja.[12] Upravljanje odvzetega premoženja nezakonitega izvora se izvaja po zakonih, ki urejajo javne finance, upravljanje kapitalskih naložb, stvarno premoženje države ter kmetijska zemljišča, kmetije in gozdove. Premoženje, odvzeto s pravnomočno sodbo, se načeloma proda, razen če vlada na predlog upravljavca odloči drugače. Postopki prodaje temeljijo na več zakonih, vključno z zakonom o javnih financah in drugih ustreznih predpisih. Stroški zavarovanja, hrambe in prodaje premoženja se krijejo iz državnega proračuna, medtem ko je kupnina od prodaje prihodek proračuna.[13]

Za zagotavljanje zakonitega izvrševanja začasnega zavarovanja in odvzema premoženja nezakonitega izvora ter varnosti pravnega prometa organi, pristojni za hrambo in upravljanje začasno zavarovanega ali odvzetega premoženja, vodijo ustrezne evidence. FURS[14] vodi centralno evidenco, ki združuje podatke iz evidenc teh organov, in podatke na zahtevo posreduje pristojnemu državnemu tožilcu. Podrobnejša pravila za vodenje evidenc določi vlada. Težava nastane, ko želimo voditi centralno evidenco za vse premoženje, ne le za tisto, ki se evidentira v okviru postopka ZOPNI, saj obstajajo številni primeri zasega premoženja po Zakonu o kazenskem postopku. Zato prihaja do zmede, podvajanja in neenotnosti statističnih podatkov.

Poleg tega je treba omeniti še Uredbo o postopkih hrambe, upravljanja in prodaje premoženja nezakonitega izvora ter Uredbo o evidencah na področju odvzema premoženja nezakonitega izvora. Pristojnosti za hrambo, upravljanje in prodajo začasno zavarovanega, začasno odvzetega ter odvzetega premoženja nezakonitega izvora so opredeljene v ZOPNI, obeh uredbah in matičnih zakonih, ki določajo pristojnosti organov glede na vrsto premoženja. Lastniške vrednostne papirje in poslovne deleže v gospodarskih družbah upravlja, hrani in prodaja SDH, finančno premoženje Ministrstvo za finance, premičnine FURS, kmetijska zemljišča, kmetije in gozdove Slovenska kulturno-gospodarska zveza, druge nepremičnine pa Ministrstvo za javno upravo. Če za določeno premoženje ni določenega drugega pristojnega organa, naloge prevzame FURS. Razpršenost podatkov pripomore k neenotni statistični obdelavi podatkov, zato bi bilo smiselno razmisliti o centralizaciji vodenja tovrstnih podatkov (na način ena vhodna in ena izhodna vrata).

Kadar sodišče odredi le prepoved razpolaganja s premoženjem, ki je vpisano v evidenco ali register, to izvrši organ, ki vodi tak register ali evidenco (zemljiška knjiga, poslovni register, register neposestnih zastavnih pravic itd.). Navedeni organi vodijo vsak svojo evidenco začasnega zavarovanja oziroma začasno odvzetega premoženja in evidenco odvzetega premoženja nezakonitega izvora. Centralno evidenco, ki združuje navedene evidence, vodi FURS, ki podatke na zahtevo posreduje pristojnemu državnemu tožilstvu.

4 SKLEP

Smiselno bi bilo razmisliti o posodobitvi obstoječih uredb, predvsem v delu upravljanja gotovinskih in negotovinskih sredstev. Določbe o hrambi in upravljanju gotovinskih in negotovinskih denarnih sredstev urejajo postopke pri začasnem odvzemu gotovine v domači in tuji valuti. Sodišče v odredbi odredi, da se odvzeta sredstva nakažejo na ustrezne račune Republike Slovenije, pri čemer so sredstva v določenih valutah nakazana na podračun pri Upravi za javna plačila, medtem ko so sredstva v drugih tujih valutah nakazana na poseben račun pri Banki Slovenije. Če so sredstva že na transakcijskem računu pri izvajalcu plačilnega prometa, jih ta nakaže na ustrezen račun. Kupnina od prodaje začasno odvzetega premoženja se prav tako nakaže na te račune, ki jih nato upravlja Ministrstvo za finance. V primeru pravnomočne sodbe, ki določa, da odvzeta sredstva ne bodo vrnjena, ta postanejo last Republike Slovenije in se prenesejo v državni proračun. Obvestila, povezana s temi postopki, se pošiljajo zakladnici državnega zakladniškega računa. Predmetna uredba pa nikjer ne navaja virtualnih valut.[15] Smiselno bi bilo razmisliti, kako oblikovati denimo digitalno državno denarnico, v katero bi se tovrstna sredstva prenakazovala in v nadaljevanju zaradi same volatilnosti konvertirala v fiat valuto.

Že leta 2014 je Direktiva 2014/42/EU[16] jasno poudarila potrebo po vzpostavitvi centraliziranega sistema za upravljanje začasno zavarovanega in odvzetega premoženja. V 10. členu te direktive je bilo določeno, da morajo države članice Evropske unije vzpostaviti centralne urade ali specializirane mehanizme, ki bi zagotavljali ustrezno upravljanje tega premoženja. Direktiva je predvidela tudi možnost prodaje ali prenosa takšnega premoženja in uporabo odvzetega premoženja v javno korist. Kljub temu da je bilo predvideno, da se te določbe implementirajo do oktobra 2016, smo zdaj v letu 2024, a centraliziran sistem za upravljanje začasno zavarovanega in odvzetega premoženja v Sloveniji še vedno ni vzpostavljen.

LITERATURA IN VIRI

1. Zakon o kazenskem postopku (ZKP-P). Uradni list RS, št. 53/2024 z dne 28. 6. 2024.
2. Zakon o odvzemu premoženja nezakonitega izvora (ZOPNI). Uradni list RS, št. 91-3911/2011 z dne 14. 11. 2011.
3. Zakon o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma (ZPPDFT-2). Uradni list RS, št. 48-977/2022 z dne 4. 4. 2022.
4. Direktiva 2014/42/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 3. aprila 2014 o začasnem zavarovanju in odvzemu predmetov, ki so bili uporabljeni za kazniva dejanja, in premoženjske koristi, pridobljene s kaznivim dejanjem, v Evropski uniji. Dostopno na: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014L0042.
5. Camden Asset Recovery Inter-agency Network (Medinstitucionalno sodelovanje za povračilo premoženja – CARIN). Dostopno na: https://www.carin.network/.
6. Financial Action Task Force (Projektna skupina za finančno ukrepanje – FATF). Dostopno na: https://www.fatf-gafi.org/en/home.html.
7. Okvirni sklep Sveta 2006/960/PNZ z dne 18. decembra 2006 o poenostavitvi izmenjave informacij in obveščevalnih podatkov med organi kazenskega pregona držav članic Evropske unije (4. člen), UL L 386 z dne 29. decembra 2006. Dostopno na: https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32006F0960:SL:HTML.
8. Zakon o državnem tožilstvu (ZDT-1). Uradni list RS, št. 105/2022 z dne 3. 8. 2022.
9. Okvirni sklep Sveta 2007/845/JHA. Dostopno na: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/ALL/ALL/?uri=CELEX% 3A32007D0845.
10. Kazenski zakonik (KZ-1). Uradni list RS, št. 16/2023 z dne 7. 2. 2023.

Besedilo: dr. Bojan Geršak, Sektor za gospodarsko kriminaliteto UKP GPU

[8] Uradni list RS, št. 102/12.

[9] Uradni list RS, št. 91/11 in nasl.

[10] Podrobneje 10. člen ZOPNI.

[11] Podrobneje 37. člen ZOPNI.

[12] Podrobneje 38. člen ZOPNI.

[13] Podrobneje 39., 40., in 41. člen ZOPNI.

[14] Nekdanja Carinska uprava Republike Slovenije je zdaj v okviru FURS-a.

[15] 56. točka 3. člena ZPPDFT-2 (Uradni list RS, št. 145/22): virtualna valuta je digitalna oblika vrednosti, ki je ne izda ali jamči zanjo niti centralna banka niti javni organ in ki ni nujno vezana na zakonito uvedeno valuto ter je brez pravnega statusa valute ali denarnega sredstva, ampak jo fizične ali pravne osebe sprejemajo kot sredstvo menjave, ki se lahko elektronsko prenaša, shranjuje in izmenjuje.

[16] Direktiva 2014/42/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 3. aprila 2014 o začasnem zavarovanju in odvzemu predmetov, ki so bili uporabljeni za kazniva dejanja, in premoženjske koristi, pridobljene s kaznivim dejanjem, v Evropski uniji, UL L 127 z dne 29. aprila 2014.

VARNOST V CESTNEM PROMETU

VOŽNJA POD VPLIVOM ALKOHOLA JE ZA VSE UDELEŽENCE ŠE VEDNO

ZELO RESNA GROŽNJA

ŽIGA JOŠT

V zadnjem obdobju je uživanje alkohola ena izmed največjih problematik udeležencev v cestnem prometu, vožnja pod vplivom alkohola pa pomeni resno grožnjo varnosti na cestah, saj zmanjšuje sposobnosti voznika in povečuje tveganje za prometne nesreče s hudimi telesnimi poškodbami in smrtnim izidom. Vozniki, ki so pod vplivom alkohola, so med najpogostejšimi povzročitelji prometnih nesreč s smrtnim izidom ali hudimi telesnimi poškodbami. Prav zaradi tega je razumevanje in proučevanje uživanja alkohola pri udeležencih v cestnem prometu zelo pomembno, če želimo, da se problematika alkoholiziranosti pri voznikih povsem odpravi in da se odpravijo tudi posledice, ki jih ti lahko povzročijo.

Foto: arhiv PU Celje

Uživanje alkohola pred vožnjo je še vedno precej razširjeno kljub več preventivnim akcijam, katerih namen je ozaveščati ljudi o nevarnostih takšnega ravnanja, in kljub čedalje hujšim sankcijam, ki doletijo voznika pod vplivom alkohola. Prometne nesreče, tudi tiste s hujšimi posledicami, so precej pogoste in prizadenejo čedalje več ljudi, zato je zares pomembno javnosti predstaviti slabe lastnosti vožnje pod vplivom alkohola in razloge, zakaj bi se ljudje temu morali izogibati.

ZAČETKI PROIZVODNJE ALKOHOLA

Proizvodnja alkohola se je najverjetneje začela takrat, ko so kmetje opazili fermentacijo pri odpadlem sadju. Morda sta se jim poseben okus in ostra aroma zdela prijetna. Proizvodnja alkohola se je organizirano začela pred približno 10.000 leti, ko je bila proizvedena pijača iz medu in divjih kvasovk. Zgodbe o čedalje večji uporabi alkohola prihajajo tudi iz starega Egipta in Mezopotamije,

kjer so proizvajali vino iz grozdja, ki je raslo na podeželju. Vino se je uporabljalo tudi za trgovanje s sužnji, ki so nato delali v vinogradih. Okoli leta 1500 pred našim štetjem se je v literaturi začel pojavljati rimski bog Dioniz, nato pa še grški bog Bakhus. Oba sta bila bogova trgatve in vinarstva. Danes je alkohol precej velika problematika, predvsem zaradi njegove dostopnosti in kulture, ki podpira njegovo uživanje (Alcohol history, b. d.).

Foto: arhiv PU Celje

Foto: arhiv PU Celje

Uporabljamo ga vsakodnevno, govorimo pa o tekočini, ki vsebuje etilni alkohol. Gre za brezbarvno, lahko hlapljivo in vnetljivo tekočino prijetnega vonja in pekočega okusa, ki nastaja z vrenjem sladkornih raztopin različnih vrst sadja in žit (Može, 2002, str. 12).

Za Slovenijo je značilna velika dostopnost alkohola in tudi običaji, ki spodbujajo njegovo pitje. Znani smo tudi po visoki toleranci do negativnih posledic pitja in po pomanjkanju preventivnih ukrepov. Najverjetneje je zaradi skupka vseh teh značilnosti posledica tako velika poraba. Poraba alkohola na prebivalca je namreč v Sloveniji zelo visoka in nas uvršča med vodilne države na tem področju (Colarič idr., 2007, str. 76).

UPORABA, VPLIV IN POSLEDICE UŽIVANJA ALKOHOLA

Že v preteklosti, ko so se ljudje vozili z vozovi ali kočijami, so opazili, da so vozniki, ki so bili pod vplivom alkohola, vozili mnogo slabše. Zdaj ko so na cesti moderna vozila, ki lahko dosegajo zelo visoke hitrosti, je nevarnost še toliko večja. Že pri majhnih količinah alkohola pri osebi popuščajo koncentracija in zavore. Oseba tako postane pogumna in pripravljena storiti določena dejanja, ki jih trezna ne bi. Alkohol vpliva tudi na odziv osebe v primeru nevarnosti. Temu lahko rečemo tudi refleksni čas. Gre za čas od trenutka, ko opazimo nevarnost, do nekega smotrnega odziva, da se nevarnosti izognemo. Kadar smo pod vplivom alkohola, tudi če so to majhne količine, je ta reakcijski čas daljši, kar je v cestnem prometu zelo pomembno (Prijatelj, 1992, str. 47–48).

Alkohol lahko na človeka kratkoročno vpliva tako, da se ta počuti srečno, prijetno in razigrano, dolgoročno pitje pa povzroči odvisnost ali zasvojenost, kognitivne in dušene težave ter težave z učenjem in spominom, kakor tudi resne duševne težave, kot sta depresija in anksioznost. Alkohol ne vpliva samo na um, ampak tudi na telo. Raziskave so pokazale, da tudi pitje v priporočenih mejah lahko poveča tveganje za smrt zaradi različnih vrst raka in nekaterih srčno-žilnih bolezni.

Učinke vpliva alkohola na človeško telo lahko razdelimo na kratkoročne in dolgoročne. Alkohol upočasni kemikalije in poti, ki jih možgani uporabljajo za nadzor telesa, povzroči spreminjanje razpoloženja, upočasni reflekse in vpliva na ravnotežje. Prav tako pospeši srčni utrip in razširi krvne žile, zato se poveča pretok krvi v kožo in čutimo, da nam je toplo. Alkohol se razgradi v želodcu, kar spodbuja povečanje prebavnih sokov, s tem pa se razdraži tudi tanko in debelo črevo, kjer se alkohol najdlje razgrajuje in absorbira. Vpliva tudi na normalno hitrost premikanja hrane skozi črevesje, kar lahko povzroči bolečine v trebuhu, napenjanje in drisko. Eden izmed vplivov alkohola na telo je dehidriranje, kar lahko vpliva na ledvice in sposobnost telesa za uravnavanje tekočine in elektrolitov ter na hormone, ki vplivajo na delovanje ledvic. Alkohol se presnavlja v jetrih, ki filtrirajo kri ter odstranjujejo in uničujejo strupene snovi, vključno z alkoholom. Jetra lahko prenesejo določeno količino alkohola, a ko oseba nadaljuje pitje, lahko postanejo tako obremenjena, da nastane trajna škoda. Čezmerna uporaba alkohola ob eni sami priložnosti lahko povzroči tudi tveganje zastrupitve z alkoholom. To se lahko zgodi, ko je telo preobremenjeno s količino popitega alkohola in ga ne more več učinkovito predelati in odstraniti iz sistema. Huda zastrupitev z alkoholom lahko povzroči komo in celo smrt (Mosel, 2023).

Voznike motornih vozil se ocenjuje glede na kakovost refleksnih odgovorov na nenadne dražljaje. Refleks je odgovor na dražljaj brez sodelovanja zavesti. Gre za popolnoma avtomatizirano dejanje voznika. Tudi zelo majhne količine alkohola zavirajo refleksne odzive. Vozniška sposobnost je prizadeta tudi zaradi drugih učinkov alkohola. Vozniki, ki so pod vplivom alkohola, zmotno ocenjujejo razdaljo in so pretirano samozavestni, zato nevarno prehitevajo, imajo nekoordinirane gibe, spremeni se jim vidno polje, ponoči se težje prilagajajo svetlobnim spremembam, imajo dvojni vid in težko določajo smer zvoka. Vse to so neposredni učinki alkohola na človeško telo. Slab voznik je tudi voznik, ki je rahlo alkoholiziran ali ima abstinenčne težave. Po uživanju alkohola človek postane nervozen, ima glavobol, boli ga želodec in je nerazpoložen. Ti učinki so odvisni od stopnje opitosti in so lahko prisotni tudi, če je oseba po uživanju alkohola določen čas počivala. Rahlo opit voznik bo vozil navidezno previdno, ker se zaveda svojega stanja. Vozil bo tako počasi, da bo povzročal kolono vozil. Odzival se bo prepočasi ali neustrezno nenadni in spremenljivi situaciji. Teh situacij pa je v prometu mnogo (Razboršek in Krištof, 1988, str. 25–26).

RAZLOGI ZA UŽIVANJE ALKOHOLA

Razlogi, zakaj ljudje uživajo alkoholne pijače, so zelo različni. Vprašanje, zakaj se uživa toliko alkoholnih pijač glede na to, da povzročajo vrsto zdravstvenih, družbenih in gospodarskih težav, je povsem razumljivo. Uživa se ga zaradi njegovih učinkov in socialnih pomenov, ki se mu pripisujejo. Strokovnjaki po vsej verjetnosti nikoli ne bodo povsem natančno ugotovili, od kdaj poznamo alkoholne pijače. Glede na najstarejša pisna poročila se zdi, da so jih narodi poznali že od samega začetka človeške zgodovine. Uživanje alkohola podpirajo različni ljudski običaji, verovanja in zablode. Tako ljudje poleti pijejo zato, da se ohladijo, pozimi zato, da se pogrejejo, pijejo takrat, ko so veseli, in takrat, ko so žalostni. Alkohol se uživa skoraj na vseh slovesnostih, porokah, pogrebih itd. Običaji so tako povezani s pitjem alkohola, da si je težko zamisliti družabno priložnost, tako pri mladih kot pri starejših, kjer ne bi bil prisoten alkohol. Nekatera verovanja pripisujejo alkoholu tudi zdravilni učinek. Slabokrvnim se priporoča rdeče vino za okrepitev, prehlajenim pa zdravljenje prehlada z žganjem. Nekateri razloge za uživanje pripisujejo slabim prehranjevalnim razmeram, kjer je alkohol dodatek k hrani. Sledi prepričanje, da alkohol daje moč, zato ga delovni ljudje uživajo pri težkem delu; zdi se jim, da jih alkohol naredi močnejše, vendar pa le otopi njihov občutek utrujenosti. Alkohol v določeni fazi lajša navezovanje stikov med ljudmi, saj pomaga pri popuščanju zavor. Zaradi tega se mnoga praznovanja začnejo z zdravico, da se ljudje čim prej otresejo skrbi, hitreje navežejo stike, se sprostijo in poveselijo (Može, 2002, str. 17–18).

ALKOHOL V CESTNEM PROMETU

Do težav pri vožnji v cestnem prometu pod vplivom alkohola pride, ko se začnejo toksični učinki alkohola na posameznika. Raziskave v tujini so pokazale, da že prvi kozarec alkoholne pijače na posameznika začne vplivati tako, da se mu poslabšajo vozniške sposobnosti, saj se podaljšuje reakcijski čas in povečuje število napačnih odločitev, kljub temu da se človek tega pogosto ne zaveda. Z večanjem koncentracije pa slabijo sposobnosti vidnega in zaznavnega presojanja ter pravilnega odločanja, zaradi česar voznik težko pravilno presodi o svojih zmožnostih za vožnjo. Hitrost absorbiranja alkohola v kri je odvisna predvsem od vrste pijače in hrane, ki jo je posameznik zaužil. Naše telo za absorbiranje približno dveh tretjin zaužitega alkohola v kri potrebuje povprečno dobre pol ure, medtem ko se preostali del alkohola absorbira v kri v nadaljnjih 60–70 minutah. V povprečju se 0,07 miligrama alkohola na liter izdihanega zraka razgrajuje eno uro. Če smo denimo imeli ob polnoči točno en miligram alkohola v litru izdihanega zraka, bomo imeli zjutraj ob šesti uri, ko bomo na poti v službo, še vedno 0,58 miligrama alkohola v litru izdihanega zraka in bomo še vedno pomenili nevarnost zase in za druge voznike v cestnem prometu (Alkohol ubija, največkrat nedolžne, b. d.).

Različne koncentracije drugače vplivajo na posameznikove sposobnosti. Tako 0,2 grama alkohola na kilogram krvi oziroma 0,09 miligrama na liter izdihanega zraka pomeni, da se poslabša sposobnost opazovanja premikajočih se luči. To pomeni, da med vožnjo nismo več toliko sposobni ocenjevati razdalje do prihajajočih vozil ali vozil, ki jih med vožnjo dohitevamo (Alkohol ubija, največkrat nedolžne, b. d.).

Da se nam zmanjša sposobnost globinskega opazovanja, je potrebna vrednost približno 0,3 grama alkohola na kilogram krvi oziroma 0,14 miligrama v litru izdihanega zraka. To pomeni, da med vožnjo ne moremo več pravilno oceniti razdalje. V cestnem prometu sta posledici tega tvegano prehitevanje in prekratka varnostna razdalja v gostejšem prometu. Ob tej količini alkohola v krvi se možnost za povzročitev prometne nesreče poveča kar za petkrat (Alkohol ubija, največkrat nedolžne, b. d.).

Za napačno oceno globine, torej da se nam objekti, ki jih gledamo, zdijo bolj oddaljeni, kot so v resnici, je potrebna vrednost približno 0,5 grama alkohola na kilogram krvi ali 0,24 miligrama v litru izdihanega zraka. Prav tako se pojavi t. i. rdeča slepota. To pomeni, da čedalje težje zaznavamo rdečo luč na semaforju, luči za označevanje vozil, zavorne luči, označbe za oviro na cesti itd. Začne se tudi zmanjševanje sposobnosti hitrega preusmerjanja pogleda z enega predmeta na drugega. Čedalje težje postane prilagajanje naglim spremembam svetlobe. V cestnem prometu to pomeni, da nas lahko med vožnjo pod takšnim vplivom alkohola začasno oslepijo že zasenčene luči vozila. Bistveno se zmanjšata tudi pozornost in zmožnost pravočasnega odzivanja, kar posledično pomeni daljšo pot ustavljanja. Pojavijo pa se še motnje ravnotežja, kar je nevarno zlasti za voznike enoslednih vozil (Alkohol ubija, največkrat nedolžne, b. d.).

Za bistveno moten odziv oči na svetlobo je potrebna vrednost približno en gram alkohola na kilogram krvi ali 0,48 miligrama v litru izdihanega zraka in to pomeni, da se težko prilagajamo hitrim svetlobnim spremembam. Bistveno se nam zoži zorni kot oči, zato ne moremo pravočasno dojemati, kaj prihaja z naše leve ali desne smeri. Zaznavanje in ocenjevanje globine in pozornost se zmanjšajo za polovico, zato bomo večino časa vozili na prekratki varnostni razdalji, naši odzivi bodo prepozni in v večini primerov napačni, na določene nevarnosti v cestnem prometu pa se sploh ne bomo več odzivali. Odzivni čas in pot ustavljanja se bistveno povečata. Ob tej prisotnosti alkohola v krvi se možnost udeležbe v prometni nesreči v primerjavi s treznim voznikom poveča kar za 25-krat (Alkohol ubija, največkrat nedolžne, b. d.).

PREVENTIVNO DELO

Preventivno delo je ključno za zmanjševanje škodljivih posledic učinkov uživanja alkohola na posameznike in družbo kot celoto. S preventivnim delom se širši javnosti poskušajo predstaviti negativni učinki uživanja alkohola na človeško telo in vožnjo. Učinke je treba predstaviti tudi mlajšim populacijam, da pred vožnjo ne bodo uživale alkohola. S kombinacijo različnih preventivnih strategij lahko dosežemo zmanjšanje škodljivih učinkov alkohola in izboljšamo splošno kakovost življenja.

Organizatorji preventivnih akcij s svojimi izvajalci poskušajo vplivati na zmanjšanje škodljive in tvegane rabe alkohola ter opozarjati še na njegove druge škodljive učinke. Glavni dejavnik tveganja za nesrečo je alkohol, saj ta na leto povzroči kar 1.500 prometnih nesreč. Alkohol prinaša grožnjo za zdravje in blagostanje posameznika, njegove družine, ožje in širše okolice ter tudi celotne družbe. Na posameznika vpliva opojno, škodljivo in povzroča zasvojenost. To se pogosto kaže tudi pri kršitvah javnega reda in miru. Raba alkohola je v

Sloveniji velika javnozdravstvena, ekonomska in družbena težava. Trenutno stanje kaže, da je pitje alkohola postalo samoumevno. V Evropski uniji smo po porabi alkohola na sedmem mestu (Akcija Slovenija piha 0,0: Izberimo pravo odločitev, ohranimo trezno glavo!, 2022).

Kljub zavedanju voznikov o tragičnih posledicah prometnih nesreč in finančnih posledicah, ki jih lahko doletijo pri vožnji pod vplivom alkohola, ter kljub v veliki meri spremenjenemu javnemu mnenju glede alkohola (čedalje več je Evropejcev, ki nasprotujejo vožnji pod vplivom alkohola), so alkoholizirani vozniki še vedno odgovorni za četrtino nesreč s smrtnim izidom. Zato so nujno potrebni novi ukrepi. Med vsemi ukrepi za omejevanje alkohola je še vedno najučinkovitejši ukrep zakonska omejitev, predvsem določitev najvišje dovoljene koncentracije v krvi. Ukrep je učinkovit takrat, ko dosežemo zmanjšanje števila prometnih nesreč, ki so povezane z uživanjem alkohola, oziroma zmanjšanje števila prevoženih kilometrov, ko so vozniki opiti. Ukrepe za zmanjšanje vožnje pod vplivom alkohola je mogoče razdeliti v naslednje skupine:

- zmanjševanje razpoložljivosti alkohola,
- ločevanje pitja alkohola in vožnje,
- izvajanje policijskih pooblastil ter
- izobraževanje in informiranje.

Če alkohol ne bi bil na voljo, sploh ne bi imeli težav z njim v cestnem prometu. Kljub temu pa ni realno pričakovati, da bi kdaj stopila v veljavo popolna prepoved prodaje alkohola. Tudi če bi bil prepovedan, pa zagotovo uporaba ne bi čisto izginila. Toda kljub temu je posameznike z določenimi ukrepi možno odvrniti od pitja alkohola ali uporabo vsaj zmanjšati, in sicer z zvišanjem cen alkoholnih pijač ter omejitvami prodaje alkohola glede na čas obratovanja v poslovalnicah, kjer je alkohol mogoče kupiti in piti. Sem štejemo predvsem prepoved prodaje na bencinskih črpalkah in v gostinskih obratih na avtocestnih počivališčih. K zmanjševanju razpoložljivosti alkohola pa prištevamo tudi dvig najnižje dovoljene starosti za nakup alkoholnih pijač (Košir in Talić, 2016, str. 3–5).

V kategorijo ločevanja pitja alkohola in vožnje štejemo ukrep alkoholnih ključavnic. To pomeni, da bi morali vozniki, preden lahko zaženejo motor, opraviti preizkus alkoholiziranosti, ki pokaže, ali je voznik trezen ali ne. Za ta ukrep obstajajo še nekatere tehnične pomanjkljivosti in nevšečnosti, predvsem pri voznikih, ki alkohola ne uživajo, a bi kljub temu morali napravo vgraditi v svoj osebni avtomobil, jo redno uporabljati in kalibrirati. Drugi ukrep oziroma rešitev je program z vnaprej določenimi treznimi vozniki. Ideja je, da gostinski obrati voznikom ne bi ponujali alkoholnih pijač. Skupina, ki bi se odpravila na določen kraj, kjer naj bi se pile alkoholne pijače, bi določila t. i. treznega voznika, ki za čas druženja ne sme uživati alkohola. Tretji ukrep, ki ga še lahko štejemo v to skupino, pa je poceni ali brezplačen javni prevoz na krajih, kjer prihaja do pogostega uživanja alkohola (Košir in Talić, 2016, str. 5).

Policija ima pooblastila za izvajanje ukrepov zoper voznike, da se preveri njihovo psihofizično stanje za udeležbo v cestnem prometu, in jih tudi ustrezno kaznovati. Učinkovit element izvajanja policijskih pooblastil je odvračanje od vožnje pod vplivom alkohola, kar pa je odvisno od voznika in verjetnosti, da ga bodo ujeli pri vožnji pod vplivom alkohola, in tudi od tega, kako resna je kazen. Odvračanje od vožnje pod vplivom alkohola lahko razdelimo na specifično in splošno. Specifično odvračanje je usmerjeno v izboljšanje stališč in vedenj voznikov, ki so jih že ujeli, da bi se preprečilo ponavljanje prekrškov v zvezi z vožnjo pod vplivom alkohola. Splošno odvračanje pa je namenjeno vsem voznikom, da se ustvari določen strah pred sankcijami in prepričanje, da obstaja velika verjetnost, da bodo pri vožnji pod vplivom alkohola ujeti. Policisti imajo pooblastila za izvedbo preizkusov alkoholiziranosti pri voznikih, udeleženih v cestnem prometu, in tudi za ustrezno sankcioniranje kršiteljev (Košir in Talić, 2016, str. 6).

Foto: arhiv PU Celje

V skupino izobraževanja in informiranja spada prenos informacij na udeležence cestnega prometa mnogo prej, kot vozniki motornih vozil dejansko pridejo na ceste. Spoznati morajo učinke alkohola in vedeti, kakšno nevarnost pomeni alkohol v cestnem prometu. Problematika alkohola v prometu bi morala biti del učnega načrta v osnovnih in srednjih šolah (Košir in Talić, 2016, str. 8).

PREGLED STATISTIČNIH PODATKOV

Opravljena je bila analiza statističnih podatkov preizkusov alkoholiziranosti, prometnih nesreč ter števila smrtnih žrtev v prometnih nesrečah od leta 2019 do 2022 za območje celotne Slovenije. Predstavljeni podatki prikazujejo skrb vzbujajoče stanje voznikov, ki so udeleženi v cestnem prometu.

Število odrejenih alkotestov

Iz preglednice 1 je razvidno, da je v letu 2019 odstotek pozitivnih preizkusov alkoholiziranosti glede na vse preizkuse znašal 3,1 odstotka, odstotek odklonjenih preizkusov pa je bil 0,8. V primerjavi z letom 2019 se je v letu 2020 število opravljenih preizkusov zelo zmanjšalo, statistično gledano kar za 14,4 odstotka. Sklepamo lahko, da je to posledica odlokov vlade v zvezi z novim koronavirusom. Kljub manjši udeležbi v cestnem prometu in manj opravljenim preizkusom pa je bilo število pozitivnih preizkusov večje. Glede na število vseh preizkušenih je bil delež pozitivnih preizkusov 3,2 odstotka, delež odklonjenih preizkusov pa 0,1 odstotka. V letu 2021 se je delež pozitivnih preizkusov nekoliko zmanjšal, na 3,1 odstotka, medtem ko je delež odklonjenih preizkusov ostal 0,1 odstotka. V letu 2022 se je delež pozitivnih preizkusov zmanjšal na 3 odstotke, prav tako pa se je zmanjšal tudi delež odklonjenih preizkusov, in sicer na 0,1 odstotka.

Preglednica 1: Število odrejenih alkotestov
Vir: Zagotavljanje varnosti cestnega prometa (b. d.)

Vrsta ukrepa	Število ukrepov			
	2019	2020	2021	2022
Število odrejenih alkotestov				
Skupaj	423.252	362.303	401.065	438.109
Pozitiven	12.995	11.682	12.218	13.250
Negativen	409.861	350.228	388.409	424.454
Odklonjen	328	339	357	330

Povprečna stopnja alkoholiziranosti povzročiteljev prometnih nesreč

Iz preglednice 2 je razvidno, da je bila v letu 2019 najvišja povprečna stopnja alkoholiziranosti pri voznikih, ki so povzročili prometne nesreče s smrtnim izidom, in sicer kar 1,53 grama na kilogram krvi. Za 2,6 odstotka nižjo koncentracijo stopnje alkoholiziranosti so imeli povzročitelji prometnih nesreč s telesnimi poškodbami, za 8,5 odstotka nižjo povprečno koncentracijo pa povzročitelji prometnih nesreč z materialno škodo. V letu 2020 so imeli najvišjo stopnjo alkoholiziranosti povzročitelji prometnih nesreč s telesnimi poškodbami. Za 4,1 odstotka nižjo povprečno stopnjo alkoholiziranosti so imeli povzročitelji prometnih nesreč s smrtnim izidom ter za 5,5 odstotka nižjo povzročitelji prometnih nesreč z materialno škodo. V letu 2021 je bila povprečna stopnja alkoholiziranosti povzročiteljev prometnih nesreč skoraj enaka kot v letu 2020. Za 5,5 odstotka nižjo povprečno stopnjo alkoholiziranosti so imeli povzročitelji prometnih nesreč z materialno škodo, za 6,2 odstotka pa so imeli nižjo povzročitelji prometnih nesreč s smrtnim izidom. V letu 2022 so imeli najvišjo povprečno stopnjo alkoholiziranosti povzročitelji prometnih nesreč s telesnimi poškodbami, medtem ko so imeli za 6 odstotkov nižjo povzročitelji prometnih nesreč z materialno škodo in kar za 22 odstotkov nižjo povzročitelji prometnih nesreč.

Preglednica 2: Povprečna stopnja alkoholiziranosti povzročiteljev prometnih nesreč
Vir: Zagotavljanje varnosti cestnega prometa (b. d.)

Vrsta prometne nesreče	Povprečna stopnja alkoholiziranosti (g/kg)			
	2019	2020	2021	2022
S smrtnim izidom	1,53	1,39	1,37	1,17
S telesnimi poškodbami	1,49	1,45	1,46	1,50
Z materialno škodo	1,40	1,37	1,38	1,41

Delež alkoholiziranih povzročiteljev prometnih nesreč

Iz preglednice 3 je razvidno, da v vseh pregledanih letih največ prometnih nesreč s smrtnim izidom povzročijo prav vozniki, ki vozijo pod vplivom alkohola. Iz tega lahko sklepamo in potrdimo, da alkoholiziranost voznikov zelo zmanjšuje sposobnost vožnje in da se vozniki pri vožnji pod vplivom alkohola precenjujejo. Vidimo lahko, da je bilo največ prometnih nesreč s smrtnim izidom povzročenih leta 2020, ko je bil ta delež kar 37-odstoten. Temu sledijo vozniki v letu 2021, saj so pijani povzročili 34,2 odstotka prometnih nesreč s smrtnim izidom, ter vozniki v letu 2019, ki so povzročili 31,2 odstotka takšnih prometnih nesreč. Statistika se je v letu 2022 precej izboljšala, saj so pijani vozniki povzročili 20 odstotkov prometnih nesreč s smrtnim izidom. Glede na prejšnja leta lahko trdimo, da se je statistika izboljšala, vendar pa bi bilo to število treba kar najbolj zmanjšati.

Preglednica 3: Delež alkoholiziranih povzročiteljev prometnih nesreč
Vir: Zagotavljanje varnosti cestnega prometa (b. d.)

Vrsta prometne nesreče	Delež alkoholiziranosti povzročiteljev (v %)			
	2019	2020	2021	2022
S smrtnim izidom	31,2	37,0	34,2	20,0
S telesnimi poškodbami	10,5	11,0	11,6	11,0
Z materialno škodo	9,0	10,4	9,7	9,9

Število prometnih nesreč

Iz preglednice 4 je razvidno precejšnje nihanje tako v številu prometnih nesreč kakor tudi v številu prometnih nesreč s smrtnim izidom. Tako je bilo v letu 2019 povzročenih 18.954 prometnih nesreč, pri čemer jih je bilo 91 s smrtnim izidom. V primerjavi z letom 2019 je bilo v letu 2020 (sklepamo, da zaradi odlokov vlade zaradi novega koronavirusa) povzročenih kar 3.911 (20,6 odstotka) prometnih nesreč manj. Zaradi tega je bilo tudi prometnih nesreč s smrtnim izidom manj, in sicer za 18 (19,8 odstotka). Statistično gledano je bilo precej slabo leto 2021, saj je bilo v manj prometnih nesrečah največ smrtnih žrtev. V primerjavi z letom 2019 je bilo v letu 2021 kar 1.826 (9,6 odstotka) prometnih nesreč manj, toda obenem je bilo kar 21 (23,1 odstotka) prometnih nesreč s smrtnim izidom več. Izpostavimo pa lahko tudi leto 2022, in to kot precej dobro leto, saj se je število prometnih nesreč s smrtnim izidom glede na število prometnih nesreč precej zmanjšalo. Tako je bilo v primerjavi z letom 2019 v letu 2022 241 (1,3 odstotka) prometnih nesreč manj in 13 (14,3 odstotka) prometnih nesreč s smrtnim izidom manj.

Preglednica 4: Število prometnih nesreč
Vir: Zagotavljanje varnosti cestnega prometa (b. d.)

Vrsta prometne nesreče	Število prometnih nesreč			
	2019	2020	2021	2022
S smrtnim izidom	91	73	112	78
S telesnimi poškodbami	5.994	4.740	5.254	5.905
Z materialno škodo	12.869	10.230	11.762	12.730
Vse nesreče	**18.954**	**15.043**	**17.128**	**18.713**

Število mrtvih v prometnih nesrečah

Iz preglednice 5 je razvidno število smrtnih žrtev v prometnih nesrečah. Opazimo lahko, da je bilo število smrtnih žrtev leta 2020 v primerjavi z letom 2019 manjše za 22 oseb (21,6 odstotka). Enako kot za število prometnih nesreč lahko tudi tukaj izpostavimo rast števila smrtnih žrtev v letu 2021, saj je to število v primerjavi z letom 2019 večje za 12 oseb (11,8 odstotka). Če smo iz podatkov iz druge preglednice lahko pozitivno pisali o letu 2022, pa je pri številu smrtnih žrtev v prometnih nesrečah drugače, saj je glede na manjše število prometnih nesreč s smrtnim izidom več smrtnih žrtev. Tako je bilo v primerjavi z letom 2019 v letu 2022 17 (16,7 odstotka) smrtnih žrtev manj, glede na število prometnih nesreč pa je ta odstotek večji.

Preglednica 5: Število mrtvih v prometnih nesrečah
Vir: Zagotavljanje varnosti cestnega prometa (b. d.)

Enota, ki je obravnavala prometno nesrečo	Število mrtvih			
	2019	2020	2021	2022
PU Celje	27	9	21	13
PU Koper	12	8	12	10
PU Kranj	9	11	9	14
PU Ljubljana	20	19	19	14
PU Maribor	12	15	23	10
PU Murska Sobota	1	6	9	3
PU Nova Gorica	13	3	9	1
PU Novo mesto	8	9	10	9
Generalna policijska uprava			2	11
Skupaj	**102**	**80**	**114**	**85**

SKLEP

Uživanje alkohola je pomembna problematika pri udeležencih v cestnem prometu. Na podlagi izvedenih raziskav in analize podatkov smo ugotovili, da je uživanje alkohola pred vožnjo povezano z večjim tveganjem za prometne nesreče in z njimi povezane hude telesne poškodbe ter za smrt udeležencev v cestnem prometu. Ugotovili smo tudi, da alkohol zmanjšuje psihomotorično zmogljivost voznikov, kar se odraža v slabši sposobnosti vožnje, zmanjšani pozornosti, slabšem reakcijskem času, pa tudi slabšem vidu in presoji.

Sklenemo lahko, da je alkohol kot problematika udeležencev v cestnem prometu resen izziv, ki zahteva celovit pristop in sodelovanje vseh vpletenih. Z ozaveščanjem, strogo zakonodajo, izvajanjem preventivnih programov ter nudenjem pomoči in podpore lahko prispevamo k večji varnosti na cestah in zmanjšanju števila prometnih nesreč, v katerih so bili udeleženci pod vplivom alkohola.

VIRI

1. *Alcohol history.* (b. d.). Pridobljeno 24. 6. 2023 na https://www.narconon.org/drug-information/alcohol-history.html.
2. *Alkohol ubija, največkrat nedolžne.* (b. d.). Pridobljeno 14. 3. 2023 na https://www. policija.si/svetujemo-ozavescamo/prometna-varnost-category-blog/alkohol-ubija-najveckrat-nedolzne.
3. *Akcija Slovenija piha 0,0: Izberimo pravo odločitev, ohranimo trezno glavo!.* (2022). Pridobljeno 27. 3. 2023 na https://www.policija.si/medijsko-sredisce/ sporocila-za-javnost/sporocila-za-javnost-gpue/115937-napoved-akcije-slovenija-piha-0-0-izberimo-pravo-odlocitev-ohranimo-trezno-glavo.
4. Colarič, D., Babič, M., Eder, K. idr. (2007). Mladi in alkohol. V B. Jelenko (ur.), *Izzivi družinske medicine* (str. 76–84). Maribor: Zavod za razvoj družinske medicine.
5. Košir, M., Talić, S. (2016). *Smernice in priporočila za preventivno delo na področju vožnje pod vplivom alkohola.* Ljubljana: Inštitut za raziskave in razvoj »Utrip«.
6. Može, A. (2002). *Odvisnost od alkohola.* Idrija: Založba Bogataj.
7. Mosel, S. (2023). *Risks, Dangers, and Effects of Alcohol on the Body.* Pridobljeno 2. 3. 2023 na https://americanaddictioncenters.org/alcoholism-treatment/body-effects.
8. Prijatelj, A. (1992). *Pijem, torej sem?.* Novo Mesto: Dolenjska založba.
9. Razboršek, V., Krištof, M. (1988). *Kaj vem o alkoholizmu in drugih zasvojenostih.* Ljubljana: Delavska enotnost.
10. *Zagotavljanje varnosti cestnega prometa.* (b. d.). Pridobljeno 7. 4. 2023 v rubriki Letna poročila – intranet Policije.

Besedilo: Žiga Jošt, Policijska postaja Celje

VZDRŽEVANJE JAVNEGA REDA IN MIRU

PRI VARSTVU PRED HRUPOM

GRE TUDI ZA VPRAŠANJE JAVNEGA INTERESA

MARTIN HRASTNIK

V zadnjem obdobju se policiji očita, da pri obravnavi prekrškov s hrupom preveliko težo njihovega dokazovanja prelaga na oškodovance in zaradi tega pravice do miru in počitka v nočnem in dnevnem času ne varuje v dovoljšni meri, kot to izhaja iz določb ZJRM-1. Problematiko glede obravnave prekrškov s hrupom izpostavljajo posamezniki in lokalne skupnosti,[1] pa tudi policisti, ki tovrstne prekrške obravnavajo[2]. Menim, da bi lahko stanje na tem področju izboljšali ob zavedanju, da gre v primerih prekrškov s hrupom večinoma za prekrške zoper javni red in mir, ki so v javnem interesu. S tega vidika bi policija na tem področju lahko bila aktivnejša – nenazadnje je to tudi njena dolžnost.

Foto: Depositphotos

VARSTVO PRED HRUPOM KOT JAVNI INTERES

Zaščito pred hrupom lahko opredelimo kot javni interes, ker hrup pomembno vpliva na kakovost življenja in zdravje ljudi, pa tudi na splošno dobrobit skupnosti. Čezmerni hrup namreč negativno vpliva na fizično in duševno zdravje, saj lahko povzroči stres, motnje spanja, zmanjšano delovno učinkovitost, srčno-žilne bolezni in druge zdravstvene težave. Varovanje pred hrupom zato ni le zaščita tistih posameznikov, ki izpostavijo problematiko hrupa, ampak tudi širšega družbenega okolja, saj zagotavlja pogoje za normalno bivanje, delo in počitek.

[1] Občina Kočevje v dopisu opozarja, da izpostavljanje prijaviteljev v primerih prekrškov s povzročanjem hrupa in predvajanjem glasne glasbe ni ustrezen način obravnave prekrškov. Policisti namreč ob prihodu na kraj velikokrat ugotovijo enako dejansko stanje prekrška, kot ga je navedel prijavitelj, zato je izpolnjen pogoj, da se postopek o prekršku uvede po uradni dolžnosti. Zdajšnja praksa, da se kot priča vedno izpostavi prijavitelja, namreč vodi v neprijavljanje tovrstnih prekrškov policiji, kar dolgoročno zagotovo slabo vpliva na stanje javnega reda in miru na tem področju.

[2] Dopis policista Upravi uniformirane policije z dne 26. oktobra 2023, v katerem je izpostavil obravnavanje prekrškov s hrupom v primeru anonimne prijave.

Zakon o varstvu javnega reda in miru (ZJRM-1) določa, da je vzdrževanje javnega reda in miru delovanje skupnosti, ki s predpisi in ukrepi državnih in drugih organov zagotavlja, da se preprečijo ravnanja in nevarnosti, ki ogrožajo varnost ter javni red in mir, kadar ta grozi skupnosti ali posamezniku.[3] Temeljni oziroma splošni javni interes, ki izhaja iz določb ZJRM-1, je zagotavljanje varnosti in dostojanstva ljudi v medsebojnih odnosih. Posamični javni interesi so navedeni v posamičnih pravnih pravilih zakona, ki kot prekršek določajo dejanja, ki niso družbeno sprejemljiva.

Iz Zakona o nalogah in pooblastilih policije (ZNPPol) izhaja, da je vzdrževanje javnega reda in miru temeljna dolžnost policije,[4] varstvo javnega reda in miru pa je vsebinsko konkretizirano v določbah ZJRM-1 in drugih predpisih. Varstvo pred hrupom je pomemben del vzdrževanja javnega reda in miru, saj čezmerni hrup neposredno vpliva na mirno bivanje in počitek ljudi in lahko povzroči motnje v vsakdanjem življenju. V 8. členu ZJRM-1 so zato določena pravila, ki omejujejo povzročanje hrupa, da bi zaščitili mir in počitek ljudi. Varstvo pred hrupom je pomemben element uresničevanja javnega interesa na področju javnega reda in miru. Hrup, ki presega dovoljene meje, ogroža javni red in mir ter ustvarja nemir v okolju, zato zahteva ukrepanje pristojnih organov, med katerimi ima policija osrednjo vlogo.

PREISKOVALNO IN AKUZATORNO NAČELO

Tako kot v kazenskem pravu je tudi v prekrškovnem začetek postopka o prekrških zasnovan na dveh temeljnih pravnih načelih, tj. preiskovalnem in akuzatornem. Medtem ko je v kazenskem pravu razlika med začetkom postopka po uradni dolžnosti in na predlog strank v Kazenskem zakoniku (KZ-1) v veliki meri jasno opredeljena, je ta meja v materialnih predpisih prekrškovnega prava manj jasna. Pogosto je treba presojati, ali se z ravnanjem posega v javni interes. To velja tudi za prekrške zoper javni red in mir.

V skladu s preiskovalnim načelom postopek o prekršku začnejo in vodijo pristojni prekrškovni organi sami, po uradni dolžnosti, brez pobude ali prijave posameznika.[5] Prekrškovni organi morajo ukrepati takoj, ko ugotovijo, da obstajajo razlogi za sum storitve prekrška, in začeti postopek, da raziščejo okoliščine primera. To načelo daje organom aktivno vlogo v postopku, saj morajo sami poiskati dokaze in ugotoviti dejansko stanje, ne glede na morebitne pobude strank. Preiskovalno načelo je značilno zlasti za tiste postopke o prekršku, kjer je varstvo javnega interesa izrazito poudarjeno.

V skladu z akuzatornim načelom se postopek o prekršku začne na predlog oziroma upravičeno zahtevo stranke.[6] Stranke v postopku so tiste, ki sprožijo postopek in predlagajo dokaze, organi pa so v tem primeru bolj pasivni, saj predvsem presojajo predložene dokaze in odločitve sprejemajo na podlagi pobude strank. Akuzatorno načelo se v postopkih o prekrških uporablja predvsem pri tistih prekrških, kjer se postopek začne na predlog oškodovanca. Njegova pobuda je v tem primeru ključna za začetek in nadaljevanje postopka.

[3] ZJRM-1, 2006, 3. člen.
[4] ZNPPol, 2013, 4. člen.
[5] ZP-1, 51. člen.
[6] ZP-1, 2011, 51. člen.

Foto: Gal Plevnik

Pravna pravila, s katerimi so v ZJRM-1 določeni prekrški zoper javni red in mir, so oblikovana tako, da je v nekaterih primerih prekrškov z vidika začetka postopka o prekrških poudarjeno preiskovalno načelo, pri drugih pa načelo akuzatornosti. Pri nekaterih prekrških zoper javni red in mir sta z vidika začetka postopka o prekršku aktualni obe načeli. Med takimi prekrški izstopajo prekrški s hrupom.

ZAČETEK IN UVEDBA POSTOPKA O PREKRŠKU

Pri obravnavi prekrškov zoper javni red in mir je pomembno razumevanje faze začetka in faze uvedbe postopka o prekršku. Pri tem je treba izhajati iz vsake določbe ZJRM-1 posebej, ne samo iz splošnega namena zakona.[7] Upoštevati je treba predvsem načelo zakonitosti, iz katerega izhaja, da mora biti dejanje določeno kot prekršek, še preden je storjeno, in mora zanj biti predpisana sankcija.[8] Glede začetka postopka o prekrških je treba upoštevati, da se ta lahko začne po uradni dolžnosti policista (ex offo) ali na podlagi vloženega pisnega predloga oškodovanca, državnega tožilca ali državnega organa, nosilca javnih pooblastil ali samoupravne lokalne skupnosti.

Postopek v primeru prekrškov zoper javni red in mir se praviloma začne po uradni dolžnosti, ko policisti opravijo intervencijo na kraju kršitve. Prekrški zoper javni red in mir se praviloma obravnavajo v hitrem postopku, kjer je poudarjeno načelo oficialnosti. To pomeni, da policist sam presodi, ali so izpolnjeni pogoji za začetek postopka o prekršku. To seveda velja tudi za prekrške s povzročanjem hrupa. Če policist na podlagi zbranih dejstev in dokazov z izvedbo dokaznega postopka ali že na podlagi pridobljene izjave kršitelja ugotovi, da so izpolnjeni pogoji za začetek prekrškovnega postopka, mora zoper kršitelja uvesti

[7] ZJRM-1, 2006, 1. člen.
[8] ZP-1, 2011, 2. in 6. člen.

postopek o prekršku. V praksi bo največkrat uvedel hitri postopek, v katerem bo kršitelju izdan plačilni nalog. Če hitri postopek zoper kršitelja ni dovoljen, bo zoper kršitelja vložil obdolžilni predlog na pristojno sodišče za prekrške, ki bo izvedlo redni sodni postopek. V primeru, da bo policist ugotovil, da ne obstajajo pogoji za začetek postopka o prekršku, kot to izhaja iz četrtega odstavka 51. člena Zakona o prekrških (ZP-1), bo postopek o prekršku končal. V tem primeru ne bo prišlo do uvedbe postopka o prekršku.[9]

DOKAZOVANJE PREKRŠKOV S HRUPOM

Hrup ima velik vpliv na kakovost življenja in zdravje ljudi, pa tudi na splošno dobrobit skupnosti. Čezmerni in dolgotrajni hrup negativno vpliva na fizično in duševno zdravje, saj lahko povzroči stres, motnje spanja, zmanjšano delovno učinkovitost in druge zdravstvene težave. Prekršek s povzročanjem hrupa določa ZJRM-1 v 8. členu.[10] V prvem odstavku je varovan nočni mir in počitek med 22. uro in 6. uro zjutraj. V drugem odstavku je varovan mir in počitek glede uporabe akustičnih in drugih naprav ali glasbil ne glede na dnevni čas. Tretji odstavek določa akcesorno odgovornost pravnih oseb in samostojnih podjetnikov, četrti odstavek pa odgovornost njihovih odgovornih oseb. Za nadzor nad izvajanjem določbe o hrupu je pristojna policija.[11] Z določbo o nadzoru ji je dana naloga, da glede povzročanja hrupa uveljavlja javni interes varstva pred hrupom v nočnem in tudi dnevnem času.

Glede izvajanja postopkov o prekršku zaradi povzročanja hrupa se je v policiji uveljavila praksa, da mora pri teh prekrških obstajati oškodovanec, ki v postopku nastopa kot priča, sicer ne gre za prekršek. Takšna obravnava prekrškov je sporna, saj lahko vodi do tega, da se postopek o prekršku ne uvede, kljub temu da je do storitve prekrška s povzročanjem hrupa dejansko prišlo. Iz določb v 8. členu izhaja, da je prekršek dejanje, s katerim se povzroča hrup, ki moti mir in počitek ljudi v nočnem času med 22. uro in 6. uro zjutraj. Prekršek je tudi povzročanje hrupa z intenzivno uporabo akustičnih in drugih naprav ali glasbil, s katerimi se moti mir ali počitek ljudi ne glede na dnevni čas. Za obstoj prekrška je torej pomembno dejstvo, da gre za hrup take intenzivnosti, da je ta pravno upošteven z vidika jakosti in tudi trajanja. To pomeni, da dejstvo obstoja hrupa v skladu z oficialnim načelom ugotavlja tudi policist po uradni dolžnosti.

Poudariti je treba, da se je s takšnim pristopom obravnave prekrškov s hrupom močno zapostavilo varstvo javnega interesa, ki ga policiji na področju vzdrževanja javnega reda in miru nalagata ZNPPol[12] in ZJRM-1.[13] Omenjena praksa je pogosta, kljub temu da je klicatelj s klicem na interventno številko policije naznanil hrup oziroma glasno glasbo na določenem kraju, zaradi katere je moten mir ali počitek oziroma nočni mir in počitek, to kršitev pa policisti po prihodu na kraju tudi ugotovijo. Toda ker prijavitelj noče nastopiti kot priča, policisti postopka o prekršku zoper kršitelja ne uvedejo, kljub temu da je prišlo do storitve prekrška. V praksi gre velikokrat za primere, ko je povzročitelj hrupa agresivna in maščevalna oseba, ki ustrahuje okolico. V takih primerih bi morala policija varovati oškodovanca, ki se boji povzročitelja hrupa in se v prekrškovnem postopku ne upa izpostaviti kot priča.

V takem primeru bi bilo treba zaradi varstva javnega interesa uvesti postopek o prekršku po uradni dolžnosti, saj so policisti povzročanje hrupa osebno zaznali na kraju na podlagi predhodne prijave. Menim, da je povzročitelj hrupa odgovoren tudi za prekršek, če bi po anonimni prijavi kršitve s hrupom policisti na kraju osebno zaznali prekršek povzročanja hrupa, zaradi katerega je bila podana prijava. ZP-1 osebno zaznavo prekrška s strani policista namreč vrednoti kot ustrezen dokaz v postopku o prekršku. Poudariti je treba tudi, da policija spodbuja k anonimni prijavi prekrškov na anonimno e-prijavo in anonimni telefon policije. Prav tako menim, da je povzročitelj hrupa odgovoren za prekršek, če policisti pri izvajanju svojih nalog osebno zaznajo prekršek s povzročanjem hrupa. V praksi gre za primere, ko policisti osebno zaznajo prekršek povzročanja intenzivnega hrupa z napravami, s čimer se moti mir in počitek ljudi v nočnem ali dnevnem času.

Foto: Depositphotos

[9] Čas et al., 2018, str. 294–298.
[10] ZJRM-1, 2006, 8. člen.
[11] ZJRM-1, 2006, 27. člen.
[12] ZNPPol, 2013, 4. člen.
[13] ZJRM-1, 2006, 27. člen.

SKLEP

Trenutni pristop k obravnavi prekrškov s povzročanjem hrupa je odraz težav pri razumevanju dokazovanja v prekrškovnem postopku ZP-1. Priča je namreč le eden od dokazov v prekrškovnem postopku. Med dokazi je treba izpostaviti tudi osebno zaznavo prekrška s strani policista. Osebna zaznava povzročanja hrupa je v skladu z določbami ZP-1 ustrezen dokaz v postopku izdaje plačilnega naloga. V tem primeru je izrazito poudarjeno načelo oficialnosti kot načelo oziroma ukrepanje policista po uradni dolžnosti zaradi kršitve javnega reda in miru. Dolžnost varstva javnega interesa in ukrepanja policije izhaja iz 4. člena ZNPPol, ki policiji določa nalogo vzdrževati javni red in mir, in iz 51. člena ZP-1, ki določa začetek postopka o prekršku po uradni dolžnosti v primeru osebne zaznave prekrška.

Poleg omenjenih dokazov imajo pomembno vlogo v prekrškovnem postopku tudi drugi dokazi, iz katerih izhaja, da je do kršitve res prišlo. To sta čas in lokacija povzročanja hrupa, navedba kršiteljev, ki so povzročali hrup, vrsta naprave, s katero se je povzročal hrup, vrsta hrupa (ropot, pokanje, glasba, vrsta glasbe idr.) in razdalja, do katere se je slišal hrup. Ustrezen dokaz v takem primeru so tudi posnetki s telesno kamero, ki jih med izvajanjem intervencije naredijo policisti. Dokaz so tudi posnetki klicev prijaviteljev na interventno številko policije ter navedbe prič, ki dajo pomembne podatke o obstoju prekrška in kršiteljih. Zavedati se je namreč treba, da priče niso nujni in edini dokaz, ki potrjuje in dokazuje obstoj prekrška.

LITERATURA

1. Čas, P., et al. (2018). Zakon o prekrških s komentarjem. Ljubljana: GV Založba.
2. Direktorat za policijo in druge varnostne naloge. (2024). Prošnja do opredelitev Občine Kočevje. Št. 007-7/2024/498 (146-04). Ljubljana: Ministrstvo za notranje zadeve.
3. Generalna policijska uprava, Uprava uniformirane policije. (2023). Obravnavanje nekaterih kršitev ZJRM-1 v primeru anonimnih prijav – odgovor. Št. 223-16/2023/41 (2111-01). Ljubljana: Ministrstvo za notranje zadeve.
4. Zakon o nalogah in pooblastilih policije. Uradni list RS, št. 15/13, 23/15 – popr., 10/17, 46/19 – odl. US, 47/19, 153/21 – odl. US.
5. Zakon o prekrških, Uradni list RS, št. 29/11 – uradno prečiščeno besedilo, 21/13, 111/13, 74/14 – odl. US, 92/14 – odl. US, 32/16, 15/17 – odl. US, 27/17 – ZPro, 73/19 – odl. US, 175/20 – ZIUOPDVE, 195/20, 5/21 – odl. US, 15/21 – ZDUOP, 123/21 – ZPrCP-F, 206/21 – ZDUPŠOP, 38/24.
6. Zakon o varstvu javnega reda in miru. Uradni list RS, št. 70/06, 139/20.

Besedilo: Martin Hrastnik,
Višja policijska šola PA GPU

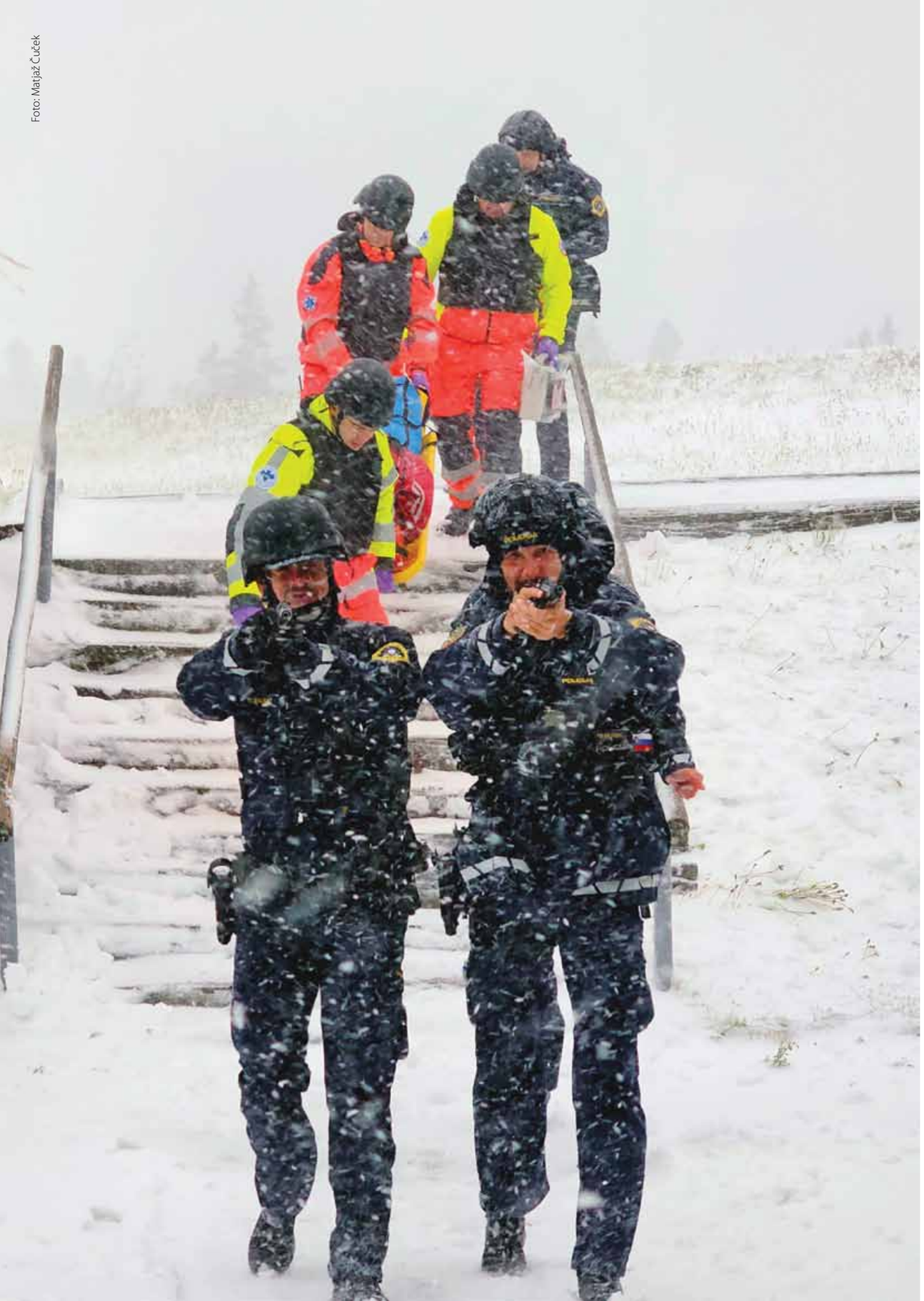

Foto: Matjaž Čuček

16. STROKOVNO-IZOBRAŽEVALNO TEKMOVANJE EKIP NUJNE MEDICINSKE POMOČI NA ROGLI

POLICISTI IN REŠEVALCI VADILI TUDI UKREPANJE OB

STRELSKEM NAPADU (AMOK)

Sekcija reševalcev v zdravstvu pri Zbornici – Zvezi je v sodelovanju s Slovenskim združenjem za urgentno medicino in Dispečersko službo zdravstva Slovenije letos organizirala že 16. strokovno-izobraževalno tekmovanje ekip nujne medicinske pomoči (NMP). Srečanje je potekalo od 12. do 14. septembra 2024 na Rogli, udeležilo pa se ga je 21 ekip NMP. Sodelovali smo tudi policisti.

Foto: Matjaž Čuček

Prvi dan je potekal po scenariju množične nesreče na vlečnici smučišča.

Vsebine tekmovanja, ki je bilo organizirano na podlagi Resolucije o nacionalnem programu varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami v Republiki Sloveniji, so imele poudarek na zahtevnih intervencijah, ki jih reševalci v resničnem delu pri NMP ne srečujejo dovolj pogosto in so nujne za zagotavljanje večje varnosti pacientov. Nekateri scenariji so vključevali delo policije, pri enem pa so neposredno sodelovali tudi policisti.

Organizator je želel za ekipe NMP zagotoviti realistični prikaz in sodelovanje policistov z reševalci, zato so v sodelovanju s policijo pripravili scenarij skupnega ukrepanja v primeru aktivnega, življenju nevarnega dogodka (t. i. amok dogodek). Na vajo so bili zato povabljeni inštruktorji praktičnega postopka s samoobrambo in policisti multiplikatorji za ukrepanje ob amok dogodku z vseh policijskih uprav ter iz nekaterih notranjih organizacijskih enot Generalne policijske uprave,

ki so med pripravami in izvedbo še dodatno obnovili in poenotili svoje znanje s tega področja.

Prvi dan je vseboval predavanja in delavnice ter aktivnosti po scenariju za vse tekmovalce: reševanje množične nesreče na vlečnici smučišča, kjer je bilo več kot 20 različno poškodovanih oseb, vso noč pa je za tekmovalce potekal nočni scenarij. Naslednja dva dneva je tekmovalce čakalo še dvanajst scenarijev, med katerimi so krožili po vnaprej pripravljeni časovnici.

Scenarij, pri katerem so sodelovali policisti, se je začel z aktivacijo reševalne ekipe prek dispečerskega centra, ki jim je sporočil, da je v določenem objektu prišlo do streljanja in da so policisti že na kraju. Ob prihodu je koordinator oziroma vodja policijske intervencije ekipo NMP na kraju seznanil, da so v objektu že policisti, da ga pregledujejo in iščejo storilca ter poročajo o več poškodovanih osebah.

Ekipa NMP je v objekt vstopila v spremstvu štirih policistov, ki so zdravstvenim delavcem istočasno prikazali strokovno pravilno postavitev med premikanjem in delom v objektu. Policisti so reševalcem ves čas zagotavljali varnost, slednji pa so morali nuditi pomoč ranjencu s strelnimi poškodbami ter strogo upoštevati navodila policistov. Dodaten stres so med scenarijem ekipi NMP povzročili streli napadalca v njihovi bližini, zaradi česar so

Foto: Matjaž Čuček

Foto: Matjaž Čuček

se morali v spremstvu policistov hitro umakniti na varno in nato nadaljevati oskrbo poškodovanca.

K še večjemu stresu je prispevalo vreme, ki je z nizkimi temperaturami, močnim vetrom in snegom sodelujočim oteževalo izvajanje nalog in delovišča spremenilo v zimsko doživetje.

Večina zdravstvenih delavcev je prvič izkusila izvajanje skupnih postopkov s policisti in izrazila tudi zadovoljstvo ob pridobitvi novih (spo)znanj. Prav vsi so pohvalili sodelovanje policistov in zdravstvenih delavcev ter ga ocenili kot pomembno, najbolj prav organizator dogodka, ki je izrazil željo, da bi policija na enak način sodelovala tudi v naslednjih letih.

Sodelovanje intervencijskih služb in skupne priprave na realne dogodke, ki potekajo na takšnih srečanjih, so vir dragocenih izkušenj za vse sodelujoče ter zelo pomembne za varno in učinkovito ukrepanje tistih, ki se v interventnih dogodkih srečujejo in ukrepajo na terenu.

Besedilo: Matjaž Čuček,
Sektor za policijska pooblastila SGDP GPU

Foto: Matjaž Čuček

Foto: Matjaž Čuček

Foto: Matjaž Čuček

Foto: Damjan Remškar

Foto: osebni arhiv Marka Hlebca

V spomin na več kot 3.000 žrtev, ki so 11. septembra 2001 izgubile življenje v terorističnem napadu na stolpa dvojčka, so na t. i. ground zero v New Yorku postavili muzej in spomenik (na fotografiji).

USPOSABLJANJE SLOVENSKEGA KRIMINALISTA MARKA HLEBCA V ZDA

»MOJA IZKUŠNJA: ČESA ME JE NAUČILA

AKADEMIJA AMERIŠKEGA FBI«

Na začetku leta, od 5. januarja do 15. marca 2024, sem se kot 13. Slovenec udeležil usposabljanja, imenovanega FBI National Academy, ki ga organizira Zvezni preiskovalni urad Združenih držav Amerike (angl. Federal Bureau of Investigation – FBI). Usposabljanje je potekalo na FBI-jevi akademiji v Quanticu, Virginija. Od ustanovitve leta 1935 je program FBI National Academy zaključilo skupno 54.985 diplomantov in v svetu velja za enega najprestižnejših usposabljanj za policiste.

Med skoraj dvesto udeleženci večina Američanov, samo 24 nas je bilo iz drugih držav sveta

Usposabljanja se je udeležilo 198 udeležencev, s povprečno delovno dobo 21 let v organih preiskovanja. 174 je bilo udeležencev iz 47 zveznih držav Združenih držav Amerike, 24 pa nas je bilo iz drugih držav. Večina udeležencev je bila policistov, bili pa so tudi udeleženci iz štirih vojaških organizacij in petih zveznih civilnih organizacij. Poleg mene so se usposabljanja udeležili še po en predstavnik iz Poljske, Estonije, Velike Britanije, Italije, Romunije, Belgije, Turčije, Islandije, Paname, Peruja, Brazilije, Kolumbije, Egipta, Savdske Arabije, Vietnama, Tajske, Nigerije, Madagaskarja, Demokratične republike Kongo, Džibutija in Barbadosa.

Udeleženci 10-tedenskega usposabljanja so bili pretežno visoko usposobljeni strokovnjaki z bogatimi izkušnjami na vodstvenih položajih v organih preiskovanja. Poleg tega so se usposabljanja udeležili tudi perspektivni kandidati, ki so bili izbrani za prevzem vodilnih vlog v prihodnje.

Vsa moja prvotna pričakovanja so bila na koncu več kot presežena

Udeležba na FBI National Academy je bila zame neprecenljiva izkušnja. Pred odhodom v Združene države Amerike sem imel določena pričakovanja, ki so bila delno oblikovana s splošnimi mnenji o tej državi. Presenečen sem bil nad visoko stopnjo strokovnosti. Kljub kapitalistični

Foto: osebni arhiv Marka Hlebca

Na podelitvi diplome z direktorjem FBI Christopherjem Wrayem po uspešno zaključenem usposabljanju

usmerjenosti ameriške družbe sem bil priča izjemnemu znanju in profesionalnosti ljudi, s katerimi sem sodeloval. Začutil sem globoko spoštovanje do znanja in željo po nenehnem stremljenju k izboljšavam.

Program me je poglobljeno seznanil s kompleksnostjo preiskovalnega dela in me soočil s kulturnim šokom, ki ga prinaša delovanje v FBI. FBI-jevi uslužbenci so predstavili in poudarili pomen visoke stopnje integritete in apolitičnosti, ki je temelj njihovega delovanja. Njihova predanost pravici in resnici je navdihujoča. Kultura organizacije je zaznamovana s strokovnostjo, timskim delom in nenehnim stremljenjem k izboljšanju.

Vrednote, ki so v ozadju delovanja te najprestižnejše preiskovalne agencije na svetu

Želja po globljem razumevanju delovanja FBI me je pripeljala do knjige Franka Figliuzzija The FBI Way. Avtor odkriva zakulisje ene najprestižnejših preiskovalnih agencij na svetu in nam razloži, zakaj FBI že desetletja uspešno ohranja svoj ugled. Njegov pristop, ki temelji na strokovnosti, integriteti, neomajnem zanosu in prizadevanju za pravico, je namreč ključ do uspeha. Knjiga nam razkrije, kako FBI uspešno združuje najnovejše tehnologije s tradicionalnimi preiskovalnimi metodami in kako pomembna je vloga človeškega dejavnika pri reševanju kompleksnih primerov. Če želite bolje razumeti, zakaj FBI deluje tako, kot deluje, vam to delo toplo priporočam. V nadaljevanju bom predstavil nekatere ključne ugotovitve, ki sem jih pridobil med branjem tega dela in samo udeležbo na FBI National Academy.

Foto: osebni arhiv Marka Hlebca

Frank Figliuzzi v knjigi The FBI Way: Inside the Bureau's Code of Excellence opisuje sedem ključnih vrednot oziroma principov, ki so osnova za kulturo in delovanje FBI. Te vrednote so zbrane pod imenom The Seven C's in vsaka od njih je ključna pri zagotavljanju integritete, učinkovitosti in uspešnosti FBI. Sedem C-jev pomeni:

1. Code (Kodeks)

Kodeks se nanaša na temeljne vrednote in etična načela, ki vodijo delovanje FBI. Te vrednote vključujejo integriteto, odgovornost in poštenost. Vsak agent FBI mora spoštovati ta kodeks in v vseh okoliščinah delovati v skladu z njim.

2. Conservancy (Skrbnost)

Skrbnost pomeni odgovornost za ohranjanje in zaščito integritete in vrednot organizacije. To vključuje skrb za svoje sodelavce, vire in ugled FBI. Vodje in agenti morajo stalno skrbeti za vzdrževanje visokih standardov in vrednot organizacije.

3. Clarity (Jasnost)

Jasnost se nanaša na potrebo po jasni komunikaciji in preglednosti znotraj organizacije in navzven. To vključuje jasno določene cilje, pričakovanja in odgovornosti. Jasnost pomaga preprečevati nesporazume in zagotavlja, da vsi člani organizacije razumejo svoje vloge in naloge.

Foto: osebni arhiv Marka Hlebca

Hogan`s Alley, malo mesto znotraj FBI akademije, namenjeno izvajanju raznih vaj

4. Connectivity (Povezljivost)

Povezljivost poudarja pomen sodelovanja in izmenjave informacij znotraj FBI in z drugimi agencijami ter javnostjo. Sodelovanje in močne povezave so ključne za učinkovito reševanje kompleksnih problemov in izzivov, s katerimi se srečuje FBI.

5. Consistency (Doslednost)

Doslednost pomeni, da se FBI vedno drži svojih načel in vrednot, ne glede na okoliščine. Dosledno delovanje gradi zaupanje znotraj organizacije in z javnostjo ter zagotavlja, da so vsi primeri obravnavani pravično in nepristransko.

6. Credibility (Verodostojnost)

Verodostojnost je ključna za vzdrževanje zaupanja javnosti in drugih agencij. To pomeni, da mora FBI vedno delovati transparentno, pošteno in z visoko stopnjo strokovnosti. Verodostojnost je osnova za učinkovitost in uspešnost pri izvajanju nalog.

7. Courage (Pogum)

Pogum je sposobnost spopadanja s težkimi odločitvami in izzivi, tudi ko so ti neprijetni ali nevarni. To vključuje pogum za sprejemanje odgovornosti, za etično delovanje v vseh okoliščinah in za vztrajanje pri pravilnem, tudi ko je to težko.

Sedem C-jev iz knjige The FBI Way pomeni temeljne vrednote, ki vodijo delovanje FBI. Te vrednote pomagajo vzdrževati visoke etične standarde, učinkovitost in verodostojnost organizacije. Figliuzzi v knjigi poudarja, da so te vrednote ključne za uspeh FBI in so lahko vodilo za druge organizacije, ki si prizadevajo za odličnost in integriteto, s čimer se strinjam tudi sam.

Zasnova usposabljanja omogoča poglobljeno razumevanje najrazličnejših vidikov preiskovalne dejavnosti

V nadaljevanju bom delil svojo izkušnjo udeležbe na FBI National Academy. Usposabljanje je bilo zasnovano tako, da nam je omogočilo poglobljeno razumevanje različnih vidikov preiskovalne dejavnosti in vodstvenih veščin, ki so ključne za uspešno delovanje v sodobnih varnostnih in preiskovalnih okoljih. Udeleženci smo med 36 ponujenimi strokovnimi predmeti izbrali pet takih, ki smo jih obravnavali med usposabljanjem. Naj opišem vsakega posebej.

Foto: osebni arhiv Marka Hlebca

Slika vseh tujih udeležencev

- **Droge, družba in sodobne strategije zatiranja kriminalitete, povezane s prepovedano drogo**

Predmet Droge, družba in sodobne strategije zatiranja kriminalitete, povezane s prepovedano drogo (angl. Drugs, Society, and Contemporary Drug Enforcement Strategies), je predaval Matthew Wisdom, agent Ameriškega

Foto: osebni arhiv Marka Hlebca

Marko Hlebec (na fotografiji v sredini) s sostanovalcem Jeffreyjem Silcoxom (vodjo akademije Indianapolis Metropolitan Police Department) in Ricardom Sancovichem (vodjo sektorja za mednarodno sodelovanje zvezne brazilske policije v Sao Paolu), ki je slovenskega rodu

urada za boj proti drogam (angl. Drug Enforcement Administration – DEA) z dolgoletnimi izkušnjami in habilitirani učitelj na Univerzi v Virginiji. Kot zanimivost, Wisdom je aktivno sodeloval pri preiskavi, ki je leta 2017 privedla do izročitve zloglasnega El Chapa (pravo ime Joaquín Archivaldo Guzmán Loera) Združenim državam Amerike, kjer je bil obsojen zaradi trgovanja s prepovedano drogo.

Med usposabljanjem smo se poglobili v različne vidike problematike prepovedanih drog in strategij za njihovo zatiranje.

Učili smo se o psiholoških in socioloških vidikih ponudbe in povpraševanja po prepovedanih drogah ter o problematiki, povezani s prepovedanimi drogami. Raziskali smo najnovejše ugotovitve o delovanju in poslovanju južnoameriških kriminalnih združb, znanih kot karteli, v mreži trgovanja s prepovedanimi drogami.

Poleg tega smo proučili trenutno situacijo na področju prepovedanih drog v Združenih državah Amerike in po svetu, kot jo vidi DEA, ter se osredotočili na opioidno krizo v Združenih državah Amerike in na pogled urada DEA na to vprašanje. Spoznali smo tudi znanstvene ugotovitve o učinkih legalizacije konoplje v Združenih državah Amerike in Kanadi ter o učinkih portugalskega modela soočanja s problematiko prepovedanih drog.

V okviru predmeta smo se seznanili s strategijo, taktiko in metodiko urada DEA pri zatiranju kriminalitete, povezane s prepovedanimi drogami, ter z metodami sledenja finančnih tokov, pranja denarja in zasega premoženja kriminalnih združb. Proučili smo taktike in metodike pristopa od zastrupitve na ulici do kartela, kot tudi vodenje kriminalističnih preiskav na področju prepovedanih drog. Pridobili smo znanje o oblikovanju in

Foto: osebni arhiv Marka Hlebca

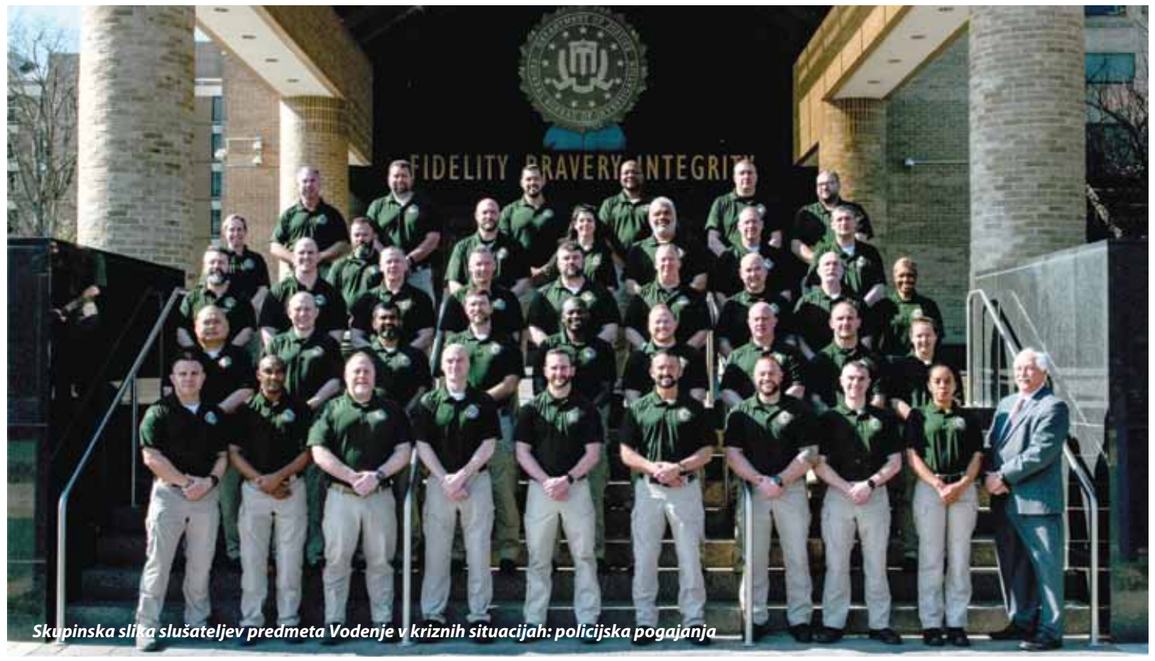

Skupinska slika slušateljev predmeta Vodenje v kriznih situacijah: policijska pogajanja

vodenju preiskovalnih timov in analizirali več konkretnih primerov kriminalističnih preiskav urada DEA.

- **Vodenje v kriznih situacijah: policijska pogajanja**

Predmet Vodenje v kriznih situacijah: policijska pogajanja (angl. Critical Incident Leadership for Executives: Crisis Negotiations) je izvajal Vincent Dalfonzo, upokojeni agent FBI in policijski pogajalec v skupini za odzivanje v kritičnih situacijah (angl. Critical Incident Response Group) z dolgoletnimi delovnimi izkušnjami ter habilitirani učitelj na Univerzi v Virginiji. Kot zanimivost, Vincent Dalfonzo se je pogajal s somalijskimi pirati, ki so leta 2009 ugrabili kapitana Richarda Phillipsa in njegovo posadko ladje Maersk Alabama ob somalijski obali. Po tem dogodku je bil posnet film Captain Phillips. Pogajal se je tudi leta 2013, in sicer z Džoharjem Carnajevim, ki je sodeloval pri bombnem atentatu na bostonskem maratonu.

Usposabljanje je obsegalo obsežno analizo in praktične vidike policijskega pogajanja v kriznih situacijah.

V okviru predmeta smo raziskali organiziranost in delovanje policijskih pogajalcev v FBI ter Združenih državah Amerike. Seznanili smo se z osnovami policijskih pogajanj, značilnostmi kriznih situacij ter veščinami aktivnega poslušanja, ki so ključne za uspešno pogajanje.

Proučili smo načine komunikacije z osebami, ki imajo psihološke in psihične motnje, ter pravne okvire, ki urejajo policijska pogajanja. Spoznali smo različne metode pogajanj, vključno s pogajanji prek tretje osebe, in se poglobili v vodenje v kriznih situacijah, kjer so vključeni policijski pogajalci.

Dodatno smo se osredotočili na vodenje policijskih pogajanj, oblikovanje pogajalskih strategij in različne strategije pogajanj za specifične situacije, kot so ugrabitve, družinske situacije, mladostniki, vojni veterani in teroristi. Naučili smo se meril sprejemanja odločitev v kriznih situacijah ter priprave ocene tveganja za posamezne krizne situacije, vključno z opredelitvijo možnosti izbruha nasilja.

Poleg tega smo obravnavali pripravo dokumenta pogajalskih izhodišč (angl. Negotiation Position Paper) in pravilno komunikacijo med operativnim štabom, taktičnim operativnim štabom in pogajalci ter pomembnost te komunikacije. Seznanili smo se z delom taktičnih enot v kriznih situacijah, njihovim izrazoslovjem ter pomenom skupnega usposabljanja in delovanja s policijskimi pogajalci.

V okviru predmeta smo proučili tudi vlogo policijskih pogajalcev pri zbiranju informacij za potrebe taktične enote ter informacijsko bazo za podporo policijskim pogajanjem (angl. Hostage Barricade System – HOBAS). Analizirali smo več konkretnih primerov kriznih situacij in obiskali sedež taktične enote za reševanje talcev pri FBI (angl. Hostage Rescue Team – HRT), kjer smo se seznanili z njihovim delom, opremo in vadbenimi prostori.

- **Vodenje v kriznih situacijah: sprejemanje odločitev**

Predmet Vodenje v kriznih situacijah: sprejemanje odločitev (angl. Critical Incident Leadership: Decision Making for Executives) je predaval Michael Yansick, upokojeni agent FBI in policijski pogajalec v skupini za odzivanje v kritičnih situacijah (angl. Critical Incident Response Group) z dolgoletnimi izkušnjami ter habilitirani učitelj na Univerzi v Virginiji. Tudi on je aktivno sodeloval pri pogajanjih z Džoharjem Carnajevim leta 2013, ki je sodeloval pri bombnem atentatu na bostonskem maratonu.

Usposabljanje je obsegalo celovito analizo sprejemanja odločitev v kriznih situacijah. Raziskali smo psihološke in sociološke vidike kriznih situacij ter značilnosti, ki definirajo te izredne razmere. Osredotočili smo se na pomen razumevanja motivacije storilcev in osnovne pristope pri odločanju. Posebno pozornost smo namenili značilnostim odločanja v kriznih situacijah in dejavnikom, ki pomembno vplivajo na ta proces, vključno s predsodki, čustvi, vplivom medijev, spanjem, egom, imperativom odzivanja, vremenskimi razmerami, razpoložljivimi silami, lokacijo, situacijskimi dejavniki, uporabo psihoaktivnih snovi in psihičnimi motnjami.

Učili smo se tudi o kritičnem razmišljanju in njegovem vplivu na reševanje problemov ter o učinkovitih metodah sprejemanja odločitev v kriznih situacijah. Proučili smo različne vrste kriznih situacij in značilnosti odločanja v njih, vključno s situacijami, kjer so zajete osebe, kjer

Vaje policijskih postopkov s strelnim orožjem

Foto: osebni arhiv Marka Hlebca

so vključeni pripadniki milic ali paravojaških enot, kjer policija aktivno išče storilca kaznivega dejanja, kjer je pogrešan otrok in kjer gre za krizne razmere v zaporih, ter situacijami z več žrtvami, kot so teroristični napadi. Raziskali smo tudi značilnosti aktivnih strelskih situacij in sprejemanje odločitev v takšnih primerih.

Dodatno smo obravnavali težave, s katerimi se srečujejo policisti v Združenih državah Amerike, ko so pogosto snemani in provocirani med postopki, ter primeren pristop policistov v takšnih situacijah. Spoznali smo problematiko lažnih prijav kaznivih dejanj, delovanje kriminalnih tolp, izzive zaposlenih v osebnih stiskah ter značilnosti in motivacijo storilcev, ki pri storitvah kaznivih dejanj uporabljajo eksplozivna sredstva.

Seznanili smo se z delom taktične enote za reševanje talcev v kriznih situacijah ter več konkretnih kriznih situacij analizirali z vidika odločanja.

- **Vodenje preiskav nasilnih kaznivih dejanj**

Predmet Vodenje preiskav nasilnih kaznivih dejanj (angl. Leadership in Advanced Investigative Strategies for Violent Crime) je izvajal Steven Conlon, upokojeni agent FBI v skupini za vedenjsko analizo (angl. Behavioral Analysis Unit) z dolgoletnimi delovnimi izkušnjami ter habilitirani učitelj na Univerzi v Virginiji. Usposabljanje je obsegalo napredne strategije vodenja preiskav nasilnih kaznivih dejanj in vključilo obsežno analizo različnih vidikov kriminalističnega preiskovanja.

V okviru predmeta smo se seznanili z dejavniki, ki so ključni pri kriminalističnem preiskovanju, ter značilnostmi dobrega in učinkovitega preiskovanja. Posebno pozornost smo namenili kritičnemu in ustvarjalnemu razmišljanju, ki je pomembno za uspešno reševanje primerov nasilnih kaznivih dejanj.

Proučili smo značilnosti nasilnih kaznivih dejanj, serijskih kaznivih dejanj ter storilcev in žrtev teh dejanj. Obravnavali smo tudi značilnosti samomorov in njihovo preiskovanje.

Učili smo se o taktiki in metodiki ogleda kraja kaznivega dejanja ter o naprednih metodah preiskovanja, vključno z gensko geneologijo. Spoznali smo najnovejša dognanja s področja DNK, kot je izdelava fotorobotov iz bioloških sledi.

Poleg tega smo raziskali postopek izbire kriminalistov ter značilnosti, znanje in osebnostne lastnosti, ki so pomembne, da je nekdo dober in uspešen kriminalist. Analizirali smo več kaznivih dejanj in dela preiskovalcev, da bi pridobili globlje razumevanje naprednih preiskovalnih strategij.

- **Čustvena inteligenca: komunikacija in njena uporabnost**

Predmet Čustvena inteligenca: komunikacija in njena uporabnost (angl. Emotional Intelligence: Communication and Context) je vodila Marian Elizabeth Coleman, psihologinja pri FBI National Academy z dolgoletnimi izkušnjami v raziskovanju in poučevanju ter habilitirana učiteljica na Univerzi v Virginiji. Usposabljanje se je osredotočilo na razumevanje in uporabo čustvene inteligence v različnih kontekstih, zlasti v policijskem delu in vodenju.

V okviru predmeta smo raziskali definicijo in značilnosti čustev ter se naučili prepoznavati čustva pri sebi in drugih. Posebno pozornost smo namenili pomembnosti čustvene inteligence pri delu policije, vodenju in vzdrževanju primerne delovne klime v policijskih enotah.

Obravnavali smo tehnike obvladovanja stresa s pomočjo čustvene inteligence ter komunikacijske veščine

Foto: osebni arhiv Marka Hlebca

Foto: osebni arhiv Marka Hlebca

Organiziran je bil tudi mednarodni večer, na katerem smo predstavniki tujih držav predstavili svojo domovino. Na stojnici sem predstavil delo slovenske policije in Slovenijo. Pri tem mi je pomagal Boštjan Peršin, predstavnik slovenskega veleposlaništva v Washingtonu.

z vidika čustvene inteligence. Seznanili smo se z različnimi stili vodenja in njihovim povezovanjem s čustveno inteligenco.

Sodelovali smo v testiranju čustvene inteligence, na podlagi rezultatov pa smo prejeli individualno svetovanje za izboljšanje osebnostnih lastnosti, ki prispevajo k boljšemu vodenju. Razvili smo individualne načrte za osebni razvoj in izboljšanje pomembnih osebnostnih lastnosti. Proučili smo tudi način in postopek izbire vodstvenega kadra ter lastnosti, ki so ključne za uspešen vodstveni kader.

Čustvena inteligenca, sposobnost prepoznavanja in upravljanja lastnih čustev ter čustev drugih, je ključna za uspešno delo policista. V vsakodnevnem stiku z ljudmi v različnih situacijah, pogosto stresnih in zahtevnih, je empatija, sposobnost aktivnega poslušanja in vzpostavljanja zaupanja, neprecenljiva.

Menim, da se v Sloveniji čustvena inteligenca v policiji pogosto podcenjuje, kar lahko negativno vpliva na kakovost policijskega dela in odnose znotraj organizacije ter med policijo in občani. Več truda pri razvijanju čustvene inteligence pri policistih in vodstvenem kadru bi znatno izboljšalo učinkovitost policije in njeno podobo v družbi.

- **Telesna pripravljenost in zdrav življenjski slog za policiste**

Poleg petih izbranih predmetov smo vsi udeleženci sodelovali tudi pri predmetu Telesna pripravljenost in zdrav življenjski slog za policiste. Ta predmet je bil osredotočen na izboljšanje naše psihofizične pripravljenosti ter na razumevanje pomena dobrega zdravja in življenjskega sloga za policiste. V okviru tega predmeta smo se poglobili v pomen zadostnega in kakovostnega spanja za učinkovito delo ter pravilne prehrane za ohranjanje optimalne fizične in mentalne kondicije. Znanstvene raziskave so pokazale, da so policisti ena od populacij, ki je najbolj prikrajšana za kakovosten spanec. Predmet je vodil in predaval John Fearing, dolgoletni agent in inštruktor FBI.

Izkušeni predavatelji sproti preverjali naše znanje

Predavatelji so bili inštruktorji FBI in DEA, ki so hkrati habilitirani visokošolski učitelji na Univerzi v Virginiji z bogatimi delovnimi izkušnjami. V okviru vsakega predmeta je bilo znanje sproti preverjano z esejskimi pisnimi nalogami in predstavitvami. Preverjanje znanja je bilo usmerjeno predvsem v spodbujanje kritičnega razmišljanja, reševanja problemov in izmenjavo izkušenj med udeleženci. Predmeti so bili izvedeni na ravni magistrskega študija, zato smo pridobili tudi certifikat o uspešno opravljenem modulu magistrskega študija Criminal Justice na Univerzi v Virginiji.

Organizirana tudi vsebinsko bogata dodatna predavanja, okrogle mize in tematski večeri

Poleg rednih vsebin so bila organizirana dodatna predavanja in tematski večeri, ki so pokrivali različna področja preiskovanja kaznivih dejanj ter dela policije in vodenja.

Dr. Byron Wine z inštituta Faison Center nam je predaval o komunikaciji z osebami z motnjami avtističnega spektra. Te motnje spadajo v skupino razvojnih motenj, ki prizadenejo možgane in se kažejo kot težave na treh glavnih področjih: socialna komunikacija,

socialna interakcija in fleksibilnost mišljenja. Predstavniki FBI so ugotovili, da se policisti v Združenih državah Amerike v svojih postopkih čedalje pogosteje srečujejo z osebami s temi motnjami. Za učinkovitejše in strokovnejše izvajanje policijskih nalog so s pomočjo inštituta Faison Center razvili smernice za komunikacijo in obnašanje policistov pri postopkih z osebami s temi motnjami.

Poslušali smo predavanje o načinu dela FBI na področju iskanja pogrešanih otrok. Agenta FBI sta predstavila njihove enote za hitro posredovanje Child Abduction Rapid Deployment (CARD) in njihov način dela. Predstavili so problematiko pogrešanih otrok in njihov pristop, metodiko in taktiko reševanja te problematike. Analiza številnih primerov ugrabitev otrok je FBI-ju omogočila razvoj poglobljenega razumevanja te problematike. Agenta sta predstavila, kako so s pomočjo statističnih podatkov in psiholoških profilov uspešno prepoznali vzorce v vedenju ugrabiteljev, žrtev in otrok, kar jim je v veliko pomoč pri načrtovanju iskalnih akcij in preiskovanju kaznivih dejanj s tega področja.

Frank William Abagnale, svetovalec FBI, ki ima svoje podjetje za svetovanje v zvezi s preprečevanjem goljufij in ponarejanj dokumentov, nam je predaval o preprečevanju kriminalitete, povezane s ponarejanjem dokumentov, krajo identitete in kriminalitete v kibernetskem prostoru. Pojasnil je, kako prepoznati ponarejene dokumente, kako zaščititi svojo identiteto na spletu in kako se obnašati v primeru, ko smo žrtve kraje identitete. Na koncu predavanja je izpovedal še svojo izkušnjo, saj je bil sam ponarejevalec in goljuf. Povedal je, kako je to vplivalo in še vedno vpliva na njegovo življenje.

Paul Butler, upokojeni vodstveni delavec policije in strokovnjak za vodenje, nam je predaval o vodenju v policijski organizaciji. Predstavil je, kakšen naj bo vodja policijske enote, kako naj se obnaša in kaj sodelavci pričakujejo od njega. Sodelavci potrebujejo občutek sprejetosti in varnosti ter zavedanje, da se ob morebitnih težavah lahko obrnejo na vodjo. Ta se mora zanimati za svoje ljudi in delovanje usmerjati k rešitvam, hkrati pa mora imeti vizijo in zastavljene cilje. Sodelavcem je treba pojasniti, zakaj je določeno nalogo treba opraviti. Poglobili smo se tudi v to, kako naj izgleda delovni tim, kako ga sestaviti in kaj je pomembno za njegovo uspešno delovanje.

Predstavnici iz zvezne agencije Irregular Warfare Center (IWC) sta nam predavali o hibridnih grožnjah. Povedali sta, da gre za kompleksne varnostne grožnje, ki združujejo različne vrste napadov in metod z namenom destabilizacije države ali organizacije. Te grožnje pogosto vključujejo kombinacijo konvencionalnih in nekonvencionalnih tehnik, kot so vojaški napadi, kibernetski napadi na računalniške sisteme in infrastrukturo, ter dezinformacije in propagando, ki vplivajo na javno mnenje prek medijev in družbenih omrežij. Poleg tega lahko vključujejo gospodarske pritiske, terorizem, politične manipulacije ter kulturološke in socialne vplive, ki ustvarjajo napetosti in delitve v družbi. Zaradi njihove kompleksnosti in sposobnosti, da hkrati merijo na več področij, so hibridne grožnje izjemno nevarne in zahtevajo celovit, usklajen pristop k varnosti, ki vključuje sodelovanje med različnimi sektorji in institucijami.

Zanimivi okrogla miza o izbiranju vodstvenega kadra v policiji in slovesnost v spomin na policiste, ki so umrli pri opravljanju svojih nalog

V sklopu vsega dogajanja je potekala okrogla miza o izbirnih postopkih vodstvenega kadra v policiji. Na okrogli mizi so sodelovali Stacey Graves (vodja policijske uprave v Kansasu, Misuri), Carmelin Rivera (pomočnik vodje policijske uprave v San Diegu, Kalifornija), Lanita Cullinane (pomočnica vodje policijske uprave v Bostonu, Massachusetts), Heath Jackson (šerif okrožja Escambia, Florida), Brandon Gillespie (vodja policijske uprave v Modestu, Kalifornija), Kevin Kilgore (kapetan oddelka za javno varnost v Rohnert Parku, Kalifornija) in Burton Roberts (vodja policijske uprave v Ross Townshipu,

Foto: osebni arhiv Marka Hlebca

Kot vrhunec ob zaključku usposabljanja nas je čakala preizkušnja Yellow Brick Road. Gre za približno 11 kilometrov (šest milj) dolg poligon ameriških marincev. Ta fizični izziv je postal simbol vzdržljivosti in odločnosti ter ikoničen del usposabljanja na akademiji. Kdor preteče poligon, prejme posebno priznanje, pravo rumeno opeko.

Foto: osebni arhiv Marka Hlebca

S filadelfijskimi policisti

Pensilvanija). Predstavili so izbirne postopke in iz svojih izkušenj izpostavili pomembne stvari, na katere naj bodo kandidati pozorni, in kako naj se kandidati pripravijo na izbirne postopke. Poudarili so pomen strokovnega izbirnega postopka in posledično pravilnega izbora vodstvenega kadra.

Foto: osebni arhiv Marka Hlebca

FBI National Academy je pripravila tudi slovesnost v počastitev umrlim policistom, ki je potekala ob spomeniku padlim policistom v Washingtonu (Law Enforcement Memorial). Ameriški policisti imajo poseben odnos do spomina na svoje umrle sodelavce. V zadnjih desetih letih je pri opravljanju nalog v Združenih državah Amerike umrlo 2.652 policistov, v letu 2023 pa je bilo med opravljanjem dolžnosti ubitih 118 policistov.

Udeleženci usposabljanja smo sodelovali na dobrodelnem plesu za osebe s posebnimi potrebami

Kot prostovoljci smo se udeležili dogodka Night to Shine. To je vsakoletni dobrodelni večerni ples za osebe s posebnimi potrebami, ki so starejše od 14 let, in je nepozabno doživetje, ki ljudem s posebnimi potrebami omogoči, da se počutijo posebne. Ni naključje, da smo udeleženci FBI National Academy sodelovali kot prostovoljci. Pomagali smo namreč ustvariti čarobno in vključujoče okolje, v katerem so se ljudje s posebnimi potrebami počutili sprejete. Udeležba na tovrstnih dogodkih spodbuja sprejemanje in razumevanje ljudi s posebnimi potrebami. Imeli smo priložnost, da smo se lahko seznanili z izzivi, s katerimi se soočajo ti posamezniki. Tovrstna udejstvovanja ponujajo priložnost za razvoj in izboljšanje veščin, kot so timsko delo, komunikacija in sočutje. Ravno te veščine pa so zelo pomembne tudi pri policijskem delu.

Obiskal sem lahko nekatere policijske enote v Filadelfiji in New Yorku, med drugim operativni center newyorške policije

Kot udeleženec usposabljanja sem imel priložnost obiskati Filadelfijo in New York, kjer sem se seznanil z delovanjem ameriških policijskih enot. V Filadelfiji smo si ogledali delo protibombne enote, specialne enote in vodnikov službenih psov, v New Yorku pa smo obiskali sedež policije in spoznali delovanje specialne enote, letalske enote, potapljačev in konjenikov.

Obisk operativnega centra newyorške policije mi je omogočil vpogled v kompleksno koordinacijo policijskih operacij v velikem mestu, ob tem pa vpogled v najsodobnejšo tehnologijo, ki jo pri tem uporabljajo. Uporabljajo namreč kamere, ki pokrivajo večino javnih prostorov, vključno z ulicami, parki, podzemno železnico in drugimi kritičnimi lokacijami. Kamere omogočajo spremljanje dogajanja v realnem času in hitro odkrivanje morebitnih varnostnih dogodkov. Uporabljajo sistem za prepoznavo obraza, ki omogoča hitro identifikacijo posameznikov na podlagi baz podatkov znanih kriminalcev in drugih oseb. Poleg tega uporabljajo sistem

Foto: osebni arhiv Marka Hlebca

Nadzorni center newyorške policije

Foto: osebni arhiv Marka Hlebca

Policisti v New Yorku uporabljajo tudi kamere, ki pokrivajo večino javnih prostorov.

za analizo zvoka, ki lahko zazna zvoke strelov, krikov ali drugih nenavadnih zvokov, kar omogoča hiter odziv na potencialne nevarnosti. Dodobra imajo vpeljano umetno inteligenco, s pomočjo katere lahko analizirajo velike količine podatkov, da bi prepoznali vzorce in trende, ki bi lahko kazali na prihodnje kriminalne aktivnosti, kot tudi preiskovanje kaznivih dejanj.

Domov sem se vrnil bogatejši za neprecenljivo izkušnjo, ki me je globoko navdihnila

Udeležba na FBI National Academy je bila izjemna priložnost, ki mi je omogočila poglobljeno razumevanje preiskovalnih tehnik, vodstvenih veščin in profesionalnih vrednot, ki so ključne za uspešno delovanje v policiji. Program je bil zasnovan tako, da nam je omogočil celovit vpogled v kompleksnost preiskovalnega dela in vodenja v kriznih situacijah. Sodelovanje s strokovnjaki iz različnih držav in organizacij mi je prineslo neprecenljive izkušnje in vpoglede, ki bodo pomembno vplivali na moje nadaljnje delo.

Še posebej me je navdušilo, kako FBI uspešno združuje tradicionalne preiskovalne metode z najsodobnejšimi tehnologijami ter kako pomembna je vloga človeškega dejavnika pri reševanju kompleksnih primerov. Pri tem je pomembno vzdrževati visoke etične standarde, doslednost in verodostojnost pri našem delu.

Celotna izkušnja me je globoko navdihnila in mi dala novo motivacijo za nadaljevanje kariere v policiji. Spoznanje, da je ključ do uspeha v nenehnem učenju, sodelovanju in visoki stopnji integritete, je nekaj, kar bom vedno nosil s seboj. Veselim se prihodnjih izzivov in priložnosti, kjer bom lahko uporabil pridobljeno znanje in izkušnje za izboljšanje varnosti in učinkovitosti v našem okolju.

Besedilo: Marko Hlebec,
Sektor za organizirano kriminaliteto UKP

PRAKTIČNA VADBA POLICIJSKIH POSTOPKOV NA PODROČJU SPLOŠNIH POLICIJSKIH NALOG

IGRA VLOG,

DINAMIČNA IN ZANIMIVA OBLIKA VADBE NA VIŠJI POLICIJSKI ŠOLI!

Na Višji policijski šoli so kandidati za policiste drugega letnika v februarju, marcu in aprilu 2024 pri izbirnem predmetu Policijski postopki vadili policijske postopke na naslednjih štirih področjih: policijska pooblastila in policijska taktika, splošne policijske naloge, postopki v cestnem prometu in kriminalistika. Vadba postopkov je potekala v učilnici, na terenu ali kot kombinacija obojega, kar je omogočilo prilagoditev izobraževalnih metod specifičnim okoliščinam vsakega postopka. Cilj tovrstne vadbe je, da kandidati povežejo pravna znanja in praktične veščine v celoto, saj bodo v bližnji prihodnosti morali odločitve sprejemati hitro in zanesljivo, pogosto v stresnih okoliščinah.

Foto: Gregor Starašinič

Foto: Nejc Žagar

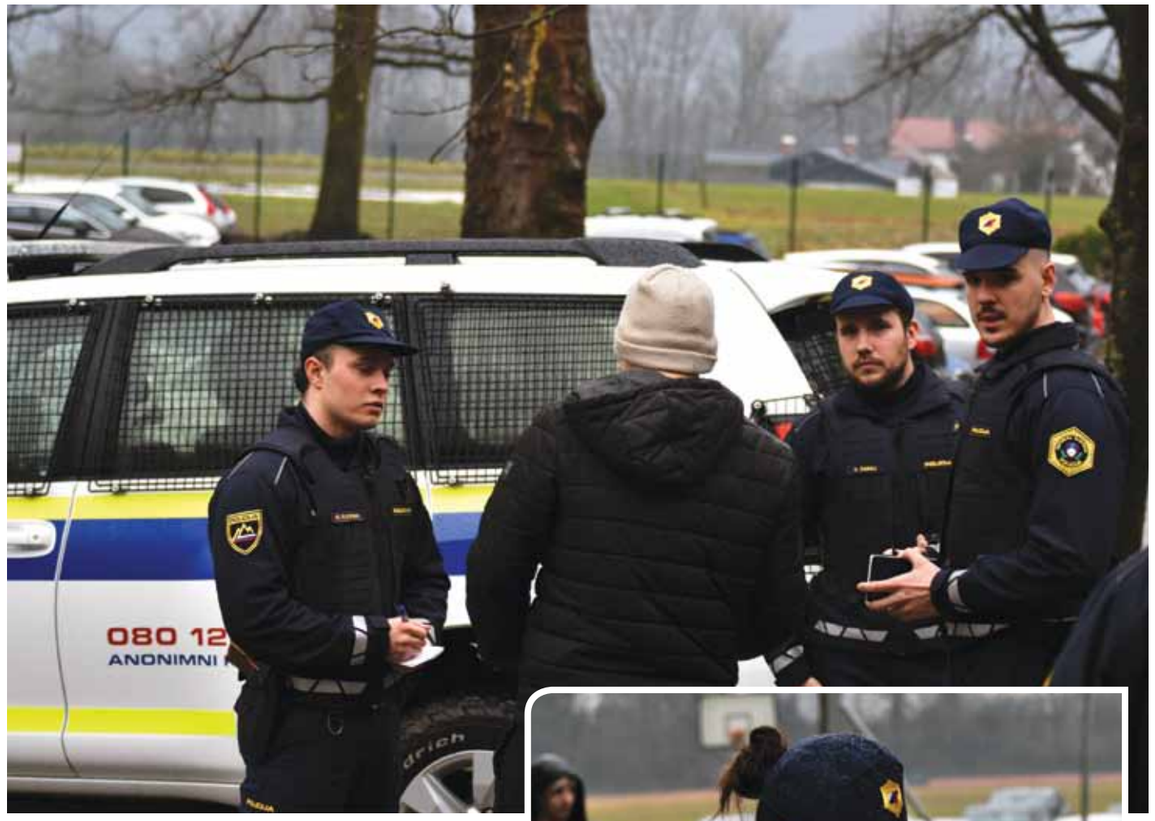

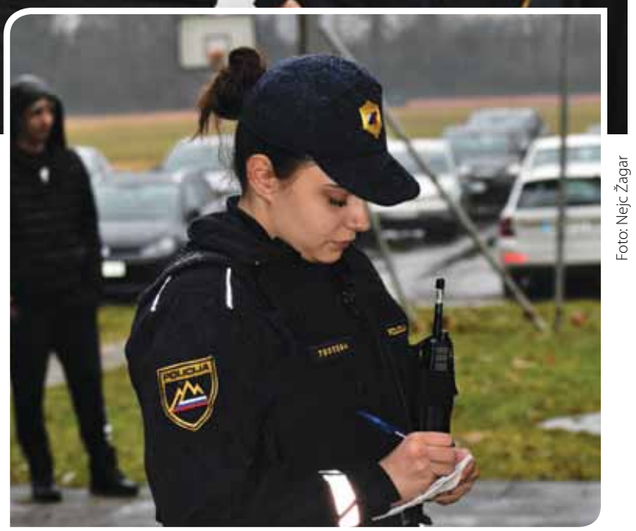

Foto: Nejc Žagar

Foto: Nejc Žagar

Posamezna področja so obsegala dvodnevne vadbene sklope, v okviru katerih so kandidati vadili po šest pedagoških ur dnevno. Izvajanje vaj so vodili predavatelji, specializirani za vsako od omenjenih področij, kar je prispevalo k poglobljenemu razumevanju tako pravnih kot taktičnih vidikov policijskega dela. Poleg usvajanja teoretičnih znanj, kot so uporaba zakonodaje in temeljnih pravnih aktov, so kandidati razvijali tudi ključne operativne veščine, kot so pravilna komunikacija z občani, identifikacija nevarnosti ter učinkovita in zakonita uporaba policijskih pooblastil.

Kako je potekala vadba policijskih postopkov na področju splošnih policijskih nalog?

Vadba policijskih postopkov na področju splošnih policijskih nalog obsega širok spekter situacij vzdrževanja javnega reda in miru, s katerimi se policisti pogosto srečujejo v vsakdanjem delu. Takšna vadba omogoča kandidatom boljše razumevanje, kako pomembno je uravnotežiti varovanje pravic posameznikov z varovanjem javne varnosti, in jim nudi priložnost, da se preizkusijo v scenarijih, ki simulirajo dejanske pogoje dela na terenu.

Policijski postopki s področja splošnih policijskih nalog so se izvajali v obliki igre vlog, kar kandidatom

Foto: Martin Hrastnik

Foto: Martin Hrastnik

omogoča dober vpogled v različne situacije, s katerimi se lahko srečajo na terenu. Vadba je obsegala postopke na področjih, kot so vzdrževanje javnega reda in miru, preverjanje uporabe osebnega imena in dokumentov, prijava prebivališča, nadzor nad orožjem, eksplozivi in pirotehniko, nadzor nad prepovedanimi drogami, nadzor nad javnimi zbiranji, varovanje okolja ter področje zasebnega varovanja.

Priprave na vajo vključujejo izbiro lokacije, izdelavo realističnih scenarijev in zagotovitev rekvizitov

Za kakovostno vadbo takšnih postopkov je ključnega pomena temeljita predhodna priprava, ki vključuje oblikovanje podrobnega scenarija za vsak primer posebej, zagotovitev potrebnih materialnih sredstev in izbiro ustrezne lokacije.

Pri izdelavi scenarija predavatelj izbere področje vadbe in kršitve, ki bodo obravnavane v okviru postopka, in pripravi opis primera. Ta vsebuje opis dejanskega stanja ter vedenja oseb, ki bodo sodelovale v postopku (oškodovanca, kršitelja, priče idr.), pri čemer so natančno opisana tudi njihova verbalna in neverbalna dejanja. Ta podrobnost omogoča realistično predstavitev in razumevanje situacije, s katero se bodo kandidati pozneje srečevali v realnih okoliščinah. Tako določeni elementi določajo tudi obseg policijskega postopka, kar omogoča, da vadba ostane v nadzorovanem in varnem šolskem okolju. Natančno določen obseg postopka in učni cilji omogočajo tudi sprotno preverjanje doseženih didaktičnih ciljev med samo vajo ter analizo in povratne informacije po njenem zaključku.

Poleg scenarija in opisa je za tekočo in realistično izvedbo vsakega primera bistveno tudi zagotavljanje ustreznih materialnih sredstev. Priprava od izvajalcev zahteva visoko stopnjo angažiranja, saj morajo pripraviti vse potrebne osebne dokumente in vzpostaviti bazo podatkov, ki omogoča preverjanje oseb v postopku. Pripraviti je treba tudi različne rekvizite, vključno s službeno opremo policije, kot so obrazci, šolski žigi in štampiljke, službene pištole, plinski razpršilci, komunikacijska sredstva (zveze in pogovorniki) ter službena vozila. Poleg tega je treba zagotoviti rekvizite, ki so lahko predmet prekrška ali povezani z njim (hladno orožje, imitacije strelnega orožja, imitacije prepovedanih drog, imitacije pirotehničnih izdelkov idr.). Takšni pripomočki so pomembni, ker z njimi ustvarimo vadbeno okolje, ki je čim bolj podobno resničnemu okolju. Tako imajo kandidati možnost spoznati in doživeti scenarije, ki so blizu realnim situacijam, in se pripraviti na izzive, ki jih čakajo na terenu.

Lokacija izvedbe prav tako igra ključno vlogo, saj je primerna izbira prostora pogosto odločilna za doseganje ciljev vadbe. Bodisi gre za odprt javni prostor bodisi za simulacijo dogodkov v zaprtem prostoru, kot je stanovanje ali poslovni objekt.

Odprava na delo se začne z razdelitvijo kandidatov v dve skupini

Izvedba predmeta Policijski postopki s področja splošnih policijskih nalog se je začela v predavalnici z

Foto: Timotej Petre

uvodno odpravo na delo, kjer je bil oddelek kandidatov razdeljen v dve skupini, A in B. Prvi dan so kandidati iz skupine A prevzeli vlogo policistov in bili oblečeni v uniforme, medtem ko so kandidati iz skupine B igrali vloge oseb, vpletenih v scenarije, oblečeni pa so bili v primerna civilna oblačila. Drugi dan so se vloge in oprema zamenjali, tako da je skupina B nastopila kot policisti, skupina A pa kot civilne osebe.

Kandidati, ki so igrali vloge policistov, so bili razporejeni v patrulje po dva ali tri, odvisno od scenarija. Sestavo patrulj je določil izvajalec v dnevnem razporedu dela. Na začetku odprave na delo je vsak kandidat v patrulji prejel točno določeno vlogo, bodisi vlogo vodje patrulje bodisi vlogo spremljevalca.

Foto: Brina Dečman

Foto: Brina Dečman

Foto: Uroš Grilč

Kandidatom so se dodelili klicni znaki za komunikacijo prek zvez in identifikacijske številke za pravilno administrativno obdelavo obrazcev.

Vsaka skupina je imela tudi določenega kandidata, ki je opravljal naloge dežurnega na t. i. policijski postaji. Njegove naloge so bile zasnovane po vzoru nalog dežurnih policistov in so vključevale skrb za usklajeno delovanje skupine. Dežurni kandidat je pripravil obrazce za vsako patruljo in poskrbel za njihov povratek po končani vaji. Skrbel je tudi za sprejemanje klicev prijaviteljev in pošiljanje patrulj na lokacije operativnih dogodkov. Patruljam je nudil podporo s posredovanjem operativnih informacij ter vse dogodke in ukrepe policistov beležil v knjigo dežurnega kandidata. Poleg tega je bil odgovoren za hrambo obrazcev, žigov, šolskega orožja, komunikacijskih sredstev in zaseženih predmetov. Ob zaključku postopkov je dežurni kandidat zbral delovne naloge in pisne izdelke patrulj ter jih predal izvajalcu v ocenjevanje, s čimer je poskrbel za celovito administrativno podporo vadbe.

Vsaka skupina ima svoj scenarij, vendar ga kandidati v patrulji ne poznajo vnaprej

Kandidati, razporejeni v skupino B, so v policijskih postopkih odigrali različne vloge. Po zaključeni odpravi na

delo v predavalnici so odšli na lokacijo izvedbe. Pred samo izvedbo primera so bili izbrani igralci, ki so se na svoje vloge pripravili podobno kot igralci pred snemanjem filma. Izvajalec je igralce pred začetkom opozoril na ključne elemente njihove vloge, ki jih morajo pri igranju posebej poudariti, da bi kandidati v patrulji v igri prepoznali prekršek ali drug element postopka, predviden v scenariju.

Tisto, kar je vajo ločilo od snemanja filma, je bilo dejstvo, da kandidati v patrulji scenarija niso poznali, niti niso bili seznanjeni z vsebino vlog igralcev. Vsaka patrulja je imela pripravljen drugačen scenarij. Ta nepredvidljivost je od kandidatov v patrulji zahtevala, da so bili pri postopku zbrani in pozorni ter da so v igri prepoznali vsebino posameznih vlog. Nujno je bilo tudi dobro poznavanje splošnih policijskih pooblastil ter materialnega in postopkovnega prava o prekrških.

Ko so bili igralci pripravljeni na izvedbo vlog, opremljeni z ustreznimi rekviziti in je bila pripravljena tudi lokacija, se je dežurnega kandidata obvestilo o operativnem dogodku. Dežurni je zbral vse potrebne informacije od prijavitelja in nato na kraj dogodka poslal patruljo kandidatov. Delovanje patrulje na kraju je bilo avtonomno, saj izvajalec v njihov postopek ni posegal. To je storil le izjemoma, če je prišlo do odstopanja od scenarija.

Med postopkom je izvajalec pozorno spremljal dogajanje na kraju in delo kandidatov v patrulji ocenil po naslednjih merilih:

- skrb za varnost med postopkom,
- delitev nalog in komunikacija med kandidati ter z dežurnim kandidatom,
- poznavanje in uporaba splošnih policijskih pooblastil,
- poznavanje in uporaba predpisov o prekrških,
- komunikacija in zbiranje obvestil od prič in kršiteljev,
- izdelava pisnih izdelkov na kraju dogodka,
- vročanje pisnih izdelkov na kraju.

Po zaključku dela na kraju se je patrulja vrnila v enoto in pripravila vse potrebne pisne izdelke. Ti so bili povezani z uporabo pooblastil med postopkom (npr. obrazec o ugotavljanju identitete, uradni zaznamek o uporabi prisilnih sredstev, sklep o pridržanju) ali s postopkom o prekrških (npr. plačilni nalogi, spisi za izdajo odločbe o prekršku, obdolžilni predlogi).

Igralci so po končanem primeru skupaj z izvajalcem analizirali potek postopka in razpravljali o delu članov patrulje ter uspešnosti izvedenega postopka. Po zaključeni analizi se je skupina pripravila na izvedbo naslednjega

Foto: Nejc Žagar

Foto: Timotej Petre

primera. Ta proces se je ponavljal, dokler vse patrulje niso opravile predvidenih postopkov.

Po vaji sledi analiza dela vsake patrulje posebej

Ko so vse patrulje opravile vaje na terenu in v predavalnici dokončale pisne izdelke, je sledila poglobljena analiza dela vsake patrulje posebej. Izvajalec je pregledal celoten postopek izvedbe, pri čemer je pohvalil dobro opravljene dele postopka, hkrati pa opozoril na morebitne pomanjkljivosti ali neskladnosti s predpisanimi pravili. Med analizo so člani patrulje predstavili svoja opažanja o izvedbi naloge, pri čemer so imeli možnost refleksije in podajanja predlogov za izboljšave.

Ocenilo se je tudi pisne izdelke, ki so jih kandidati v patruljah izdelali med postopkom na terenu in nato še v enoti. Merila ocenjevanja so bila:

- pravilnost in celovitost podatkov na pisnih izdelkih, vključno z žigi, podpisi policistov in strank ter natančno izpolnjenimi obrazci;
- pravilna uporaba pravnih določb in natančen opis dejanskega stanja, pravilna razvrstitev kršitev in jasno navajanje dokazov;
- poročanje o izvedenem delu v delovnem nalogu, kar vključuje jasnost in natančnost poročanja ter dokumentiranja vseh izvedenih postopkov.

Vsako patruljo se je ocenilo na podlagi navedenih meril za delo na terenu in za pisne izdelke, pri čemer se je preverjala tako zakonitost kot strokovnost opravljene naloge. Za vsako izpolnjeno merilo je patrulja prejela eno točko. Nalogo je uspešno zaključila, če je dosegla najmanj šest točk, pri čemer je bilo najvišje možno število deset točk. Vsi člani patrulje so prejeli enako število točk. Enako ali podobno strukturo ocenjevanja so uporabili tudi na drugih področjih v okviru predmeta Policijski

Foto: Jakob Razinger

postopki, kar je zagotavljalo celosten pristop k preverjanju in ocenjevanju znanja. Na podlagi skupnega števila doseženih točk so kandidatom dodelili končno oceno, ki je odražala njihov uspeh pri izvedbi vaj.

Foto: Nejc Žagar

Foto: Nejc Žagar

Med igro vlog se kandidati pogosto pokažejo v drugi luči kot pri delu v predavalnici, mnogi prav navdušijo

Izvajanje predmeta Policijski postopki s področja splošnih policijskih nalog v opisani obliki predstavlja zahteven organizacijski in izvedbeni proces, ki od izvajalca zahteva obsežno načrtovanje in angažiranost pred in med izvedbo ter po njej. Pri pripravi primerov mora biti izvajalec izviren in skrben, pri sestavi patrulj in izbiri igralcev pa domiseln, saj so ti elementi ključni za verodostojnost vaj.

Ena izmed prednosti izvajanja teh postopkov je tudi, da izvajalec spozna kandidate na drugačen način kot v predavalnici. Ko delajo v patrulji, vidi, kako uspešno svoje predhodno pridobljeno teoretično in praktično znanje prenašajo v reševanje operativnih primerov. Med igro vlog pa kandidati pokažejo svojo osebnost in ustvarjalnost. Mnogi med njimi s svojo igro vlog prav navdušijo.

Izvajanje tovrstnih praktičnih vaj je ključno za pripravo kandidatov na delo policista, saj potekajo v varnem in kontroliranem okolju, kjer lahko kandidati preizkušajo svoje spretnosti in znanje brez strahu pred dejanskimi posledicami. Kljub varnemu okolju so vaje zasnovane z obilo neznanimi dejavniki, zato se izkušnja zelo približa realnim izzivom dela policista na terenu. Na tak način kandidati razvijajo zmožnost hitrega odzivanja, izboljšujejo pozornost za podrobnosti in preizkušajo svoje sposobnosti odločanja pod pritiskom. Vse to so lastnosti, ki so ključne za uspešno in varno opravljanje nalog policista.

Takšne vaje imajo veliko vrednost pri usposabljanju bodočih policistov, zato jih nameravamo izvajati tudi v prihodnje in njihovo izvedbo tudi kakovostno nadgrajevati z vidika scenarijev, materialnih sredstev in zagotavljanjem ustreznih lokacij za izvedbo.

Besedilo: Martin Hrastnik, Višja policijska šola PA GPU

IZOBRAŽEVANJE ZA POKLIC POLICISTA NA VIŠJI POLICIJSKI ŠOLI

ŠTUDENTI PRVEGA LETNIKA IZVEDLI

PRVO STRELJANJE S PIŠTOLO

Za večino zaposlenih v policiji, ki ste tudi sami obiskovali Višjo policijsko šolo oziroma pred tem Srednjo policijsko šolo, je med najbolj živimi spomini zagotovo prav tisti, kako ste med šolanjem za poklic policista izstrelili svoj prvi strel iz pravega strelnega orožja. Občutki pred tem so bili različni: veselje, vznemirjenje, malo strahu, pričakovanje. Ob uspešnem zaključku pa je praviloma sledilo navdušenje! Študenti vseh sedmih razredov 1. letnika Višje policijske šole v Tacnu so sredi novembra pri predmetu Policijska taktika in oborožitev (PTO) opravili prvo streljanje s pištolo. Večina izmed njih prej še nikoli ni streljala s katerim koli orožjem, zato je bila priprava te mlade generacije študentov za predavatelje svojevrsten izziv.

Foto: Anja Rakuš

Prvi streli prve skupine študentov razreda 1. g

Foto: Anja Rakuš

Študenti so morali v učilnicah najprej spoznati osnovne pojme o orožju, strelivu, vsa varnostna pravila, spoznali in razstavljali so službeno pištolo Beretta M92FS kalibra 9 x 19 mm in se seznanili z njenimi varnostnimi mehanizmi. Nato so s predavatelji spoznavali in vadili zadolževanje orožja, varnostni pregled orožja, prijem, poteg orožja iz toka, položaj telesa, merjenje, dihanje in proženje. Posebna pozornost je bila namenjena spoznavanju delovanja orožja, menjavi nabojnika, učvrščevanju zaklepa v zadnjem položaju, popuščanju kladivca z ročno varovalko, praznjenju (šolskega) naboja v roko, pravilnega repetiranja orožja, namerjanja in drže orožja. Ves čas vadbe so morali kazati poznavanje vseh varnostnih pravil, npr. da je orožje ves čas obrnjeno v varno smer, prst na sprožilcu samo, ko se strelec odloči za strel.

Pred izvedbo streljanja na zunanjem strelišču so predavatelji z vsakim razredom najprej vadili položaj, prijem, poteg – izvlek, repetiranje, merjenje, dihanje, proženje in preverili upoštevanje varnostnih pravil. Nato so bili vaja (pet strelov stoje) in postopki na strelni črti še nazorno prikazani. Predavatelji pri predmetu PTO so študente 1. letnika korak za korakom ves čas vodili – od dajanja pištole v tok do izstrelitve posameznega strela in nato do zaključka, ko se orožje odloži in gre k tarčam. Vse je seveda potekalo samo na povelje predavateljev.

Rek pravi, da se tudi najdaljša pot začne s prvim korakom. Končni rezultat ob zaključku šolanja bo izurjen policist, ki upošteva varnostne standarde, strokovno ravna s strelnim orožjem (nošenje, hramba, vzdrževanje) in zna strokovno, varno ter zakonito uporabiti strelno orožje kot prisilno sredstvo v različnih taktičnih situacijah in pogojih.

Besedilo: Gregor Hodnik in mag. David Kranjc, Višja policijska šola PA GPU

Foto: Anja Rakuš

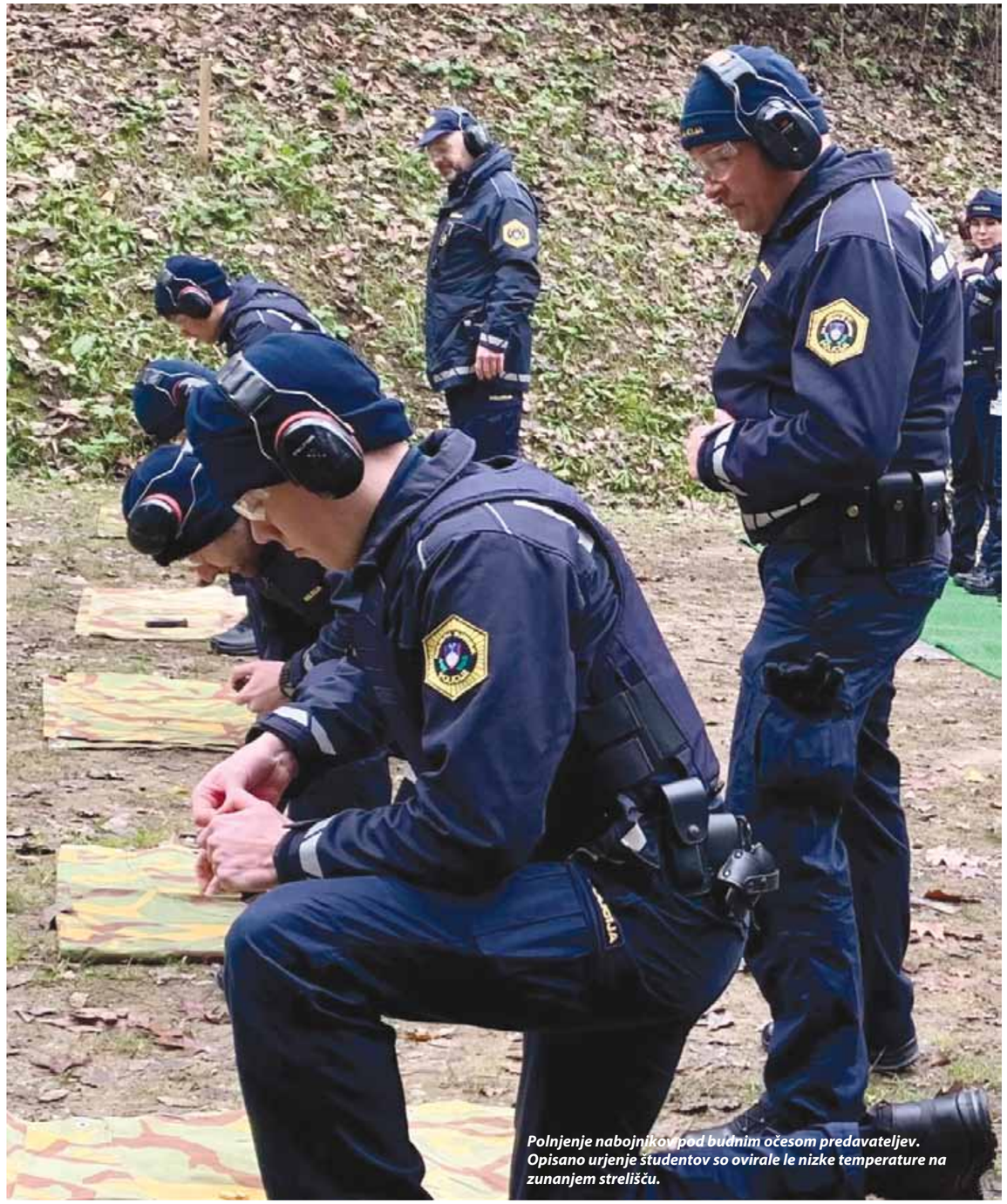

Polnjenje nabojnikov pod budnim očesom predavateljev. Opisano urjenje študentov so ovirale le nizke temperature na zunanjem strelišču.

RAZGIBANO ŠOLANJE KANDIDATOV ZA POLICISTE

PREDAVANJA IN TEREN,
TO JE PRAVA KOMBINACIJA

Kako pestro je izobraževanje za poklic policista, smo s fotoreportažo s Policijske akademije v Tacnu nakazali že v prvi letošnji številki naše revije. Opisali smo običajen urnik kandidatov, od jutranjega zbora in dviga zastave do pouka v učilnicah, telovadnici in borilnici, na strelišču ... V tej številki, kot ste lahko prebrali že v prispevkih na prejšnjih straneh, nadaljujemo predstavitev. Tokrat prikazujemo praktične vadbe, pa naj gre za urjenje policijskih postopkov na področju splošnih policijskih nalog ali uvajanje v čisto pravo streljanje pri predmetu Policijska taktika in oborožitev. A da je tako redno kot izredno šolanje na Višji policijski šoli razgibano in da kandidatom nikakor ni dolgčas, znajo odlično poskrbeti tudi predavatelji pri drugih predmetih. Terensko delo, obiski policijskih enot ali celo drugih ustanov, zanimiva predavanja zunanjih strokovnjakov ..., vse to predstavlja zares odlično popestritev številnih predmetov!

Foto: Polona Letnar

Kandidate za policiste drugih letnikov ponavadi že v prvem semestru čaka izobraževanje na temo usmerjanja prometa, pri čemer znake, ki jih mora dajati policist v križišču, utrjujejo tudi v praksi. To pomeni, da gredo ven, na cestišče, se še prej opremijo z obveznim odsevnim telovnikom in piščalko ter se pogovorijo, kako pravilno in varno ravnati v določenih situacijah. Nato pa gre zares! Poznavanje te osnovne policijske veščine je pomembno tudi v sodobnem času, ko je promet večinoma avtomatiziran. Ob največjih zastojih lahko za razbremenitev pogosto poskrbijo prav policisti z ročnim usmerjanjem prometa.

Foto: Janez Jecl

Kako se opravlja kontrola na mejnih prehodih v Luki Koper in Piranu, si je treba ogledati tudi v živo. K strokovnemu ogledu v okviru predmeta Tujci in mednarodno policijsko sodelovanje spada tudi študijski obisk na postaji pomorske policije, kjer se kandidati seznanijo s policijskimi nalogami s področja mejnih zadev in tujcev, še zlasti pa s posebnostmi na morskih in zračnih mejah.

Foto: Janez Jecl

»Osebne izkaznice, prosim!« Študenti Višje policijske šole obiščejo tudi letališki mejni prehod in Letališče Jožeta Pučnika Ljubljana. Tako še poglobijo teoretično znanje, ki ga pridobijo pri predmetu Tujci in mednarodno policijsko sodelovanje.

Foto: Marko Poje

Urjenje v policijski taktiki ni mačji kašelj. Traja več dni zapored, poteka v odmaknjenem okolju goteniškega vadbenega centra in je precej naporno, saj vsakodnevno poteka od zgodnjega jutra pa vse do večernih ur, le z vmesnim počitkom v času kosila.

Foto: Marko Poje

Izkušeni inštruktorji pri praktičnem usposabljanju s taktično vajo poskrbijo, da kandidati za policiste spoznajo taktične postopke posameznika in skupine pri izvajanju policijskih nalog, pregled zemljišča, postopke v cestnem prometu z vidika varnosti, prometne nesreče in policijske zasede, pa tudi približevanje, vstop in pregled objekta ter intervencijo v javnem in zasebnem prostoru.

Foto: Marko Poje

Seveda ne gre brez jutranje telovadbe, urejanja bivalnih površin, jutranjega zbora, pregleda osebne urejenosti in opreme ter dviga zastave in njenega pozdrava.

Foto: Marko Poje

Usposabljanje se zaključi z desetkilometrskim pohodom, v okviru katerega so pripravljeni različni scenariji, ko morajo kandidati pokazati vse svoje znanje in veščine.

Foto: Polona Letnar

Na Višji policijski šoli v drugem letniku kandidate temeljito pripravijo za delo na policijskih postajah, in sicer tudi za preiskovanje prometnih nesreč, ki je eno pomembnejših policijskih opravil. V goste povabijo tudi prometne policiste in potem se na poligonu akademije takole rišejo skice prometne nesreče.

Foto: Tanja Erhatič

Predavatelji predmetov Kazensko procesno pravo in Kriminalistika včasih organizirajo tudi predavanje iz sodne medicine in ogled obdukcije na Inštitutu za sodno medicino v Ljubljani. Policisti se namreč pri svojem delu vsakodnevno srečujejo z žrtvami kaznivih dejanj, prometnih nesreč in drugih dogodkov, prepoznavanje poškodb na žrtvi pri ogledu kraja pa jim lahko pri preiskovanju zelo pomaga.

Pred vstopom v dvorano, v kateri potekata pregled in raztelešenje trupla, si kandidati nadenejo zaščitna oblačila. Med ogledom in po njem imajo običajno veliko vprašanj za obducente.

Na ogled terena se gre v vsakem vremenu! Pri predmetu Postopki v cestnem prometu se študenti med drugim usposabljajo za delo z laserskimi merilniki hitrosti. Seveda najprej v predavalnicah, nato še praktično, na terenu.

Foto: Polona Letnar

Takole se na avtocestnem nadvozu ob pomoči sodelavca iz Specializirane enote za nadzor prometa naučijo meriti tudi z napravo za merjenje in dokumentiranje neustrezne varnostne razdalje med vozili. Nagrada za uspešno opravljen preizkus, ki sledi na koncu, je potrdilo o usposobljenosti.

Foto: mag. Nataša Podhraški

RAILEX, MEDNARODNO USPOSABLJANJE ZA ZAGOTAVLJANJE VARNOSTI V ŽELEZNIŠKEM PROMETU

EKSPLOZIJA NA VLAKU,

OGENJ, PANIKA, VELIKO POŠKODOVANIH IN OBOROŽENI STORILEC

Na srečo je šlo le za vajo! V Vadbenem centru Vinka Beznika Gotenica smo na začetku septembra skupaj z Railpolom, evropskim združenjem policij, ki skrbijo za varnost na železnicah, organizirali mednarodno usposabljanje za zagotavljanje varnosti v železniškem prometu. Udeležili so se ga policisti in drugi policijski strokovnjaki iz kar 16 evropskih držav, ki so morali opraviti pet različnih vaj. Vse so bile namenjene izpopolnjevanju veščin in znanja ter preverjanju odziva za primere zahtevnih varnostnih situacij, če bi do njih dejansko prišlo.

Eksplozija na vlaku, polnem potnikov, nato pa še oboroženi storilec

Policisti posebnih policijskih enot iz Španije, Srbije, Slovaške, Češke, Avstrije in Slovenije so v prvi od petih vaj, ki so se zvrstile v enem tednu, reševali eksplozijo na vlaku. Po scenariju je na železniško postajo v Gotenici pripeljal vlak. V istem trenutku je prišlo do prve eksplozije, takoj zatem še do druge, ki je povzročila požar. Po prvem obvestilu se je na kraj pripeljalo več deset policistov posebne policijske enote. Ker so dobili podatek, da je na vlaku okoli 30 oseb, je bila njihova najpomembnejša naloga reševanje življenj. Zato so najprej zavarovali širšo okolico vlaka in poskrbeli za varnost, evakuirali potnike na varno mesto in nudili prvo pomoč poškodovanim, izvedli sekundarno triažo itd.

Med potniki se je skrival tudi oboroženi storilec. Policisti so postopke ves čas izvajali preudarno in izjemno previdno, zato jih ni presenetilo, ko je eden izmed potnikov med evakuacijo izvlekel pištolo in začel groziti. Policisti so ga hitro onesposobili, mu odvzeli orožje in ga odpeljali v pripor.

»Opisana vaja se osredotoča na vadbo policistov posebnih policijskih enot. Prikazuje eksplozijo na vlaku, o kateri so nas obvestili občani. Policisti so bili nemudoma napoteni na kraj. Njihova naloga je bila najprej zavarovati kraj, nato vzpostaviti javni red in mir,

če bi ga kateri izmed potnikov kršil, potem pa seveda pomoč, triaža. Reševalne službe namreč ne prihajajo v rdeče območje. Tu smo zato mi, policisti, ki pomagamo ljudem. Imamo vso potrebno opremo za nudenje prve pomoči. Na samem kraju tako vzpostavimo triažno mesto in oblikujemo zeleno cono, da lahko pridejo reševalci in še naprej nudijo prvo pomoč,« je dogajanje na prizorišču komentiral Damir Urek, vodja usposabljanja in namestnik poveljnika Posebne policijske enote na Generalni policijski upravi, ki je bil zadovoljen z delom mešanih ekip policistov iz različnih držav.

Railpolov sekretar John Laene je izpostavil dejstvo, da so na vaji prisotni policisti iz različnih držav: »To je kompleksno že zaradi različnih jezikov, ki jih policisti govorijo. Vendar pa je to realnost, s katero se srečujemo pri policijskem delu.« Dodal je še: »Na terenu policisti iz različnih držav sodelujemo s skupnimi patruljami. Ko gre za mednarodno akcijo, vlaki denimo vozijo iz ene države v drugo, vsaka od enot pa vodi le polovico celotne, mešane ekipe. Ključna težava je zakonodaja. Dejstvo je, da če je področje našega dela zakonodajno dobro urejeno, policisti lahko prečkajo mejo in uporabijo svoja pooblastila. Zato si prizadevamo za vzpostavitev skupne zakonske podlage, ki bi policistom olajšala delo.«

Na vaji so v vlogi opazovalcev in ocenjevalcev sodelovali člani Railpolove delovne skupine, ki so ves čas skrbno spremljali delovanje enot, njihovo usklajenost in izvajanje policijskih pooblastil.

Organizacija letošnje skupne vaje velika čast za slovensko policijo

V Railpolu je danes že 22 sodelujočih držav; večina je članic EU, nekatere pa tudi ne, denimo Kanada in ZDA. Njegovo jedro sestavlja pet delovnih skupin; ena izmed njih se imenuje Javni red in mir ter je vsako leto odgovorna za organizacijo usposabljanja Railex. Slovenska policija je Railpolova članica že od leta 2019. Njeni predstavniki delujejo v več različnih delovnih skupinah Railpola. Za organizacijo tokratnega mednarodnega usposabljanja Railex je bila slovenska policija izbrana izmed petih držav, in sicer na podlagi dobrega dosedanjega dela v združenju in predstavljenih praks, opreme, načinov usposabljanj in izvajanja nalog posebne policijske enote.

Foto: mag. Nataša Podhraški

Damir Urek, vodja tokratnega mednarodnega usposabljanja Railex

Foto: mag. Nataša Podhraški

Foto: mag. Nataša Podhraški

Mednarodno usposabljanje je potekalo ves teden

Mednarodno usposabljanje Railex se je začelo s posvetom Railpolove delovne skupine za področje javnega reda, ki so se ga udeležili člani delovne skupine, predstavniki policij iz Nizozemske, Francije, Portugalske, Latvije, Srbije, Belgije, Poljske, Češke, Slovaške, Nemčije, Avstrije, Bolgarije, Madžarske, Romunije, Španije in Slovenije. Glavne teme delovnega posveta so bile spoterstvo med varovanjem športnih prireditev, žeparstvo na vlakih, oprema policistov za vzpostavljanje in vzdrževanje javnega reda ter uporaba milejših prisilnih sredstev.

Okoli 50 policistov iz Slovaške, Češke, Španije, Srbije, Avstrije in Slovenije se je v nadaljevanju udeležilo še štirih praktičnih usposabljanj, in sicer na temo transporta nezakonitih prebežnikov, spremljanja organiziranih navijaških skupin na vlaku, protesta na območju železniške infrastrukture in situacije z aktivnim strelcem na železniški postaji.

Foto: mag. Nataša Podhraški

Tudi tuji policisti ocenjujejo, da so skupna usposabljanja izjemno dobrodošla: »Nihče si ne želi takšnih situacij, a dejstvo je, da se z njimi lahko srečamo kadar koli«

»Vaja, kot je bila današnja, je zelo pomembna za naše delo, saj se s takšno situacijo lahko srečamo kadar koli, denimo na vlaku ali v njegovi okolici. S prvim scenarijem, ki smo ga vadili danes, to je eksplozija na vlaku, se seveda ne srečujemo vsakodnevno in se pravzaprav doslej še nismo. Vendar pa nam takšna vaja lahko pomaga, da izboljšamo svoje delo, če se kaj takega morda res zgodi. Neprecenljivo je, da lahko vadimo skupaj kot mednarodni tim na mednarodni ravni,« je dejal policist češke posebne policijske enote Evžen Pešek.

Tudi policist španske posebne policijske enote Daniel Castillo je bil podobnega mnenja: »V zadnjem času smo pripadniki različnih policijskih posebnih enot za javni red in mir sodelovali skupaj na olimpijskih igrah v Franciji in na evropskem nogometnem prvenstvu v Nemčiji. V Španiji smo z železnico povezani s Portugalsko in Francijo in zelo pomembno je skupno delovanje na meji, če se pojavi težava. To je v tem obdobju ključno zaradi možnosti terorizma.«

»Pri današnji vaji je bistveno, da skupaj vadimo in pridobivamo izkušnjo skupnega delovanja. Ključno je tudi, da se usklajeno odzivamo in da je rezultat našega dela enak. Največja težava je navadno jezik, vendar pa nam je, kot vidite, uspelo. Med samo vajo sicer ni veliko pogovora, pomembna pa sta koordinacija in usklajeno delovanje,« je pojasnil avstrijski policist posebne policijske enote Markus Peyrl.

»Današnja vaja je za nas zelo pomembna, saj nimamo vsakodnevno priložnosti delati z drugo policijsko enoto, še zlasti z enoto iz druge države,« se je s kolegi iz tujine strinjal tudi slovaški policist posebne policijske enote Erik Štefanek.

»Do zdaj nismo imeli tovrstne izkušnje. Prvič sem v Sloveniji in navdušen sem, kako so nas slovenski kolegi sprejeli, kako so organizirali in pripravili tole vajo,« je poudaril srbski policist posebne policijske enote Dušan Lekić in dodal, kako pomembno je, da policije krepijo tovrstno mednarodno sodelovanje.

Skupna mednarodna usposabljanja izjemno pomembna za usklajeno delo policistov

Udeležba na tovrstnih usposabljanjih je enkratna priložnost za standardizacijo dela posebnih policijskih enot sodelujočih držav in izmenjavo prepotrebnih izkušenj oziroma taktik in metod policijskega delovanja. Policisti moramo biti pripravljeni za vse vrste varnostnih situacij, od povsem običajnih do izjemno občutljivih in zahtevnih, ki zahtevajo posebna policijska znanja in veščine.

Besedilo: Sektor za odnose z javnostmi SGDP GPU

Foto: mag. Nataša Podhraški

Foto: mag. Nataša Podhraški

Foto: mag. Nataša Podhraški

Policisti posebnih policijskih enot: Evžen Pešek iz Češke, Markus Peyrl iz Avstrije, Daniel Castillo iz Španije, Dušan Lekić iz Srbije ter Erik Štefanek in Peter Maršala iz Slovaške

PRAZNOVALI SMO 20 LET ČLANSTVA SLOVENIJE V EUROPOLU

STRATEŠKO PARTNERSTVO

USPEŠNO GRADIMO ŽE DVE DESETLETJI

Letos smo slovesno proslavili tudi 20. obletnico članstva Slovenije v Europolu. Slovesnost na Policijski akademiji v Tacnu je s svojo prisotnostjo počastila tudi izvršna direktorica Europola Catherine De Bolle, ki je čestitala Sloveniji in slovenski policiji. Kot je dejala, je Slovenija v dveh desetletjih razvila odlično sodelovanje z Europolom, tako na strateški kot tudi na mednarodni ravni. Postala je primer zglednega sodelovanja, njen operativni prispevek pa je ključ do krepitve skupne evropske varnosti.

Foto: Anže Malovrh/STA

Generalni direktor policije mag. Senad Jušić je Europolu za dolgoletno in odlično sodelovanje podelil zlati znak policije za sodelovanje. Znak je v imenu Europola prevzela njegova izvršna direktorica Catherine De Bolle.

De Bolle je ob tej priložnosti poudarila, da je svet danes precej drugačen – postal je veliko bolj kompleksen, še zlasti z vidika varnostih izzivov. »Pred časom smo razmišljali le o nevarnostih v fizičnem okolju, danes pa se moramo soočiti z množico bolj subtilnih groženj v digitalnem prostoru. Nekoč nismo imeli temnega spleta, kriptovalut niti umetne inteligence, če naštejem le nekaj orodij in platform, ki so lahko zlorabljeni za potrebe kriminala. Kriminal se ne ustavi pred državnimi mejami, organizirane kriminalne združbe pa ves čas spreminjajo svoj način delovanja. Zato Europol zagotavlja 24/7 podporo vsem državam članicam, saj lahko le skupaj učinkovito naslovimo razvijajoče se varnostne grožnje.«

Slovenija ena najvarnejših držav. Da bi tako ostalo, je treba sodelovanje še okrepiti

Uspešnost dela slovenske policije je pogosto odvisna od tesnega sodelovanja s policijami sosednjih držav in drugimi evropskimi partnerji. Slovenija je namreč kljub majhnosti zaradi svoje geografske lege pomembno križišče različnih poti, kar jo izpostavlja večjim možnostim za razmah čezmejne kriminalitete. Vendar pa je po besedah ministra za notranje zadeve Boštjana Poklukarja kljub temu še vedno ena od najvarnejših držav na svetu: »Lahko rečemo, da je tako tudi po zaslugi tesnega sodelovanja z Europolom.« Tudi generalni direktor policije mag. Senad Jušić poudarja, da je Europol zadnjih 20 let eden naših najtesnejših, najbolj zaupanja vrednih in cenjenih partnerjev v boju proti kriminalu: »Zagotavlja nam nepogrešljivo podporo pri delu na področjih, kot so tihotapljenje ljudi in prepovedanih drog, spolno izkoriščanje otrok, korupcija in pranje denarja, kibernetska kriminaliteta in pravzaprav vse oblike organiziranega kriminala, ta njegova vloga pa bo v prihodnje še pomembnejša.«

VELIK POMEN EUROPOLOVE ANALITIKE

Europol je agencija Evropske unije za sodelovanje na področju preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja organizirane kriminalitete, terorizma in drugih hujših kaznivih dejanj, ki prizadenejo dve ali več držav članic. Je pomembno informacijsko središče, saj ima ključno vlogo pri zagotavljanju operativnih in strateških informacij, pomembnih za delo varnostnih organov.

Zgovoren je podatek, da so jedro Europolovih aktivnosti analize: približno sto kriminalističnih analitikov z uporabo najmodernejših orodij dnevno nudi podporo tekočim preiskavam v državah članicah. Pripravljajo namreč različne analize, poročila, priročnike, ocene ogroženosti in analize tveganja.

Foto: Črt Slavec

V nacionalni enoti Europola je zaposlenih 15 kriminalistov.

Delovanje Slovenije znotraj agencije se krepi

Slovenija je postala polnopravna članica Europola leta 2004 in od takrat se njeno delovanje v agenciji nenehno krepi, kar se odraža tudi v povečevanju izmenjave informacij iz leta v leto. Glede na število prebivalcev se uvršča med države z največ izmenjanimi informacijami.

Slovenski preiskovalci sodelujejo v številnih Europolovih iniciativah, skupnih operacijah in preiskovalnih skupinah. Letos so se začela tudi enomesečna usposabljanja kriminalistov v Europolu, ki z novopridobljenim znanjem postajajo del neprecenljivega nabora izkušenih preiskovalcev v slovenski policiji.

V zadnjem času pa se je kot posebej dobra praksa izkazalo oblikovanje operativnih delovnih skupin. Slovenija z napotenimi strokovnjaki sodeluje v več takšnih skupinah, ki delujejo na področju prepovedanih drog in tihotapljenja migrantov, kar že daje dobre rezultate v praksi.

Europolova nacionalna enota je most za izmenjavo podatkov

Nacionalna enota Europola (Oddelek za mednarodno operativo), ki je sestavni del Sektorja za mednarodno policijsko sodelovanje znotraj Uprave kriminalistične policije na Generalni policijski upravi, je nacionalna centralna točka za povezavo med Europolom in pristojnimi državnimi organi v Sloveniji: notranjimi organizacijskimi enotami policije, Finančno upravo RS, Uradom RS za preprečevanje pranja denarja in kontaktno točko za odvzem premoženjske koristi.

Z večanjem obsega nalog in novih izzivov, porastom izmenjave informacij in spopadanjem z novimi grožnjami se povečuje tudi število zaposlenih v enoti. Ob ustanovitvi so bili tukaj le štirje kriminalisti, danes pa jih oddelek šteje že 15.

Del Europolove nacionalne enote je tudi slovenski urad za zvezo na sedežu Europola, kjer delajo uradniki za zvezo, ki so pripadniki slovenske policije. Gre za pomembno mrežo, saj ima Slovenija tako neposreden dostop do uradnikov za zvezo drugih članic Europola, kar je ključno za uspešno preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj.

Foto: Anže Malovrh/STA

Besedilo: Sektor za odnose z javnostmi SGDP GPU

POGOVOR Z ROBERTOM ČREPINKOM, POLICIJSKIM SVETOVALCEM V OKVIRU SLOVENSKE MISIJE PRI ZDRUŽENIH NARODIH V NEW YORKU

»POLICIJSKI IN VOJAŠKI SVETOVALCI TVORIMO ZELO MOČNO SKUPNOST ZNOTRAJ OZN«

Foto: osebni arhiv Roberta Črepinka

V dvorani Varnostnega sveta OZN

S 1. januarjem 2024 je Slovenija drugič v zgodovini postala nestalna članica Varnostnega sveta Organizacije združenih narodov. Slovenska ekipa se je za obdobje predsedovanja temu svetu močno okrepila, prvič je svoje mesto v ekipi dobil tudi policijski svetovalec. Z Robertom Črepinkom, dolgoletnim kariernim policistom, tudi na vodstvenih položajih, ki je devet let služboval tudi v okviru agencije Europol, sva se pogovarjala na daljavo, ko je bil na polovici svojega mandata v vlogi policijskega svetovalca v okviru slovenske misije pri Organizaciji združenih narodov v New Yorku.

Prvič v slovenski zgodovini imamo policijskega svetovalca v okviru slovenske misije v OZN. Kako vidite to priložnost?

Članstvo v Varnostnem svetu Organizacije združenih narodov (VS OZN) je za Slovenijo velika čast in priložnost, da ponovno dokažemo, da zmoremo uspešno delovati tudi v najkompleksnejših okoljih. Večina delovnih področij zajema široko tematiko zunanjih zadev, predstavniki vojske in policije, ki smo prisotni v New Yorku, pa prinašamo dodatna specifična znanja in izkušnje, ki krepijo ekipo in slovenska stališča v tem izrazito multilateralnem diplomatskem okolju.

Ob delu v VS OZN je Slovenija s policijskim svetovalcem prvič zastopana tudi v Združenju vojaških in policijskih svetovalcev OZN. To Sloveniji omogoča ne le večjo prepoznavnost, ampak tudi neposreden dostop do vseh enot OZN, ki se ukvarjajo s področjem policijskega dela. To je pomembno tako za zagotavljanje podpore naših napotenih policistov v mednarodnih mirovnih in civilnih misijah kot tudi za morebitno širitev naše mreže napotitev na dodatna krizna območja.

Navezal sem tudi stike s kolegi s policijske uprave mesta New York. Spremljanje izvajanja različnih policijskih nalog je v mestu, kot je New York, neverjetna izkušnja, ki jo bom z veseljem prenesel kolegom doma.

Kako pomembna je vloga policijskega svetovalca VS OZN? Verjetno je članstvo Slovenije v VS OZN še dodatno okrepilo pomen delovanja policijskega svetovalca?

Veliko držav, ki imajo že dlje časa policijske svetovalce, potrjuje dodano vrednost v širšem okolju OZN. V Generalni skupščini se redno obravnava niz resolucij s policijskega delovnega področja in policijske izkušnje zelo koristijo. Policijski svetovalec v obdobju članstva v VS OZN dodatno krepi ekipo slovenskega stalnega predstavništva v obdobju res velikega delovnega obsega in širokega delovnega področja. Kot zanimivost lahko povem, da bo po nizu posvetovanj z nami tudi Danska pred skorajšnjim članstvom v VS OZN svojo ekipo prvič okrepila s policijskim svetovalcem.

Kakšen je pogled iz New Yorka na globalno dogajanje in kakšna je v tem smislu vloga policijskih/varnostnih tem v okviru ZN?

V VS OZN se obravnavajo najhujše svetovne krize in konflikti. Žal so trendi varnostnih situacij v mnogo delih sveta slabi. Ob močni različnosti pogledov na možne rešitve je zelo težko uporabiti orodja, ki jih ima VS OZN. Naši diplomati se neumorno trudijo in odlično iščejo elemente možnih rešitev. Nekatere krize, kot na primer na Haitiju, imajo močan element organizirane kriminalitete, rešitve pa se poskušajo najti tudi z napotitvami policijskih sil in so policijska znanja še kako pomembna.

V okviru posameznih mirovnih misij, ki že potekajo, se je izkazalo, da je potreba po specialističnih policijskih znanjih nujnejša kot kadar koli prej. Zbiranje dokazov o različnih hudih kaznivih dejanjih, ki se izvršujejo v času konfliktov, je ključno za izvedbo postopkov, ko bodo varnostne razmere to omogočale. Trenutni trendi kažejo, da so mirovne misije OZN v upadu, čeprav bi varnostne razmere v posameznih regijah nujno potrebovale orodja OZN za učinkovito zaščito civilistov.

Foto: osebni arhiv Roberta Črepinka

Pogled na Manhattan

Trenutno poteka niz pogovorov, kako naprej in kakšna naj bo prihodnost mehanizmov OZN. V teh pogovorih je pogosto izražena potreba po policijskih orodjih v okviru vzpostavljanja in ohranjanja miru in s tem povezane zaščite civilistov.

Nam lahko poskusite približati svoj delovnik?

Naši prostori so v okviru Stalnega predstavništva RS pri OZN, ki je od poslopja OZN oddaljeno približno deset minut hoje. Ekipa za VS OZN dela v veliki skupni pisarni, kjer je ves čas zelo dinamično. Nekaj prilagajanja je potrebnega, da se navadiš na okolje, kjer 20 ljudi hkrati opravlja svoje delo, si izmenjuje poglede na odprta vprašanja, sodeluje na video- in avdiokonferencah ter sestankih s partnerji širom po svetu. Pozitivna plat je, da je medsebojna komunikacija zelo hitra in enostavna. Tudi seznanjanje z nujnimi odprtimi izzivi je neposredno in takojšnje.

Po prihodu sem se znašel v povsem novem delovnem okolju. Kolegice in kolegi z zunanjih zadev so vrhunski pri svojem delu, a je način dela povsem drugačen od mojih dosedanjih izkušenj. Ravno v različnosti naših pristopov pa vidim veliko priložnosti za oblikovanje učinkovitih rešitev.

Moje aktivnosti so večinoma v prostorih OZN ali na katerem drugem stalnem predstavništvu, kjer se organizirajo posveti ali predstavitve z našega delovnega področja. Imamo mesečne in tedenske preglede aktivnosti, ki so porazdeljene med posamezne nosilce. V okviru tedenskih kolegijev celotna ekipa spremlja razvoj dogodkov in išče najustreznejše rešitve.

V rednem stiku sem tudi s kolegicami in kolegi iz domovine, s katerimi usklajujemo moje aktivnosti, ki so potrebne, da naše sodelovanje v misijah OZN poteka nemoteno in da imamo zagotovljene storitve sekretariata OZN. Sistem OZN je zelo kompleksen in še posebej za majhne države, kot je naša, je potrebne veliko vztrajnosti in neposrednih stikov z zaposlenimi, da dobiš njihov odziv.

Kako so vas sprejeli vaši kolegi po svetu, ki delujejo v okviru ZN? Kako doživljajo Slovenijo s tega vidika?

Policijski in vojaški svetovalci tvorimo zelo močno skupnost znotraj OZN. Sprejeli so me zelo toplo in mi omogočili hitro prilagoditev in seznanitev z novim okoljem. Ker je vsak prestal iste izzive, se trudimo novim članicam in članom olajšati prihod v New York, ki je zahteven tako z zasebnega kot službenega vidika. Dejstvo, da sem prvi slovenski policijski svetovalec v okviru slovenske misije, je bilo deležno širšega zanimanja in odobravanja tudi pri kolegih vojaških svetovalcih, ki za mnoge države opravljajo tudi naloge policijskih svetovalcev. Mnogi od njih so mi priznali, da bi bili zelo veseli pomoči policijskih kolegov, ker je policijskih nalog čedalje več in so čedalje bolj prepoznane kot izjemno pomembne.

Menim, da je Slovenija s prisotnostjo policijskega svetovalca povečala svojo prepoznavnost in ponovno potrdila svojo zavezanost miru in iskanju rešitev za globalne izzive. OZN je velika organizacija z nizom posebnosti. Usklajeni policijski svetovalci lahko pomembno vplivamo na nadaljnji razvoj organizacije in orodij, da bodo dejansko predstavljali rešitev po meri potreb držav članic.

Mandat je omejen na članstvo Slovenije v VS OZN. Bi morala biti vloga policijskega svetovalca v okviru slovenske misije pri OZN dolgoročna?

Trenutno sem na polovici mandata in lahko po lastnih izkušnjah in videnem potrdim, da je bila odločitev o napotitvi v času članstva Slovenije v VS OZN zelo ustrezna. Večina aktivnosti znotraj OZN na področju policijskega sodelovanja se nanaša na delovanje protiterorističnega odbora, ki deluje v okviru VS OZN in v določeni meri v okviru posameznih obravnavanih kriz.

Foto: osebni arhiv Roberta Črepinka

Robert Črepinko in pomočnik generalnega direktorja policije Jože Senica v prostorih Generalne skupščine Organizacije združenih narodov ob robu vrha policijskih šefov Organizacije združenih narodov v New Yorku (United Nations Chief of Police Summit), junij 2024

Pred prihodom sem podcenjeval število aktivnosti v interakciji s policijskim delom OZN in znotraj sodelovanja z drugimi policijskimi svetovalci. V Generalni skupščini OZN je ogromno resolucij s področja prepovedanih drog, migracij, organizirane kriminalitete, trgovine z ljudmi, spletne kriminalitete in drugih policijsko obarvanih področij, kjer je prisotnost policijskega svetovalca zelo pomembna. Veliko partnerskih držav, ki imajo policijske svetovalce že dlje časa, mi je potrdilo, da si ne morejo predstavljati delovanja brez tega orodja.

Trenutno poteka niz razprav o prilagajanju OZN spreminjajočemu se geopolitičnemu okolju. Aktivnosti se v veliki meri nanašajo tudi na policijsko delo in bodo potekale daljše obdobje. Nadaljnja prisotnost slovenskega policijskega svetovalca po moji vrnitvi v domovino bi bila po mojem mnenju zelo koristna.

Preidimo še na zasebno plat. Selitev ni enostavna. Kljub temu da imate z življenjem v tujini dolgoletne izkušnje, je New York najbrž drugačna zgodba, kajne?

Vsaka selitev v tujino je zelo zahtevna, saj za sabo pustiš življenje, ki si ga vajen, družino, prijatelje, službo in sodelavce. Čeprav smo zaradi našega življenja na Nizozemskem že imeli nekaj izkušenj s tujino, je bila selitev v New York zgodba zase. In če smo se iz Nizozemske vrnili z več kot 200 kartonskimi škatlami stvari, smo v New York vzeli le najnujnejše osebne predmete.

Prihod družine je sovpadal s prvim močnim snežnim metežem v New Yorku po več kot 700 dneh in prvi dnevi so bili zelo hladni in turobni. V takih trenutkih te ob vseh stiskah zaradi selitve večkrat prešine misel, kaj ti je bilo vsega tega treba. Ampak smo se razmeroma hitro privadili novemu okolju.

Foto: osebni arhiv Roberta Črepinka

Javne prireditve varuje dobro opremljena policija.

Foto: osebni arhiv Roberta Črepinka

Zasedanja Generalne skupščine OZN se varujejo tudi z reke East River.

Kako ste se z družino odločili za ta izziv?

Po vrnitvi iz Haaga smo bili prepričani, da je bilo tujine dovolj in smo si življenje uredili v Ljubljani. Informacijo o možnosti, da bo Slovenija v VS OZN poslala policijskega svetovalca, sem doma predstavil bolj kot zanimivost. Izziv se mi je osebno seveda zdel zelo zanimiv in edinstvena priložnost. Zavedajoč se zahtevnosti selitve za celo družino nisem računal na takojšnjo in tako močno spodbudo družine, da naj se prijavim na razpis.

Selitev za dve leti, in to med šolskim letom, je seveda dodatno breme za otroka, saj sta ponovno morala menjati šolsko okolje in komaj pridobljene prijatelje. Tudi žena je ponovno morala svojo uspešno kariero postaviti na stran, kar je seveda veliko odrekanje. Skupaj smo bili mnenja, da je vse to vredno za tako izkušnjo, kot nam jo omogočata delo in življenje v New Yorku.

Kakšno je vaše življenje v New Yorku? Kako je z iskanjem stanovanja in šole, kako z organizacijo zasebnega življenja?

Iskanje šol za otroka je bilo vse prej kot enostavno, saj smo se selili med šolskim letom. Že pred selitvijo sta ob vseh dokazilih morala prestati še niz intervjujev in testov bodočih šol. Zaradi zasedenosti primernih šol sta v različnih šolah, v različnih delih mesta, z različnimi programi kot tudi različnimi termini počitnic. Vse to zahteva veliko usklajevanja. Pot v šolo

v osemmilijonskem mestu s kaotičnim prometom in različnimi varnostnimi izzivi je precej drugačna, kot je bila v Ljubljani.

Tudi iskanje stanovanja je vsem novoprispelim velik izziv. Cene so v New Yorku med najvišjimi na svetu, kakovost videnih stanovanj pa niti približno ne ustreza enormnim najemninam. Ob vztrajnosti moraš imeti tudi veliko sreče, da najdeš ustrezno nastanitev. Objavljena prosta stanovanja s tržišča izginejo že v nekaj urah, zato moraš biti zelo aktiven in pripravljen na veliko kompromisov. Ker so stanovanja neopremljena, moraš sam kupiti vse potrebno za bivanje.

Družbo smo našli predvsem v službenih in šolskih krogih. Mesto ponuja nešteto možnosti za preživljanje prostega časa, ki ga je ob vseh delovnih obveznostih med tednom zelo malo. Več priložnosti za raziskovanje novega okolja je tako ob koncih tedna in med prazniki.

Kakšen je vaš pogled na življenje v Sloveniji iz New Yorka z vidika kakovosti življenja v Sloveniji ali ZDA?

Življenje v ZDA je seveda težko primerljivo z življenjem v Sloveniji. Že same dimenzije in raznolikost države so resnično osupljive. Mesto ima poseben utrip, poln energije in hitrega načina življenja. Ljudje so nenehno v gibanju, mesto je živahno 24 ur na dan in polno dogodkov. V mestu se srečujejo različne kulture, jeziki, religije in načini življenja. To mu daje edinstven čar in edinstveno multikulturno izkušnjo. Različne vrste hrane, umetnosti in nešteto različnih praznovanj odražajo to raznolikost, kar je eden od razlogov, da ljudje vzljubijo New York.

V primerjavi s tem deluje življenje v Sloveniji preprostejše in kakovostnejše. Naravne lepote in lokalno pridelana hrana so dobrine, ki se jih preredko zavemo. Hkrati je Slovenija ena najvarnejših držav na svetu, s sorazmerno nizko stopnjo kriminalitete. Mesta so čista in varna, javni prevoz je urejen, infrastruktura pa v primerjavi s to v New Yorku zelo dobro vzdrževana. Če poenostavim, je na splošno življenje v Sloveniji bolj umirjeno, uravnoteženo in osredotočeno na kakovost bivanja in družinsko življenje, medtem ko je življenje v ZDA dinamično, s poudarkom na dosežkih in priložnostih, a tudi z višjimi stroški in večjim poudarkom na delu.

Pogovarjala se je Mirjana Vertič Gotal, Služba za odnose z javnostmi MNZ.

Foto: osebni arhiv Roberta Črepinka

Ostra zima v New Yorku ob selitvi na začetku leta 2024

Foto: osebni arhiv Roberta Črepinka

Pred stavbo OZN 13. februarja 2024

SODELOVALI PRI VAROVANJU EVROPSKEGA NOGOMETNEGA PRVENSTVA V NEMČIJI

UEFA EURO 2024 – BREZ VEČJIH IZGREDOV TUDI PO ZASLUGI SLOVENSKIH POLICISTOV!

Junija je športne navdušence razveseljevalo evropsko nogometno prvenstvo v Nemčiji. Iz perspektive policijskega dela so mednarodni dogodki tolikšnega obsega velika dodatna obremenitev. Nemška policija je zato za pomoč pri zagotavljanju splošne varnosti ljudi in njihovega premoženja na tem prvenstvu zaprosila tuje kolege, ki so ji nato pomagali pri varovanju. Delegacijo slovenske policije je zastopalo deset policistov iz različnih enot (policijskih uprav Murska Sobota, Maribor, Celje, Ljubljana, Novo mesto in Kranj ter z Generalne policijske uprave) in z različnimi izkušnjami, ki so svoje naloge v tujini opravili z odliko.

Štirje uniformirani policisti so skupaj z nemškimi policisti pod okriljem nemške zvezne policije izvajali splošne policijske naloge na vseh širših območjih, kjer je bila njihova prisotnost potrebna zaradi zagotavljanja varnosti navijačev in slovenske reprezentance, zlasti na železniških in avtobusnih postajah, v mestnih jedrih in navijaških conah. Med slovenskimi navijači, ki so se v Nemčijo odpeljali na ogled nogometnih tekem – po nekaterih ocenah je bilo obiskovalcev iz Slovenije od 40 do 50 tisoč –, so bili zelo pozitivno sprejeti, zlasti ob neposrednem stiku.

Policisti spoterji so naloge pod okriljem nemške deželne policije izvajali v vseh mestih, kjer je igrala nogometna reprezentanca, le da so bili aktivirani v ožji okolici športnega prizorišča. Tako kot uniformirani policisti so tudi oni potovali po nemških mestih, kjer je tekmovala reprezentanca Slovenije (Stuttgart, München, Köln in Frankfurt). Prisotni so bili na vseh navijaških točkah, preprečili pa so tudi nekaj hujših incidentov oziroma kršitev javnega reda in miru, sodelovali pri prepoznavi kršiteljev in v postopkih s slovenskimi državljani.

Foto: Juergen Racman

Na dan državnosti je bila v Kölnu odigrana zadnja tekma skupinskega dela tekmovanja, ki je odločala o nadaljnji usodi Slovenije na prvenstvu. Slovenska reprezentanca se je pomerila z angleško. Slovenski policisti so v navijaški coni večkrat posredovali, da bi pomirili strasti med navijači obeh ekip. V centru mesta je policija postavila celo kordon, da bi preprečila množične kršitve javnega reda in miru, spoterji pa so slovenske navijače opozarjali, naj se umirijo. Ti so napotke policije upoštevali, zato posredovanje na koncu le ni bilo potrebno.

Foto: Gordan Landeker

Slovenski policisti, ki so sodelovali pri varovanju evropskega nogometnega prvenstva (UEFA EURO 2024), so budno spremljali dogajanje na stadionu Frankfurt Arena v Nemčiji, kjer je slovenska nogometna reprezentanca v osmini finala odigrala tekmo z reprezentanco Portugalske. Navijačev iz Slovenije je bilo več kot 7.000! Že dan pred tekmo so policisti spoterji v mestnem jedru Frankfurta skupaj z nemškimi policisti pregledali območje navijaških zbirališč in nogometni stadion. Uniformirani policisti pa so imeli veliko dela tudi na glavni železniški postaji.

Slovenski spoterji skupaj z nemškima kolegoma

Foto: Gordan Landeker

Foto: Gordan Landeker

Pred tekmo med slovensko in dansko reprezentanco so slovenski policisti spoterji opravili ogled navijaške cone na nogometnem stadionu Mercedes-Benz Arena v Stuttgartu.

Foto: Peter Voršič

Ker je izmenjava informacij ključna za nemoten potek tako velikega športnega dogodka, sta dva predstavnika slovenske policije pomagala v mednarodnem policijskem koordinacijskem centru, ki je gostil več sto domačih in tujih pripadnikov varnostnih sil, vključno s predstavniki Združenja evropskih nogometnih zvez (UEFA), katerih skupni cilj je bil zagotoviti čim večjo varnost za vse udeležence prvenstva. Ta center je tako deloval kot informacijsko vozlišče za izmenjavo informacij in podatkov (na primer o predvidenih potovanjih navijačev) 24 ur vsak dan, kar je zagotovilo pravočasne in učinkovite odzive na situacije v vseh desetih mestih, kjer je potekal turnir, in na tamkajšnjih stadionih.

Če sklenemo, so vsi skupaj, tako policisti, ki so delali v mednarodnem policijskem koordinacijskem centru v Neussu, kot policisti spoterji in policisti, ki so opravljali splošne naloge na širšem območju, poskrbeli, da je dogodek potekal varno za vse ljubitelje nogometa. Naši policisti so bili vez med slovenskimi državljani in nemško policijo in so imeli tudi pomembno preventivno vlogo. Med drugim so obiskovalce tekem opozarjali na previdnost, denimo zaradi t. i. žeparskih tatvin. Vidni so bili na vseh ključnih lokacijah, kjer so se lahko hitro odzvali na vse težave. V slovenski policiji smo bili zadovoljni, da so tekme Slovenije potekale brez težav, obenem pa smo ves čas tudi sami stiskali pesti za slovensko reprezentanco in navijali zanjo. Letošnji UEFA EURO je bil tako resnično svojevrstno doživetje!

Besedilo: Sektor za odnose z javnostmi SGDP GPU

Foto: Gordan Landeker

Varovanje tekme in dogajanja ob njej v Stuttgartu skupaj z nemškimi policisti

Foto: Andraž Šegš

Nemška zvezna policija je k sodelovanju povabila policije držav udeleženk na prvenstvu. Poleg slovenske policije je pomoč nudilo še več kot 350 policistov iz 23 policij držav članic Evropske unije in izven nje. Policisti so bili po prihodu v Nemčijo deležni intenzivnega treninga v policijskih centrih za usposabljanje v kraju Neuss in Bamberg. Že pred tem pa je Generalna policijska uprava zanje organizirala posebno prednapotitveno usposabljanje. Na fotografiji pred odhodom iz Slovenije.

POMOČ SLOVENSKE POLICIJE PRI VAROVANJU OLIMPIJADE V PARIZU

POMAGALI ZAGOTAVLJATI VARNOST

NA OLIMPIJSKIH IGRAH

Leto 2024 je minilo tudi v znamenju poletnih olimpijskih iger. Ta največji športni dogodek na svetu seveda ni le športno tekmovanje, ampak je vsakič tudi velik spektakel, ki obsega številna prizorišča, velikansko množico tekmovalcev (letošnjih iger v Franciji se je udeležilo več kot 10.000 športnikov iz več kot dvesto držav!) in obiskovalcev ter obilico spremljajočih kulturnih in drugih dogodkov. Zato so vsake olimpijske igre tudi ogromen organizacijski in varnostni podvig. Da so potekale varno in da so bili varni tako športniki kot navijači in seveda tudi tamkajšnji prebivalci, je ob boku francoske policije, žandarmerije, vojske in zasebnih varnostnikov mimo soja medijskih luči skrbelo tudi 40.000 prostovoljcev in več kot 2.000 tujih policistov. Med njimi smo bili tudi slovenski policisti!

Foto: Miran Pintar

V pomoč pri zagotavljanju varnosti je bilo julija na prošnjo francoskih kolegov v Francijo napotenih sedem slovenskih policistov iz različnih enot in z raznolikimi izkušnjami, vsi pa so naloge opravili nadvse uspešno.

Vodnika službenih psov s psoma za odkrivanje eksploziva (Aleš Gmajnar s Policijske postaje vodnikov službenih psov Celje in Miran Pintar s Policijske postaje vodnikov službenih psov Ljubljana) ter policist Klemen Pogačar z Oddelka za protibombno zaščito v Specialni enoti so naloge v Franciji opravili že v dveh tednih pred začetkom iger, ki so nato potekale od 16. julija do 11. avgusta 2024. Sodelovali so namreč pri protibombnih in protiterorističnih pregledih javnih krajev, stadionov ter preostalih športnih in nastanitvenih objektov, plovil, vlakov in druge infrastrukture, namenjene igram.

Štirje policisti (Robi Ribič z Uprave kriminalistične policije na Generalni policijski upravi, Rok Hribernik iz Sektorja kriminalistične policije na Policijski upravi Maribor, Erna Kavčič s Postaje pomorske policije Koper in Uroš Smole s Policijske postaje za izravnalne ukrepe Celje) so naloge opravljali v Lyonu, kamor smo jih napotili na prošnjo francoske policije. Tam so s francoskimi in portugalskimi policisti sodelovali pri vzdrževanju javnega reda in miru na nogometnih tekmah na tamkajšnjem nogometnem stadionu. Po vrnitvi domov so strnili svoje vtise in povedali, da so imeli z navijači zelo pozitivne izkušnje. V nekaj primerih so sicer sodelovali pri vzpostavitvi javnega reda in miru, vendar se na srečo ni zgodilo nič resnejšega.

Boris Rojs z Uprave uniformirane policije GPU je naloge opravljal v Parizu, kjer je bil izmenjaje s predstavnikom slovenskega veleposlaništva prisoten v mednarodnem centru za informiranje. Z dostopom do varnostnih informacij je lahko članom slovenske delegacije in slovenski olimpijski reprezentanci predlagal ukrepe za zagotavljanje varnosti v olimpijski vasi, predvsem pa v Slovenski hiši.

Vsi policisti so se med napotitvijo nadpovprečno osebno angažirali, kar so opazili tudi francoski in drugi kolegi. Hkrati so v okviru vzpostavljenega medijskega sodelovanja skrbeli za promocijo slovenske policije.

Foto: Robi Ribič

Naši policisti so naloge opravljali oboroženi in v svojih uniformah, kar je omogočal poseben sporazum, ki ga je francoska policija podpisala s policijami držav udeleženk.

Foto: Miran Pintar

Slovenska vodnika službenih psov sta skupaj s policisti vodniki psov iz 24 držav z vsega sveta v Parizu delala kar 18 dni, njuno delo pa se je začelo še pred odprtjem iger. Službeni psi, specializirani za iskanje eksplozivnih naprav, so namreč ključni del varnostnega sistema.

V okviru mednarodne ekipe skupnega srednjeevropskega centra za usposabljanje bombnih tehnikov je pri zagotavljanju varnosti, daleč od oči javnosti, sodeloval tudi slovenski bombni tehnik (na fotografiji med pregledovanjem sedežev na stadionu v Lyonu).

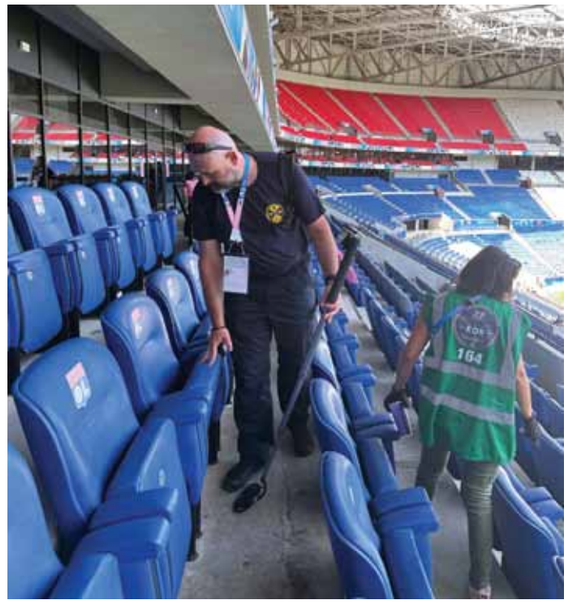

Foto: Klemen Pogačar

Pri opravljanju nalog so bili prepoznani kot zanesljiv in strokoven partner, zaradi česar so jim bile v nadaljevanju dodeljene najzahtevnejše in najodgovornejše naloge. S tem so doma in v mednarodnem okolju pripomogli k visokemu ugledu slovenske policije. Domov v Slovenijo so se vsi vrnili bogatejši za nove izkušnje. Delo na tako velikem, mednarodnem, predvsem pa organizacijsko zahtevnem dogodku je bilo namreč posebna priložnost za spoznavanje drugačnih načinov dela, utrjevanje vezi s tujimi policisti, predvsem pa za izpopolnjevanje strokovnega znanja.

Besedilo: Sektor za odnose z javnostmi SGDP GPU

UDELEŽBA NAŠIH POLICISTOV – VRHUNSKIH ŠPORTNIKOV NA POLETNIH OLIMPIJSKIH IGRAH V FRANCIJI

ODLETELI V PARIZ IN URESNIČILI SVOJE SANJE

Ali veste, da so šli slovenski policisti na letošnje olimpijske igre tudi tekmovat? Ko je julija v Pariz odpotovala tudi deseterica naših vrhunskih športnikov – policistov, si je s tem uresničila svoje sanje. Vsak pravi športnik namreč sanja, da bi vsaj enkrat v svoji karieri nastopil na olimpijskih igrah, tem najprestižnejšem športnem dogodku na svetu. To seveda velja za celotno slovensko reprezentanco. Vendar pa smo za deset tekmovalcev še posebej močno navijali. Ne le zato, ker so uspešno zastopali Slovenijo, ampak tudi zato, ker so zaposleni v policiji! Po vrnitvi domov pa smo jih, ponosni na odlične uvrstitve prav vsakega od njih, toplo sprejeli in jim seveda od srca čestitali.

Foto: arhiv OKS/Aleš Fevžer

»Imamo to!« so si pred odpravo v Pariz porekli tudi policijski olimpijci.

Kdo je nastopil v kateri disciplini?

Zaposleni v policiji smo med prenosi tekem še posebej pozorno spremljali atletiko, jadranje, judo, kajak kanu in namizni tenis. V slovenski olimpijski reprezentanci so bili namreč naslednji policisti športniki: Klara Lukan, Neja Filipič in Matic Ian Guček (atletika), Toni Vodišek (jadranje – formula kajt), Kaja Kajzer in Metka Lobnik (judo), Eva Alina Hočevar in Benjamin Savšek (kajak kanu) ter Darko Jorgić in Deni Kožul (namizni tenis) z njuno trenerko Andrejo Ojsteršek Urh.

Odlične uvrstitve in celo olimpijska medalja. Čestitamo!

Vsi so se s svojimi športnimi dosežki odlično uvrstili, na tekmovanju pa izkazali tudi ogromno športnega duha. Eden od njih, jadralec Toni Vodišek, je domov prinesel celo olimpijsko medaljo. Srebro je osvojil v novi olimpijski disciplini formula kajt, pri čemer se mu je po predtekmovanju nasmihalo celo zlato. Kljub temu je vesel uspeha, njegovega odličja pa smo se razveselili tudi v policiji.

Po osvojitvi srebra je Vodišek že napovedal: »Ko se vrnem, bom močnejši kot kadar koli.«

Po vrnitvi smo za naše policijske olimpijce pripravili sprejem pri vodstvu ministrstva in policije

Konec avgusta smo za naše policiste – vrhunske športnike, ki so zastopali Slovenijo in slovensko policijo na olimpijskih igrah v Parizu, pripravili tudi sprejem. Zbrane sta nagovorila minister za notranje zadeve Boštjan Poklukar in generalni direktor policije mag. Senad Jušić.

Slednji je ponosno povedal, da so vrhunski športniki del policijskih vrst: »Vesel sem, da smo v policiji lahko podprli vaš trud in vam z zaposlitvijo omogočili nekoliko boljše pogoje za trening in tekmovanja. Verjamem, da smo s tem v policiji naredili nekaj dobrega za slovenski šport. In prav je tako, ker ste tudi vi veliko naredili za nas. Dosežki vrhunskih športnikov so ena tistih stvari, ki nam vsem prinašajo zadovoljstvo in so v ponos državi. Pravzaprav kar nekako spadate v to našo modro družino, saj imata šport in policija veliko skupnega. Tisto, kar poleg talenta naredi dobrega vrhunskega športnika, so namreč tudi vrline in vrednote, ki odražajo dobrega policista. To so vztrajnost, odločnost, trdo delo in precejšnja disciplina.«

Poklukar: »Na ministrstvu smo strastni navijači vrhunskih športnikov«

Tudi minister za notranje zadeve je čestital vsakemu posebej in dodal, da smo na ministrstvu, v policiji in na inšpektoratu najzvestejši navijači in podporniki vrhunskih športnic in športnikov. »Vemo, da je vsak vaš dosežek prigaran, da v vrhunskem športu ni naključij in ni nič podarjenega. Umirjenost, sproščenost in dobra psihična pripravljenost pa so prvi pogoj za trdo delo, ki prinese rezultate. Toda noben športnik na vrh ne pride sam. Tu so njegova družina in prijatelji, predani trenerji, močne in povezane ekipe, klubi in zveze. Ko vsi skupaj odlično in profesionalno opravijo svoje delo, takrat prav vi, spoštovane športnice in športniki, premagate najboljše! In

Foto: Andraž Šegš

to ste dokazali tudi na letošnjih olimpijskih igrah v Parizu, kjer je skupaj z vami dihala vsa Slovenija.«

S podporo institucije, kot je policija, je pot do vrhunskih rezultatov veliko lažja

Toni Vodišek, olimpijski podprvak v povsem novi olimpijski disciplini (jadranju – formuli kajt), se je v imenu vseh vrhunskih športnic in športnikov, zaposlenih v policiji, na sprejemu zahvalil za podporo slovenske policije in notranjega ministrstva. Povedal je, da jim veliko pomeni, saj brez te pomoči ne bi mogli dosegati vrhunskih rezultatov. »Ko pogledam svojo medaljo, se zavedam, da za njo stoji ogromno truda in napora – mojega in članov moje ekipe. Ta trud ni samo naš, ampak tudi vaš. Brez vaše pomoči in podpore bi bila pot do vrhunskih rezultatov veliko težja.«

Športnikom želimo bogato športno pot še naprej – tudi na naslednjih poletnih olimpijskih igrah, ki bodo leta 2028 v Los Angelesu!

Besedilo: Sektor za odnose z javnostmi SGDP GPU

Foto: Andraž Šegš

Naši policisti vrhunski športniki so se po vrnitvi z olimpijskih iger udeležili sprejema pri ministru za notranje zadeve in generalnem direktorju policije. Nanj je bil kot posebni gost povabljen tudi Miroslav Cerar, legendarni olimpionik, eden najuspešnejših slovenskih športnikov vseh časov.

POGOVOR Z NAŠIM VRHUNSKIM ŠPORTNIKOM, SREBRNIM JADRALCEM TONIJEM VODIŠKOM

NA KRILIH VETRA

DO OLIMPIJSKE KOLAJNE

Toni Vodišek, eden najboljših kajtarjev na svetu, je letos na olimpijskih igrah postavil slovenski šport na nov piedestal z osvojitvijo srebrne kolajne v disciplini formula kajt. Z doseženimi naslovi svetovnega prvaka ter svetovnega in evropskega podprvaka v zadnjih nekaj letih je s svojo predanostjo, talentom in vztrajnostjo navdušil domačo in tujo javnost, pri tem pa ostaja osredotočen na svoje nove športne cilje. Je vrhunski športnik – policist, zaposlen v Centru vrhunskih športnikov na Policijski akademiji.

Foto: arhiv OKS/Blaž Oman

Toni, kajtanje oziroma jadranje na deski s padalom je med Slovenci še vedno precej nov šport. Kako bi ga opisali nekomu, ki ga še ne pozna?

Kajtanje je šport, pri katerem stojiš na deski in te vleče kajt (angl. kite), tj. padalo, ki ga upravljaš z rokami, pri tem pa uravnavaš smer ter hitrost jadranja s svojim telesom in vetrom.

Formula kajt je le ena od disciplin, pravzaprav je tudi edina, ki je vključena v olimpijske igre. Pri tej disciplini gre za posebno različico, ki uporablja foil, tj. podvodno krilo, zaradi katerega deska lebdi nad vodo in omogoča večje hitrosti in večjo dinamiko.

Na letošnjih olimpijskih igrah ste Sloveniji prinesli srebrno kolajno. Kakšni so bili vaši občutki ob doseženem uspehu in kako ste doživljali to veliko svetovno sceno?

To je bil nepozaben trenutek, ki ga bom nosil v srcu vse življenje. Ko sem s slovensko zastavo stal na zmagovalnem odru in gledal svoje navijače, sem čutil neverjeten ponos – ne samo zase, ampak za vse tiste, ki so me podpirali in verjeli vame.

Srebrna kolajna je zame veliko več kot le medalja; je dokaz, da so se vsa odrekanja in trud izplačali. To me navdaja z močjo in željo, da še naprej sledim svojim sanjam in novim izzivom vse do olimpijskih iger v Los Angelesu leta 2028.

Foto: arhiv OKS/Aleš Fevžer

Ko ste začeli kajtati, je bila disciplina formula kajt v Sloveniji skoraj neznana. Kako se je vaša pot razvijala od začetkov do današnjega statusa vrhunskega športnika?

Od nekdaj sem bil neprenehoma v stiku z vodo in različnimi športi, predvsem pa sem imel ob sebi najboljšega motivatorja – svojega očeta Rajka, ki je bil eden od začetnikov kajtanja v Sloveniji. Sam je dosegal odlične rezultate, na primer 11. mesto na svetovnem prvenstvu leta 2011, in že takrat je bil prepričan, da ima formula kajt olimpijski potencial. Ko je zaradi hernije moral prenehati tekmovati, mi je predal svojo opremo in rekel, naj poskusim.

S padalom sem se prvič spoprijel že pri petih letih, obenem pa sem preizkusil še jadralni razred optimist. Ker pa v Kopru pogosto ni dovolj vetra za jadranje, me je bolj pritegnilo kajtanje. Oče je s svojim trenerskim znanjem in lastnimi izkušnjami pomagal razvijati moj talent. Skupaj sva delala korak za korakom. Tako se je začela pot, ki je trajala leta – z veliko vztrajnosti, trdega dela in očetove podpore sem danes tu, kjer sem. Srebrna medalja ni le moja zmaga, temveč tudi uresničitev najinih skupnih sanj.

Znano je, da so vaši treningi zelo dobro organizirani. Katere metode ali tehnike so vam najbolj pomagale pri doseganju vrhunskih rezultatov?

Trening je pri meni razdeljen na dva ključna dela: na vodo in kopno. Na vodi vadim taktiko in tehniko, pri čemer sodelujem s trenerjem, ki mi pomaga izboljševati hitrost, obrate in strategijo. Na kopnem pa je fokus razdeljen na več področij: z enim trenerjem vadim stabilizacijo in kondicijo, z drugim pa moč in agilnost. Poleg tega imam še dva mentalna trenerja, saj sta koncentracija in pozitiven pogled ključna, da lahko ostanem osredotočen in pripravljen na vse izzive. Vse treninge skrbno prilagajamo mojemu napredku in ciljem, saj v tem športu šteje vsaka malenkost.

Zdi se, da vas veter in voda kar kličeta. Kako se mentalno in fizično pripravite na vsak trening ali tekmovanje?

Na trening nikoli ne zamudim, ampak vedno pridem prej, da imam dovolj časa za pripravo. Pogosto se začnem ogrevati že pred prihodom trenerja ali pa si skupaj privoščiva kavo, se pogovoriva o načrtu vadbe in nato opraviva trening, odvisno od dneva in situacije. Pred tekmo pa imam poseben ritual – skočim v vodo, da začutim okolje, in si vzamem trenutek za mentalno pripravo. Ta čas mi pomaga, da se osredotočim in najdem pravo motivacijo za optimalen nastop.

Foto: PU Koper

Kajtati se da tudi v policijski uniformi! Takole so Tonija na PU Koper posneli za namen promocije zaposlovanja.

Formula kajt je tehnološko zahtevna disciplina. Kako pomembno vlogo ima oprema pri vaših dosežkih?

Oprema ima v formuli kajt ključno vlogo, saj brez popolno nastavljenega in brezhibnega kajta ni optimalnega jadranja. Pred vsakim tekmovanjem preverim vse: kajt, foil in vrvi – vedno naredim enake korake, da se prepričam, ali je vse brezhibno. Na tekmah dosegamo hitrosti tudi do 80 km/h, zato je izredno pomembno, da je oprema povsem nova in zanesljiva. Na sezono potrebujem šest do 12 setov kajtov, kar pomeni zelo velik finančni strošek. Večje in močnejše federacije imajo ogromno prednost, saj si lažje privoščijo več opreme in s tem večjo prilagodljivost na različnih tekmovanjih. V manjših federacijah, kot je naša, pa je to izziv, zato je podpora sponzorjev in države ključnega pomena, da lahko ostanemo konkurenčni.

Številne ure treninga na morju in v telovadnici, priprave širom po svetu – kako vam intenzivne treninge uspeva uskladiti z osebnim življenjem?

Ko nisem na vodi, se rad sprostim z drugimi športi ali preživljam čas z družino in prijatelji. Moji hobiji, kot so kolesarjenje, smučanje, deskanje, jadralno padalstvo in vejkanje, mi omogočajo, da ostanem aktiven, obenem pa lahko uživam v adrenalinskih doživetjih v naravi. Sprehodi z družino in partnerko pa mi prinašajo trenutke miru in sprostitve, ki so nujni za ravnotežje v mojem intenzivnem športnem življenju.

Kot vrhunski športnik ste se spomladi leta 2022 zaposlili v policiji. Kaj vam pomeni ta zaposlitev in kako doživljate to izkušnjo?

Zaposlitev v policiji mi daje izjemno stabilnost in podporo, ki jo potrebujem za doseganje vrhunskih rezultatov v športu. V Centru vrhunskih športnikov sem del okolja, ki spodbuja odličnost in razume specifične izzive, s katerimi se srečujemo profesionalni športniki. Ponosno zastopam policijo in cenim priložnost, da ob svojih športnih ciljih prispevam tudi k vrednotam, ki jih policija predstavlja.

Vztrajati na svetovni ravni zahteva tudi finančna vlaganja. Kako gledate na podporo države in sponzorjev pri takšnih športih?

Podpora države in sponzorjev je zares ključna, saj je tekmovalno kajtanje zelo drag šport – zahteva veliko finančnih vložkov v treninge, opremo in potovanja, če želiš ostati konkurenčen na svetovni ravni. Hvaležen sem vsem, ki verjamejo vame in mi pomagajo, da lahko dosegam vrhunske rezultate in zastopam našo državo na največjih tekmovanjih.

Vemo, da ste se že soočili s hujšimi poškodbami. Kako ste jih premagali in kakšno vlogo ima pri tem psihološka pripravljenost?

Poškodbe so del športa, čeprav si jih nihče ne želi. Mislim, da je pomembno ohranjati pozitiven odnos in zaupanje v proces okrevanja. Psihična pripravljenost je ključna – meni pomaga ohranjati osredotočenost in odločnost, da se v tekmovalni proces vrnem močnejši.

Kaj svetujete mladim, ki jih mika vstop v ta šport? Kakšne lastnosti mora imeti posameznik, da bi dosegel vaš uspeh?

Naj bodo vztrajni in naj verjamejo v to, kar počnejo. Kajtanje zahteva kombinacijo fizične pripravljenosti, umirjenosti v težkih situacijah in pripravljenosti na učenje. Z vztrajnostjo, odrekanjem in trdim delom se lahko veliko doseže.

Kaj pa kajtanje kot rekreativni šport? Bi bil po vašem mnenju primeren za policiste in policistke?

Seveda! Kajtanje je idealna izbira za vse, ki si želijo preizkusiti nekaj novega, obožujejo naravo ali iščejo adrenalinsko izkušnjo. Omogoča popolno sprostitev ob vetru in vodi, hkrati pa krepi tako fizično kot mentalno pripravljenost. To je šport, ki združuje izziv za telo in um ter nudi odličen odklop od vsakodnevnih obveznosti – popoln šport za ljubitelje akcije, mirnih trenutkov v naravi in za tiste, ki cenijo dobro kondicijo.

Toni, hvala za pogovor in iskrene čestitke za vaše dosedanje športne uspehe. Veselimo se že prihodnjih!

Besedilo: Zdenka Stern, Center vrhunskih športnikov PA GPU

Foto: Andraž Šegš

Foto: Dušan Žnidaršič

TRADICIONALNI POHOD NA TRIGLAV

ČETRT STOLETJA

POLICIJSKIH POHODOV NA NAJVIŠJI SLOVENSKI VRH

Tradicionalno se zadnji četrtek in petek v avgustu policisti in prijatelji gora podajo na obisk našega najvišjega vrha, Triglava. Tudi letos ni bilo nič drugače, pa še vreme je bilo idealno za naše srečanje nad 2.000 metri nadmorske višine.

Od rekordnih 163 prijavljenih pohodnikov se nas je pohoda udeležilo prav tako rekordnih 147, od tega nas je 130 prespalo na Kredarici, preostali pa so se že prvi dan vrnili v dolino ali šli po svojih poteh naprej. Še dobro, da je koča dovolj velika, da je sprejela vse ljubitelje gora.

Velika večina pohodnikov se je odpravila tudi na vrh; nekateri prvič, kar pomeni, da jih je čakal tradicionalni krst pri Aljaževem stolpu. Med osvajanjem vrha se je k nam skoraj prikradla nevihta, ki bi nas lahko predčasno pregnala nazaj na Kredarico, a očitno smo jo z obilo dobre volje odpihnili, tako da so vsi pohodniki uspešno osvojili vrh in se varno vrnili nazaj na Kredarico.

Znova so bili z nami tudi policisti iz Bosne in Hercegovine, ki bivanje v Sloveniji izkoristijo za osvojitev Triglava in drugih gora v Julijskih Alpah.

Tradicionalno smo zvečer podelili tudi znake za peti, deseti, petnajsti, dvajseti in tudi petindvajseti pohod. Skupaj 18 priznanj. Znova je padel rekord!

Za peti pohod so priznanje prejeli Alojz Bogataj, Velimir Vrbetič, Matej Družina, Matjaž Završnik, Tina Završnik, Tomaž Urleb, Petar Habrun, Robert Pišek, Marko Tadić (BiH) in Tina Šmid Zajc. Za deseti pohod sta priznanje dobila Matej Skočir in Gorazd Žnidarič, za petnajsti pa Dušan Žnidaršič. »Dvajsetice« letos ni prejel nihče, je bilo pa toliko bolj slovesno pri naslednji nagradi.

Foto: Dušan Žnidaršič

Foto: Dušan Žnidaršič

Edini pohodnik, ki je bil do zdaj na vseh pohodih, od prvega leta 2000 do danes, je namreč Bojan Skočir, upokojeni policist, ki se nam z veliko pozitivne energije in veselja pridruži vsako leto. Tako je slovesno prejel znak za 25. pohod in ob tem zbranim položil na srce nekaj modrih o prijateljstvu med hribovci, obisku in spoštovanju gora.

Znak ob izvedbi 25. pohoda policistov na Triglav so prejeli še nekateri, brez katerih pohoda preprosto ni. Najprej je to ekipa oskrbnikov v Triglavskem domu na Kredarici s Hermanom Uraničem na čelu, ki nas vsako leto sprejme in pogosti. Ekipa je odlična, z njimi z veseljem sodelujemo in se vračamo. Potem so tu meteorologi na Kredarici, brez katerih si ne moremo zamisliti varnih osvojitev vrha in srečnega povratka v dolino.

Znak sta prejeli še dve enoti, ki sta res nepogrešljivi. Brez prve si varne izvedbe ne predstavljamo več. To je Posebna policijska enota, sestav III – Gorska enota, ki jo oblikujejo visokousposobljeni fantje in dekleta, ki skrbijo za varen korak, nas opozarjajo na nevarnosti, nas tudi obrnejo, če se bliža nevarnost, se z nami veselijo osvojenega vrha in še bi lahko naštevali. Hvala vsem in vsakemu posebej. V imenu enote je znak prejel poveljnik enote Matej Brajnik. Ob tem hvala tudi poveljstvu Posebne policijske enote za vso podporo in pomoč pri izvedbi pohoda.

Zadnji znak je šel v roke Letalski policijski enoti, v imenu enote pa ga je prevzel njen vodja Dejan Kink. Menimo, da naših letalcev ni treba posebej predstavljati, prav tako ne njihove vloge pri reševanju iz gora. Se je že zgodilo, da smo jih morali zaradi poslabšanja zdravstvenega stanja klicati na pomoč. Tudi pripadniki Gorske enote, ki so bili z nami na pohodu, so že morali priskočiti na pomoč pri reševanju v neposredni bližini in so tako nudili podporo ekipi, ki je bila v helikopterju.

Nekaj jih je krenilo iz krme, drugi imajo raje Pokljuko, tretji pa čisto svojo smer, kot npr. čez Vrata oz. Prag ali po Tominškovi poti. Nekateri so naš pohod izkoristili za pravi gorski večdnevni izlet (na primer čez Triglavska sedmera jezera, Prehodavce, Dolič, poti, ki vodijo mimo Doma Valentina Staniča, in še bi lahko naštevali).

Foto: Brigita Petric

Podelili smo znake za peti, deseti, petnajsti, dvajseti in tudi petindvajseti pohod.

Foto: Sanja Repše

Foto: Janja Križan

Foto: Brigita Petric

Ob vseh teh rekordih in mejnikih je bil večer tudi čas, ko smo se ob večerji še podružili in obujali spomine. Kar je glavni namen tega vsakoletnega pohoda – prijateljstvo sodelavcev iz vse Slovenije med vršaci.

Naslednje jutro je bil žal čas slovesa in povratka v dolino. Najlepši del je, ko člani odbora od pripadnikov Gorske enote in preostalih izvemo, da so vsi srečno in nepoškodovani (no, z nekaj obveznega »muskelfibra«) prispeli v dolino.

Člani organizacijskega odbora za pohod policistov na Triglav, ki ga sestavljamo Dušan Žnidaršič, SKP PU Kranj, Matej Skočir, PP Ljubljana Šiška, Matej Brajnik iz UUP GPU, poveljnik PPE III – GE, ter Marko Brelih in Sanja Repše, se vsakemu od vas, ki ste se letos ali kadar koli udeležili pohoda, zahvaljujemo za dobro voljo, ki je lepšala prav vsak pohod. Hvala vam za čas, veselje, tople besede, druženje in podporo. Brez vas ne bi prišli do mejnika 25. Zato, prijatelji, se vidimo ob letu osorej!

Planinski pozdrav!

Besedilo: Organizacijski odbor pohoda policistov na Triglav

Foto: Dušan Žnidaršič

Foto: osebni arhiv Janje Tašič

POLICISTKA JANJA TAŠIČ ŽE V DRUGO USPEŠNO OPRAVILA Z IZZIVOM K24

MOČNE NOGE, JEKLENA VOLJA IN

JASEN CILJ PRED OČMI

Policistka s Policijske postaje Ravne na Koroškem ter pripadnica gorske policijske enote Policijske uprave Celje Janja Tašič prav gotovo ni običajna ženska. Že v drugo ji je namreč uspelo premagati najtežji koroški hribovski izziv K24, ki povezuje pet najpomembnejših koroških hribov – Peco, Olševo, Raduho, Smrekovec in Uršljo goro. Na poti je treba prehoditi približno 87 kilometrov in opraviti s 5.300 višinskimi metri. In vse to v le 24 urah! Po uspešno opravljenem izzivu in vpisu v knjigo je zmagovalec izziva sprejet v elitni klub K24.

Zgodovina izziva K24 sega v leto 2000, ko so se na Peci, ki slovi po kralju Matjažu, znašli trije prijatelji, vzneseni hribovci, in se, kakor je ob takih priložnostih neizogibno, prepuščali lepotam vrhov okoli sebe. To so bili predsednik tamkajšnjega planinskega društva Milan Savelli, črnjanski župnik Tone Vrisk in alpinist Marijan Lačen. Med pogovorom o lepotah koroškega hribovja se jim je utrnila zamisel, da bi pet vrhov povezali v eno pot.

Na prvem mestu planinska etika

Bistvo ideje je bila in je še vedno planinska etika. Nihče namreč ne preverja, ali je posameznik res prehodil vseh pet vrhov v 24 urah. Vsakdo je prepuščen le svoji vesti in vsak sam sebi odgovarja. In ker to ni tekmovanje, tudi dosežek sam po sebi nima nobene druge veljave – razen za planinca samega in njegovo hribovsko samozavest.

Od ustanovitve kluba K24 pa do danes je v knjigo članov vpisanih 576 ljudi, ki so uspešno opravili izziv, vendar je to število zagotovo še večje, saj se pohodnik praviloma v knjigo vpiše samo po prvem uspešno opravljenem izzivu. Koliko je oseb, ki so izziv premagale večkrat, ne ve nihče. Verjetno jih ni malo.

Izziv, drugič

Naša sodelavka Janja Tašič se je na izziv letos podala že drugič. Prvič je z njim opravila lani. Janja pravi, da je imela tokrat na poti precej več težav kot leto pred tem. Borbo s samo seboj je začela že pri petem kilometru poti, torej pri vzponu na Peco, saj sta vročina in sparina naredili svoje – slabost in glavobol nista popustila do konca poti. Vmes je že pomislila, da bi odnehala in se na pot podala naslednjič, ko bodo boljše razmere, a ji je to misel uspelo odgnati.

Najtežji del poti je vedno hoja ponoči in rek, da ima noč svojo moč, drži. Janjo je nočni del poti vodil na Raduho in nato dalje proti Smrekovcu. Tega dela poti ni in ni bilo konec in sonce nikakor ni hotelo vziti. Ob svitu so bile noge krepko utrujene in tudi glava ni bila na pravem mestu, toda vzhajajoče sonce jo je napolnilo s svežo energijo in vsaj za kratek čas ji je uspelo odmisliti pot, ki je še bila pred njo.

Naslednja kriza je prišla nekje na poti s Smrekovca do Slemena, ko se je skorajda odločila, da na Slemenu zaključi letošnjo pot. A nazadnje se ni vdala. Pogumno se je napotila še na Uršljo goro in nato premagala spust do Žerjava ter ravninski del do Črne na Koroškem, kar

Foto: osebni arhiv Janje Tašič

je približno 22 kilometrov. Kljub mukam in vročini je naposled v 22 urah in 53 minutah prišla na cilj.

Janja pravi, da vedno ne gre vse po načrtu, ampak ker gre večino trase za premagovanje samega sebe, rezultat na koncu ni pomemben – pomembno je le priti do cilja in uspešno opraviti izziv. Čeprav ji letos ni bilo lahko, ji je s podporo partnerja Andreja in predvsem z njeno trmo na koncu le uspelo!

Sodelavci lahko ob vsem tem rečemo le: »Bravo, Janja, izjemno ponosni smo nate.«

»GORE, HRIBI, NARAVA, KAJ JE LAHKO LEPŠEGA?«

Da bi izvedeli še kaj več o policistki Janji Tašič, ki so ji gore tako ljube, smo jo povabili na krajši pogovor. Njeni odgovori bodo nad hribolazenjem zagotovo navdihnili tudi katerega od bralcev, ki doslej še ni obul gojzarjev!

Foto: osebni arhiv Janje Tašič

Janja, kako dolgo ste že v policiji, kako dolgo v gorski policijski enoti in kaj vas je spodbudilo k pridružitvi tej enoti?

Pooblaščena sem od oktobra 2022. V gorski policijski enoti sem bila od aprila 2023 kandidatka, maja letos pa sem opravila še zadnji izpit in tako postala enakopravna članica. O tej enoti sem veliko izvedela že v Tacnu, med šolanjem, in tako me je pritegnilo, da sem o tem pisala tudi v svojem diplomskem delu z naslovom Oddelek za gorsko delovanje kot nadgradnja koncepta gorske enote policije.

Gore, hribi, narava – kaj je lahko lepšega? In ko sem videla, da so v enoti razpisali prosta mesta, sem takoj poslala svojo prijavnico in na srečo bila izbrana med kandidate. Samo izobraževanje je bilo naporno, ampak ves trud se je izplačal.

Od kod ljubezen do hribov?

Zanimivo vprašanje. Že ko sem bila otrok, smo z družino veliko hodili po hribih. Nato je to za nekaj časa šlo v pozabo. Sčasoma sem začela teči, nato pa sem ravninski del dopolnjevala z okoliškimi hribi. Nekega dne me je znanec povabil na malo daljši tek – trail. Od takrat sem začela resneje, z daljšimi razdaljami in tudi premagovanjem več višinskih metrov, zato sem potrebovala tudi višje hribe.

Hribi, gore so mi na nek način zavetje; tam se znam sprostiti, odklopim glavo. Mir, tišina in tudi ljudje tam gor so, hm, drugačni. Tam svet obstoji.

Kaj vas v gorah najbolj pritegne in ali greste tja najpogosteje sami ali raje v družbi?

Odkar sem začela tudi plezati (posledično tudi zaradi GPE), sem veliko v hribih. Sploh v zadnjem letu in pol, ko sem se bolj posvetila alpinističnim vzponom. Rada sem v naravi in všeč mi je, ker vem, da bom morala vložiti kar nekaj truda, da pridem na vrh. Razgleda sicer ni vedno, a kljub temu, da včasih ne vidiš niti metra pred sabo, na vrhu še nikoli nisem bila razočarana.

Če gre za kondicijski trening, grem pogosto sama, saj je zelo težko najti osebo, s katero imaš vsaj približno enak tempo. Poleg tega je tu in tam treba narediti popoln odklop od zunanjega sveta in to je najlažje, če si sam. Na alpinistične vzpone pa seveda nikoli ne grem sama.

Kako ste se pripravljali na najtežji koroški izziv in ali morda že razmišljate o prihodnjem?

Vsekakor si rada postavljam izzive, letos je bil to izziv K24 in grebensko prečenje Mont Blanca. Predvsem mi je zanimivo preizkušati svoje zmožnosti, do kod lahko grem, do kod me bo spustila glava in do kod telo.

Nekih posebnih priprav nisem imela, premagovala sem svoje kilometre in višinsko razdaljo ter izboljševala kondicijo. Edina priprava je bila par dni pred izzivom s hrano in hidratacijo ter seveda počitkom.

Kaj načrtujem za prihodnost? Hm, morda pa se istega izziva lotim povsem sama? Zagotovo pa želim uspešno opraviti z razdaljo 100 km na tekmi. Potem pa mislim, da bom več časa posvetila alpinizmu. Želje so, a o njih še ne bi govorila preveč na glas.

Pa prosti čas?

Uživam v zdravi meri adrenalina, prav tako pa tudi v poležavanju na kavču!

Besedilo: Milena Trbulin, Policijska uprava Celje

ZMAGA POLICISTA JURIJA MARUŠIČA NA TRIATLONU JEKLENIH

»SEM ZAGRIZEN GORSKI TEKAČ, VSAK DAN V POGONU!«

Med našimi zaposlenimi, ki se v želji po vzdrževanju vrhunske psihofizične kondicije, nujne za uspešno opravljanje policijskega dela na terenu, in – lahko bi dodali – iz čistega užitka in veselja ob preseganju meja svojih moči in vzdržljivosti udeležujejo zahtevnih športnih podvigov, je tudi policist iz Centra za varovanje in zaščito na Generalni policijski upravi Jurij Marušič.

Foto: osebni arhiv Jurija Marušiča

Konec avgusta letos je tako tekmoval na 37. Triatlonu jeklenih v Bohinju, in to v kategoriji kros triatlon. Tekmovanje se je začelo s plavanjem na 1.700 metrov v Bohinjskem jezeru, nadaljevalo s kolesarjenjem na Rudno polje na Pokljuki in zaključilo z 10-kilometrskim gorskim tekom do Vodnikove koče pod Triglavom.

Jurij Marušič je v cilj pri Vodnikovi koči prišel tretji, v svoji starostni kategoriji pa je osvojil prvo mesto!

Trideset-in-nekaj-letni simpatični policist sam zase pravi, da je zagrizen gorski tekač, plavalec na odprtih vodah in kolesar, pri čemer kolesari tako po cestah kot tudi zunaj njih. »Prejšnja leta sem se že udeležil različnih triatlonov, kot sta Ironman 70.3 v Poreču in Triglav triatlon Bled. Kot gorskega tekača me je ta triatlon še posebej pritegnil, saj tekaški del poteka v gorskem svetu.«

Dodaja, da za to tekmovanje ni potreboval dodatnega treninga: »Nisem se posebej pripravljal za izziv, saj sem skoraj vsak dan v pogonu. Ali tečem po gorskih stezah ali plavam po jezerih in v morju, če pa nič od tega, pa gonim kolo.«

Da opraviš fizično tako težke preizkušnje, za katere se zdi, da se jih Jurij loteva kot »po tekočem traku«, je poleg izvrstne telesne pripravljenosti potrebne seveda tudi veliko volje in motivacije. In te Juriju ne manjka, saj ga v življenju, kot pojasnjuje, vodi moto »vse za zdravo telo«.

Mi mu seveda čestitamo in želimo še mnogo podobnih uspehov. V športu in, bodimo iskreni, tudi sicer v življenju je namreč tako, da vsakdo tu in tam potrebuje kakšno zmago.

Besedilo: Sektor za odnose z javnostmi SGDP GPU

PREDSTAVLJAMO POLICISTKO ALEKSANDRO ŽIŽEK, NAJ JAVNO USLUŽBENKO 2023 NA PU MURSKA SOBOTA

»DVANAJST UR V SLUŽBI MI HITRO MINE!«

Na PU Murska Sobota so letos izvedli zanimiv in prijeten projekt, ki sliši na ime Naj javni uslužbenec. Namen projekta je bil izbor najboljšega javnega uslužbenca na murskosoboški upravi za leto 2023. Izbor je bil zaključen s krajšo slovesnostjo konec januarja 2024. Najboljša javna uslužbenka je postala višja policistka – starejša policistka Aleksandra Žižek s Policijske postaje Gornja Radgona.

Foto: Igor Zemljič

Na slovesnosti ob razglasitvi najboljšega javnega uslužbenca PU Murska Sobota

Po prejetih predlogih za najboljšega javnega uslužbenca je delovna skupina preverila obrazložitve in jih točkovala. Merila ocenjevanja so bila strokovno delo in znanje, dosežki, odnos do dela, ugled v skupnosti itn. Priznanje najboljši javni uslužbenki in zahvalo za opravljeno delo v letu 2023 javnim uslužbencem, ki so bili uvrščeni v zaključni izbor, sta podelila namestnik generalnega direktorja policije mag. Robert Ferenc in direktor PU Murska Sobota Damir Ivančić.

Vse to je naše delo!

Obrazložitev za predlog Aleksandre Žižek kot kandidatke za najboljšo javno uslužbenko za leto 2023 je dolga – od prijetja vlomilcev, vodenja iskanja pogrešane osebe, angažiranega dela v policijski patrulji, nudenja uspešnega mentorstva študentom Višje policijske šole do sodelovanja na športnih prireditvah ... Predlog je podal takratni načelnik PP Gornja Radgona Aleksander Kreslin.

Aleksandra kljub priznanju ostaja skromna in pravi, da »je vse to naše delo«. Ko je izvedela za priznanje, je bila presenečena in počaščena. V policiji je zaposlena 25 let in rada pove, da še vedno največ zadovoljstva čuti, ko lahko opravlja svoje poslanstvo varovanja in reševanja ljudi in premoženja. Žal splošna javnost tega običajno ne prepoznava in policijo ocenjuje po merjenju hitrosti in preverjanju alkoholiziranosti, dodaja. Zato ji je toliko več

O PROJEKTU

Idejni vodja projekta je direktor PU Murska Sobota, Damir Ivančić, ki se je zgledoval po podobnih projektih v tujih policijah. Na PU Murska Sobota smo v preteklosti že poskušali izpostaviti najuspešnejše policiste, letos pa je bila prav za ta namen oblikovana posebna delovna skupina, ki je med podanimi predlogi izbrala najboljšega kandidata oziroma kandidatko.

Namen projekta je izkazati pozornost in spoštovanje zaposlenim, ki izstopajo s svojo predanostjo, dobrim delom in s prizadevanjem, da bi naredili nekaj več. Zaposlene, ki te vrednote izpolnjujejo, smo pohvalili, se jim zahvalili za njihov prispevek in jim predali sporočilo, da se dobro delo ceni in spoštuje. Obenem si želimo, da bi bili ti izstopajoči posamezniki vzor ostalim zaposlenim. Projekt bomo nadaljevali tudi v prihodnje.

pomenilo, ko je po neurju v Gornji Radgoni uspešno vodila iskalno akcijo pogrešane starejše osebe, ki so jo policisti naposled našli onemoglo v gozdu. Najdeni starejši gospod se je pozneje sam prišel zahvalit na policijsko postajo. Aleksandri je to zelo veliko pomenilo.

Izjemno pozitiven odziv družine in sodelavcev

O tem, da si Aleksandra res zasluži prejeti naziv, priča tudi dejstvo, da niti sodelavcev niti družine prejeto priznanje ni presenetilo. V družini je bil zaradi priznanja

Foto: osebni arhiv Aleksandre Žižek

Foto: osebni arhiv Aleksandre Žižek

najbolj vesel oče, nekdanji rezervni policist. »Če si kdo to zasluži, si zaslužiš ti,« pa ji je dejala sodelavka.

Aleksandra sicer meni, da po svojem delu ne izstopa od večine, zanaša pa se na svoje izkušnje. Priznava, da ima rada red in da policijsko delo po 25 letih še vedno zelo rada opravlja. »Meni 12 ur v službi hitro mine.« Najraje opravlja delo, pri katerem se hitro opazi pozitivni učinek, torej da je bilo narejenega nekaj koristnega. Sicer pa zase pravi, da je rada v akciji, v gibanju, zato ji dinamični delovniki ustrezajo.

Da si želi postati policistka, je vedela že kot majhna deklica v osnovni šoli, a ker po zaključku njene osnovne šole v Tacnu niso sprejemali žensk, se je najprej vpisala na srednjo prometno šolo v Mariboru in jo dokončala. Po srednji šoli pa je opazila razpis za Višjo policijsko šolo in izpolnila svojo željo. Ob vprašanju o kariernih željah v prihodnosti, pravi, da se na vodstvenih položajih ne vidi. Še vedno najraje opravlja delo v patrulji, z ljudmi, na terenu.

Kaj pa usklajevanje dela in družine?

Najboljša javna uslužbenka na PU Murska Sobota za leto 2023 je športni tip človeka. Ukvarja se s tekom, kikboksom in plezanjem. Šport je zanjo vir sproščanja in skrbi zase. Hkrati spoznava, da je splošna dobra kondicija policista pomembna tudi za učinkovito delo: »Ko loviš in ujameš bežečega 16-letnika v prekršku, veš, da športna aktivnost pomaga tudi v službi.«

Veliko ji pomeni čas zase in pravi, da se je naučila, da mora biti včasih malo »selfish«, torej sebična v smislu, da si vzame čas zase. Ima dva šoloobvezna otroka, oba prav tako športno aktivna. Ker sta s partnerjem, prav tako policistom, v skrbi za družino in gospodinjstvo sama, pri usklajevanju dela in družine stavi na red in dobro organizacijo, saj je ob policijskem urniku obeh staršev včasih logistično težko poskrbeti za potrebe vseh članov družine.

Sreča se skriva v majhnih stvareh

Kljub temu da od vsega začetka policijske kariere dela na PP Gornja Radgona, v domačem kraju, se tu dobro počuti in je zadovoljna. Pravi, da ne mara jamranja. Prav tako ni materialistka: »Živimo na hribu, okrog so travniki, polja ... in že to mi je dovolj. Ne potrebujem veliko materialnega, da bi bila zadovoljna.« Srečo raje išče v majhnih stvareh, kot je čas zase. »Ne potrebujemo toliko, kot se nam ponuja na vsakem koraku. Nisem ena izmed tistih, ki bi stremeli k temu, da je treba imeti vedno več.«

Aleksandra je tudi strastna bralka. Všeč so ji skandinavski romani, v zadnjem času pa prebere tudi kakšno znanstvenofantastično knjigo.

Sandra, kakor jo kličejo sodelavci, pravi, da je nagrada za najboljšo javno uslužbenko bila prijetno presenečenje, a da na njeno nadaljnje delo ni posebej vplivala, saj svoje delovne naloge že tako ali tako rada dobro opravlja.

Sandri še enkrat iskreno čestitamo in ji želimo še veliko uspešnih let v policijskih vrstah!

Besedilo: Saša Marija Zelko,
Policijska uprava Murska Sobota

Foto: osebni arhiv Aleksandre Žižek

Foto: Igor Zemljič

»ALEKSANDRIN NASLOV NAJ USLUŽBENKE JE POTRDITEV DOBREGA DELA CELOTNE POSTAJE«

Kaj pa o imenovanju Aleksandre Žižek za naj policistko v letu 2023 meni njen nekdanji predstojnik? Aleksander Kreslin na slovesnosti ob zaključku projekta ni skrival ponosa: »Delo policistov PP Gornja Radgona sem kot načelnik vodil od leta 2012 pa vse do marca leta 2024. Kolektiv zaposlenih je izredno pozitiven in ponosen sem na dosežke v vseh teh letih. Nekateri izmed njih so res izjemni in so bili tudi nagrajeni tako na lokalni kot državni ravni (medalje za hrabrost, medalje za požrtvovalnost itd.). V letu 2023 so posebej izstopali dosežki policistke Aleksandre Žižek, ki je pri svojem delu res pokazala izreden občutek za raznoliko policijsko delo in je s svojim predanim in vestnim delom, seveda ob pomoči sodelavcev, dosegla vse te rezultate, ki so privedli do podelitve naslova naj uslužbenka PU Murska Sobota v letu 2023. Kot načelnik sem seveda ponosen na njen dosežek, saj je obenem potrditev izredno kakovostnega dela celotnega kolektiva PP Gornja Radgona. Verjamem, da bo ta kolektiv tudi v prihodnje nadaljeval delo, ki je v korist predvsem občankam in občanom na območju te policijske postaje.«

POGOVOR Z JAMARJEM, JAMARSKIM REŠEVALCEM, MINERJEM IN LJUBITELJEM ZGODOVINE LUKO ZALOKARJEM

»DOBER JAMAR MORA OHRANITI DELČEK STRAHU!«

Policija je institucija, ki združuje številne posameznike širom po Sloveniji. Med nekaj več kot osem tisoč zaposlenimi se skrivajo pravi umetniki, športniki in strokovnjaki na številnih področjih. Nekatera področja se vsebinsko precej povezujejo s poslanstvom policije, tj. pomagati ljudem. Takšna so denimo gasilstvo, civilna zaščita, gorsko reševanje in tudi – jamarsko reševanje. Na Policijski postaji Cerknica je že vrsto let zaposlen tehnično izjemno dobro podkovan Luka Zalokar, ki poleg službe, v prostem času, opravlja izjemno pomembno delo: je namreč jamar in član Jamarske reševalne službe.

Foto: osebni arhiv Luke Zalokarja

V preteklih letih je sodeloval pri več zahtevnih reševalnih akcijah – in jih tudi vodil –, pri čemer je moral uporabiti vse svoje znanje in veščine, da so se nesrečne situacije srečno razpletle. V svoji dolgoletni karieri jamarskega reševalca je manjkal le na nekaj reševanjih, in to na tistih, kjer ni bilo potreb po njegovi pomoči. Bil je tudi član slovenske jamarske odprave v najgloblje slovensko brezno Čehi 2, kjer je s tremi prijatelji dosegel novo dno v globini 1505 metrov, kar je še vedno državni globinski rekord. Ker jamarsko reševanje ni dobro poznano v javnosti in pravzaprav zelo malo vemo o tem plemenitem poslanstvu, smo Luko zaprosili za intervju in tako pridobili številne zanimive odgovore.

Luka, bi se na kratko predstavili? Kje delate, kaj počnete v službi in kaj vas navdušuje v prostem času?

Sem Luka Zalokar, star 44 let. Že deset let sem zaposlen na PP Cerknica, kjer skrbim za vozni park in tehnično opremo. V prostem času sem navdušen jamar in član Jamarske reševalne službe, kjer sem aktiven že 24 let. Poleg jamarstva obožujem

Foto: Matej Zalokar

Foto: Matej Zalokar

Foto: Matej Zalokar

Kot operativni vodja ekipe minerjev za širjenje ožin je Luka sodeloval tudi pri izjemno zahtevnem reševanju v jami Primadona na območju Tolminskega Migovca julija 2016, ko se je 20-letni angleški jamar poškodoval na globini 200 metrov.

tudi zgodovinska vojaška vozila. Od 18. leta restavriram starodobni džip iz druge svetovne vojne, s katerim se redno udeležujem mednarodnih srečanj. Letos sem obiskal tudi obletnico izkrcanja zaveznikov v Normandiji. To je bila izkušnja, ki je nikoli ne bom pozabil.

Kako ste prvič prišli v stik z jamami in kaj vas je pritegnilo, da ste postali jamarski reševalec?

Ljubezen do jam mi je predal stric, ki me je kot četrtošolca peljal v Zelške jame v Rakovem Škocjanu. Ta obisk me je tako navdušil, da sem se takoj včlanil v Jamarsko društvo Rakek, kjer sem aktiven še danes, torej več kot 20 let. Jamarsko reševanje me privlači zaradi možnosti, da s svojim znanjem in izkušnjami lahko pomagam ljudem. Svoje znanje rad delim, zato že več kot 20 let vodim jamarski krožek na Osnovni šoli Rakek, kjer otroke učim varnega raziskovanja jam ter dokumentiranja in zaščite jamskega okolja.

Foto: osebni arhiv Luke Zalokarja

Luko zanima tudi zgodovina, še posebno vojaška. Ob obletnici izkrcanja zaveznikov v Normandiji je zato letos obiskal Francijo. »To je bila izkušnja, ki je ne bom nikoli pozabil,« je bil navdušen.

Kakšen mora biti po vašem mnenju dober jamar?

Dober jamar mora predvsem spoštovati jame in njihove zakonitosti. Ohraniti mora tudi določeno mero strahu, saj ta preprečuje predrznost in pomaga ohraniti varnost. Izjemno pomembni pa so tudi dobra fizična pripravljenost, ustrezno tehnično znanje in sposobnost dela v skupini.

Ste strokovnjak za miniranje. Kako ste pridobili to znanje?

Miniranje me je od nekdaj privlačilo zaradi natančnosti in odgovornosti pri tem delu. Za varno ravnanje z eksplozivom je potrebnega veliko teoretičnega in tudi praktičnega znanja, kar se pridobi z nenehnim izobraževanjem in izkušnjami. Po poklicu sem gradbeni tehnik, pozneje pa sem se prekvalificiral v minerja in rudarskega nadzornika zahtevnih del. S podjetjem Primorje sem miniral in vodil miniranje širom po Sloveniji. Sodeloval sem pri velikih projektih, kot so gradnja slovenskega avtocestnega križa in predorov, rušenje objektov, akumulacijsko jezero Avče, strelišče Mlake, predori sten, kamnolomi širom po Sloveniji in Postojnska jama. Pridobil sem tudi licenco za podvodno miniranje in miniranje zgradb in drugih podzemnih objektov.

Velik izziv je zlasti miniranje v jamah, kjer prostora ni na pretek. Pri tem je ključnega pomena previdnost. V jamah je pri reševanju oseb res velika omejitev s prostorom, in ko se zgodi nesreča, je treba razširiti prostor do te mere, da nosila lahko gredo skozi. Pri tem je treba uporabiti čim manjšo količino razstreliva, saj to povzroča močno onesnaženje zraka s plini in bi tako lahko posledično škodovali vsem udeležencem. Poleg tega lahko prevelika količina eksploziva povzroči dodatno zrušitev, premajhna pa prevelike kose zrušenih miniranih skal in bi to zaprlo edini izhod. Iz teh razlogov je potreben skrben in natančen načrt. Poleg tega je treba upoštevati tudi zakonske norme in skladno z njimi po reševanju izdelati poročilo o uporabljenih eksplozivnih sredstvih in lokaciji (načrt miniranja).

Gre res za precej specifično področje dela in za to, da ga lahko opravljam, sem si moral pridobiti ustrezno znanje in državno licenco ter se iz gradbenega tehnika prekvalificirati v minerja skupinovodjo in pozneje v rudarskega nadzornika zahtevnih del, kamor spada miniranje. Izobraževal pa sem se tudi samostojno, in sicer po knjigah in gradivu na spletu.

Naj povem še, da sem bil tudi v prvi reševalni ekipi, ki je opravljala mednarodni certifikat za reševanje po vsej Evropski uniji, in v pripravljenosti za reševanje v tujini, vendar tuje države za zdaj še niso zaprosile za pomoč. Z ekipo smo usposabljali tudi jamarske reševalce na Hrvaškem in na odpravah v tujini (denimo v Turčiji, ZDA, Ukrajini).

Ste tudi vodja intervencij. Nam lahko opišete, kako poteka reševalna akcija?

Reševanja so izjemno zahtevna, saj vključujejo sodelovanje več ekip – od jamarskih reševalcev in gasilcev do zdravstvenih služb in policije. Kot vodja koordiniram vse službe, spremljam situacijo z vidika varnosti, porazdeljujem naloge in poskrbim, da vsi delujemo kot celota. Reševanja trajajo od nekaj ur do več dni, odvisno od okoliščin, kje se zgodi nesreča. Na podlagi preteklih izkušenj vem, da je treba biti vsak dan 24 ur na dan psihofizično pripravljen. Opremo, hrano in vse drugo potrebno za reševanje je treba imeti pripravljeno, da si lahko samozadosten za nekaj dni reševanja.

Moja reševalna oprema vključuje posebno zaščitno opremo, in sicer pas, kombinezon, čelado, obutev, prvo pomoč, minersko orodje, skupno opremo, eksploziv in detonatorje, ki morajo biti ločeni od eksploziva. Poleg tega pa mora vsak imeti še del skupne opreme, kot so vrvi, sponke, nosila in jamarski telefon, ki deluje po žici. Ta žica mora biti seveda druga kot žica za vžig minskega polja.

O trajanju reševanja bi povedal še naslednje: res je zelo odvisno od zahtevnosti jame in vrste poškodbe poškodovanca. Ne smemo si privoščiti, da bi reševanje ogrozilo reševalno ekipo in poškodovance. Ko zdravnik odredi premik poškodovanca, morajo biti vsi reševalni manevri opravljeni in morebitne razširitve ožin že prej urejene, da nato ne prihaja do zastojev pri reševanju.

Vse to je bilo zelo pomembno tudi pri dveh odmevnih reševanjih,

Foto: SOJ SGDP GPU

Luka Zalokar na sprejemu pri vodstvu policije maja 2023, po kar 30-urni zahtevni intervenciji v še neraziskani Vranjedolski jami, kjer se je ponesrečila jamarka. Luka je skupaj z ostalimi minerji z razstrelivi širil dostop do poškodovane jamarke, saj so bili prehodi preozki za dostop z nosili. Kljub nepoznavanju jame je svojo vlogo vodje intervencije nedvoumno upravičil, saj so jamarko uspešno rešili.

ki sem ju vodil, in sicer v Vranjedolski in Križni jami, kjer smo z umirjenostjo in profesionalnostjo uspešno izvedli reševanje. To sta bili res veliki reševalni akciji. Sicer je letno nekje od pet do deset intervencij. Naj povem, da je med jamarji malo nesreč, ker je potrebnega veliko znanja za to, da nekdo postane jamar, toda saj veste – nesreča nikoli ne počiva. Najpogosteje rešujemo gobarje, gozdarje, rekreativce in živali, veliko je tudi reševanja iz sotesk, z žičniških naprav, težko dostopnih terenov, pa tudi iz vodnjakov, tu je še pomoč pri neeksplodiranih ubojnih sredstvih, pri izvleku bomb iz vojn. Znanje je bilo s pridom uporabljeno tudi ob žledolomu in poplavah.

Kako doživljate reševalne akcije? Je prisoten stres, strah ali adrenalin?

Med reševalno akcijo sem vedno umirjen. Osredotočim se na reševanje, varnost in naloge celotne ekipe. Vsaka akcija prinaša svoj delež stresa, predvsem zaradi nepredvidljivosti situacije. Strah je vedno prisoten, vendar ga nadomestita profesionalnost in želja pomagati. Adrenalin pa nas vse ohranja osredotočene na cilj – to je uspešna rešitev situacije.

Ste bili kdaj v življenjski nevarnosti? Kako ste se spopadali s tem?

Vedno, ko se spuščaš v jame, tvegaš. Nihče nima zagotovila, da se vrne zdrav, saj je jamarsko reševanje zelo zahtevno in poteka v težkih naravnih okoliščinah. Možnost zrušitve ali zalitja vode je navadno velika. Tudi sam sem se med reševalno akcijo že poškodoval in res mi je bilo hudo – utrpel sem težji zlom rame. Najtežje pa je reševati nekoga, ki ga poznaš. To sem doživel pri nesreči naše jamarke Ane, a nas je skupna zavzetost vseh reševalcev pripeljala do uspešnega zaključka!

Kako vaša družina gleda na vaše delo?

Družina me podpira, saj razume, da je to moje poslanstvo. Svoj prosti čas poskušam čim bolj posvetiti sinu, s katerim rad kolesarim in raziskujem naravo.

Kakšni so vaši cilji za prihodnost?

Ostati želim aktiven v jamarskem reševanju in izpopolnjevati svoje znanje, predvsem na področju varnega miniranja. Pri tem delu namreč ni prostora za napake.

Poleg tega si želim še naprej svoje izkušnje deliti z mladimi in ohranjati tradicijo jamarstva ter spoštovanje do narave.

Luka, najlepša hvala za vse izčrpne odgovore. Želimo vam veliko uspeha in tudi sreče pri vašem zahtevnem poslanstvu!

Dragi bralci, najbrž se vsi skupaj lahko strinjamo, da je Luka Zalokar navdihujoč človek, ki združuje strast do narave, tehničnega znanja in pomoči ljudem. Njegovo delo je več kot poklic – je poslanstvo, ki mu je predan z vsem srcem. Le želimo si lahko, da bi bilo med nami čim več takšnih posameznikov, saj je svet zaradi njih lepši in varnejši.

Besedilo: Aleksandra Golec
(Policijska uprava Ljubljana)
in mag. Nataša Podhraški
(Sektor za odnose z javnostmi SGDP GPU)

Foto: osebni arhiv Luke Zalokarja

Luka Zalokar je eden izmed Božičkov, ki se je tudi letos spustil s strehe pediatrične klinike in narisal nasmeh na lica bolnih malčkov.

Foto: Depositphotos

PREDSTAVLJAMO ŠPORTEGA RIBIČA IN POLICISTA TADEJA PANKERJA

FILOZOFIJA USPEŠNEGA RIBOLOVA:

»VREČI TRNEK V VODO – TO NI DOVOLJ!«

Tadej Panker je med svojimi sodelavci na murskosoboški policijski upravi poznan kot odličen sodelavec in obenem tudi kot zelo uspešen športni ribič, ki meri v sam evropski in svetovni vrh. Po nedavnem uspehu na evropskem prvenstvu na Nizozemskem, kjer se je znašel tik pod stopničkami najboljših treh, smo se z njim pogovarjali o njegovih začetkih v športnem ribolovu.

Od otroške želje do vrhunskih rezultatov na državni ravni

Tadej se je z ribolovom srečal že pri štirih letih, ljubezen do tega športa pa sta mu privzgojila starejši brat in oče. Med odraščanjem je ugotovil, da mu je ribištvo neizmerno všeč, in kmalu je pri njem zrasla želja, da se dokazuje in tudi tekmuje z drugimi. Pri devetih letih je tako postal član Ribiške družine Murska Sobota in dobil svojega mentorja. Spominja se, da se je mentor mladim resnično posvetil, jim predajal znanje in posojal opremo, potrebno za tekmovanja.

Vložen čas se je kmalu obrestoval, saj je Tadej z leti na tekmovanjih napredoval in osvajal nazive prvaka: najprej na ravni društva, nato na pomurskih in regijskih tekmovanjih ter nazadnje postal tudi državni prvak. Tako se je že pri 15 letih prvič uvrstil v slovensko mladinsko državno reprezentanco, kar je bila pomembna potrditev njegovega dotakratnega dela. A hkrati je doživel veliko razočaranje – športni ribolov na višji ravni tekmovanj zahteva tudi primerno opremo. Ker te sam ni imel, ni mogel sodelovati v državni reprezentanci. »Za približno leto dni sem izgubil voljo in tekmovalno raven povsem opustil,« pravi Panker.

Ko sta starša videla, koliko mu pomeni ribištvo, sta zbrala denar in mu kupila del potrebne opreme. Pomemben preboj pa mu je omogočila zaposlitev v policiji pri 19 letih, ko si je ustrezno opremo in pribor lahko zagotovil sam, z lastnim zaslužkom. Ponovno aktivnejše ukvarjanje z ribolovom je hitro prineslo vrnitev v državno reprezentanco, ki šteje pet članov.

Foto: osebni arhiv Tadeja Pankerja

»Ribištvo ni samo lovljenje, temveč precej več: čist zrak, opazovanje ptic in okolja, jutra in sončnih vzhodov,« pravi Tadej Panker.

V ozadju tekmovalnega ribolova je ogromno znanja

Po sogovornikovi razlagi večina ljudi meni, da se pri ribolovu le v vodo vrže trnek, čaka in potem ujame ribo. Predvsem na tekmovalni ravni ribolova pa je v ozadju ogromno znanja: »O pristopu k ribolovu se odločamo na podlagi vrste rib, vremena, temperature, pH-ja vode, rastlinja, letnega časa ... Vse to je treba povezati in se odločiti za ustrezen pribor in pristop, če želiš biti uspešen.«

Velika tekmovanja potekajo ves teden – med tednom so treningi, v soboto in nedeljo pa se zvrstita dve tekmovanji. Običajno sodeluje okrog 150 tekmovalcev iz 30 držav. Vsakemu tekmovalcu je na vodi dodeljen boks v širini od 10 do 12 metrov. Ker so razmere na posameznih območjih reke ali jezera različne, so treningi pripravljeni tako, da vsak tekmovalec izkusi vse okoliščine. Tako se zagotovi enakovrednost pogojev za vse udeležence. Posamezno tekmovanje traja štiri ure, končna razvrstitev pa poteka na podlagi teže ulova.

Tadej poudarja, da mnogo časa nameni tudi pripravi opreme. Cilj je izdelati vabo za ribo, ki bi bila čim bolj podobna naravni vabi. Vse ulovljene ribe se po koncu tekmovanja spustijo nazaj v vodo.

Prvi mednarodni uspehi in cilji za prihodnost: evropski in svetovni vrh

Prvič se je večjega tekmovanja udeležil leta 2004. To je bilo balkansko prvenstvo v Kruševcu (Srbija), kjer je posamezno in ekipno osvojil tretje mesto. Zatem so sledila razna tekmovanja na evropski in svetovni ravni. Kot mlad policist je treningu namenjal precej časa – vsaj trikrat tedensko po tri do štiri ure. »Ko nisem bil v službi, sem šel ribarit,« pravi Panker.

To pa se je spremenilo z rojstvom sina in hčerke, ko se je delu izbirnih tekmovanj na državni ravni moral odreči in je tako ponovno začasno izgubil mesto v reprezentanci. A čim sta otroka zrasla, se je ponovno bolj posvetil svoji strasti in rezultat ni izostal – leta 2021 se je ponovno uvrstil v reprezentanco in njen član je še danes.

Med svoje največje uspehe prišteva četrto mesto na evropskem prvenstvu letos na Nizozemskem (kanal Princess Margriet), kar je tudi najboljša slovenska uvrstitev na prvenstvih doslej. Oba dneva je sicer dosegel posamezno tretje mesto.

Doslej se je udeležil štirih prvenstev stare celine. Kakšni pa so cilji za prihodnost? »Priti v evropski in svetovni vrh,« je ciljno naravnan Tadej. Meni, da moraš za uspešnega športnega ribiča biti temu predan, natančen in potrpežljiv ter navsezadnje psihično stabilen, da se zmoreš štiri ure osredotočati na cilj. Seveda pa je potrebnega predvsem veliko znanja. »Ko grem na vodo, si za trening vzamem pet do šest ur časa. V tem času preizkušam palice, plovce, vabe, spremljam obnašanje vode ter rib ... Vse te izkušnje poskušam prenesti na tekmovanje,« pove.

Le 150 g ulova zmanjkalo do polovičnega delovnika v policiji

Tadej Panker pojasnjuje, da je bil s svojimi dosežki nekajkrat že zelo blizu najboljšim tekmovalcem, ki jim sodelovanje ponudijo tudi sponzorji. To pomeni, da se ribič z ribištvom ukvarja vsaj polprofesionalno – kot

Foto: osebni arhiv Tadeja Pankerja

Na odru za zmagovalce letošnjega evropskega prvenstva na Nizozemskem

Foto: osebni arhiv Tadeja Pankerja

Foto: osebni arhiv Tadeja Pankerja

Otroška sreča ob prvih ulovih

tekmovalec prejema plačo, dobi najboljšo opremo ipd. Veliko najboljših tekmovalcev, proti katerim tekmuje na svetovni ravni, se s športnim ribolovom ukvarja profesionalno. To je torej njihova služba. Od te priložnosti ga je letos na Nizozemskem ločilo pičlih 150 g ulova. Naš policist pravi, da bi v primeru takega uspeha verjetno izbral polovični delovnik v policiji.

Ribolov kot način polnjenja baterij

Zanimalo nas je tudi, kako mu gre usklajevanje družine, službe in resnega hobija. Pravi, da ga družina podpira, a da mora doma kljub temu spretno krmariti, da zadosti potrebam vseh družinskih članov. Obenem se družina zaveda, da je ribolov edino, kar ima Tadej le zase in za polnjenje svojih baterij.

Kaj pa vidik živali v celotni zgodbi? Sogovornik pojasnjuje, da ribarijo po principu ujemi in spusti. Le majhen delež ribolova naj bi se danes izvajal za dejansko uplenitev in hrano ljudi. Pravi, da bi po veljavni zakonodaji sicer vsako uplenjeno ribo morali tudi usmrtiti, a to le redki počno, saj z vračanjem rib skrbijo za ohranitev populacije.

Pri športnem ribolovu veljajo tudi stroga pravila, da se rib ne sme poškodovati po nepotrebnem – trnek, ki ribo prebode, je treba izvleči s posebno odpenjačo, ki ribi povzroči minimalno poškodbo. Dodaja še, da nekatere države v skrbi za živali stopajo v smeri prepovedi športnega ribolova v državnih vodah (med njimi so Avstrija in posamezni deli Nemčije).

Foto: osebni arhiv Tadeja Pankerja

Ob Madžarskem jezeru Deseda

Skrivnostni svet ribolova

In kaj je pri ribolovu tako magičnega? Tadej pravi, da ne gre samo za lovljenje, temveč za precej več – čist zrak, opazovanje ptic in okolja, jutra in sončne vzhode ... Sam ulov ribe naj bi bil le pika na i celotnega doživetja.

V domači ribiški družini je aktiven še v skrbi za živež, kar pomeni skrb za naravo (ohranjanje avtohtonih vrst rastlinja in živali), izvajanje čistilnih akcij, urejanje brežin in drugo.

Poleg uspehov v ribištvu tudi vodja murskosoboških kriminalističnih tehnikov

Tadej Panker je od septembra 2024 vodja Oddelka za kriminalistično tehniko na PU Murska Sobota, v katerem je bil prej več let zaposlen kot kriminalistični tehnik. Biti policist se mu je vedno zdelo častno in to idejo je gojil od otroštva. Pri policijskem delu ga je vedno najbolj privlačila kriminalistična tematika: »Raje sem se ukvarjal s tem, kako nekomu s sledmi dokazati krivdo, kot pa da sem nekoga kaznoval.« Delo, ki ga trenutno opravlja, je po njegovih besedah točno to, kar si je od nekdaj želel početi.

Besedilo: Saša Marija Zelko, Policijska uprava Murska Sobota

POLICIST ALEKSANDER GERŠOVNIK PREHODIL CAMINO

»ŽIVLJENJE JE POTOVANJE. POSKRBI, DA BO RADOSTNO IN POLNO NEPOZABNIH TRENUTKOV«

Tako se glasi eden izmed citatov, s katerimi je Aleksander Geršovnik obogatil zapis med svojim popotovanjem po Jakobovi poti s ciljem v Santiagu de Compostela. Sodelavec Oddelka za gospodarsko kriminaliteto na PU Maribor se je pomladi vrnil z romarske poti, nad katero ga je navdušil upokojeni sodelavec Jože Marinič. Da bo pisal vsak dan, je obljubil hčerki, in ker je pozabil zvezek, se je odločil, da bo objavljal kar na družbenem omrežju. S svojimi objavami, razmišljanjem, polnim občutkov, in popotniškimi fotografijami je navdušil mnoge prijatelje na Facebooku, ti pa so ga ves čas spodbujali in se mu zahvaljevali za deljene izkušnje in navdihujoče misli.

Foto: osebni arhiv Aleksandra Geršovnika

Mnogi se na to pot podajo, ker se želijo umakniti in razmisliti o pomembnejših odločitvah, zlasti po tragičnih življenjskih dogodkih in prelomnicah. Za Aleksandra to ni bila pot, na kateri bi preboleval tragični dogodek: »Zame je bila to posebna izkušnja, pri kateri lahko človek izkoristi čas tudi za poglobljeno razmišljanje. To omogočijo prav srečevanje različnih ljudi, slišane zgodbe, dogodki in nove lokacije,« je zapisal.

Njegova pot se je začela 10. aprila 2024 v kraju Sant-Jean Pied-de-Porte. Na takšni poti se hitro zaklepetaš in najdeš popotniško družbo. Z Aleksandrom so prve kilometre prehodili nemška profesorica, angleška upokojena zdravnica in Japonec, s katerim je delil kar 12 kilometrov. Prav ta mu je najbolj ostal v spominu. »Pri 71 letih se je odločil, da bo prehodil celotno razdaljo. Odkrito povedano, kar vesela sva bila, ko sva se na poti videla in takoj ugotovila, da greva skupaj do Pamplone. Med hojo se hitro razgovoriš o svojih razlogih za to pot ... Takrat sem razmišljal o citatu: 'Zaupaj zaupanja vrednemu, zaupaj tudi nevrednemu zaupanja.

Aprilski sneg v Španiji

To je pravo zaupanje.' Z gospodom Nakajimo sva prve tri dni večkrat delila pot; občasno sva hodila vsak zase, včasih pa skupaj. Pri tem sva prijetno kramljala in med enim izmed klepetov je povedal, da imajo tudi na Japonskem svoj camino in da je ta dolg 1.300 kilometrov. Tisti, ki ne gredo na to pot, ker ne zmorejo, a obenem vedo za koga, ki gre, temu posamezniku podarijo denar za pot kot zahvalo za čaščenje Bude. Nakajima se je ustavil v kraju Cirauqui, sam pa sem pot nadaljeval. Iskreno sem mu povedal, da se mu zelo zahvaljujem in sem hvaležen, da sem del poti delil z njim. Smisel camina je, vsaj zame, da občutiš svobodo, si vzameš čas, ki si si ga namenil, in hodiš, dokler imaš željo, ter se ustaviš, kjer te ujame tak občutek.«

Camino je tudi fizična preizkušnja. Tako je denimo četrti dan po neprespani noči (na poti si popotnik sobo pogosto deli s številnimi drugimi sopotniki, od katerih je seveda močno odvisna kakovost spanca) sledilo kar 20 kilometrov hoje po močnem soncu. Takrat je Aleksander zapisal: »Ampak ne dam se. To je bil dan, ko je bila na preizkušnji tudi moja fizična pripravljenost. Telo je zdržalo, saj zdaj, ko to pišem, sedim v kraju Torresdel Rio in nabiram kalorije za jutri.« Na poti ga je spodbudil tudi francoski televizijski športni novinar, ki se je na popotovanje odpravil kar od doma in tako vse do začetka te poti že prehodil 900 kilometrov. Po okrepčanju z zavitkom, polnjenim s pečenim fižolom, čebulo in papriko, je spet šlo dalje. »Ob tej malici sem

Foto: osebni arhiv Aleksandra Geršovnika

opazil zastave in zagledal tudi našo, slovensko, ki je bila od vetra očitno zamotana. Moral sem jo rešiti,« se spominja.

In kakšen je spanec v družbi neznancev? »Postelje v 'albergu' so podobne starim študentskim ali vojaškim sobam, nadstropne, eden spodaj, drugi zgoraj. Neke noči mi je bila dodeljena zgornja postelja. Lažje je spati spodaj, saj ni kobacanja po lestvi gor, ampak v tem primeru se je splačalo. Spodaj je spala starejša ženica, ki se je vso noč obračala, postelja pa se je zato zibala. Zaključek: spal sem kot dojenček v zibelki. In še nekaj ... Nekdo je ponoči tako sladko, beri nežno, smrčal, da me je spominjalo na predenje mojih mačk. Med jutranjim prebujanjem pa hitro zavonjaš razne kreme, ki jih popotniki začnejo nanašati nase zaradi utrujenosti, vnetja in bolečine, skratka, prostor preveva lekarniško-zeliščni vonj.«

Najraje se je ustavljal v kakšnih manjših krajih, kjer je lahko začutil utrip vasi: »V Grańonu me je čakala posebna izkušnja v samostanu, kjer sem lahko tudi prespal. Ob prihodu me je pričakala gospa, ki je izgledala kot nuna, in me pozdravila 'buen camino'. Povedala je, da je to samostan, v katerem se spi kar na tleh, pred spanjem pa se lahko udeležim tudi maše. Dobil sem blazino za na tla, se stuširal, si opral oblačila, potem pa se odpravil k ostalim pomagat pri pripravi skupne večerje. Kot sem izvedel, je bila v teh prostorih nekdaj romarska bolnišnica, ki so jo nato preuredili v prenočišča za romarje. V sklopu delovanja te ustanove se na vsakih 14 dni zamenja osebje – to so prostovoljci z vsega sveta. Na večerji se nam je pridružil duhovnik in imel govor. Ugotovil sem, da nuna, ki me je pričakala pri vhodu, sploh ni bila nuna, ampak socialna delavka iz Kanade. Večerji je sledilo skupinsko pomivanje posode, potem pa maša ob svečah. Bila je nekaj posebnega, saj smo vsi lahko delili svoje izkušnje na poti.«

Zdelo se je, da je z vsakim dnem potovanja več sledilcev in bralcev Aleksandrovih objav. Čedalje več je bilo tudi pozitivnih komentarjev, ki so ga spodbujali na poti, na kateri se je boril tudi s fizičnimi preprekami, ubijalskimi žulji, zaradi katerih je na pot moral tudi v nogavicah in sandalih, ter bolečinami. »V takih

Stolnica Svetega Jakoba v Santiagu de Compostela označuje tradicionalen konec romarske poti.
Foto: osebni arhiv Aleksandra Geršovnika

trenutkih začenjaš dojemati pravi camino. Sprašuješ se tudi, ali ti telo sporoča, da se moraš umiriti, upočasniti korak. Tvoj čas je tukaj. Sprva morda razmišljaš o svoji želji priti do cilja in se varno vrniti domov. Ob teh mislih privrejo posebni občutki. Tudi solze. Razmišljaš o svojem življenju, kaj si morda naredil napak, kaj prav, kaj moraš popraviti. Zavedaš se minljivosti. Zadrhtiš od žalosti, ker se zavedaš, da je svet tako nepravičen. Pohlep nekaterih tlači osnovne dobrine drugih. Pa ne moreš nič, razen da svojemu otroku poskusiš privzgojiti moralne vrednote. Dve uri hoda med polji umirjen razmišljaš o vsem napisanem, vmes pa čutiš srečo, žalost, jezo ali celo nič.«

Kip Svetega Jakoba
Foto: osebni arhiv Aleksandra Geršovnika

Foto: osebni arhiv Aleksandra Geršovnika

Foto: osebni arhiv Aleksandra Geršovnika

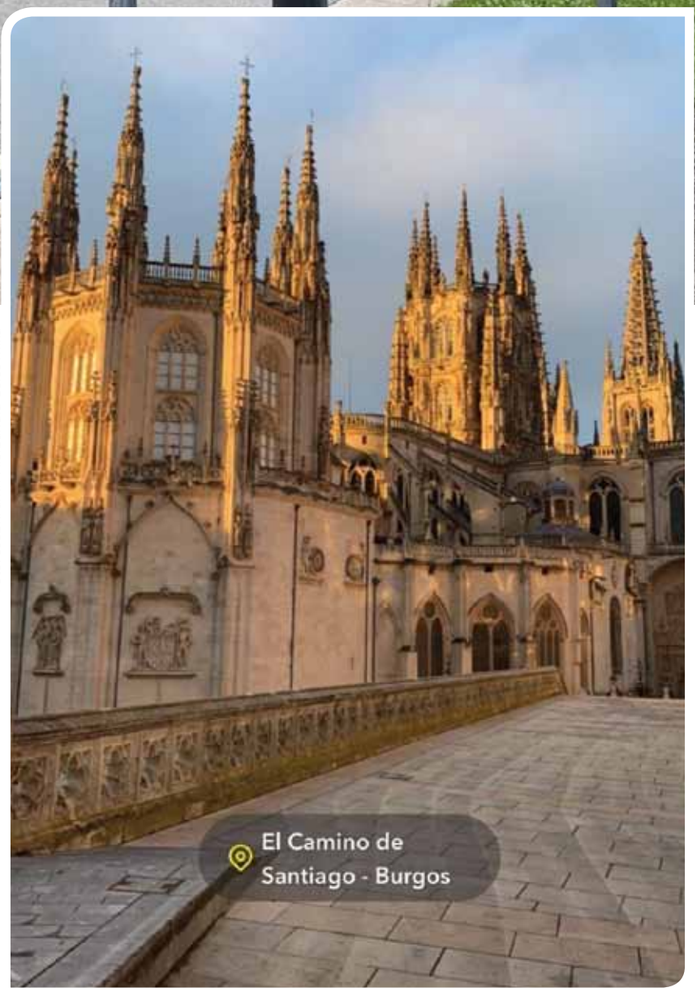

Prizanašalo pa mu ni niti vreme. Na poti je namreč tudi snežilo: »Zaradi sneženja smo bili prikrajšani za razglede, videli smo lahko samo meglo. Vsi smo bili zatopljeni v to, kje stopamo. Spust s hriba do vasi Triacastela je dolg približno 20 kilometrov. Vse je potekalo dokaj normalno, le zadnji kilometer ali dva je bila podlaga precej obupna. Zemlja, listje, voda, pa še moker pončo, vse se je stekalo po hlačah in čevljih, zato je bil celoten spust kar zabaven. A kot pravijo, na tej poti moraš vsaj enkrat doživeti takšno vreme.«

Sčasoma na poti začenjaš spoznavati očarljivi del tega popotovanja. »Večina ljudi je prijaznih in nasmejanih, pozdravijo, če potrebuješ pomoč, ti pomagajo, ne obsojajo, če si počasen, hiter, debel, suh, slabše govoriš tuj jezik in drugo. Ni nobenega obsojanja, le ogromno pozitivne energije, ki pohodnike krepi na poti. Vsi se nekako ravnajo po občutku, da pomagajo, če nekdo potrebuje pomoč. Camino je torej tisto, kar nas vse drži gor in nese naprej, saj se vsakdo zaveda, da ni sam, tisti, ki so tam, pa so pozitivno naravnani in nikogar ne gledajo postrani, če je kakor koli drugačen. Zato, ljudje, ne obsojajte drugih, saj ne poznate njihove zgodbe. Zavedajte se, da tudi besede bolijo. Ne obsojajte, saj ne veste, kakšno pot je kdo prehodil in kaj je doživel, da je zdaj takšen, kot je,« je zapisal po enem od pohodniških dni.

Mnogi so z njim delili tudi svoje osebne izkušnje. »Zjutraj sem se v vasi Cacabelos ustavil na kavi in zajtrku. Po naključju je naneslo, da se je v istem lokalu ustavil romar, ki je spal v istem 'albergu' kot jaz. Potem ko sem dobil svojo kavo in hrano, sem se namenil k njegovi mizi in vprašal, ali se mu lahko pridružim. Vesel je bil in ob kavi je hitro stekel pogovor. Beseda je nanesla na zadovoljstvo in izkušnje na caminu, nakar se je možakar razgovoril o svojem razlogu za pot. Vse otroštvo ga je oče pretepal in pri 18 letih, takoj ko je bilo mogoče, je odšel od doma. Očetu njegovega ravnanja ni mogel odpustiti. Dan prej je v mestu Cruz de Ferro, kjer romarji simbolično odlagajo skrbi in težave, odvrgel kamen, s katerim je simbolično želel pretrgati leta žalosti. Svojo družino ima izredno rad in to svojima hčerama večkrat pove in ju objame. Temu popotniku je bilo ime Chris, prihajal pa je z Nizozemske. Vesel je bil, da mi je lahko povedal svojo zgodbo. Pomembno je, da ljudje odpuščajo ravnanje drugih, da se njihova žalost, jeza in sovraštvo ne vrtinčijo v neskončnost. Odpuščanje je pomembno, ker s tem najbolj pomagamo predvsem sebi.«

Za konec dodajamo še delček ene od objav: »Začnite živeti in delati stvari, ki vas veselijo. Dragoceni čas preživljajte v družbi tistih, ki jih ljubite, in tudi sami sebe čim prej vzljubite. Življenje je tako kratko.«

Besedilo: Anita Kovačič, Policijska uprava Maribor

Aleksander je na poti doživel izjemno lepe trenutke in imel priložnost spoznati nekaj čudovitih ljudi, ki mu bodo za vedno ostali v spominu: »Doživel sem trenutke, ko sem v miru lahko razmišljal o svojem življenju, sam, pa naj se sliši tako čudno, ampak verjemite, da je tako. Ko sam hodiš po izjemni pokrajini, imaš čas razmišljati o vsem mogočem, tudi o prijateljih, družini, sodelavcih in sosedih. Vesel sem, da sem izkusil tudi doživetja, ki jih najbrž nikoli več ne bom. Izjemni, nepopisni občutki.«

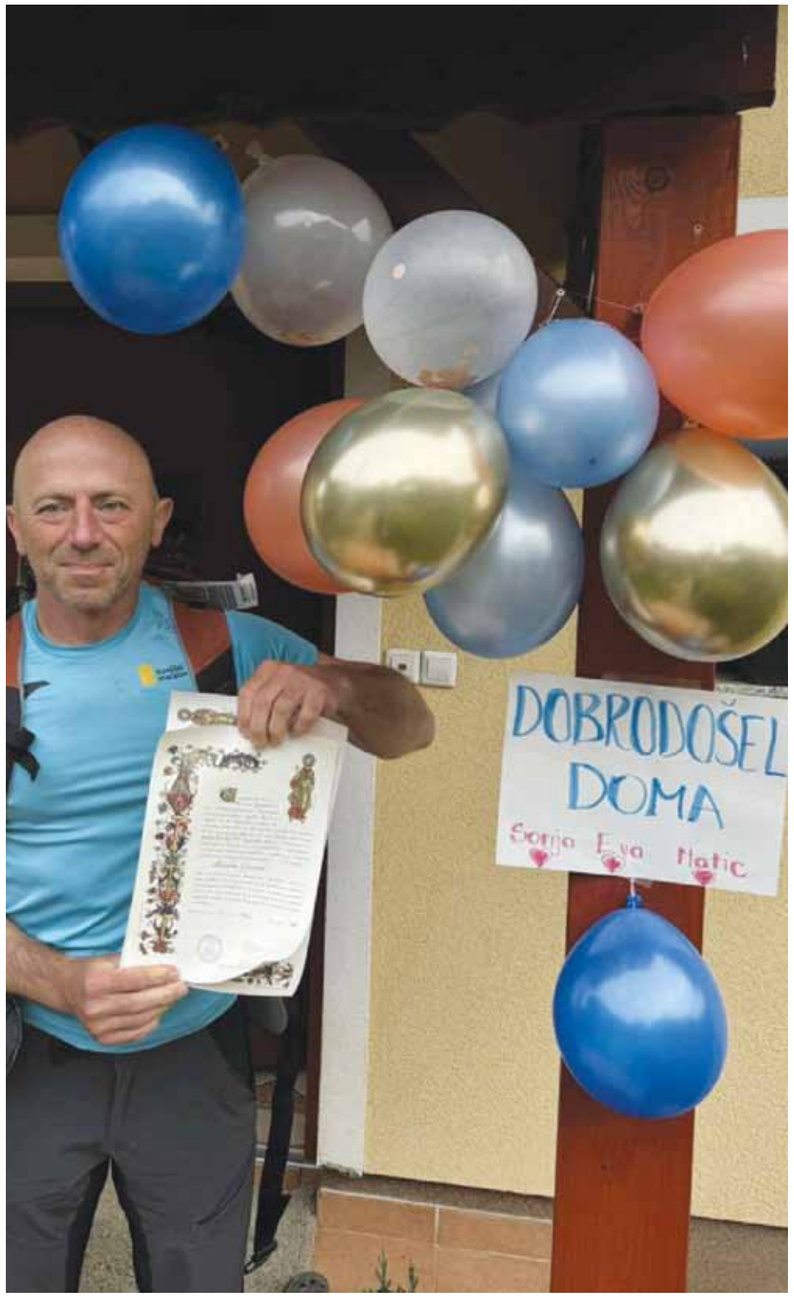

Foto: osebni arhiv Aleksandra Geršovnika

SREČANJE NEKDANJIH SOŠOLCEV IZ TACNA

XIX. GENERACIJA KADETOV

PRAZNOVALA 35. OBLETNICO ZAKLJUČKA SVOJEGA ŠOLANJA

Kadeti XIX. generacije Kadetske šole za miličnike so konec maja na Policijski akademiji v Tacnu praznovali svojo petintrideseto obletnico zaključka šolanja. Srečanje se je začelo z zborom približno 100 nekdanjih kadetov, njihovih razrednikov, vzgojiteljev, nekdanjega ravnatelja in njegovega pomočnika. Kadeti in drugi udeleženci so na glavni ploščadi akademije najprej pozdravili dvig zastave, kot so to počeli vsa štiri leta šolanja.

Foto: Aleš Marinčič

Na začetku srečanja je dobrodošlico udeležencem zaželel predstavnik XIX. generacije Slavko Brezovnik, ki je predstavil program in z minuto molka počastil tiste, ki jih žal ni več med nami.

Slavko je v govoru odgovarjal na vprašanje »Kdo smo mi?« in podoživel čas od začetka šolanja v Tacnu, kjer smo se morali navaditi na jutranjo telovadbo, vojaško vzgojo in hišni red, do naših prvih začetkov na terenu, ko smo bili vključeni v osamosvojitev Slovenije. Nadaljeval je z opisom našega delovanja v policijskih vrstah in izven njih, dotaknil pa se je tudi prelomnih sprememb v družbi, kot sta razvoj tehnologije in pojav družbenih omrežij. Govor je sklenil z izzivi, s katerimi se soočamo v zrelih letih, in pričakovanjem upokojitve, v katero so nekateri že zakorakali.

Sledila sta pozdrava nekdanjega pomočnika ravnatelja Stanislava Težaka in ravnatelja dr. Andreja

Foto: Aleš Marinčič

SLAVKO BREZOVNIK: »KDO SMO MI?«

Še v Jugoslaviji smo kot najstniki prišli pod Šmarno goro. Pritepeni z vseh koncev Slovenije. Vsa narečja naše Slovenije na enem mestu. Komaj smo se sporazumevali, vsak s svojimi običaji.

Tukaj so nas dali v en kalup. Hočeš nočeš, vsak dan jutranja telovadba, pa pozdrav zastavi, enotna uniforma in vojaška vzgoja.

Učili so nas učitelji pri pouku, vzgajali vzgojitelji v internatu, še največ pa smo se naučili od starejših kadetov. Priboljški, ki smo jih prinesli s seboj vsak vikend, so šli v skupno dobro. Izkušnje smo nabirali z družbenokoristnim delom. Danes mi nihče ne verjame, ko povem, kaj pomeni avtobus – krpan v drevoredu ob sredah. Pripeljali so nam dekleta. Imeli smo ples in prve romance.

Ko sem doma poskušal strniti misli v nekaj stavkov, me je v sobi zmotil sin. Sedel je na postelji. Rekel sem mu, naj jo pospravi. Res jo je pospravil in me vprašal, ali je v redu. Prešinila me je opazka mojega vzgojitelja. Rekel sem mu: »Ko se bo kovanec odbil od odeje, bo postelja pospravljena!«

Seveda je bil na koncu, v 4. letniku, ves naš trud poplačan. Nazaj smo dobili vse, kar smo vlagali v teh štirih letih.

Kdo smo mi?

Neposredno smo bili vključeni v osamosvojitev Slovenije. Bili smo in smo še vedno eden od stebrov varne, enotne in samostojne Slovenije. Sprejeti smo bili v Nato, doživeli smo tudi gospodarsko krizo.

Prestali smo vse pasti sodobnega življenja. Pojav računalništva, moderni telefoni, bančne kartice ...

Ni življenja brez družbenega omrežja. Čeprav smo vedno dosegljivi prek mobilnih telefonov in družbenih omrežij, se pogosto znajdemo v situacijah, ko pogleda v oči in tople besede ni več. Pa vendar sprašujem ...

Kdo smo mi?

Postavni možje srednjih let. Z nekaj spremembami. »Sixpacke« smo zamenjali z »airbagi«. Kar naenkrat smo »prišparali« pri frizerju. Roka je postala prekratka za branje SMS-ov. Vse to in še kaj nas redno opozarja, ko gledamo svoje bogastvo, svoje otroke, ki smo jih vzgojili, in žene, ki hočeš nočeš morajo razumeti nas in naše poslanstvo. Zdaj se že bližamo koncu svoje miličniške – policijske poti, nekateri koncu svoje poslovne poti izven policije. Pokoj je pred vrati. Nekateri so že upokojeni, nekateri pa bodo v prihodnjih letih. Pa vendar ...

Kdo smo mi?

Smo 19. generacija Kadetske šole za miličnike, ki tu stoji s ponosom in zavedanjem, da brez nas policija in Slovenija ne bi bili to, kar sta danes.

Vesel sem, da smo se zbrali v tako velikem številu in da bomo imeli priložnost obujati spomine iz šolskega časa, iz poklicnega in zasebnega življenja.

V upanju na ponovno skupno srečanje ob naslednjih obletnicah vam želim prijetno počutje in veliko druženja v Tacnu, ki naj traja vse do večera. Srečno!

Foto: Aleš Marinčič

Foto: Aleš Marinčič

Foto: Aleš Marinčič

Anžiča. Oba sta kadetom zaželela vse dobro na nadaljnji osebni in poklicni poti. V imenu Policijske akademije je udeležence pozdravil ravnatelj Višje policijske šole Ivan Celestina. Sledile so zahvale Policijski akademiji in govorcem ter skupinsko fotografiranje.

Sošolci in drugi udeleženci so v glavni jedilnici vse do zaključka srečanja kramljali in obujali spomine ob ogledu fotografij iz šolskega obdobja ter uživali ob izjemno okusno pripravljeni hrani iz kuhinje Policijske akademije. Odzivi po srečanju so bili vrhunski. Udeleženci so bili navdušeni zaradi odlične organizacije srečanja in gostoljubja Policijske akademije, hkrati pa tudi veseli, da so srečali sošolce, s katerimi so se lahko pošalili zaradi slabšega vida, močnejših postav, manjkajočih las ali sive frizure.

Komaj čakamo naslednje srečanje ob 40. obletnici!

Besedilo: Drago Menegalija, Sektor za odnose z javnostmi SGDP GPU

30. OBLETNICA ZAKLJUČKA ŠOLANJA NA SREDNJI ŠOLI ZA POLICISTE

KADETI XXIV. GENERACIJE

PO TREH DESETLETJIH ZNOVA V ZBORU NA TACENSKEM PLATOJU

Kar 30 let je minilo, odkar so kadeti XXIV. generacije Kadetske šole za policiste nazadnje strumno in vestno stali v zboru na znamenitem platoju pod Grmado. Konec septembra so namreč obeležili okroglo obletnico svojega zaključka šolanja.

Foto: Tim Lampret

Srečanja se je udeležilo 146 nekdanjih kadetov, njihovih razrednikov in vzgojiteljev. Kadeti so se na glavni ploščadi današnje Policijske akademije pod še vedno strumnim poveljem kadeta generacije, Gregorja Novaka, najprej postavili v zbor, kot so to redno počeli vsa štiri leta šolanja. Kljub svojemu natrpanem urniku je nekdanje kadete prišel pozdravit tudi generalni direktor policije mag. Senad Jušić, ki je v svojem nagovoru poudaril pomen prispevka slehernega izmed njih pri udejstvovanju v policiji, pri tem pa posebej izpostavil izkušnje, tradicijo in spoprijemanje z nekdanjimi, predvsem pa s trenutnimi izzivi v današnji družbi.

Udeležence je pozdravil tudi direktor Policijske akademije mag. Ivo Holc. Sledili so nagovori predstavnika kadetov Ivice Janjaca, predstavnika vzgojiteljev Zdenka Kuglerja in predstavnice učiteljskega zbora Maje Justin Jerman. Vsi so poudarili, da je vsem skupaj delo in življenje v Tacnu dalo marsikatero življenjsko izkušnjo, za nekatere stvari so bili morebiti tudi malo prikrajšani, predvsem pa so bili kadeti v štiriletnem obdobju šolanja izoblikovani za življenje, delo in poklic policista.

Še posebej Ivica Janjac je zbrane na hudomušen način popeljal skozi številne anekdote, izkušnje in nepozabna doživetja. Tako so prisotni skupaj podoživeli čas od začetka šolanja v Tacnu, kjer so se morali navaditi na jutranjo telovadbo, strožjo vzgojo in hišni red, do prvih začetkov na terenu in za številne tudi privajanja na novo okolje. Nadaljeval je z opisom delovanja v policijskih vrstah in izven njih, dotaknil pa se je tudi številnih sprememb pri izvajanju policijskega poklica v teh 30 letih. Z minuto molka se je počastilo tiste, ki jih žal ni več med nami, v parku spominov pa je tričlanska delegacija položila tudi spominski aranžma.

Po uradnem delu so si nekdanji kadeti ogledali še sobe, v katerih so preživljali svojo mladost, in ugotovili, da se niso kaj dosti spremenile. V sproščenem delu druženja so obujali spomine ob dobrotah, ki so jih pripravili v vsem dobro znani kuhinji.

Organizacijski odbor se vsem, ki so se v tako lepem številu udeležili obletnice in druženja, zahvaljuje za udeležbo, posebna zahvala pa je namenjena kolektivu Policijske akademije, ki je z izjemno logistično podporo pomagal pri pripravi dogodka.

Besedilo: Boštjan Velički, Policijska uprava Maribor

Foto: mag. Danilo Jarnc

PAVI – NEKOČ SO KRASILI VRTOVE INDIJE, RIMA IN STARE GRČIJE, DANES PA PARK AKADEMIJE V TACNU

ZGODBA O MLADEM INDIJSKEM PAVU,

KI DOMUJE NA POLICIJSKI AKADEMIJI

Kaj je bilo prej, kokoš ali jajce? Odgovora seveda ne poznamo. Poznamo pa celotno zgodbo našega prekrasnega mladega indijskega pava, ki se je po približno šestih mesecih vrnil nazaj v svoje domače okolje pod Šmarno goro.

Njegova zgodba je morda nenavadna, pa vendarle ne nevsakdanja. V juniju je naša sodelavka na balkonu prvega doma našla prvo pavje jajce. Pozneje je bilo najdeno še eno.

Kot kaže, je pavja samica ocenila, da bi bilo jajce na balkonu za ograjo najvarnejše pred plenilci, to pa je hkrati nakazovalo tudi, da samica nima ustreznih gnezditvenih navad. Zato je bila usoda obeh jajc negotova. Samica si navadno v ustreznih razmerah naredi gnezdo pod gostim rastlinjem na tleh, kjer si izkoplje nekoliko globljo kotanjo, kamor izleže od tri do pet jajc.

Ker imamo na Policijski akademiji trenutno le tri pave, dva samčka in eno samičko, smo se odločili, da poskušamo poskrbeti za pavji naraščaj. Na predlog našega sodelavca in ornitologa Muhameda Delića, ki se ljubiteljsko ukvarja tudi z vzrejo ptic, smo hitro našli rešitev.

Obe pavji jajci smo podtaknili pod domačo kokoš, ki je ravno v tistem času valila. Skrbna nadomestna mati je pridno obračala in grela jajca, dokler se po 28 dneh niso izvalili piščančki in le eden pavji mladiček. Drugo pavje jajce žal ni bilo oplojeno.

Po izvalitvi je bilo treba pavjega mladiča še za štiri tedne namestiti pod UV-lučko, dokler se ni nekoliko operil. A z izvalitvijo še ni bilo konca skrbi za njegovo preživetje. Rejci živali se dobro zavedajo, da je vlaga, torej rosa ali dež, življenjsko ogrožajoč dejavnik do njihovega četrtega meseca starosti, saj lahko čez noč poginejo. Pavji mladiči postanejo samostojni šele pri starosti osmih mesecev.

Na začetku decembra smo ga namestili v njegov začasni novi dom, kjer bo vsaj tri tedne, da se privadi na novo okolje. Da bo pav varen, si bo po izpustu moral za počitek in spanje poiskati visoko drevo v Tacnu. Do izpusta na območje zelene akademije pa bomo zanj skupaj poskrbeli tukajšnji zaposleni. V tem času ga bomo razvajali z različnimi semeni, zelenjavo in sadeži, pozneje pa si bo sam poiskal še žuželke in druge manjše nevretenčarje, celo manjše kače in kuščarje.

Da pa ga bomo pozneje lažje prepoznali v družbi preostalih pavov, smo ga ustrezno označili, tako da smo mu na nogo nadeli obroček.

Besedilo: Muhamed Delić,
Muzej slovenske policije PA GPU

Foto: mag. Danilo Jarnc

Foto: Igor Klemenc

Foto: Višja policijska šola PA GPU

Na Višji policijski šoli so pavi stalni gostje, vedno pripravljeni na fotografiranje, še posebej s sproščenimi kandidati za policiste.

NOVA ZNANSTVENA MONOGRAFIJA

POLICIJSKO DELO V SKUPNOSTI

IN PARTNERSKO ZAGOTAVLJANJE VARNOSTI V LOKALNIH SKUPNOSTIH

Pri Univerzitetni založbi Univerze v Mariboru je bila letos izdana knjiga z naslovom Policijsko delo v skupnosti in partnersko zagotavljanje varnosti v lokalnih skupnostih. V okviru posebnega ciljnega raziskovalnega projekta so jo napisali raziskovalci s Fakultete za varnostne vede: vodja projekta dr. Gorazd Meško s sodelavci dr. Katjo Eman, dr. Majo Modic in dr. Rokom Hacinom. Lahko se pohvalimo, da smo za njen nastanek zaslužni tudi v policiji!

Sodelovali smo namreč tako pri financiranju kot usmerjanju projekta; koordinator med raziskovalci in policijo je bil dr. Darko Anželj iz vodstva policije. Poleg tega so k vsebini prispevali številni vodje policijskih okolišev in predstojniki območnih policijskih postaj, s katerimi so avtorji monografije opravljali usmerjene intervjuje, da so temo prikazali tudi z vidika policistov, ne le prebivalcev.

Gre za nadvse zanimivo napisano monografijo, ki za resnično celostno predstavitev teme črpa tako iz teorije kot iz prakse. Na začetku predstavlja teoretske perspektive policijskega dela v skupnosti, ki jim sledi sistematični pregled evropskih raziskav o tem področju dela v zadnjih 20 letih. Avtorji obravnavajo povezanost med legitimnostjo in policijskim delom v skupnosti v perspektivi javnega mnenja o policiji ter samozaznave legitimnosti policistov in njihovih pogledov na policijsko organizacijo. Posebna pozornost je namenjena opravljanju policijskega dela v skupnosti v urbanih in ruralnih okoljih.

V drugem delu knjige so podrobneje predstavljeni izsledki dveh raziskav: usmerjenih skupinskih intervjujev s policisti in individualnih polstrukturiranih intervjujev s predstavniki lokalnih skupnosti. Prikazani so tudi rezultati analize prednosti, slabosti, priložnosti in groženj o policijskem delu v skupnosti (t. i. analiza SWOT). Delo se zaključi z refleksijo razvoja policijskega dela v Sloveniji v zadnjih treh desetletjih.

Primerjava pogledov vodij policijskih okolišev in načelnikov območnih policijskih postaj na to delo je pri nekaterih vprašanjih pokazala razhajanja, marsikje pa tudi strinjanje. Na tem mestu lahko naštejemo le nekaj takih ugotovitev. Tako obe skupini primarno vlogo vodij policijskega okoliša vidita v sodelovanju z občani, ki jim omogoča identifikacijo težav skupnosti in nudenje pomoči pri reševanju varnostnih težav. Kot glavno oviro za uspešno opravljanje policijskega dela v skupnosti pa obe skupini vidita kadrovsko problematiko, ki se kaže v nezadostnem številu vodij policijskih okolišev, in njihovo obremenjenost z drugimi »klasičnimi« policijskimi nalogami (npr. delo v patrulji). Oboji so izpostavili potrebo po dodatni stimulaciji za opravljanje dela vodij policijskih okolišev, ki bi pri policistih povečala zanimanje za to delovno mesto. Med drugim sta obe skupini poudarili, da bi se morale posodobiti vsebine izobraževanj s tega področja policijskega dela.

Druga študija se je usmerila na predstavnike lokalnih skupnosti in občin: župane, podžupane in vodje varnostnih sosvetov. Raziskovalce je denimo zanimalo, kaj oni menijo o varnosti in kako vidijo reševanje težav s pomočjo lokalnega partnerstva. Sodelujoči so med največje varnostne težave v skoraj vsaki občini uvrstili vandalizem, medvrstniško nasilje, nasilje v družini, onesnaževanje okolja (odpadki), prometno varnost (okolica vrtcev in šol, hitrost in e-skiroji), tatvine in vlome, droge, beračenje in tujce ter romsko problematiko (tatvine, vlomi, nasilje, uporaba strelnega orožja, zapuščeni psi) v nekaterih občinah z romsko skupnostjo. Zanimivo je, da so predstavniki občin in varnostnih sosvetov prepričani, da je za reševanje varnostne problematike v občini primarno odgovorna policija, šele zatem tožilstvo in sodišča. Pri tem so izrazili zelo pozitivno mnenje o slovenski policiji in policistih, predvsem vodjih policijskih okolišev, s katerimi se srečujejo.

Obravnavanih tem je seveda še več, tako da vsekakor gre za zanimivo branje, ki ponuja globlji uvid v to področje policijskega dela.

Besedilo: dr. Darko Anželj, vodstvo GPU

PRIROČNIK ZA PREPOZNAVANJE IN OBRAVNAVO NASILJA V DRUŽINI

RAZKRIVANJE ZAMOLČANE RESNICE

IN SPODBUDA ZA NOV ZAČETEK

Pred kratkim, ob mednarodnih dnevih boja proti nasilju nad ženskami, smo v slovenski policiji predstavili nov priročnik za prepoznavanje in obravnavo nasilja v družini, namenjen tako laični kot tudi strokovni javnosti. Njegovi avtorici sta Nina Ukmar Mezinec in Bojana Kračan, ki se v Sektorju za splošno kriminaliteto znotraj Uprave kriminalistične policije na Generalni policijski upravi, kjer delata na področju mladoletniške kriminalitete, dnevno srečujeta s to problematiko. Prepričani sta, da tak priročnik nujno potrebujemo, saj je nasilje v družini žal še vedno (celo v 21. stoletju!) resna družbena težava in vse prepogosto tabu tema.

»Včasih imamo občutek, da je nasilje v družini stvar dveh posameznikov, stvar zasebnosti, stvar, ki se nas ne tiče. Prav zato žrtve v svoji stiski pogosto ostanejo same, brez pomoči. Toda nasilje v družini je družbena težava, zato se moramo z njim ukvarjati kot družba – najprej seveda z ustrezno zakonodajo, predvsem pa z vzgajanjem generacij, ki jim bo nasilje tuje in ki bodo nasilna dejanja obsojale. Spremeniti je treba družbeni pogled na nasilje,« v uvodnem delu zapišeta avtorici in nadaljujeta: »Ko govorimo o nasilju v družini, nam je pogosto neprijetno, nerodno. Nasilje v družini je temačna tema, vendar pa se je ne smemo izogibati. Z njo se je treba spoprijeti in jo ustrezno obravnavati. Na svetlem je rešitve lažje iskati kot v temnem prostoru. Samo z jasnim pogledom in poznavanjem nasilja v družini lahko svet začnemo spreminjati na bolje.«

In prav temu je namenjen njun priročnik! Predstavlja korak naprej: k boljšemu razumevanju nasilja v družini in k ozaveščanju o tej temi, saj besed o težkem položaju žrtev nikoli ni dovolj. »Razumevanje dinamike, vzrokov, oblik in posledic nasilja v družini je ključnega pomena za njegovo prepoznavanje, organiziranje pomoči žrtvam in povzročiteljem, načrtovanje in izvedbo preventivnih aktivnosti, predvsem pa za oblikovanje zakonodajnih rešitev, ki bodo povzročitelja primerno sankcionirale, žrtvi dale moč in glas, javnosti pa jasno sporočilo, da za nasilje v naši družbi ni prostora,« je eno glavnih sporočil obeh avtoric.

V publikaciji lahko tako najdemo opise različnih vrst nasilja in zgodovinski pregled zakonodajne obravnave nasilja v družini. Priročnik nam ponuja razmislek o mitih, ki veljajo o nasilju v družini, in daje vpogled v pogosto skrite posledice nasilja v družini na žrtvah in otrocih. Omogoča nam, da spoznamo osnove razgovora z otrokom, žrtvijo nasilja v družini. V drugem delu priročnika se pozornost obrne k bralcem in širši družbi: glavni namen tega dela je namreč razmislek o tem, kaj lahko vsak posameznik kot del družbe stori za to, da bomo nekoč dočakali svet brez nasilja in zlorab. Namen te publikacije torej ni le obravnava nasilja v družini, temveč tudi – kar je še pomembneje – iskanje rešitev za njegovo dolgoročno preprečevanje.

Na žalost se nasilje ne dogaja le »nekje daleč stran«. Izidu tega aktualnega priročnika bo zato sledila kampanja ozaveščanja različnih ciljnih javnosti o obravnavi kaznivega dejanja, možnostih za zaščito žrtve in obravnavi povzročiteljev nasilja, seveda v sodelovanju z različnimi deležniki. Kampanja bo potekala v prvi polovici leta 2025.

Besedilo: Bojana Kračan in Nina Ukmar Mezinec, Sektor kriminalistične policije UKP GPU

Foto: Brigita Petric

POPRAVKI

V pretekli številki revije Varnost (letnik LXX, št. 1/2024) je bilo v prispevku mag. Biserke Debeljak »Poslovila se je kustosinja Muzeja slovenske policije Darinka Kolar Osvald, Od Kriminalističnega muzeja do Muzeja slovenske policije« v rubriki In memoriam na strani 181 napačno zapisano, da je kustosinja Darinka Kolar Osvald »7. marca 2023 v dvorani Policijske akademije pripravila razstavo ob 50-letnici sistemskega zaposlovanja policistk, nekoč imenovanih miličnice, in sodelovala pri zbiranju gradiva treh spremljevalnih publikacij Kje so ženske?, ki so bile predstavljene 25. septembra istega leta na Brdu.« Pravilno bi moralo pisati, da je kustosinja Darinka Kolar Osvald sodelovala pri pripravi razstave Kje so ženske?, skupaj z ostalimi avtorji, s katerimi je sodelovala tudi pri zbiranju gradiva za omenjene tri publikacije.

Mag. Biserka Debeljak,
kustosinja in nekdanja vodja Muzeja slovenske policije

Policijski sindikat Slovenije odgovarja na neresnične trditve generalnega direktorja policije mag. Senada Jušića, izpostavljene v reviji Varnost, številka 1/2024, v prispevku »Pogovor z generalnim direktorjem policije mag. Senadom Jušićem« glede prenove kariernega sistema v policiji na straneh 7–12. Trditev o večjih plačnih nesorazmerjih in anomalijah zaradi stavkovnih sporazumov v Policijskem sindikatu Slovenije zavračamo. Nasprotno, stavkovni sporazumi so bili sklenjeni v prizadevanju za izboljšanje delovnih in plačilnih pogojev za vse zaposlene v policiji. Namesto tega opozarjamo na delo vodstva policije, ki ni izkoristilo možnosti za omilitev anomalij. Sindikat je bil vedno aktivno vpleten tudi v oblikovanje predlogov za izvedbo kariernega sistema v policiji, vendar do implementacije še vedno ni prišlo – kar je odgovornost vodstva policije. Predlagali smo tudi spremembe zakonodaje za odpravo anomalij v plačnem sistemu in vzpostavitev stimulativnega kariernega sistema v policiji. V zvezi z navedenim je Policijski sindikat Slovenije pripravil tudi izjavo za notranjo javnost, ki je objavljena na intranetu.

Policijski sindikat Slovenije

POLICIJA
POLICIJA